

مراقب غازي عنتاب

2020

انسجام

Gaziantep Monitörü 2020

Uyum

ISBN: 978 9944 705-52-3

Gaziantep

Monitörü
Monitor

UYUM
COHESION

2020

GAZİANTEP MONİTÖRÜ 2020

UYUM

GAZİANTEP MONİTÖRÜ 2020

Uyum

Hazırlayanlar: Mehmet Nuri GÜLTEKİN, Mesut YÜCEBAŞ, Muhsin SOYUDOĞAN, Reyhan ATASÜ TOPÇUOĞLU, Mustafa DOĞANOĞLU, Şenay LEYLA KUZU, Sinan Tankut GÜLHAN, Atik ASLAN, Nur İNCETAHTACI, Ayşen UTANIR, Çağrı ASLAN, Harun Cengiz KARAYAKUPOĞLU, Murat KAYA, Ümran AÇIKGÖZ, İbrahim ÖZHAZAR

Bu yayın Gaziantep Üniversitesi, Care International in Turkey ve International Organization for Migration (IOM)'in maddi katkılarıyla yapılmıştır. Çalışmadaki görüş ve düşünceler hazırlayanlara aittir.

SABEV Yayınları No: 67
Araştırma Dizisi: 7
Birinci Basım: Nisan 2021
ISBN: 978 9944 705-52-3

İngilizce Tercüme: Mustafa Gençer

Arapça Tercüme: Arif Şerifoğlu, Ula Musaher, Mahmut Sabiroğlu, Abdullah Abdi

Kapak Tasarım: Muhsin Soyudoğan

Sayfa Düzeni: Muhsin Soyudoğan

Kapak fotoğrafı: Nadia Abohamida

Baskı/Cilt

Kayhan Matbaacılık

Adres: Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No:8/2 Topkapı/İSTANBUL

Tel: 0212 612 31 85

Sosyal Hizmetler Araştırma, Belgeleme, Eğitim Vakfı (SABEV) Yayınları

Kocatepe Mahallesi, Mithatpaşa Caddesi, No. 44. Çankaya/Ankara

Tel: 0312 433 87 26

<http://www.sabev.org.tr/>

sabev@sabev.org.tr

GAZİANTEP MONİTÖRÜ 2020

UYUM

Hazırlayanlar

Mehmet Nuri GÜLTEKİN
Mesut YÜCEBAŞ
Muhsin SOYUDOĞAN
Reyhan ATASÜ TOPÇUOĞLU
Mustafa DOĞANOĞLU
Şenay LEYLA KUZU
Sinan Tankut GÜLHAN
Atik ASLAN
Nur İNCETAHTACI
Ayşen UTANIR
Çağrı ASLAN
Harun Cengiz KARAYAKUPOĞLU
Murat KAYA
Ümran AÇIKGÖZ
İbrahim ÖZHAZAR

2021

İçindekiler

İçindekiler	iii
Şekiller Listesi.....	v
Kısaltmalar	xi
Önsöz ve Teşekkür.....	xiii
Giriş.....	1
KARŞILAŞTIRMALAR.....	9
Hane & Nüfus	11
Sosyo-Ekonomik Durum	15
Gündelik Hayat & Kent	31
Okullaşma	41
COVID-19 Etkileri.....	43
TEMASLAR	47
Evlilik	49
Arkadaşlık İlişkileri	51
Komşuluk	55
Kültürel Temaslar	59
Ayrımcılık.....	61
TUTUMLAR	65
Önyargılar, Dışlanma & Uyum.....	67
Eğitim.....	79
Kadın & Toplumsal Cinsiyet.....	83
Komşuluk	91
Ekonomi.....	95
Sonuç ve Değerlendirme.....	97

Şekiller Listesi

Şekil 1: Evlilik Kararı.....	11
Şekil 2: Eşin Akrabalık Durumu.....	11
Şekil 3: Çokeşlilik.....	12
Şekil 4: Evlilik Süresi.....	12
Şekil 5: İlk Annelik Yaşı.....	13
Şekil 6: Hane Büyüklüğü.....	13
Şekil 7: Hanede Engelli Birey Varlığı.....	14
Şekil 8: Ücretli Bir İşte Çalışma Durumu.....	15
Şekil 9: Gaziantep'te Yapılan İşin Niteliği.....	16
Şekil 10: Ücretli Bir İşte Çalışmama Nedenleri.....	17
Şekil 11: İş Aramada Geçen Süre.....	18
Şekil 12: Hanede Çalışan Kişi Sayısı.....	18
Şekil 13: Ücretli Bir İşte Çalışma Düzeni.....	19
Şekil 14: Haftada Çalışılan Gün Sayısı.....	19
Şekil 15: Günlük Olarak Ücretli Bir İşte Çalışılan Süre.....	20
Şekil 16: Aylıklı Olmayan İşlerde Çalışan Suriyeli-Gaziantep'li Dağılımı.....	20
Şekil 17: Hanelerin Ortalama Aylık Gelir-Gideri.....	21
Şekil 18: Hanenin Ödemekte En Çok Zorlandığı Giderler.....	22
Şekil 19: Gaziantep'linin Borçluluk Durumu.....	23
Şekil 20: Borçlu Olunan Kişi ya da Kurumlar.....	23
Şekil 21: Borçlanılan Tanıdıklar.....	24
Şekil 22: Kredi Kartı Sahipliği.....	24
Şekil 23: Hanelerin Telefon Sahipliği.....	25
Şekil 24: Hanelerde Çalışır Durumdaki Elektrikli/Elektronik Eşya.....	25
Şekil 25: Motorlu Araç Sahipliği.....	26
Şekil 26: Sahip Olunan Motorlu Araç.....	27
Şekil 27: Günlük Alışveriş Mekânı Tercihleri.....	27

Şekil 28: Nakdi Yardımlardan İstifade Etme.....	28
Şekil 29: Yardım Türü	29
Şekil 30: Nakdi Olmayan Yardımların Dağılımı.....	29
Şekil 31: Gaziantep'te Yaşanılan Farklı Mahalle Sayısı.....	31
Şekil 32: Gaziantep'te Yaşanılan Farklı Ev Sayısı	31
Şekil 33: Konut Mülkiyet Durumu.....	32
Şekil 34: Konut Kirası.....	33
Şekil 35: Konut Oda Sayısı.....	33
Şekil 36: Hanelerin Isınma Biçimi	34
Şekil 37: Dışarıda En Sık Gidilen Mekân	35
Şekil 38: Kadınların Gün İçerisinde En Çok Vakit Harcadığı Etkinlik	36
Şekil 39: Gaziantep'te Karşılaşılan Sorunlar	37
Şekil 40: Arada Bir Dışarıya Çay/Kahve İçmeye Giderim.....	37
Şekil 41: Arada Bir Dışarıda Arkadaşlarımızla Toplanırsınız	38
Şekil 42: Suriye ile İlgili Gelişmeleri Takip Durumu.....	38
Şekil 43: İnsanların Ülkelerinin Gündemini Takip Kanalları	39
Şekil 44: Eğitim Durumu	41
Şekil 45: Hiç Okula Gitmemiş Kişilerin Okur-Yazarlık Durumu	41
Şekil 46: Hanedeki Çocukların Okullaşması.....	42
Şekil 47: COVID-19'la İlgili Bilgi Alma Kanalları.....	43
Şekil 48: Şu An Ücretli Bir İşte Çalışanların COVID-19 Öncesindeki Aynı İşte Çalışma Durumları	44
Şekil 49: COVID-19 Öncesinde de Aynı İşte Çalışanların İş Durumlarındaki Düzenlemeler	44
Şekil 50: İş Yerlerinde COVID-19'a Yönelik Alınan Önlemler.....	45
Şekil 51: Suriyeli-Türkiyeli Evlilikleri.....	49
Şekil 52: Suriyelilerle Gaziantep'li Arasında Yapılan Evliliklerde Cinsiyet Dağılımı	50
Şekil 53: Diğer gruptan Samimi Olunan Arkadaş Oranı	51
Şekil 54: Dostluk Kuran Suriyeli ve Gaziantep'linin En Çok Görüştükleri Mekânlar.....	52
Şekil 55: Gaziantep'li-Suriyeli Komşuluğu	55
Şekil 56: Suriyelilerin Gaziantep'li Komşularına Yemek Göndermesi	55
Şekil 57: Gaziantep'linin Suriyeli Komşuya Yemek Göndermesi.....	56
Şekil 58: Gaziantep'linin ve Suriyelilerin Kendi İçinde Komşu Ziyaretleri.....	57

Şekil 59: Gaziantep'li ve Suriyelilerin Karşılıklı Komşu Ziyaretleri.....	57
Şekil 60: Gaziantep'li ve Suriyelilerin Birbirlerinin Restoranlarına Gitmesi	59
Şekil 61: Gaziantep'li ve Suriyelilerin Birbirinin Mutfağını Deneyimlemesi	59
Şekil 62: En Çok Ayrımcılığa Uğranan Yerler	61
Şekil 63: Hangi Nedenlerle Ayrımcılığa Uğradığınızı Düşünüyorsunuz? (Suriyeliler)	62
Şekil 64: Suriyelilere İlişkin Olumsuz İçeriklerin En Çok Görüldüğü Medya Türleri	62
Şekil 65: Sosyal Medyada Suriyelilerle İlgili Olumsuz Yorumlar Karşısındaki Tutum	63
Şekil 66: Uygun Şartlar Altında Suriye'ye Dönme İsteği	67
Şekil 67: Sokakta kızımın diğer gruptan olan (Gaziantep'li, Suriyeli) komşu çocuklarıyla oynamasına sıcak bakarım	67
Şekil 68: Sokakta oğlumun diğer gruptan olan komşu çocuklarla oynamasına sıcak bakarım.....	68
Şekil 69: Kızımın diğer gruptan biriyle evlenmesine sıcak bakarım	68
Şekil 70: Oğlumun diğer gruptan biriyle evlenmesine sıcak bakarım.....	68
Şekil 71: Çocuklarımın diğer gruptan bir arkadaşı olmasını isterim	68
Şekil 72: Diğer gruptan biriyle yakın arkadaş olmak isterim.....	68
Şekil 73: Suriyeliler Gaziantep'te ev kiralarnı yükseltti	70
Şekil 74: Suriyeliler Gaziantep'te işsizliğe neden oldu.....	70
Şekil 75: Suriyeliler hayat pahalılığına neden oldu	70
Şekil 76: Diğer grubun yemeklerinden yemeyi severim	71
Şekil 77: Türkiye'deki adetler, gelenekler Suriye'dekilere benzer	71
Şekil 78: Türkiye'de yapılan düğün kına gibi merasimler Suriye'dekine benzer.....	71
Şekil 79: Gaziantep'teki yemekler Suriye yemeklerine benzerdir	72
Şekil 80: Gaziantep kültürü Suriye kültürüyle benzerdir.....	72
Şekil 81: Son on yıla kıyasla daha az ayrımcılığa maruz kalıyorum.....	72
Şekil 82: Etnik kimliğimden dolayı iş bulmakta zorlanıyorum.....	73
Şekil 83: Gündelik yaşam içinde ayrımcılığa maruz kalıyorum.....	73
Şekil 84: Ayrımcılığa maruz kaldığımda tartışırım	73
Şekil 85: Ayrımcılığa maruz kaldığımda gerekli yerlere şikâyet ederim	73
Şekil 86: Buradaki haklarımın çoğunu biliyorum	73
Şekil 87: Geleceğim konusunda umutluyum	75
Şekil 88: Son on yıla kıyasla gelecekle ilgili daha az kaygı duyuyorum.....	75
Şekil 89: Yaşadığım mahalleden memnunuz.....	75

Şekil 90: Mahallemizde kendimizi evimizde gibi hissederiz	76
Şekil 91: Gaziantep'te yaşamak bana kendimi mutlu hissettiriyor.....	76
Şekil 92: Diğer gruptaki (Gaziantep'li veya Suriyeli) bireyler, ilk geldiğim zamana göre bana daha iyi davranıyor.....	76
Şekil 93: Sokakta diğer gruptaki (Gaziantep'li veya Suriyeli) bireyler bana iyi davranır.....	76
Şekil 94: Kızımın Türkiye'de okumasını isterim.....	79
Şekil 95: Oğlumun Türkiye'de okumasını isterim	79
Şekil 96: Çocuklarım okula gitmeyi seviyorlar	79
Şekil 97: Çocuklarım okulda öğretmenleriyle iyi anlaşır.....	79
Şekil 98: Çocuklarım okulda diğer gruptan (Gaziantep'li veya Suriyeli) olan arkadaşlarıyla iyi anlaşır	80
Şekil 99: Okulda bir sorun olursa okul yönetiminden yardım isterim.....	80
Şekil 100: Okulda bir sorun olursa diğer gruptaki (Gaziantep'li veya Suriyeli) velilerden yardım isterim.....	80
Şekil 101: Okulda bir sorun olursa okul aile birliğinden yardım isterim.....	80
Şekil 102: Okuldaki diğer gruptan (Gaziantep'li, Suriyeli) olan velilerle iyi anlaşırım	82
Şekil 103: Kadınların Kentte Rahatsızlık Duyduğu Durumlar.....	83
Şekil 104: Çocuklarımla okulda kendimi bir kadın olarak rahat hissederim	84
Şekil 105: Hastane veya ASM'de kendimi bir kadın olarak rahat hissederim.....	84
Şekil 106: Diğer gruptan (Gaziantep'li veya Suriyeli) bireylerin işyerlerinde (Market, Manav, Kafe, vb.) kendimi bir kadın olarak rahat hissederim.....	84
Şekil 107: AVM'de kendimi bir kadın olarak rahat hissederim	84
Şekil 108: Mahallemde kendimi bir kadın olarak rahat hissederim	84
Şekil 109: Pazarda kendimi bir kadın olarak rahat hissederim	85
Şekil 110: Şehir merkezinde kendimi bir kadın olarak rahat hissederim.....	85
Şekil 111: Bir kadın olarak Türkiye'de kendimi Suriye'de olduğumdan/Suriyeli Kadınlardan daha özgür hissediyorum.....	86
Şekil 112: Türkiye'de erkeklerle kadınlar Suriye'ye göre daha eşittir (kadınlara soruldu)	86
Şekil 113: Türkiye'de erkeklerle kadınlar Suriye'ye göre daha eşittir (erkeklerle soruldu)	86
Şekil 114: Kadınlar üniversiteye gidip meslek sahibi olmalıdır (kadınlara göre)	86
Şekil 115: Kadınlar üniversiteye gidip meslek sahibi olmalıdır (erkeklerle göre)	87
Şekil 116: Kadınlar erkeklerle eşit haklara sahip olmalıdır (kadınlara göre).....	87
Şekil 117: Kadınlar erkeklerle eşit haklara sahip olmalıdır (erkeklerle göre).....	87

Şekil 118: Kadınlar çalışmak için eşlerinden izin almalıdır (kadınlara göre).....	87
Şekil 119: Kadınlar çalışmak için eşlerinden izin almalıdır (erkeklerle soruldu).....	87
Şekil 120: Evdeki kararları erkekler ve kadınlar birlikte almalıdır	88
Şekil 121: Eşimin hane dışında çalışmasına sıcak bakarım.....	88
Şekil 122: Eşimin Gaziantep'te hane dışında çalışmasına sıcak bakarım	89
Şekil 123: Diğer gruptaki (Suriyeli veya Gaziantep'li) komşularım ile iletişimim iyidir	91
Şekil 124: Diğer gruptaki (Suriyeli veya Gaziantep'li) komşularımın düğünlerine giderim	91
Şekil 125: Diğer gruptaki (Suriyeli veya Gaziantep'li) komşularımın cenazesine/taziyesine giderim	91
Şekil 126: Diğer gruptaki (Suriyeli veya Gaziantep'li) komşularımdan ihtiyacım olduğu zaman halı, battaniye, koltuk gibi ev eşyalarından isterim.....	91
Şekil 127: Diğer gruptaki (Suriyeli veya Gaziantep'li) komşularımdan evde kalmadığı zaman sebze, meyve, bakliyat, şeker, çay gibi gıdaları isterim	92
Şekil 128: İş tecrübem eksik olduğu için iş bulmakta zorlanıyorum.....	95
Şekil 129: Eğitimim yetersiz olduğu için iş bulmakta zorlanıyorum	95
Şekil 130: Resmî kurumlar iş olanaklarımı geliştirmemde bana yardımcı olur.....	95
Şekil 131: Yardımlar olmadan ailemin yaşamını sürdürmesi zordur.....	96
Şekil 132: Geçen ay rahat bir şekilde geçindim.....	96
Şekil 133: Ekonomik anlamda son on yıla göre daha iyi durumdayım.....	96

Tablolar

Tablo 1: Suriyelilerle Gaziantep'li Arasında Yapılan Evlilikler.....	49
--	----

Kısaltmalar

KK-	Kesinlikle Katılmıyorum
K-	Katılmıyorum
K	Kararsızım
K+	Katılıyorum
KK+	Kesinlikle Katılıyorum

Önsöz ve Teşekkür

Sosyal bilimlerde saha arařtırmaları oldukça meřakkatli, emek ve dikkat isteyen zorlu süreçlerdir. Bunların üstesinden gelmek iř birlięini, birlikte çalıřmayı, tartiřmayı, konuřmayı, yerinde ve doęru müdahalede bulunabilmeyi, esneklięi ve hızlı çözüm bulmayı gerektirir. 2019'un son aylarında bařlayan ve 2020'nin ilk aylarından itibaren řekillenen bu arařtırma projesinin, her zaman birden fazla kiřinin olaęanüstü ve yaratıcı katkılarıyla mümkün olduęunu belirtmek gerekiyor. Bunun yanında hem Gaziantep niversitesi'nin hem de saha çalıřmalarını kolaylařtıran kurumların desteęi ve varlıęı da önemli olmaktadır.

Bu baęlamda, Gaziantep Valisi Sayın Davut GL'e, Gaziantep'teki Suriyelilere dair verilerin elde edilmesi ve arařtırma için gerekli yasal izinlerin saęlanması hususunda verdikleri destek ve gösterdikleri anlayiřtan dolayı müteřekkirimiz.

Gaziantep niversitesi'nin bir önceki rektörü Sayın Prof. Dr. Ali GR, sosyoloji ve g çalıřmalarına verdikleri önemi bu süreçte de gösterdiler. Gaziantep Valilięi, International Organization for Migration (IOM), CARE International in Turkey ve il Göç idaresi ile yapılması gerekli olan protokollerdeki ve resmi yazıřmalardaki desteęini ve yardımlarını unutmamız mümkün deęil; kendilerine teřekkürü bir borç biliyoruz.

Gaziantep il Göç idaresi Müdürü Fatih AYNA, Suriyeli hanelere dair verilerin temininde destek sundu. Kendisine katkılarından dolayı teřekkür ediyoruz.

Bu denli geniř bir saha arařtırmasının gerçekleřtirilmesi IOM'in maddi katkısı, CARE International in Turkey'in hem maddi katkısı hem de teknik desteęi olmadan imkânsız olurdu. Her sorumuza ve sorunumuza çözüm getirmeye gayret eden, son derece anlayiřlı, birlikte çalıřma ve iř birlięine açık, samimi insanlar olmadan bu denli büyük bir sürecin altından kalkmak gerçekten zor olurdu. Bunun için CARE International in Turkey'den Sherine IBRAHİM'e, Salah HAMWI'ye, Esat AKGL'e, Deniz YILDIRIM'a, idil BÖREKÇİ'ye, Pınar ÇETİNKAYA'ya, Dilřah SAYLAN'a ve Helin EREN'e minnet ve teřekkür borçluyuz.

Arařtırma ekibine doęrudan dahil olmasalar da bu süreçte bizi destekleyen Doę. Dr. Mehmet Biçici'ye, Kemal Vural TARLAN'a, Dr. Semiray YüCEBAř'a, nder YALÇIN'a, ve Emine DOęAN'a teřekkür ederiz.

Saha çalışmaları, akademisyenler kadar, öğrencilerin de çok şey öğrendiği ve deneyim kazandığı faaliyetlerdir. Bu minvalde, araştırmanın sahada gerçekleştirilmesinde çok büyük katkılar sunan yüksek lisans öğrencilerimiz, Nil ÖZDURDU, Esra AYDIN, Osman Tarık ONARAN, Menekşe Hazan ARANCAK, Gülsena KIRMAZ, Moges Mekonnen SHALLA, Ahd ALNAJJAR, Büşra YENTÜRK, Kübra TAMER, Eda ÖZÇELİK, Halil ECER, Muhammed YEŞİLGÜL, Ziad ALAHMAD ve Mehmet ÇİÇEKLi'ye teşekkür ediyoruz. Ayrıca, soru formlarının Arapçaya çevrilmesinde bize yardımlarını esirgemeyen, tercümenin olabildiğince anlaşılır ve doğru sonuçlar elde etmeye olanak vermesi için sürekli olarak bize geri bildirim sağlayan lisans öğrencilerimiz, Arif ŞERİF'e ve Muhammed Nur Hüseyin'e, ayrıca son okumalardaki yardımları için Sıma DABBİT ve Sevsen ELABDULLAH'a ve aynı şekilde, Göç Enstitüsü ve Sosyoloji Bölümünde çalışan ve bürokratik süreçleri sorunsuz atlatmamızı sağlayan Kenan BAYRAK, Gülay KINACIGİL, Mete YILDIRIM ve Elif POLAT'a teşekkür ediyoruz.

Prof. Dr. İlhan TOMANBAY'a ve SABEV Yayınları'nın çok değerli çalışanlarına, bu kitabın yayınlanmasındaki katkılarından dolayı şükranlarımızı sunuyoruz.

Pek tabii, bu araştırmanın gerçekleştiricisi ve kitapların yazarları olan bütün akademisyenlere gösterdikleri katkılardan dolayı her birine ayrı ayrı müteşekkirimiz.

Burada, bazı kişilerin isimlerini anmadan geçmek mümkün olmayacaktır. Dr. Muhsin SOYUDOĞAN'a, araştırmanın en başından beri gösterdiği sabrı, özverisi, verdiği emeği ve desteği için minnettarız. Kimi dönemlerde, haftalar süren fedakarlığını unutmamız mümkün değil. Doç. Dr. Reyhan ATASÜ TOPÇUOĞLU'na, dostluğu, ekibin bir parçası olmayı tereddüt etmeden kabul etmesi, araştırmaya kattığı zenginlik, derinlik, verilerin yorumlanmasındaki katkıları için müteşekkirimiz. Dr. Mustafa DOĞANOĞLU, Doç. Dr. Mesut YÜCEBAŞ ve Ümran AÇIKGÖZ'e, kitaplara yaptıkları katkılar ve gösterdikleri dayanışma için teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Pek tabii, Murat KAYA, çalışkanlığı, samimiyeti, fedakarlığı ve sabrıyla bu araştırmayı mümkün kılan kişilerin en başında gelmektedir. Onun, uluslararası kurumlarla olan karmaşık yazışmalardan öğrencilerle ilişkilere, online görüşme formlarının hazırlanıp uygulanmasından grafiklerin hazırlanmasına kadar çok büyük katkıları oldu. Kendisine dostluğu, samimiyeti ve özverili emeğinden dolayı müteşekkirimiz.

Araştırma ekibi adına
Dr. Mehmet Nuri Gültekin
Aralık 2020
Gaziantep

Türkiye’de göç, mülteciler veya Suriyeliler konularıyla ilgilenenler, 2011’den sonra çok daha farklı boyutta gerçekleşen ve işleyen bir olguyla karşı karşıya kaldıklarını, zaman ilerledikçe, daha iyi anlamaya başladılar. O tarihlerde Türkiye’ye geçebilen Suriyelilerin gün geçtikçe artan sayıları, öncelikli ihtiyaçlarını daha çok ön planda tuttu ki bu, insani krizlerin yönetilmesi ve seyri açısından anlaşılabilir bir durumdu. Fakat Suriyeliler meselesinde süre geçtikçe, onların hukuksal açıdan tartışmalı konum ve tanımları kadar, başka mevzular da kendini iyiden iyiye hissettirmeye başladı. Barınma, sağlık, eğitim, iş ve çalışma, gündelik hayat etkileşimleri ve karşılaşmaları gibi en temel hususlara dair yüzlerce, belki binlerce haber ve yorum (çoğu ciddi hatalar ve önyargılarla malul) ana akım medyada ve sosyal medya platformlarında dolaşmaya başladı. Bir kez daha ortaya çıktı ki, göçmen ve mülteciler üzerine çalışan, araştırmalar yapan veya bilimsel verilere dayalı açıklamalar için çaba sarf edenlerin en büyük sıkıntısı (hâlâ) sahaya dayalı sağlıklı ve kapsamlı verilerin azlığıydı. Dolaşımdaki ‘bilgi’ kırıntılarının önemli bir bölümü, çeşitli biçimde edinilmiş izlenim ve kanaatlere dayanıyordu. Söz konusu boşluk veya gerçek gündelik toplumsal hayata dair derinlikli açıklamalar, önemli bir süre varlığını korudu ve bunlar henüz bütünüyle ortadan kalkmış da değil. Fakat Türkiye’de zaman geçtikçe, sahadan elde edilen bilgilere olan ihtiyaç da giderek kendini belli etmeye başladı; çünkü söz konusu edilen, Türkiye’nin hemen her bölgesinde yaşayan yaklaşık dört milyon insanın gündelik hayatı ve içine dahil olmaya çalıştıkları toplumla etkileşimleriydi. Varılan noktada, sağlam ve güvenilir metodolojiye sahip saha araştırmalarının hayati önemde veriler sağlayabileceği ve bunun da Türkiye’nin deneyimlemekte olduğu ve süreç içinde kendini belirleyen Suriyeliler ya da sığınmacı politikalarının anlaşılmasını, idare edilmesini, hatta buna dair gelecek projeksiyonları yapılmasını kolaylaştıracağı görülmeye başladı.

Aralık 2020 verilerine göre, Türkiye’de geçici koruma kapsamında kayıtlı 3 milyon 639 bin Suriyeli bulunuyor. Kayıtlı Suriyelilerin yaklaşık yarısı, 0-18 yaş aralığındaki çocuklardan oluşuyor. Yine, kadınları da dahil ettiğimizde karşımıza yaklaşık %70 çocuklar ve kadınlardan oluşan bir demografi çıkmaktadır. Türkiye ortalamasına (32,4) göre, on yaş daha genç (22) bir demografik örüntü söz konusu. Daha ilginç hususlardan birisi, Suriyelilerin, çok küçük bir kısmı hariç, nerdeyse

tamamının (%98), kentlerde yaşıyor olmasıdır.¹ Bu durum, aynı zamanda, Suriyelilerin önemli bir bölümünün Gaziantep'te veya Türkiye'de, kentleşme ve mülteci olmak gibi iki büyük değişimi, birlikte deneyimlediğini gösteriyor.

Yine, 2020 yılı itibarıyla, Türkiye sathında, Suriyeliler bütün illerde bulunuyorlar. Günümüzde, Türkiye nüfusunun %4,3'ü Suriyelilerden oluşuyor. Suriye'ye komşu sınır illerinden başlayarak belli akslardaki kentlerde, Suriyeliler anlamlı bir yoğunluğa erişmiş durumdadırlar. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün kayıtlarına göre, İstanbul'daki 517 bin Suriyeli, toplam nüfusun %3,3'ünü oluşturuyor. Benzer şekilde, Hatay'daki 433 bin kişi, il nüfusunun %26,5'ine, Şanlıurfa'daki 421 bin kişi toplam nüfusun %20'sine karşılık gelmektedir. Aralık 2020 itibarıyla, Türkiye'de Suriyelilerin toplam nüfusa oranının %5'i geçtiği iller şunlardır: Hatay (%26,5), Gaziantep (%21,7), Şanlıurfa (%20), Adana (%11), Mersin (%12), Kilis (%7,6), Osmaniye (%8,8), Mardin (10,5), Kayseri (%5,5), Konya (%5) ve Bursa (%5,7).²

Demografik gerçeklik bir tarafa, söz konusu olan, milyonlarca insanın, hayata tutunma mücadelesi ya da ayakta kalma çabalarının anlaşılmasının gerekliliğidir. Bunun için saha temsiliyeti güçlü, güvenilir ve mümkün merteye, genel toplumsal örüntü içinde, göçmen veya mülteci araştırmaları yapmak çok kritik bir mesele haline gelmektedir. 2011'deki savaş ve şiddet sarmalından Türkiye'ye sığınan yüzbinlerce insanın barınma, güvenlik ve gıda sorunlarının aciliyeti, günümüzde yerini, uyum, haklar, hukuki statüler, eğitim, sağlık, birlikte yaşama, etkileşim gibi konulara bırakmış durumda. Dolayısıyla, söz konusu Suriyeli nüfusun toplumsal, kültürel, ekonomik ve siyasi açıdan ele alınırken daha iyi anlaşılması için sahadan elde edilen güçlü, sağlam ve güvenilir verilere ihtiyaç olduğu muhakkaktır.

Araştırma sahası ve metodoloji

Saha araştırmasının yapıldığı Gaziantep'te, 2020 rakamlarına göre, il bazında, 450 bin 611 kayıtlı Suriyeli geçici koruma kapsamında bulunmaktadır. Bu da Gaziantep'in, toplam il nüfusunun beşte birinden fazla sayıda Suriyeli için yeni bir ev ve yeni hayat alanı olduğunu gösteriyor. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin Mart 2020'de, ilde Suriyelilere götürülen hizmetlerin anlatıldığı sunumunda, il genelindeki Suriyelilerin dağılımında bazı yoğunlaşmalar dikkati çekmektedir. Yaklaşık yarım milyon Suriyelinin belli başlı bazı ilçe ve merkezlerde yoğunlaştığı görülüyor. Araban,

¹<https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/> Erişim: 30.12.2020

²<https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>; <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayal%C4%B1-N%C3%BCfus-Kay%C4%B1t-Sistemi-Sonu%C3%A7lar%C4%B1-2019-33705&dil=1> Erişim: 30.12.2020

Karkamış, Oğuzeli, Yavuzeli ve Nurdağı ilçelerinde Suriyelilerin toplam nüfusu, Gaziantep il bazındaki kayıtlı Suriyelilerin %4'ü civarındadır. Dolayısıyla, Gaziantep'teki (bütün il sathı) Suriyelilerin %96'sı, Nizip, İslâhiye, Şehitkamil ve Şahinbey ilçe sınırlarında yaşamaktadır. Metropol Şehitkamil ve Şahinbey ilçelerinden uzak mesafedeki İslâhiye, ildeki Suriyelilerin %4'ünü barındırırken Nizip, %11'ine ev sahipliği yapıyor. Geriye kalan yaklaşık %80'lik oran, metropol iki ilçede yoğunlaşmaktadır. Şehitkamil ilçesinde 103 bin Suriyeli (%23) bulunurken, Türkiye'nin de en büyük ilçelerinden birisi olan Şahinbey'de, yaklaşık 262 bin (%58) kişi bulunuyor. Her iki ilçede, Gaziantep il bazındaki kayıtlı Suriyelilerin %80'ininden fazlası yaşamaktadır. Fakat burada, demografik yoğunluk meselesinde, dikkat çeken esas unsurlardan birisi, ilçelerin, il genelinden bağımsız olarak nüfusları ve sahip oldukları kayıtlı Suriyeli oranlarıdır. Burada da oldukça ilginç bir dağılım söz konusu olmaktadır. Örneğin, il genelindeki Suriyelilerin toplam %4'e yakının yaşadığı Araban'da %6, Nurdağı'nda %14, Karkamış'ta %45, Yavuzeli'nde %2 oranında, ilçe bazlı Suriyeli nüfus yaşamaktadır. Aynı şekilde, ilçe nüfusuna oran, Nizip'te %36, Oğuzeli'nde %15, İslâhiye'de %26, Şehitkamil'de %13 ve Şahinbey'de %29'dur.³

2019 yılının son aylarında, bu araştırmanın genel hatları konuşulmaya başlandığında, asıl gayelerden birisi, Gaziantep Üniversitesi Sosyoloji Bölümünün 2017'nin Aralık ayında gerçekleştirdiği **Gaziantep'teki Suriyeliler** başlıklı saha araştırmasının izinde yol alarak, Suriyelilerin mevcut durumunun yanında, Gaziantep'liyle olan etkileşimlerini de anlamaya odaklanmaktı. Bunun için ilk hedeflerden birisi, 2017'de merkez Şahinbey ve Şehitkamil ilçelerindeki 129 mahalleden 1824 haneyle, 79 soruluk basılı anket formlarıyla yapılan görüşmelerin hem sahasının hem de içeriğinin genişletilmesi oldu. Diğer amaçlardan birisi de 2017'den günümüze kadar, göçmenlik veya mültecilik gibi son derece dinamik bir toplumsal olgunun, Gaziantep gibi her bakımdan çok dinamik bir kentteki, son üç yıllık durumuna tekrar bakmaktı. Değişen ya da değişmeyen hususların yanında, sahadan yeni ve farklı sorularla elde edilecek verilerin bize, özelde Gaziantep, genelde Türkiye'deki Suriyelilerin durumuna dair bir örüntü ortaya koyacağı öngörüsüyle hareket edildi. Bu minvalde, bu türden büyük bir saha çalışmasına fon sağlanması için çeşitli kurumlarla görüşmeler yapıldı. Gaziantep Valiliği, Gaziantep İl Göç İdaresi, Gaziantep Üniversitesi Rektörlüğü, UN IOM (Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü) ve CARE International in Turkey gibi kurumlarla araştırmanın çeşitli safhalarının desteklenmesi için görüşmeler yürütüldü. Nihayetinde Gaziantep Valiliği ve Gaziantep İl Göç İdaresi'nin yasal süreçlerdeki

³ <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>; <http://www.gaziantep.gov.tr/ilcelerimiz> Erişim: 30.12.2020

kolaylaştırıcı destekleri, Gaziantep Üniversitesi Rektörlüğünün teşvikleri ve CARE International in Turkey ve IOM'in maddi fonlarıyla, proje 2020'nin başında resmileşti. Projede, 2018 araştırmasını gerçekleştiren Gaziantep Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyelerinin büyük bir bölümünün yanında, Gaziantep Üniversitesi Göç Enstitüsü'nden üç akademik personel ve Hacettepe Üniversitesi'nden bir öğretim üyesi görev aldı.

Gaziantep Üniversitesi Rektörlüğü, IOM ve CARE International in Turkey arasındaki mutabakatların resmileşmesinden sonra Ocak-Şubat 2020'deki iki aylık sürede, sorular, araştırmanın kapsamı, metodolojisi ve uygulanacak görüşme teknikleri ve araçlarına karar verildi. Mart ayının ilk haftasında, araştırmada görev alacak görüşmecilerin listesi kesinleştirildi ve 10 Mart 2020'de öğrencilerle ilk toplantı yapıldı. Görev alacakları mahalleler dağıtıldı. Fakat, Mart ayının ortalarında başlayan KOVİD-19 tedbirleri ve sokağa çıkma yasakları, araştırmanın saha çalışmalarının ertelenmesini ve yeni tedbirler alınmasını zorunlu kıldı. Maske ve dezenfektanlar için yeniden IOM ve CARE International in Turkey ile görüşmeler yapıldı. Bu yönde ek tedbirler ve uyarılarla saha çalışması için uygun zaman dilimi beklendi. Ve nihayetinde, 22 Haziran – 13 Temmuz 2020 arasında 175 mahalledeki saha görüşmeleri tamamlandı. Saha çalışması boyunca, görüşmecilerin ve görüşülen kişilerin sağlığına maksimum düzeyde dikkat edilmiş, her görüşme için yeni maske ve eldiven zorunluluğunun yanında, her görüşülen kişiye de maske, eldiven ve temizlik kiti verilmiştir. Görüşmeler, mümkün mertebe kalabalık olmayan ortamlarda, gündüz, sokakta, daire veya evin girişinde yapılmaya gayret edilmiştir. Sahadan verilerinin tamamlandığı 13 Temmuz 2020'den sonra analiz safhasına geçilmiştir.

Elinizdeki araştırmanın üç boyutu ya da bölümü bulunuyor. **Birincisi**, Gaziantep'teki Suriyelilerin üç yıl sonra, bu kez daha çok mahalle ve daha geniş bir örneklem ve soru setiyle genel örüntüsünü ortaya koymaktır. **İkincisi**, Suriyelilerin ikamet ettiği yaşadığı mahallelerdeki Gaziantep'lilerin genel sosyo-ekonomik panoramasını ortaya çıkarıp Suriyeliler meselesine nasıl yaklaştıklarını anlamaya çalışmak. **Üçüncüsü**, bütün zorluklarına rağmen, Suriyeli ve Gaziantep'lilerin gündelik hayat karşılaşmalarına, etkileşimlere, uyum ve birlikte yaşam deneyimlerine ve buna dair tutumlara odaklanıyor. Dolayısıyla, üç ayrı kitaptan oluşan bu rapor, aynı saha araştırmasının farklı veçhelerinin değerlendirilmesinden meydana gelmektedir ve pekâlâ, ayrı ayrı ele alınabileceği gibi, birlikte de okunup değerlendirilebilir.

Bu araştırma örnekleminin birinci bölümünü, Gaziantep Valiliği İl Göç İdaresi'nden elde edilen hane bilgileri dahilindeki Gaziantep'teki Suriyeliler oluşturmaktadır. Şehitkamil ve Şahinbey merkez ilçelerinde Suriyelilerin kayıtlı olduğu hane bilgisinin temin edilmesinden sonra, örneklem ve araştırmanın yürütüleceği mahalleler netleştirilmiştir. Elde edilen resmi verilere göre, Şahinbey ilçesindeki 174 mahallede toplam 31626 ve Şehitkamil'deki 126 mahallede toplam 12401 Suriyeli hane yaşamaktadır. Böylece, Gaziantep'teki iki metropol ilçenin 300 mahallesindeki toplam Suriyeli hanelerin sayısı yaklaşık 44 bindir. Kayıtlı hanelerin %5'ine karşılık gelen ve muhtemel hata paylarını da içeren 2300 hane hedefi için her iki ilçedeki 180 mahalleden, kayıtlı hane yoğunluğuna göre, tesadüfi örneklem yoluyla mahaller seçildi. Fakat saha çalışması, COVID-19 dönemindeki bazı karantina dönemlerine denk gelmesinden dolayı, örneklemde bulunan Sam, Nesimi, Kirazlıbahçe, Büyükpınar, Hacıkamber mahallelerine gidilememiştir. Dolayısıyla hem Suriyeliler hem de Gaziantep'liyle görüşmeleri içeren bu araştırma 174 farklı mahallede gerçekleştirilmiştir. Sosyo-ekonomik açıdan bu mahallelere benzer yerleşim yerleri araştırma kapsamında olduğundan bu yerlerdeki görüşmeler yapılamamış, dolayısıyla görüşülen ve geçerli olarak değerlendirilen Suriyeli hane sayısı 2280 olarak kalmıştır. Fakat bu sayı da kayıtlı hanelerin %5'ine karşılık geldiğinden Suriyeli hanelerde planlanan görüşme hedeflerine ulaşılmıştır. Söz konusu 2280 görüşmenin 1659'u Şahinbey ilçesinin 107 farklı mahallesinden ve 621'i Şehitkamil ilçesinin 67 mahallesinden elde edilmiştir.

Bu saha araştırmasının ikinci bölümünü oluşturan Gaziantep'li ayağı da aynı mahallelerde yakın örneklem sayısı ile uygulanmıştır. Bunun temel nedeni, gündelik hayatta aynı fiziki mekanlarda, aynı mahallelerde ve benzer sosyal etkileşim süreçlerine dahil olan Gaziantep'li ve Suriyelilere dair genel bir örüntü ortaya koymak ve karşılaşmalara daha yakından bakmaktır. Bu kapsamda aynı mahalleler ve sokaklarda gündelik hayatı paylaşan 2300 Gaziantep'li haneyle görüşme öngörülmüş fakat yukarıda zikredilen sebeplerden dolayı 174 mahalleden toplam 2258 geçerli hane görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Geçerli 2258 görüşmenin 1645'i Şahinbey ilçesinin farklı 106 mahallesinden ve 613'ü Şehitkamil'deki 63 mahalleden elde edilmiştir. Dikkat edileceği üzere, burada asıl hedef, Gaziantep'li hanelerin %5'ine gitmek değil, Suriyeli hanelerle yapılan görüşme sayısına yakın görüşme gerçekleştirmektir. Suriyeliler ve Gaziantep'liyle yapılan görüşmeler aynı mahalle, hatta bazı durumlarda aynı sokakta gerçekleştirilmiştir. Bununla, etkileşim ve toplumsal ilişki boyutlarına daha yakından bakmak mümkün olacaktır. Dolayısıyla, burada görüşülen Gaziantep'li, Gaziantep'in tamamını temsilden uzaktır. Fakat

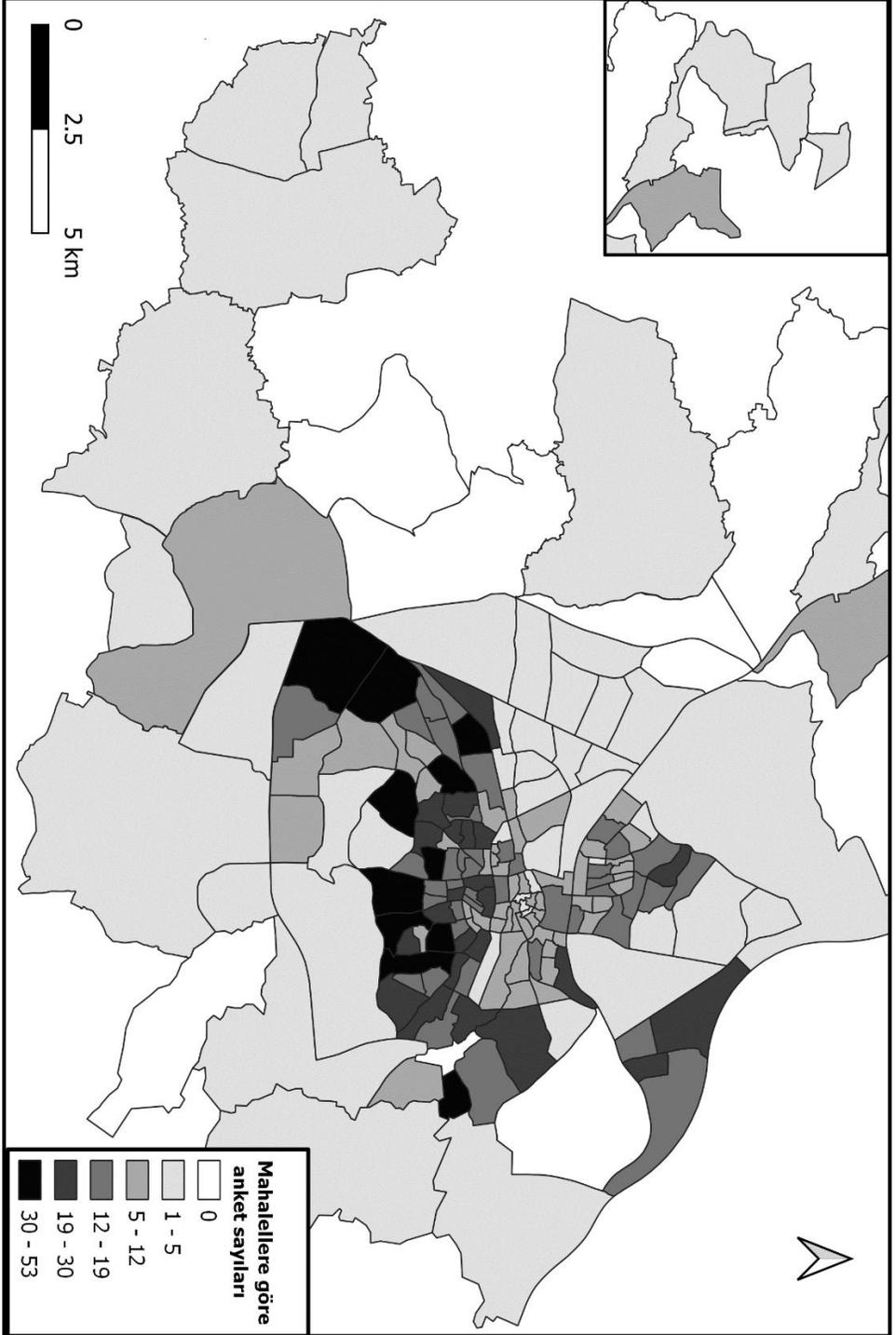
yine de bir çoğunluğu temsil ettiği muhakkaktır. Çünkü resmi kayıtların mahalle dağılımları, bize, Suriyelilerin Gaziantep'te (de) sosyo-ekonomik açıdan yoksul ve düşük gelirli mahallelerde daha yoğun olarak yaşadıklarını göstermektedir. Dolayısıyla Gaziantep'li örneklerinin, daha çok Suriyelilerle aynı sosyal ve fiziki mekanları paylaşanları kapsadığı ve sınıfsal bir kesiti ya da karşılaşmayı içerdiği söylenebilir. Zira, politik, ideolojik, iktisadi ve kültürel etki açısından daha güçlü mahallelerde daha az kayıtlı Suriyeli hanenin olması da meselenin sınıfsal boyutunu daha net ortaya koymaktadır.

Araştırmanın üçüncü bölümü, gündelik hayattaki etkileşim, sosyal ilişkiler, tutumlar, beklentiler ve toplumsal uyum dinamikleri üzerinde yoğunlaşıyor. Her iki görüşme formuna, özellikle gündelik hayattaki etkileşimleri, karşılaşmaları ve tutumları içerecek sorular eklendi. Dolayısıyla üçüncü kitap, Gaziantep'li ve Suriyelilere ayrı bir formda sorulmuş sorulardan değil, her iki soru demetine gömülü olan soru ve cevaplardan oluşmaktadır.

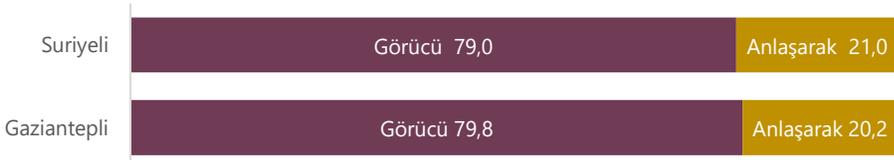
Bütün görüşmelerin soru formları Suriyeliler için Arapça ve Gaziantep'li için Türkçe hazırlanmıştır. Görüşmeler elektronik ortamdaki yazılım yardımıyla (Kobo Toolbox) yapılmış ve bu yazılımdaki coğrafi bilgi sistemiyle mahalledeki pozisyonlar haritaya işlenmiştir. Araştırma, 15 akademik personelin danışmanlığında, 9'u kadın 6'sı erkek toplam 15 lisansüstü öğrencisi takım lideri ve 37'si kadın 34'ü erkek 71 görüşmeci öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. 71 görüşmecinin 36 tanesi Arapça biliyordu. Online yazılımda sahada uygulanmak üzere Suriyeliler için farklı seçeneklere sahip 486, Gaziantep'li için 413 soru bulunuyordu.

Bu noktada, son olarak, şunu tekrar vurgulamakta yarar vardır: Bu araştırma ve akabindeki üç kitap, Suriyelilerin mevcut genel örüntüsü ve gündelik hayat ilişkileri kadar, kenarından, çeperinden dahil olmaya çalıştıkları toplumsal hayatın diğer aktörleriyle karşılaşmalarına odaklanan ve sınıfsal bir kesit sunmaya çalışan çalışmalardır. Çoğunlukla yoksul, düşük-orta gelirli veya alt sosyo-ekonomik kesimlerin (örneğin istatistikî zorunluluğu ve metodolojisi gereği) ağırlıkta olduğu bir sınıfsal araştırmanın ortaya çıkmış olması, en başta öngörülen amaç değil, araştırmanın sonunda şekillenen bir sosyal gerçekliktir.

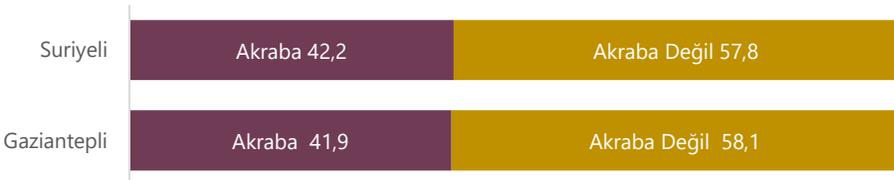
Araştırma Sahası

KARŞILAŞTIRMALAR

Şekil 1: Evlilik Kararı

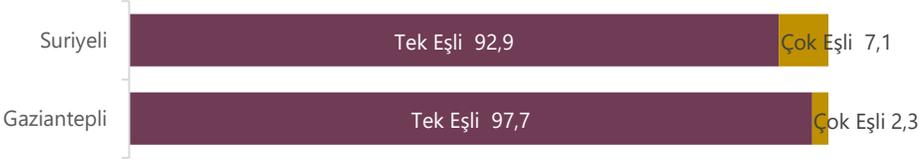

Şekil 2: Eşin Akrabalık Durumu

Yukarıdaki iki grafikte görüldüğü üzere, iki toplumda da evlilik şekli aynıdır: Görücü usulü evlilik yüksektir. Şüphesiz, akrabalık ilişkileri, bireylerin eğitim seviyesi, evlenme yaşı ve sosyo-ekonomik yapı gibi birçok faktör, evlilik kararını şekillendirmektedir. Öyle ki, eşle akrabalık oranlarına bakıldığında hem Suriyelilerin hem de Gazianteplilerin oranları arasında benzerlik vardır. Araştırmamızda, eşyle akraba olanların oranı (%42), Türkiye ortalamasının (%23,2) üstünde olduğu halde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin ortalamasıyla (%42,6) neredeyse aynıdır. Bu yüksek ve benzer oranlar, yoksulluk ve eğitime ulaşmadaki zorluklarla ilgilidir. Akraba evlilikleri, Türkiye genelinde, eğitim seviyesi ortaokul ve öncesine gittikçe artmakta, alt-orta ve en alt sosyo-ekonomik gruplarda yoğunlaşmaktadır (TAYA, 2016: 52).⁴

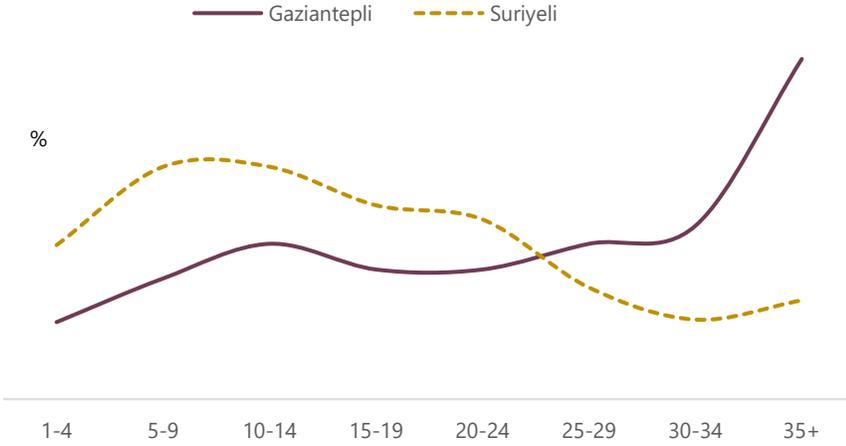
Öte yandan, bu yüksek oranlar, aynı mahallede yaşayan iki topluluk için, mültecilik ve yoksulluk koşullarında, aile ve kan bağlarının önemini arttığını ve grupların esas dayanışma ve paylaşım ağlarının kendi içine kapalı hale geldiğini göstermektedir.

⁴ Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. (2016) *Türkiye Aile Yapısı Araştırması*. Ankara: Yayın Matbaacılık.

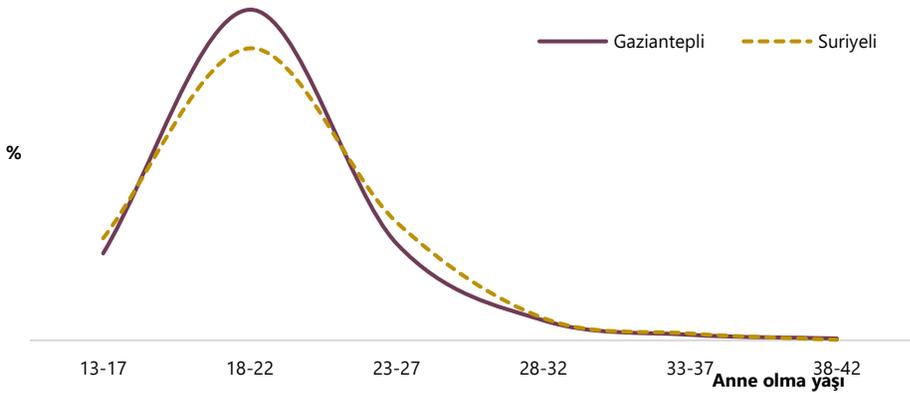
Şekil 3: Çokeşlilik

Her iki toplumda da çok eşlilik oranları arasında çok büyük bir fark yoktur. Ancak yine de Suriyeliler arasında bu oran daha fazladır. Bu farkın, daha ziyade, iki toplumun modernleşme deneyimlerinden ve Suriye ve Türkiye’de evlilikle ilgili yasa farklılığından kaynaklandığı söylenebilir.

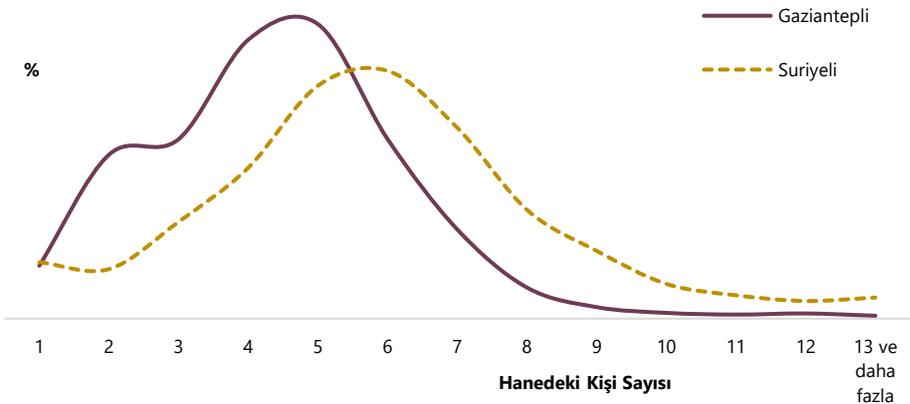
Şekil 4: Evlilik Süresi

Boşanan veya eşini kaybedenlerin oranı Gaziantepliler arasında daha fazla olmasına rağmen, ortalama evlilik süreleri Suriyeliler için 16,4 yıl, Gaziantepliler için 24,7 yıldır. Uzun süreli evliliklerin Gaziantepliler arasında daha yaygın olması savaş sonrası dönemde Suriyelilerin daha fazla oranda evlenmesiyle alakalı olduğu gibi yaşlı nüfusun Gaziantepli örneğinde daha fazla temsil edilmesiyle alakalı olduğu anlaşılmaktadır.

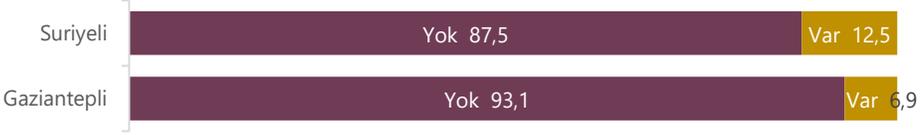
Şekil 5: İlk Annelik Yaşı

Kadınların ilk çocuk doğurma örüntüsü, her iki toplumda da benzerdir. Suriyelilerde, ilk annelik yaşı ortalama 20,8 iken, bu ortalama Gazianteplilerde 20,6'dır. Çocuk yaşta erken evliliklere bağlı olarak, 17 yaş ve öncesi annelikte, Suriyelilerde oran yaklaşık %19, Gazianteplilerde bundan yaklaşık %3 kadar daha fazladır. Diğer bir fark ise annelik yaş aralığında görülmektedir. Gaziantepli kadınların ilk çocuk doğurması büyük bir oranda (%61) 18-22 yaş arasında gerçekleşirken bu yaş aralığında Suriyelilerde anne olma oranı yaklaşık %7 daha düşüktür.

Şekil 6: Hane Büyüklüğü

Gaziantep'li ve Suriyelilerin hane başına düşen ortalama nüfusları karşılaştırıldığında sayılar, Türkiye ortalamasının (3,35) üzerinde çıkmaktadır. Bu araştırmada, Gaziantep'li için ortalama hane büyüklüğü 4,4 kişiyken, Suriyeliler için 5,9 kişi olarak hesaplanmıştır. 5'ten fazla kişinin yaşadığı Suriyeli hanelerin sayısı Gaziantep'liye göre daha fazladır. Gaziantep, tek çekirdek aile hane halkının en yaygın olduğu üçüncü ildir.⁵

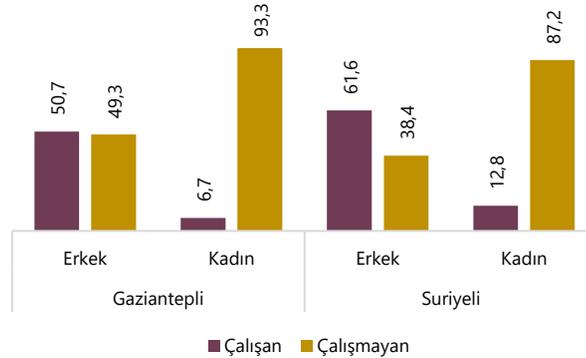

Şekil 7: Hanede Engelli Birey Varlığı

En az bir engelli bireyin olduğu hane oranı Gaziantep'lide %6,9'iken; Suriyelilerde %12,5'tir.

⁵ TÜİK, İstatistiklerle Aile, 2019 <https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33730> Erişim: 13.11.2021

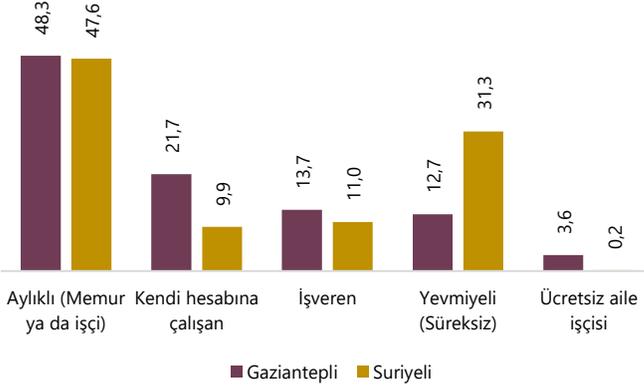
Sosyo-Ekonomik Durum

Şekil 8: Ücretli Bir İşte Çalışma Durumu

Görüşülen Suriyelilerin %62'si halihazırda, Gaziantep'te çalışmamaktadır. Kadınların işgücü piyasasına katıl(a)mamaları, oranın bu denli yüksek olmasının en temel sebebidir. Zira bu araştırma kapsamında görüşme gerçekleştirilen Suriyeli katılımcıların %52'si kadındır ve bu kadın katılımcılar içerisinde %87 gibi yüksek bir oranın ücretli bir işte çalışmadığı görülmektedir. Nüfusun gençliği, hane büyüklüğü ve ortalama çocuk sayısı (4,5) düşünüldüğünde, kadınların bakım yükümlülüklerinin ağır olduğu açıktır. İlaveten, pek çok kadının Suriye'de de bir çalışma deneyimi olmamıştır.

Öte yandan, Gaziantep'li, Suriyelilere göre, daha yüksek oranda (%76,5) çalışma yaşamına katılmaktadırlar. Ancak, Gaziantep'li açısından da iş ve çalışma ilişkileri bağlamında cinsiyet önemli bir etkidir. Zira bu çalışma kapsamında görüşülen Gaziantep'li katılımcıların %61,7'si kadındır ve bu kadınların %93,3'ü çalışmamaktadır. Suriyeli ve Gaziantep'li kadınların ücretli iş yaşamına dâhil ol(a)maması, bu alanın erkeklerle özdeşleştirildiği kültürel bağlamla doğrudan ilişkilidir.

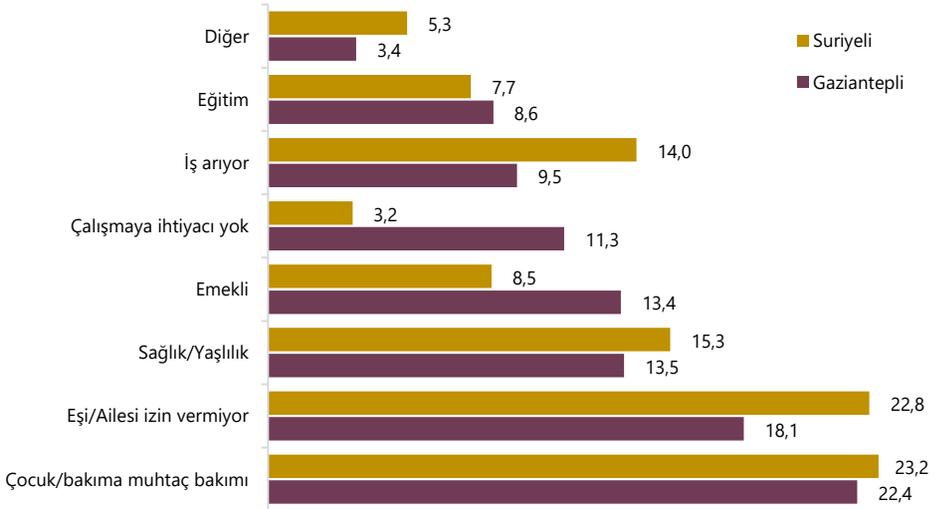
Şekil 9: Gaziantep'te Yapılan İşin Niteliği

İş ve çalışma durumu verilerine göre, bugün Gaziantep'te yaşayan Suriyeliler, Suriye'deyken orta-alt sınıflara mensuptur; ancak yine de aşağı bir sosyal mobilite söz konusudur. Gaziantep'linin güncel iş ve çalışma biçimleri, Suriyelilerin henüz Suriye'de yaşadıkları dönemdekine benzer bir tablo arz etmektedir. Araştırmaya göre, Gaziantep'li de büyük ölçüde orta-alt sınıflara mensuptur. Bu durum, henüz bir "karşılaşma" gerçekleşmeden önce, şu anda aynı mahallelerde yaşayan Suriyeli ve Gaziantep'linin benzer bir sosyo-ekonomik profile sahip olduğu anlamına gelmektedir.

Suriyelilerin, Gaziantep'e geldikten sonraki çalışma durumunda ise bazı önemli farklar ortaya çıkmaktadır. Maaşlı çalışan oranları iki dönem için de birbirine yakın kalırken, yevmiyeli çalışan sayısının önemli ölçüde arttığı, iş yeri sahibi olan (işveren ve kendi hesabına çalışan) kesimin (Suriye'deyken yaklaşık %35) ise ciddi bir şekilde azaldığı gözlemlenmektedir (Gaziantep'te yaklaşık %20). Bu durum, Suriyelilerin Gaziantep'e geldikten sonra yoksullaştıklarının ve statü kayb ettiklerinin bir göstergesi olarak okunabilir. Öte yandan, Gaziantep'te küçük sanayi üretimi oldukça gelişkin olmakla birlikte, bölge ve şehir ekonomisinde önemli bir ekonomik güçtür. Suriyelileri incelediğimiz kitabımızda da belirttiğimiz üzere, Suriyelilerle birlikte zanaat ve manifaktür açısından değerli bir emeğin de Türkiye'ye geldiğini söylemek mümkündür.

Suriye'deyken, ücretli bir işte çalışanların yarısı, zanaatkâr ve teknisyendir. 2020'de Gaziantep'te çalışan Suriyelilerin yine yarısı, bu şekilde çalışmaktadır. Suriyelilerle birlikte gelen zanaat ve mesleki becerilerin, Gaziantep'te üretime başarıyla kanalize edildiği anlaşılmaktadır. Bu, kent ekonomisi açısından net fayda

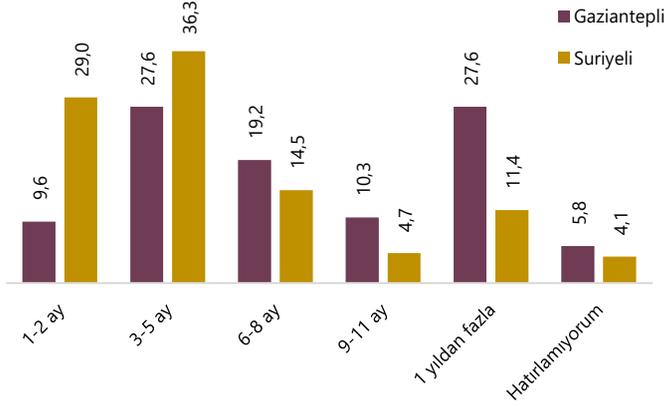
unsurudur. Öte yandan, daha önce profesyonel işlerde çalışanlar için Gaziantep'te bu işler söz konusu olmamış ve de nitelsiz işlerde çalışanların oranı artmıştır.

Şekil 10: Ücretli Bir İşte Çalışmama Nedenleri

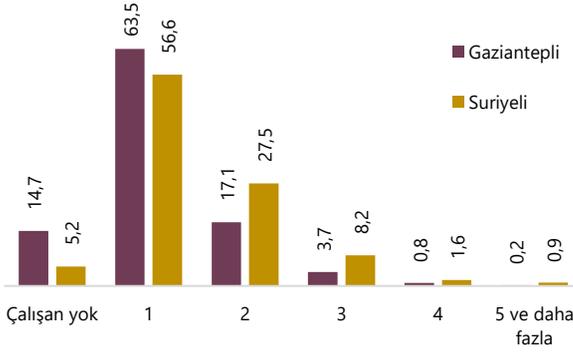
Ücretli bir işte çalışmanın önündeki en önemli engel ailedeki çocuk, yaşlı ve bakıma muhtaç fertlerin bakımınıdır. Özellikle, kadınların mustarip olduğu bu engelin, her iki toplumda da benzer bir oranda olduğu görülmektedir. Kadınlar için bir diğer engel, aile ya da kocanın izin vermemesidir. Ancak bu türden baskıların, Suriyeler arasında daha yaygın olduğu görülmektedir.

Erkekler açısından en büyük neden, çalışacak bir işin olmamasıdır. O yüzden, iş aradığını söyleyenlerin önemli bir çoğunluğu erkeklerdir. Bu ihtiyacın Suriyelilerce daha fazla hissedildiği net bir şekilde görülebilmektedir. Bunu destekleyen bir başka veri ise çalışmaya ihtiyacı olmamasından dolayı, çalışmayanların oranıdır. Gaziantep'lielerde bu oran Suriyelilerin yaklaşık 3,5 katıdır.

Şekil 11: İş Aramada Geçen Süre

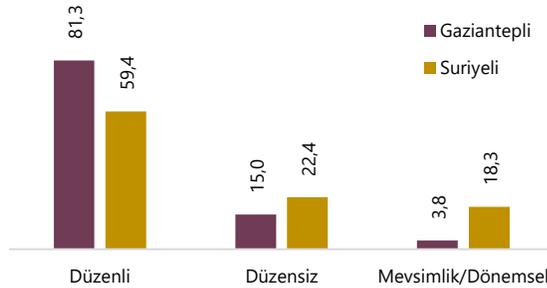
Çalışmama nedeni olarak iş aradığını belirten Suriyelilerin büyük bir çoğunluğu için iş arama süresi 1 ile 5 ay arasındadır. Gaziantepililerin çoğunluğu için bu süre, 6 aydan fazla sürmektedir. Dolayısıyla, Gaziantepililerin iş bulma süreleri, Suriyelilerden daha uzundur. Bu durumun, göçmenler açısından iş bulup çalışmanın, daha "yakıcı" bir sorun olmasıyla ilgili olduğu söylenebilir.

Şekil 12: Hanede Çalışan Kişi Sayısı

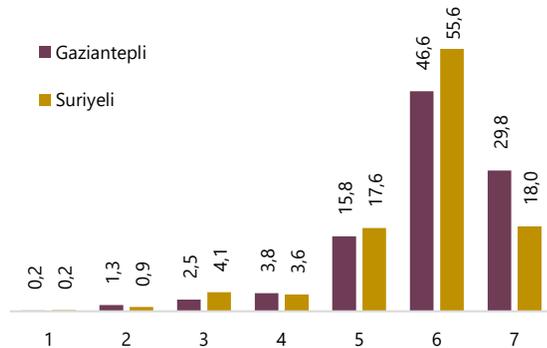
Kimsenin ücretli bir işte çalışmadığı hanelerin oranı, Suriyelilere kıyasla Gaziantepililer için daha yüksektir. Bu oranlar, Suriyeliler için %5,3 iken, Gaziantepililer için %14,7 şeklindedir. İki kişinin çalıştığı hane sayısı, Suriyeliler arasında %27,5'e çıkarken Gaziantepililer için %17,1'e düşmektedir. Üç kişinin çalıştığı hane oranı Suriyelilerde %8,2, Gaziantepililerde %3,7'dir. Bu rakamların iki grup arasında farklılaşmasında, Suriyelilerin daha fazla iş olanağına sahip olduğu anlamı çıkmamalıdır; zira, Suriyelilerin yoğun olarak enformel sektörde iş ve çalışma

imkânı bulabildikleri ve daha düşük ücret aldıkları aşağıdaki veriler tarafından desteklenmektedir. Dolayısıyla bu durum, aynı hanede yaşayan birden fazla Suriyelinin çalışmak zorunda olmasıyla ilgilidir.

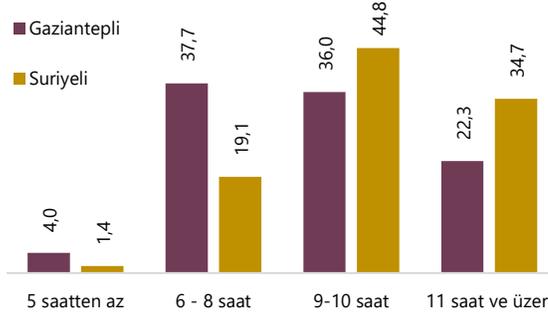
Şekil 13: Ücretli Bir İşte Çalışma Düzeni

Gaziantep'li içersinde, düzenli olarak çalışanların oranı, Suriyelilere kıyasla, daha fazladır. Buna karşılık, düzensiz ve/veya mevsimlik işçi olarak çalışanların oranları, Suriyelilerde daha yüksektir. Bu veriler, Gaziantep'li, daha düzenli ve sürekli işlerde çalıştığını buna karşılık, Suriyelilerin yeni geldikleri bu kentte, hayatlarını idame ettirmek adına, geçici veya düzensiz iş imkânları bulabildiklerini göstermektedir. Özellikle, Suriyelilerin gelişyle oluşan amele pazarları, Suriyeli önemli bir kesimin düzensiz çalışma koşullarını yansıtmaları açısından anılmaya değerdir.

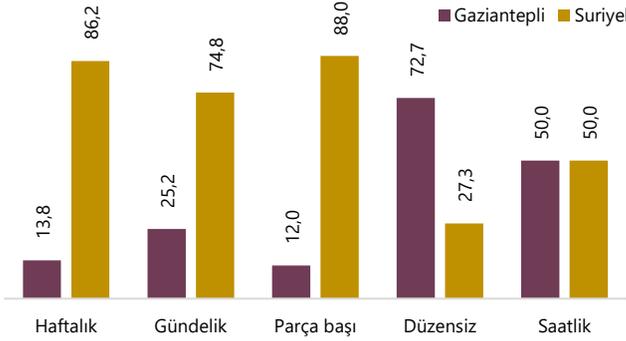
Şekil 14: Haftada Çalışılan Gün Sayısı

Suriyelilerin ve Gaziantep'li haftada çalıştığı gün sayısı, ortalama 6 güne karşılık gelmektedir. Çalışılan gün sayısı bakımından Suriyelilerin de Gaziantep'li kadar işgücü piyasasına dâhil oldukları görülmektedir.

Şekil 15: Günlük Olarak Ücretli Bir İşte Çalışılan Süre

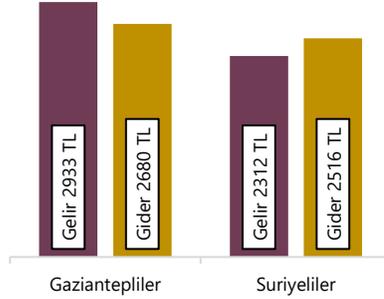
Günlük çalışma saatleri, Gaziantep'li ve Suriyeli çalışanlar açısından, farklılık arz etmektedir. Suriyeliler, Gaziantep'li çalışanlara kıyasla daha uzun saatler çalışmaktadır. Özellikle, 11 saatten fazla çalışma oranı Suriyelilerde daha yüksektir. 11 saat, İş Kanunu'nda belirtilen günlük çalışma süresinin maksimum değerini temsil ettiği için, bir kriter görevi görmektedir. Suriyeliler arasında, maksimum değeri aşan saatlerde çalışanların oranı, Gaziantep'li çalışanlardan daha fazladır. Dolayısıyla Suriyelilerin, görece, daha ağır koşullarda çalıştıkları söylenebilir.

Şekil 16: Aylıklı Olmayan İşlerde Çalışan Suriyeli-Gaziantep'li Dağılımı

Aylıklı olmayan işlerde çalışan Suriyelilerin oranı (%80) Gaziantep'li çalışanlardan (%20) daha fazladır. Bu, enformel sektörde, Suriyelilerin daha fazla çalıştığını ortaya koymaktadır. Suriyeliler büyük bir oranda (%60), haftalık ücretle çalışmaktadır. Küçük ölçekli üreticiler ya da bakkal, kasap gibi esnaf çalışanların, ücretlerini haftalık olarak aldığı düşünüldüğünde, Suriyelilerin büyük bir oranda bu tür işletmelerde iş bulduklarını söyleyebiliriz. Gaziantep'li çalışanlar ise daha çok gündelik işlerde (%40) çalışmaktadır. Parça başı ücret usulü işlerde çalışan Suriyelilerin oranı, Gaziantep'li çalışanların oranından çok daha fazladır. Özellikle ayakkabı ve tekstil

sektörünün evde parça başı iş olanakları sağladığı bilinmektedir. Son olarak, düzensiz ücretli işlerde çalışan Gaziantep'lilerin oranı Suriyelilerden daha fazla çıkmaktadır. Bu tarz ücret düzeni daha çok tamir, bakım, nakliyat, hamallık gibi işleri kapsamaktadır.

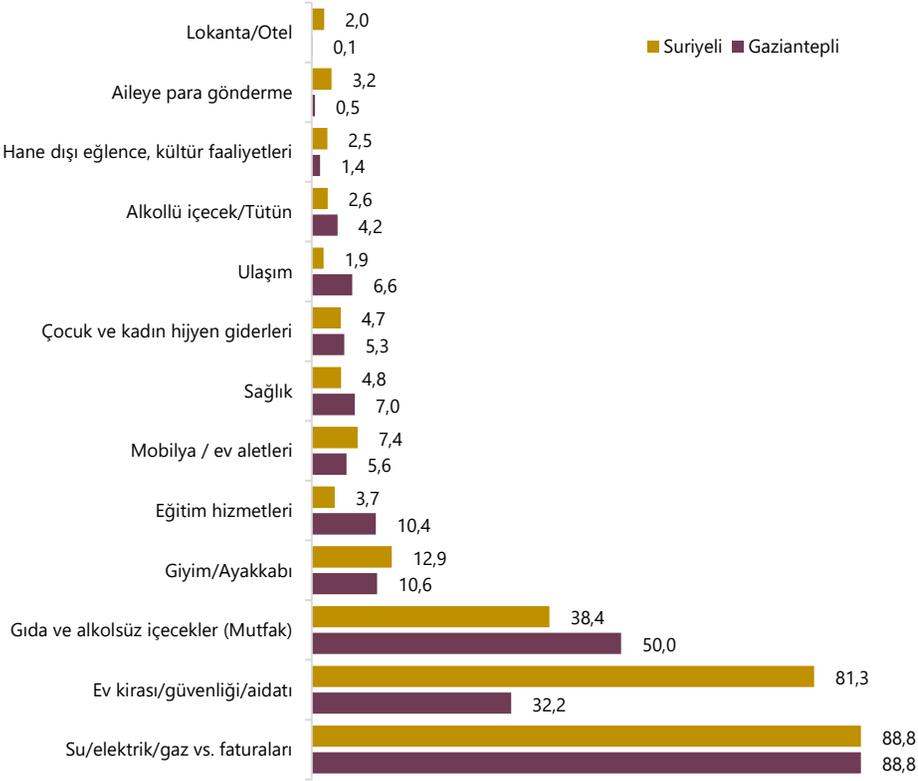

Şekil 17: Hanelerin Ortalama Aylık Gelir-Gideri

Suriyelilerle Gaziantep'lilerin, belirtmiş oldukları aylık ortalama giderleri arasında, büyük bir fark görülmemektedir. Bu da araştırmanın yürütüldüğü sahada, Suriyeli ve Gaziantep'lilerin, sosyo-ekonomik anlamda birbirlerine yakın durduklarını söyleme imkânı vermektedir. Ancak, asgari ücret ya da asgari ücretin altında gelir beyan edenlerin oranı, Suriyelerde %58'iken, Gaziantep'lielerde %39'dur. Buna göre, Suriyelilerin önemli bir kesiminin açlık sınırının (2.406 TL) altında yaşadığı görülebilmektedir. Yine yoksulluk sınırının (7.838 TL)⁶ üzerinde harcama yapabilen Gaziantep'li hane sayısı Suriyeli hanelerden az da olsa yüksektir.

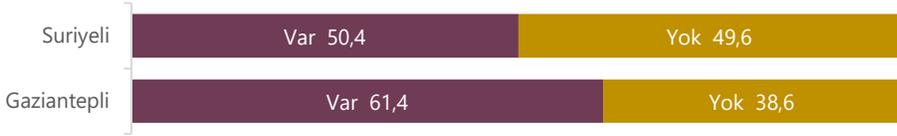
İnsanların gündelik hayatlarını sürdürebilmeleri için, istisnai bazı kısa dönemler hariç, giderlerinin üzerinde bir gelir elde etmeleri gerekir. Bu araştırmada, Suriyelilerin giderinin daha fazla çıkması bu anlamda tutarlı gibi görünmese de bunun altındaki nedenin alınan yardımlar olduğunu tahmin edebiliriz. Çünkü gelirini sıfır olarak gösteren birçok insanın yardım aldığını belirtmesi, bu yardımların gelirden sayılmadığını göstermektedir.

⁶ Türk-İş Konfederasyonu, Temmuz 2020 verileri. <http://www.turkis.org.tr/TEMMUZ-2020-ACLIK-VE-YOKSULLUK-SINIRI-d428750> Erişim: 25.11.2020

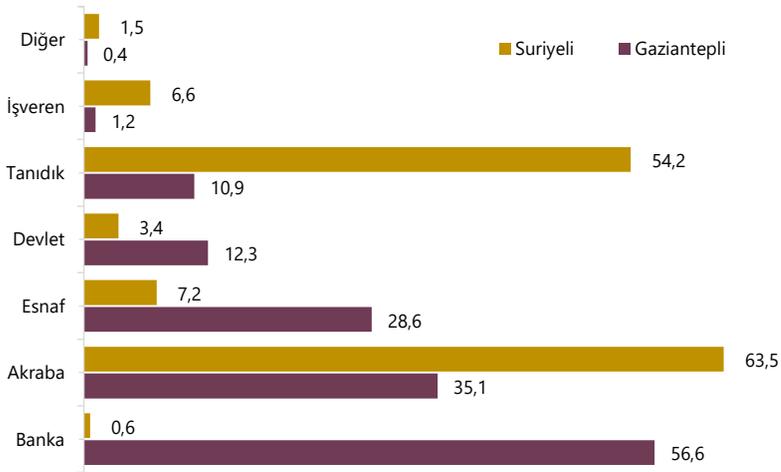
Şekil 18: Hanenin Ödemekte En Çok Zorlandığı Giderler

Hanenin, ödemekte en çok zorlandığı kalemler karşılaştırıldığında, her iki toplumun da elektrik, su ve gaz gibi faturaları ödemekte zorlandıklarını belirttikleri görülmektedir. Öte yandan, Suriyeliler, ev kirası ve aidat gibi masrafları ödemekte Gaziantepلیلere göre daha fazla zorlandıklarını belirtmişlerdir. Gaziantepلیلiler ise gıda masraflarını ödemekte, Suriyelilere nazaran, daha fazla zorlandıklarını vurgulamaktadır. Daha sağlıksız ve ucuz gıdalara erişimin, Gaziantep koşullarında ucuz ev kiralamaya nazaran kolay olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Suriyeliler açısından, gıda kalemi, barınma masraflarının gerisine düşmektedir. Suriyelilerin dağıtılan gıda yardımlarına ulaşma imkanlarının bulunması da bu şekilde bir sonuca neden olabilmektedir.

Şekil 19: Gaziantep'li ve Suriyeli Borçluluk Durumu

Gaziantep'li ve Suriyelilerle karşılaştırıldığında, borcu olan Suriyelilerin daha az olduğu görülmektedir. Bu farklılığın en temel nedeni, aşağıdaki grafikte de görülebildiği gibi, banka kredileridir. Suriyelilerin, banka kredilerinden yararlanma şanslarının daha düşük olması, onların borçluluk durumunu da aşağı çekmektedir.

Şekil 20: Borçlu Olunan Kişi ya da Kurumlar

Borçlanılan kişiler açısından hem Gaziantep'li hem de Suriyeliler arasında, en çok borç istenen kişilerin başında akrabalar gelmektedir. Borç alınan kişi ya da kurumlar arasında, iki toplum için en dikkat çekici noktayı banka oluşturmaktadır. Suriyelilerin Gaziantep'liye göre bankalardan kredi almadıkları anlaşılmaktadır. Bu durumda, göçmenlik ya da mültecilik koşullarında, akrabalık ve hemşerilik dayanışmasının ön plana çıktığı görülmektedir.

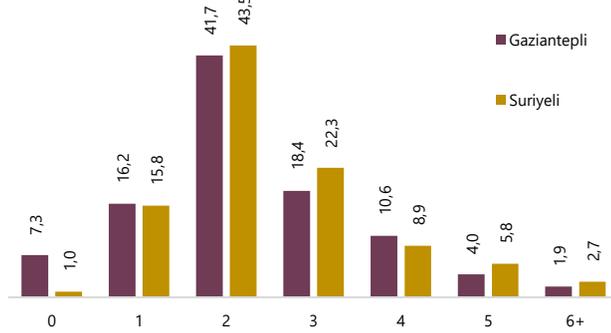
Şekil 21: Borçlanılan Tanıdıklar

Tanıdık olarak addedilen kişilere borçlanma, Suriyelilerde daha fazladır. Bu tanıdıkların önemli bir kısmı Suriyeliyken, Gaziantepli tanıdıklara da azımsanmayacak bir oranda, borçlandıkları görülmektedir. Suriyelilerin, Gaziantepli hiç samimi arkadaşı olup olmadığına yönelik soruya, %30 gibi bir oranda, olumlu cevap verdiği düşünüldüğünde, bu oranın önemli ölçüde borçlanma gibi güvene dayalı bir ilişki biçimini içerdığı sonucuna varılabilir.

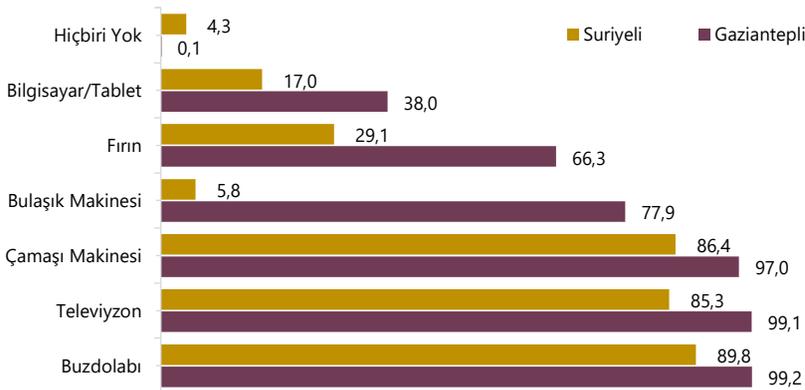
Şekil 22: Kredi Kartı Sahipliği

Suriyelilerde kredi kartı sahipliği yok denecek kadar azdır. Gazianteplilerde bu oran üçte bire yaklaşırsa da Türkiye ortalamasının çok altındadır. Yine de en çok borçlu olunan kurumların başında bankaların gelmesinin en önemli nedenlerinden birisinin, kullanılan kredi kartları olduğu, COVID-19 sürecinde temassız alışveriş ve internet alışverişinin tercih edilmesinin bunu daha da pekiştirdiği muhakkaktır.

Şekil 23: Hanelerin Telefon Sahipliği

Suriyelilerde, hemen hemen her evde, akıllı telefon olduğu görülmektedir. Gaziantepililerde hiç akıllı telefon olmayan aile sayısı, Suriyelilerden daha fazladır. Bu oranın altında yatan nedenlerden biri, Suriyelilerin hem Suriye'deki ve/veya dünyanın dört bir yanına dağılmış arkadaş ve akrabalarına ulaşmak hem de ülkeleriyle ilgili haberleri kendi dillerinde takip edebilmek için internet erişimine Gaziantepililere kıyasla daha fazla ihtiyaç duyuyor olması olabilir.

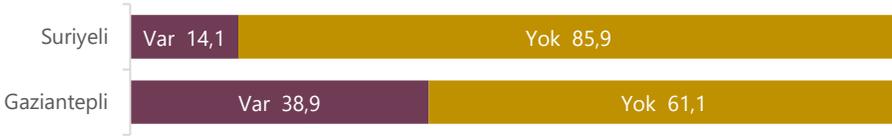

Şekil 24: Hanelerde Çalışır Durumdaki Elektrikli/Elektronik Eşya

Suriyelilerde, evin temel gereçleri olarak değerlendirebileceğimiz buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon gibi eşyaların büyük oranda mevcut olduğunu görüyoruz. Daha lüks olarak sınıflandırabileceğimiz bilgisayar, bulaşık makinesi, tablet gibi eşyaların oranı diğerlerinden keskin bir şekilde farklılaşmaktadır.

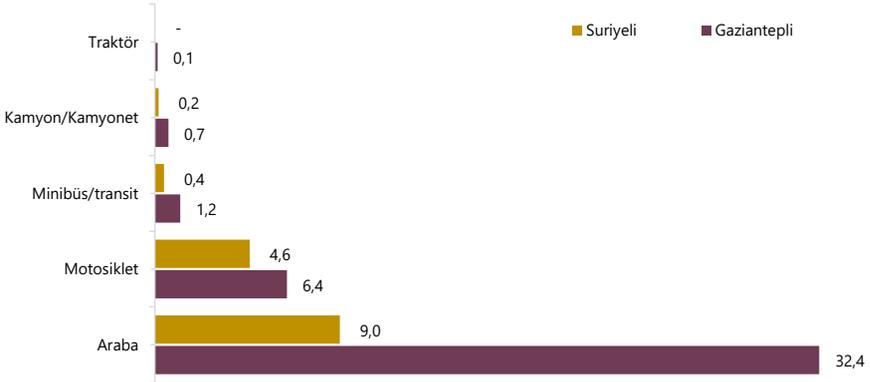
Gaziantepililerin evlerinde, temel ihtiyaç olarak adlandırabileceğimiz eşyaların hemen hemen her evde bulunduğunu söyleyebiliriz. Bunun yanı sıra, bulaşık

makinesi gibi lüks olarak değerlendirebileceğimiz ev eşyasının da oldukça yaygın kullanımı dikkat çekicidir. Bulaşık makinesi, bilgisayar ve tablete sahip olma oranları Gaziantep'lielerde daha yüksektir. Birincil ve zaruri olmayan bu üç elektrikli ev eşyasına Gaziantep'lielerin Suriyelilere nazaran daha yüksek oranlarda sahip olmasının, her iki taraf arasındaki ekonomik sermaye farklılığına bağlı tüketim alışkanlıklarıyla ilgili olduğu da söylenebilir; fakat daha belirleyici olan etkenin, "mülteci olmaktan kaynaklı olarak Suriyelilerin daha dikkatli harcama yapmak zorunda olmaları" olduğu söylenebilir. Nitekim her iki topluluğa ait hanelerin gelir oranı ve hane halkı sayısı düşünüldüğünde Suriyeli hanelerin daha dikkatli bir harcama stratejisine yönelmesi anlaşılabilir bir eğilim olacaktır.

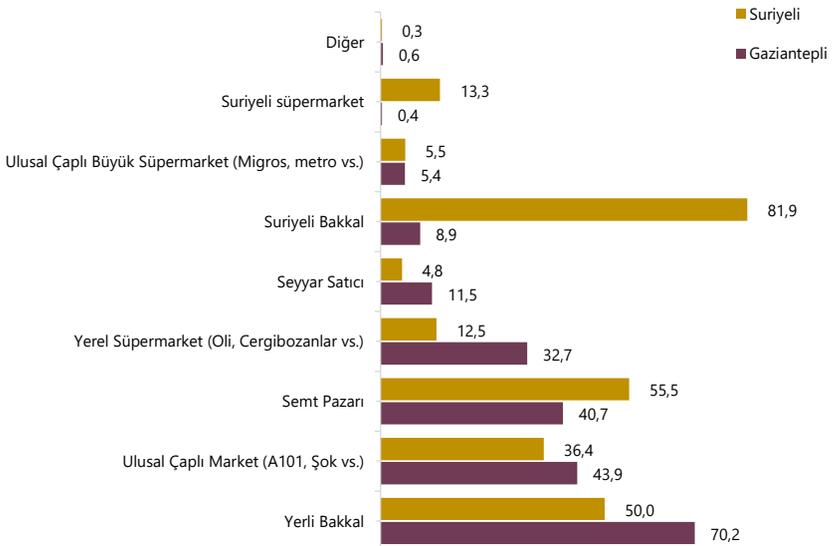
Şekil 25: Motorlu Araç Sahipliği

Motorlu araç sahipliğinde Suriyelilerin oranı, Gaziantep'lielerin yarısından daha azdır. Gaziantep'li hanelerin %39 gibi bir kısmında, en az bir araç varken, Suriyelilerde bu oran %14 civarındadır. Bunun en büyük nedenlerinden birisi, mevcut gelir düşüklüğü ve Suriyelilerin motorlu araç için yeterli birikimde bulunamamaları ya da birikimlerinin olmamasıdır. Zira, göçmenler ve mülteciler bir tarafa, yerlilerin de motorlu taşıt sahipliği için ciddi bir birikime ihtiyaçları açıkken, araç sahipliğinin Suriyelilerde düşük çıkması, şaşırtıcı bir sonuç değildir, açıklanabilir bir durumdur.

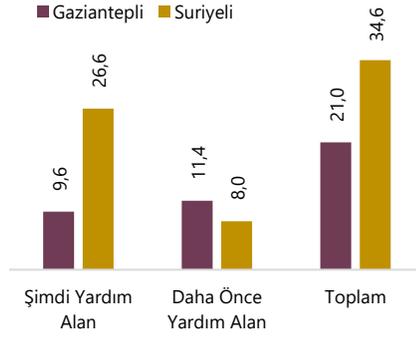
Şekil 26: Sahip Olunan Motorlu Araç

Sahip olunan motorlu taşıt tipinde, binek otomobillerin önemli bir oran teşkil ettikleri görülebilmektedir. Gaziantep hanelerin %32,42'sinde, en az bir otomobil bulunmaktadır. Bu oran, Suriyelilerde %9 kadardır. Diğer araç türlerinde bu denli büyük bir farkın olmaması, motorlu taşıtların yaşam konforundan ziyade daha çok iş için kullanıldığını göstermektedir. Motosikletin tercih edilmesi, anlaşılacağı üzere, daha ucuz olmasından kaynaklanmaktadır.

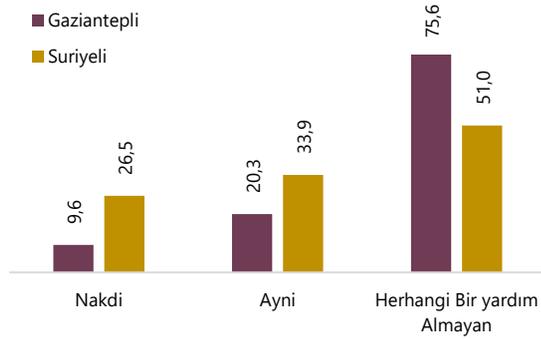
Şekil 27: Günlük Alışveriş Mekânı Tercih

Saha çalışmasının yürütüldüğü mahallelerin sosyo-ekonomik düzeyleri, gündelik hayat ilişkilerinin benzer çizgilere sahip olmasının en büyük nedenlerinden biri olarak gösterilebilir. Hem Suriyeliler hem Gaziantep'li, alışveriş konusunda, aynı mahallelerde benzer davranış örüntülerine sahip görünmektedirler. Suriyelilerin, daha çok Suriyeli bakkallar ve semt pazarları gibi daha uygun fiyat ve vadelerle alışveriş yapılan mekânlara yönelmesi ve Suriye kültürüne özgü ürünlerin tedarikinin söz konusu yerlerden sağlanması, grafikteki oranları daha anlaşılır kılmaktadır. Suriyelilerin, Gaziantep'lilere göre, ulusal zincir süpermarketlerden daha az alışveriş yapmalarının birincil nedeni, kredi kartı sahipliğinin yok denecek kadar az olmasıyla (%1) ilişkili olabilir. Zira, mahallelerdeki geleneksel bakkal ve semt pazarlarında veresiye alışveriş ve/veya pazarlık yapılabilmesi ile belli saatlerde özellikle pazar yerlerinde ürün fiyatlarının aşağı çekilmesi, bu oranların ortaya çıkmasında etkili olmaktadır. Bir diğer husus da özellikle, Gaziantep'te, Suriyelilerin üretimden tüketime kadar, az da olsa, kendi dağıtım zincirini ve piyasasını yaratmış olmasıdır. Enformel pazarda üretilen ve ucuz gıda maddelerinin benzer yolları takip ederek mahallelerdeki bakkallara ulaşması hem ekonomik üretim ve dağıtımla hem de kültürle ilgili bir gerçekliği gündemde tutar.

Şekil 28: Nakdi Yardımlardan İstifade Etme

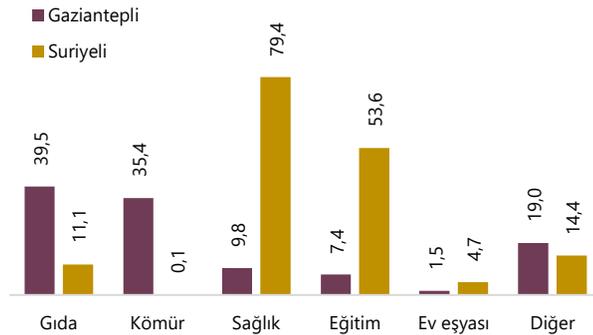
Herhangi bir kurum ya da kişiden para desteği alan Suriyeli oranı, Gaziantep'linin yaklaşık üç katıdır. Daha önce yardım alıp yardımları kesilenler de göz önünde bulundurulduğunda, Suriyeli hanelerin yaklaşık %35'inin Gaziantep'linin ise %21'inin bu yardımlardan yararlanmış olduğu görülmektedir.

Şekil 29: Yardım Türü

Gerek parasal gerekse de eşya ve gıda gibi yardımlardan (ayni ve nakdi yardım) istifade etme durumlarına bakıldığında, Suriyeli hanelerin, %49 gibi bir oranı, Gaziantepililerin ise %24,4'ü, bir ya da birden fazla yardımdan istifade etmiştir.

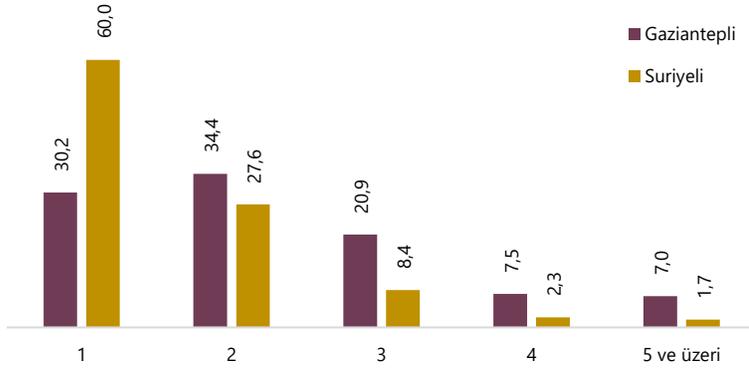
Suriyelilere ve Gaziantepkilere sosyal yardım ve hizmet götürülmesi tamamen ayrı kurumsallaşmalar içinde uygulanmaktadır. Suriyelilerin hemen hepsi Kızılay'dan destek alırken Gaziantepkililer için bu konudaki başvuru mercii, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarıdır. Bunun ana nedeni, merkezi bir kurum olan Kızılay'ın, Suriyelilere yönelik sosyal yardım ve hizmetlerden sorumlu "ana" kuruluş olarak yetkilendirilmesidir. Ancak, yardımlar, bireylerin kurumlarla ilişkilendiği ana kanalların başında gelmektedir ve eğitim ve sağlık sistemleri başta olmak üzere, içinde bulunulan topluluk içi ilişkilerin geliştirilmesine yönelik sosyal hizmet sistemlerine de ulaşmada kilit bir roledir. Hem haklar temelinde ortaklaşmanın artması hem de şeffaflık ve birlikte bir şeyler yaparak topluluk içi uyumun sağlanması için sosyal yardım ve hizmetlerin ortak çatı altında sunulması, etkili bir yol olabilir.

Şekil 30: Nakdi Olmayan Yardımların Dağılımı

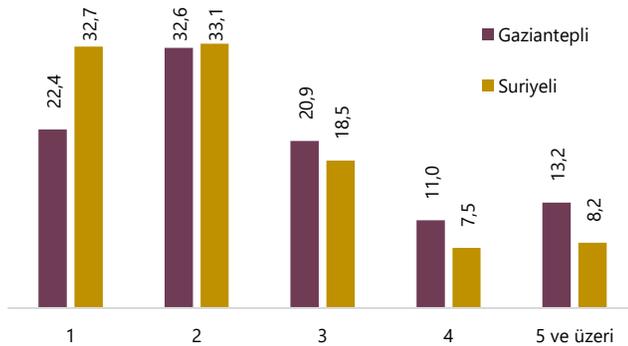
Parasal olmayan yardım kategorisinde, Suriyelilerin, en çok yararlandığı kalemlerin, sağlık ve eğitim olduğu görülmektedir. Bu kalemlerde, Gaziantepililerin oranı çok düşük görünmektedir. Bunun temel nedeni, bu tür yardımların Gaziantepililerce yardımdan sayılmaması olabilir. Zira, Yeşil Kart uygulamasının, sağlık ve ilaç ihtiyaçlarını kendisi karşılayamayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının çoğunu kapsadığını biliyoruz. Haneler için esas önemli yardım kalemleri olan gıda ve kömür yardımlarında, Suriyelilerin Gaziantepililerden çok daha az yardım alabildikleri ortaya çıkmaktadır.

Gündelik Hayat & Kent

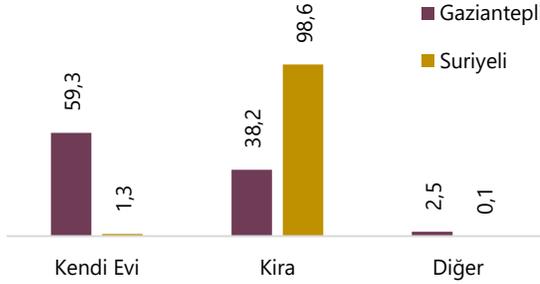
Şekil 31: Gaziantep'te Yaşanılan Farklı Mahalle Sayısı

Gaziantep'teki Suriyeli göçmenlerin şehir içi hareketliliğini incelediğimizde, %60 kadarının, kentte hiç mahalle değiştirmedini görebiliriz. Gaziantep'lilerde ise bu oran, %30'dur. Ancak, Suriyeliler için, Gaziantep'te yaşama deneyimi en fazla 10 yıldır. Dolayısıyla, Gaziantep'lilerin daha fazla mahalle değiştirmiş olması beklenen bir sonuçtur. Göçmen grupların mobilitesinin daha düşük, yerleşme, iş bulma ve iskân seçeneklerinin daha kısıtlı olmasının, bu durumun oluşmasında önemli bir faktör olduğu söylenebilir.

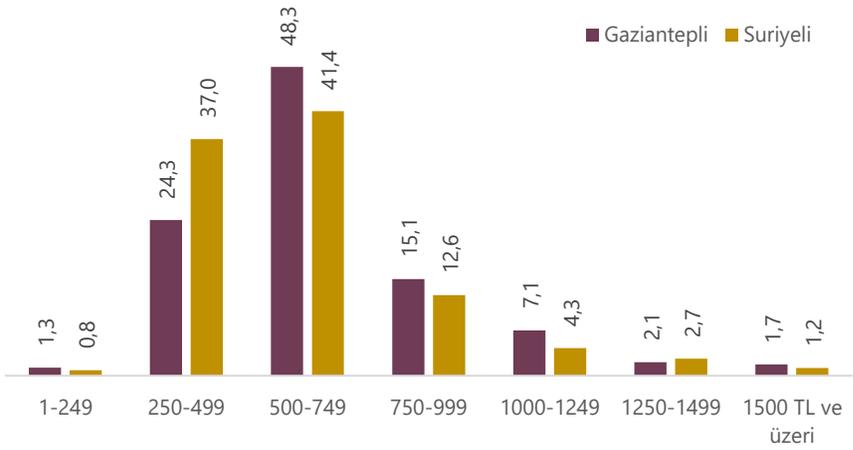
Şekil 32: Gaziantep'te Yaşanılan Farklı Ev Sayısı

Gaziantep'teki Gaziantep'li ile Suriyeli göçmenlerin, kentsel mekânda hareketliliğine dair farklılıklarının en net gözlemlenebilir şeması, yaşanan konut sayısında kendini göstermektedir. Gaziantep'linin %55'i, iki ve daha az ev değiştirmişken, bu sayı Suriyeli göçmenler için %65'tir. Mahalle değişime oranlarıyla karşılaştırıldığında Suriyelilerin ev değişim oranlarının daha fazla olduğu görülebilmektedir. Mahalle değişim, hanenin ekonomik refah seviyesiyle daha yakından alakalıyken, ev değişiminin, aynı mahalle içinde gerçekleşmesi farklı bireysel, toplumsal ve ekonomik faktörle alakalı olabilmektedir. Araştırma sürecindeki saha deneyimlerinden, Suriyelilerin daha çok konutun fiziksel şartlarının kötü olması, kira sorunları gibi nedenlerden dolayı ev değiştirdiği anlaşılmaktadır.

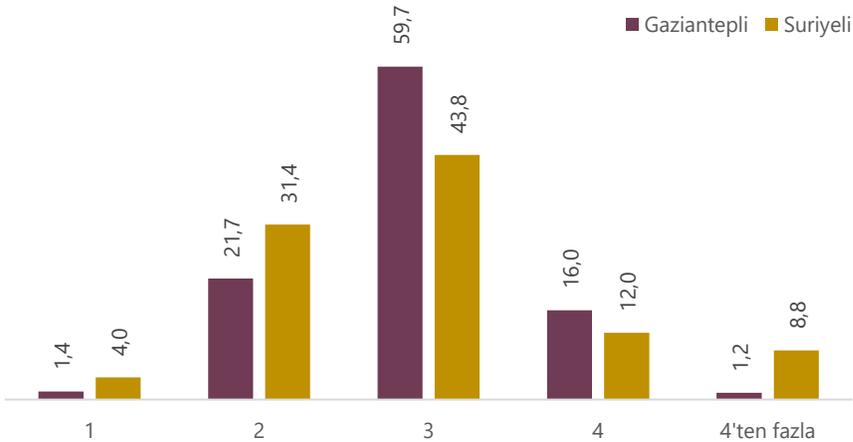
Şekil 33: Konut Mülkiyet Durumu

Suriyeli göçmenlerin ezici çoğunluğu, kirada oturmaktadır. Gaziantep'lielerde ise bu durum, Türkiye genelindeki konut sahipliği örüntüsünü takip etmektedir ve örneklem nüfusunun %59'u ev sahibiyken, %38'i ise kirada oturmaktadır. Mülk sahipliği, göçmenlerin kente entegrasyonu açısından en önemli eşiklerden birini teşkil etmektedir.

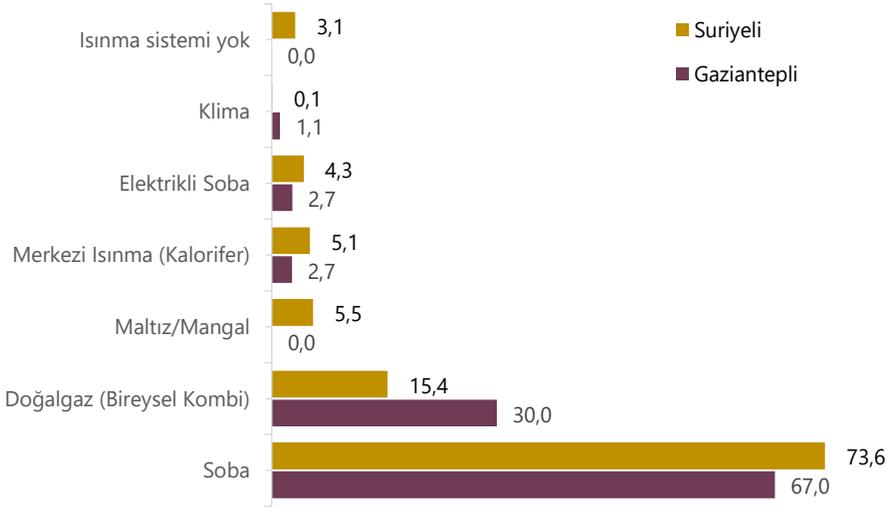
Şekil 34: Konut Kirası

Suriyeli görüşmecilerin ortalama kira gideri 615 TL, Gaziantepililerin ortalama kira gideri 669 TL'dir. Gaziantepililerin ve Suriyeli göçmenlerin, kamuoyunda dile getirilen kira oranlarındaki farklılık kanaatlerinin aksine kira seviyeleri son derece benzerdir. Bu nedenle, denebilir ki konut kiralardaki artış yalnızca bir topluluğu değil – yani yalnızca Suriyelileri değil- konut piyasasındaki tüm bireyleri etkilemiştir.

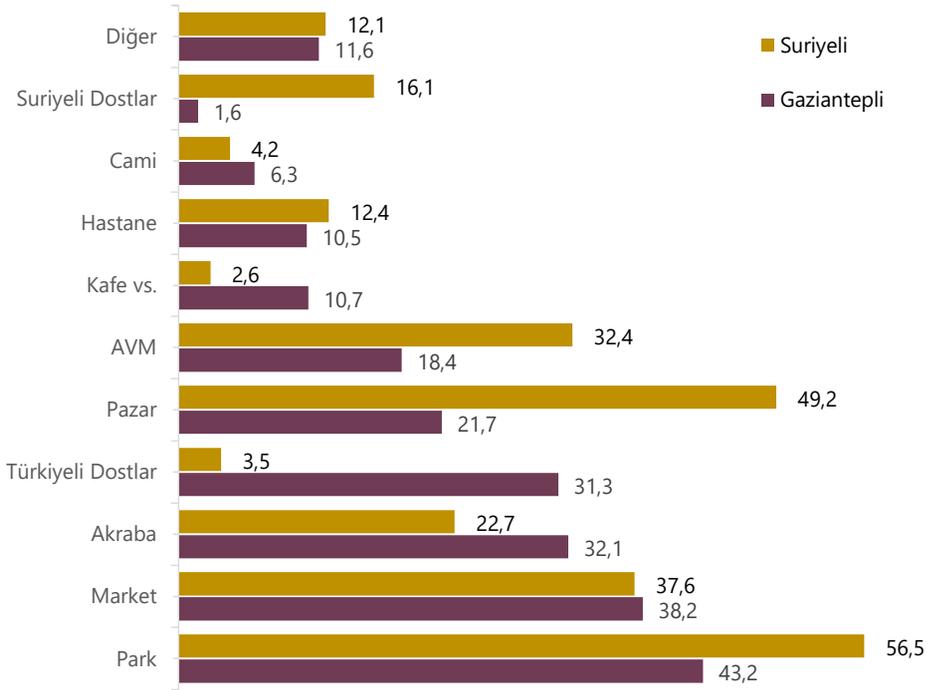
Şekil 35: Konut Oda Sayısı

Gaziantep'li, konut büyüklüğü açısından, Suriyeli göçmenlerden daha avantajlı görünmektedirler. Örneklemimizin Gaziantep'li kısmında, %60'ı üç odalı konutlarda yaşarken, bu oran, Suriyeli göçmenler için %44'tür. Suriyeli göçmenlerin, iki ve daha az odalı evlerde yaşama oranı %35 iken, bu oran, Gaziantep'li için %23'tür.

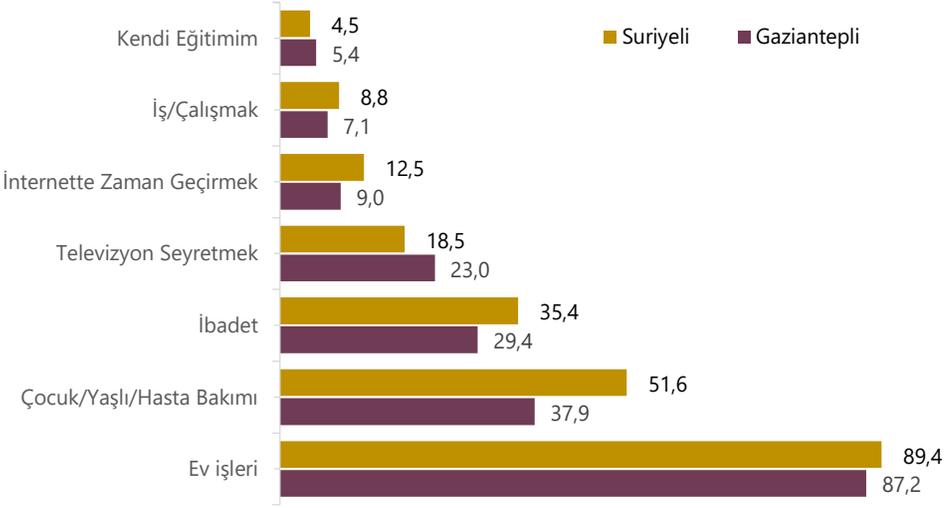
Şekil 36: Hanelerin Isınma Biçimi

Suriyeli göçmenlerin ve Gaziantep'linin yaşadıkları konutlarda ortak nokta, başat ısınma tertibatının soba olmasıdır. Suriyeli görüşmecilerin %74'ü sobayla ısındıklarını ifade ederken, Gaziantep'lide de bu oran %67 ile gayet yakın takip etmektedir. Öte yandan Suriyeli göçmenlerin sadece %15'i bireysel kombili doğalgaz kullanmaktayken, bu oran Gaziantep'li için %30 olarak, göçmenlerin iki katıdır. Şehirde doğalgaz kullanımı hızla yayılırken, hanelerin ciddi bir kısmının hâlâ katı yakıtlı soba kullandığı gerçeği, kentsel mekandaki sosyo-ekonomik ayrışmaya (ve ayrıca hava kirliliğinin devamına) dair önemli bir gösterge niteliğindedir.

Şekil 37: Dışarıda En Sık Gidilen Mekân

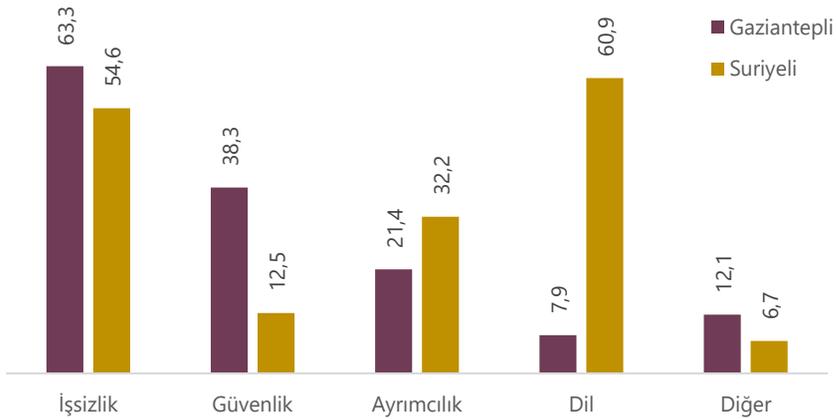
Her iki toplumda da dış mekân deneyimleri konusunda, parkların ön plana çıktığı görülmektedir. Parkların sadece Suriyeliler için değil, aynı zamanda Gaziantepçiler için de bir sosyalleşme mekânı olduğunu söylemek mümkündür. İki topluluğun dış mekân deneyimleri birbirine benzemektedir. Suriyeliler ile Gaziantepçilerin bu konudaki tutumları benzer olsa da bazı farklar da göze çarpmaktadır. Örneğin, Suriyeliler için dış mekân deneyimi alışveriş merkezli gerçekleşirken, Gaziantepçilerde akraba ve tanıdık ziyaretlerinin bir miktar öne çıktığı görülmektedir. Bu durumun, Suriyelilerin akraba ve tanıdıklarını daha az ziyaret ettiklerini göstermekten çok, bu tür sosyalleşme biçimlerinin de park gibi dış mekânlarda gerçekleştiğine işaret ettiği söylenebilir.

Şekil 38: Kadınların Gün İçerisinde En Çok Vakit Harcadığı Etkinlik

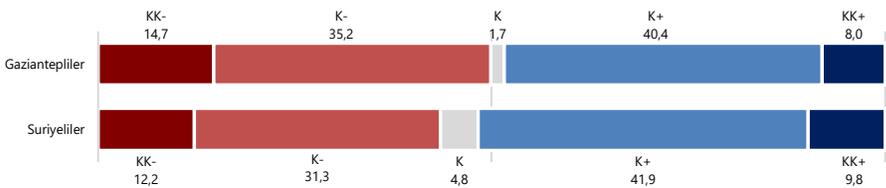
Şekilde, Suriyeli ve Gaziantepli kadınlar, sıradan bir günde en çok vakit harcadığı etkinlikleri belirtmişlerdir. Her iki toplumda da kadınların, benzer şekilde, ev odaklı etkinlikleri gerçekleştirdikleri görülmektedir. Şüphesiz, bu benzerlikte, kadınların istihdam rakamlarının düşük olmasında, ev işi ve bakım emeği gibi alanlardan sorumlu tutulmalarının büyük bir payı vardır. Bütün bu benzerliğe rağmen, Gaziantepli kadınların “çocuk/yaşlı/hasta bakımı” için Suriyeli kadınlardan daha az zaman ayırdıkları görülmektedir. Bu farkta, Gaziantepli kadınların kurumsal bakım hizmetlerine daha fazla erişim imkanlarına sahip olmalarının etkisi olduğu söylenebilir. Öte yandan, Suriyelilerin, göç ederken birlikte geldikleri yaşlı ve hastaların bakımlarıyla ilgileniyor olmalarının da bu cevaplardaki yaşlı/hasta bakımı oranlarının yüksekliğini açıklayan bir etken olduğu söylenebilir.

Genel anlamda, kadınların ev dışında herhangi bir etkinliğe her gün vakit ayırmamaları dikkat çekicidir. Bu durum, kadınların mahalle içinde de çok sık dışarı çıkmadığını, çekirdek aile çevresi dışında pek sosyalleşmediğine işaret etmektedir.

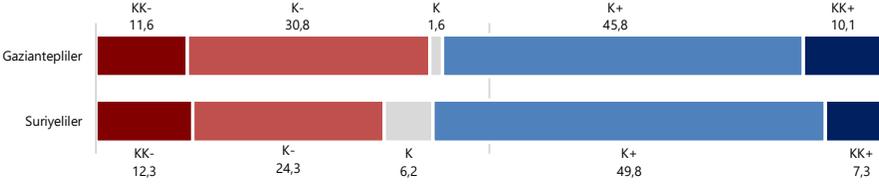

Şekil 39: Gaziantep'te Karşılaşılan Sorunlar

Gaziantep'li, işsizliği, kentte karşılaşılan en önemli sorun olarak görürken, Gaziantep'te yaşayan Suriyeliler, dil sorununu ön plana çıkarmaktadır. İki topluluğun birbirinin diline hâkim olmaması ve özellikle Gaziantep'linin yabancı bir dil bilmemesi, Suriyelilerin günlük hayatta iletişim sorunlarıyla karşılaşmasına neden olmuş görünmektedir. Araştırmanın bulgularına göre, Suriyeliler için ikinci önemli sorun ise işsizliktir. Bu oran, Gaziantep'linin endişeleriyle uyumluluk içerisindedir. Hemen hemen her iki toplumun üyeleri de benzer oranlarda, kentteki işsizlikten endişe etmektedir. Öte yandan, güvenlik sorunu Gaziantep'li için önemli bir başka sorun kaynağıyken, aynı sorun, Suriyelilerde dikkat çekici bir biçimde, aşağı sıralarda kalmaktadır. Ayrıca Suriyeliler için bir diğer sorun kaynağı da ayrımcılıktır. Kentte karşılaşılan sorunlarla ilgili olarak, Suriyeliler ve Gaziantep'li, işsizlik konusunda ortak bir endişeye sahipken; dil, güvenlik ve ayrımcılık gibi sorunlar konusunda birbirlerinden ayrılmaktadırlar. Ayrımcılığı bir sorun olarak görme, Suriyelilerde güvenlik sorunun önüne geçmektedir.

Şekil 40: Arada Bir Dışarıya Çay/Kahve İçmeye Giderim

Şekil 41: Arada Bir Dışarıda Arkadaşlarımızla Toplanınız

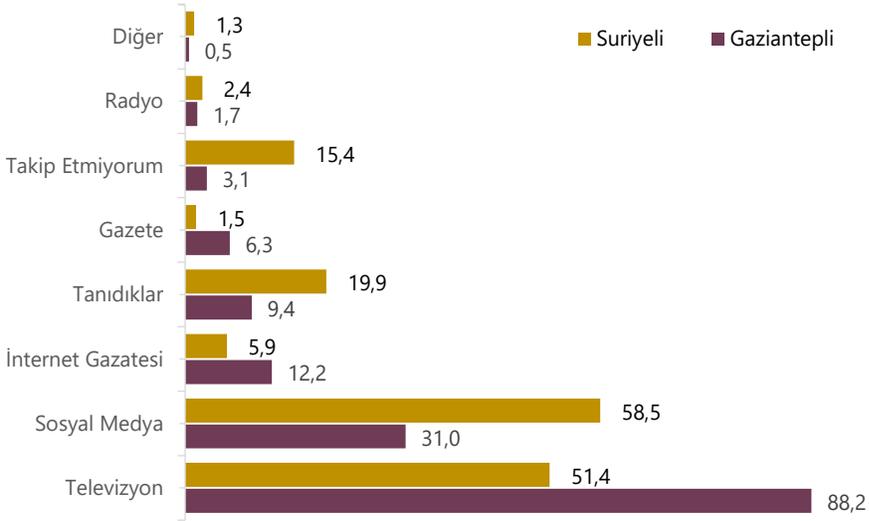
Her iki topluluğun sosyalleşme örüntülerinde büyük bir farklılık göze çarpmamaktadır. Hem Gaziantep'linin hem de Suriyelilerin dış mekânlarda deneyimlediği sosyalleşme oranları birbirine yakındır. Saha araştırmasının benzer sosyo-ekonomik mahallelerde yürütüldüğü dikkate alındığında, bu sonuçlar, her iki grubun çok farklı niteliklere sahip olmadığını da göstermektedir. Zira, Gaziantep özelinde, Suriyeliler için başından beri dile getirdiğimiz 'aynı sosyo-kültürel karşılaşmalar' meselesinin burada da karşımıza çıktığını görüyoruz.

Şekil 42: Suriye ile İlgili Gelişmeleri Takip Durumu

Suriye'deki gelişmeleri takip etme Suriyeliler arasında yaygınken, Gaziantep'linin konuya ilgisi oldukça düşüktür. Bu sonuç çok şaşırtıcı olmasa da zaman içinde Suriyeliler arasında, Suriye'deki duruma ilginin azaldığını söyleyebiliriz. 2018 araştırmasında,⁷ Suriye'deki gelişmeleri takip etmeyen Suriyelilerin oranının %11,5'ken bugün bu oran %15,5'e çıkmıştır. Buna göre, Suriyeliler arasında, son üç yılda, Suriye'deki olaylara duyarsızlığın %4 oranında arttığı görülmektedir. Bunun bir nedeninin, Suriye'deki savaşın büyük bir oranda sönümlenmiş de olsa, belirsizliğini korumaya devam etmesi olduğu söylenebilir. Diğer taraftan, Suriyelilerin, kendi ülkelerindeki bahsedilen belirsizliğin de etkisiyle enerjilerini "burada" kurdukları yeni yaşama daha fazla harcadıkları sonucu da çıkartılabilir.

⁷ Gültekin, M.N., Giritlioğlu, İ., Karadaş, Y., Soyudoğan, M., Leyla Kuzu, Ş., Gülhan, S.T., Doğanoglu, M., Utanır, A., Aslan, Ç., Incetahtacı, N., (2018) Gaziantep'teki Suriyeliler: Uyum, Beklentiler ve Zorluklar (Özet Rapor), Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Yayınları. Bundan sonra, 2018 araştırması olarak zikredilecektir.

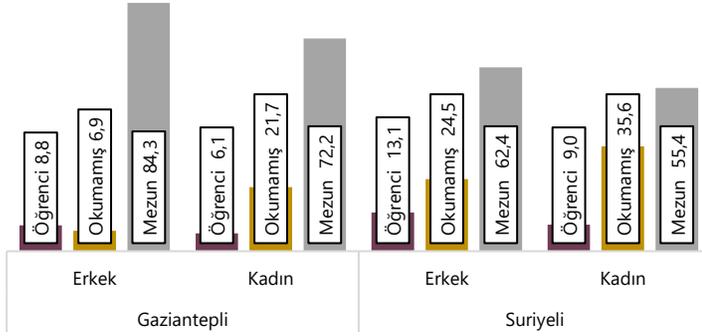
Şekil 43: İnsanların Ülkelerinin Gündemini Takip Kanalları

Görüşülen Suriyeliler, kendi ülkeleriyle ilgili haberleri, daha çok sosyal medyadan takip ederken, Gaziantep'li Türkiye gündemini takip için ilk seçenek olarak televizyonu tercih etmektedir. Sosyal medyanın Suriyeliler açısından önemli bir medya olarak görülmesi, sosyal medyanın alternatif haber ağlarına ulaşma imkânı tanınmasıyla ilgilidir. Zira, sosyal medya dünya üzerindeki gelişmelerin daha kolay bir şekilde takip edilebilmesini sağlayabilmektedir. Diğer yandan, Suriyeliler için televizyon da hâlâ önemli iletişim araçlarından biridir. Suriyelilerin %51,4'ü, kendi ülkelerindeki olayları televizyondan takip ettiklerini belirtmektedir. Gaziantep'li için ise sosyal medyaya yönelim ile televizyon arasında önemli bir fark bulunmaktadır. Gaziantep'li, kendi ülkelerindeki olayları büyük ölçüde televizyondan takip etmektedir (%88,2). Öte yandan, Suriyelilerin, tanıdıklardan gündemi takip etmek veya Suriye'deki gelişmelerle ilgilenmeyi kesmek gibi, medya organlarına yönelik güvensizliği ifade edebilecek iletişim tercihlerinde buldukları görülmektedir. Yazılı basın ise her iki kesim için de oldukça düşük bir ilgiye sahip olması dikkat çekici diğer bir sonuçtur.

Gaziantep'linin önemli bir kısmı, Suriye olaylarını, kendi ülkelerinin medya organlarından takip ederken, Suriyelilerinse, Suriyeli mülteci olgusunun küresel çok boyutluluğundan dolayı, farklı ülke medyalarına yöneldikleri görülmektedir. Ancak bu farklılık, coğrafi yakınlıkla sınırlıdır. Suriyeliler, özellikle, Suriye, Arap ve Türkiye medyasını takip ettiklerini belirtmişlerdir. Gaziantep'linin ise sadece Türkiye

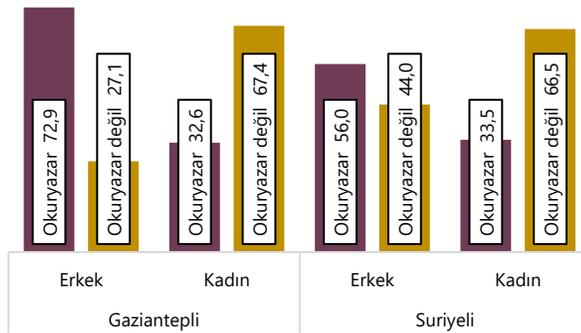
merkezli medyaya yönelmeleri, olaylara farklı ülke perspektiflerinden faydalanarak bakamadıklarını göstermektedir. Batılı medya kaynakları ise her iki kesim için de ilgiye değer görülmemektedir. Bu yönelimlerin dil, coğrafi ilgi (yakınlık) ve bilinen medya kanallarına alışkanlıkla veya ideolojik ve kültürel yatkınlıklarla ilişkisi bulunabilir.

Okullaşma

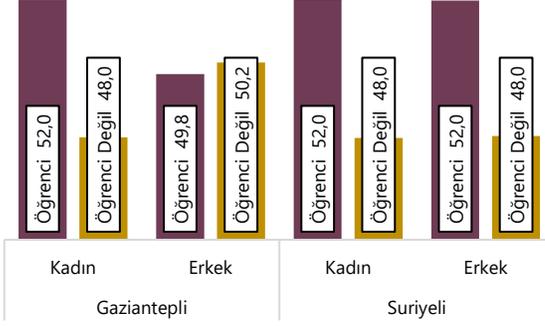
Şekil 44: Eğitim Durumu

Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında, Suriyelilere kıyasla, Gaziantepililer arasında okullaşma daha fazladır. Okullaşma bağlamında, cinsiyetler arasındaki farklar, Gaziantepililerde daha keskindir. Erkekler arasında, herhangi bir okula kayıt olmamış ya da ilkokulu bitirememişlerin oranı %7 civarındayken, kadınlar arasında %21,7'dir. Suriyeli erkeklerde bu oranlar %24,5, kadınlarda %35,6'dır. Gaziantepililer arasında okula gitmemiş kadınların oranı erkeklerin 3 katı kadar, Suriyelilerde bu oran 1,5 kattır. Mezun olanların oranında yine Suriyeliler arasında cinsiyet farkı daha azdır. Bu da Suriye'deki okullaşma oranlarının daha geride olmasına rağmen kadınların eğitime dahil edilmesi konusunda Suriye'deki eğitim sisteminin daha başarılı olduğunu göstermektedir.

Şekil 45: Hiç Okula Gitmemiş Kişilerin Okur-Yazarlık Durumu

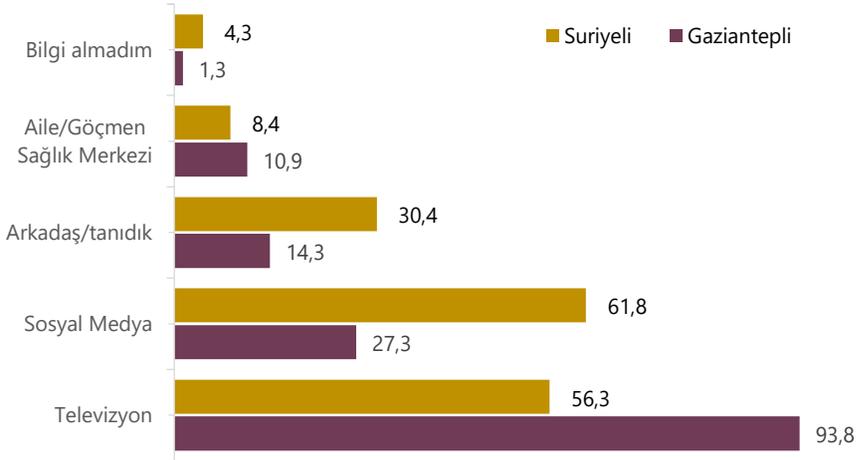
Hiç okula gitmemiş insanların okuma yazma bilip bilmediklerini gösteren bu grafikte, cinsiyetler arası farkın Gaziantep'li arasında daha fazla olduğu ortaya çıkmaktadır. Gaziantep'li arasında erkeklerin okuryazarlığı kadınların 2,2 katıyken; Suriyeliler arasında bu fark 1,7 kattır. Bu da her iki toplum arasında, kadının eğitimi konusunda, önemli bir kültürel farklılığın olduğunu göstermektedir.

Şekil 46: Hanedeki Çocukların Okullaşması

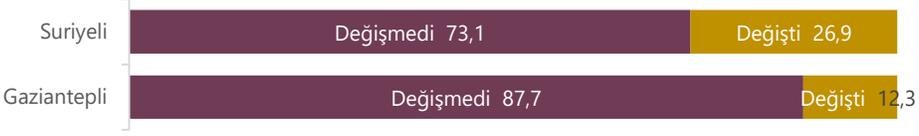
Buradaki çocuk kavramı, belli bir yaşın altında olanları değil, hanede yaşayan reşit çocukları da kapsamaktadır. Bu yüzden, öğrenci olmayanlar arasında, belli bir okulu bitirmiş ya da okul çağına gelmemiş çocukların da bulunduğunu belirtmekte yarar var. Buna göre Suriyeliler arasında kız ve oğlan çocuklarının okullaşması aynı orandayken, Gaziantep'li arasında, oğlan çocuk okullaşması daha az görünmektedir. Her iki gruptaki kadın okullaşmaları da aynı olduğuna göre, genel olarak tüm bekâr çocuklar arasında %52 gibi bir öğrenci nüfusunun olduğu söylenebilir. Ancak, Gaziantep'li oğlan çocuklar arasında bu oran, genel tablodan ayrıksı bir şekilde %49,8'dir.

COVID-19 Etkileri

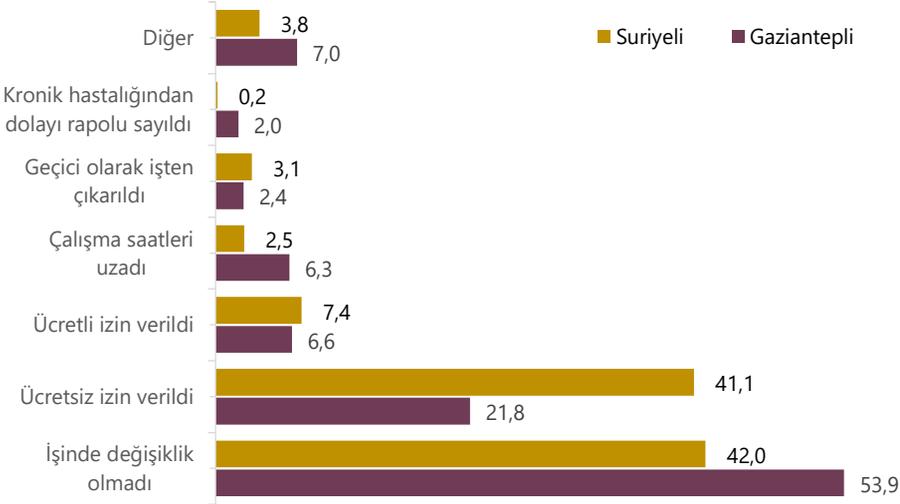
Şekil 47: COVID-19'la İlgili Bilgi Alma Kanalları

Her iki kesimin de COVID-19'la ilgili bilgilenme kanalları, genel medya yönelimleriyle uyum içerisindedir. Suriyeliler, bu konuda da daha çok sosyal medya ve televizyona yönelirken Gaziantep'li, salgınla ilgili bilgileri, büyük oranda televizyondan almaktadır. Gaziantep'linin, sadece, yaklaşık %27'si, sosyal medyaya yönelirken, Suriyelilerin %61'i sosyal medyayı bilgi kaynağı olarak kullanmaktadır. Suriyeliler, sosyal medyayı Gaziantep'li'den daha fazla kullanmaktadırlar. Bunda "yabancı" olunan bir ülkede sosyal medyanın daha işlevsel ve daha kolay bir "erişim" aracı olmasının etkili olduğu açıktır. İki kesim arasındaki bir diğer önemli fark ise Suriyelilerin, Gaziantep'li'lere göre, arkadaş ve tanıdıklardan bilgi almaya daha fazla yönelmeleridir. Bunda, güvenilir iletişim ağının tanıdık ve belirli bir topluluğa üye olmakla şekillenmesine neden olan mültecilik veya sığınma durumunun etkili olduğu söylenebilir. Aile sağlık merkezlerinden bilgi konusunda yararlanma ise Gaziantep'li'de, görece, daha yaygındır.

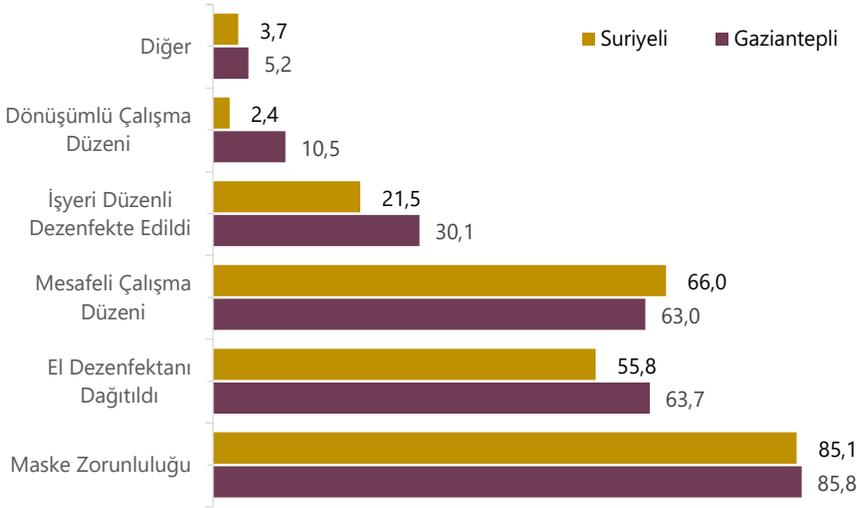
Şekil 48: Şu An Ücretli Bir İşte Çalışanların COVID-19 Öncesindeki Aynı İşte Çalışma Durumları

Göçmenler, genelde, enformel işlerde çalıştığı için, COVID-19 sürecinde %27'sinin işini değiştirmesi şaşırtıcı değildir. COVID-19 sürecinde, işten çıkarılma ya da ücretsiz izin verilmesi, Suriyeli göçmenlerde Gaziantep'lilere göre daha fazla olmuştur.

Şekil 49: COVID-19 Öncesinde de Aynı İşte Çalışanların İş Durumlarındaki Düzenlemeler

Örneklemin, COVID-19 sürecindeki emek piyasasıyla ilgili sorularına cevap veren Suriyeli göçmen 609 kişinin %42'si, süreçte çalışma durumunda bir değişiklik olmadığını belirtmiştir. Öte yandan, Gaziantep'liler arasında, ücretsiz izin çok daha düşük bir orandadır (%24). Yerleşiklik ve kurumsal haklara sahip olmak, böylesi durumlarda doğal olarak birtakım farklar yaratabilmektedir. Örneğin Gaziantep'li çalışanlar arasında kronik hastalıklarından dolayı rapor alabilmiş olanlar, Suriyeli göçmenlerin on katından daha fazladır.

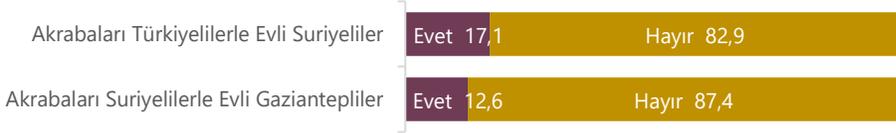

Şekil 50: İş Yerlerinde COVID-19'a Yönelik Alınan Önlemler

COVID-19 sürecinde, iş yerinde alınan önlemlere ilişkin soruya, Gaziantep'li ve Suriyelilerin genel olarak benzer cevapları verdikleri görülmektedir. Örneğin, maske takma, el dezenfektanı kullanma ve mesafeli çalışma önlemlerinin belirli oranlarda gerçekleştiği görülebilmektedir. Ancak bazı nüans farklılıkları, Suriyelilerin çalıştığı işyerleriyle, Gaziantep'li çalıştığı işyerleri arasındaki farkı göstermektedir. Örneğin, Suriyeliler işyerlerinin düzenli dezenfekte edildiğini daha az bir oranda ifade etmektedirler. El dezenfektanı yine Suriyelilerin çalıştığı işyerlerinde daha az oranda kullanılmaktadır. Bunun yerine, Suriyelilerin çalıştığı işyerlerinde, daha masrafsız olan mesafeli çalışma biçiminin biraz daha yaygın olduğu görülmektedir. Tablo verileri, genel olarak Suriyelilerin, COVID-19 kapsamında alınan önlemlere, biraz daha az uyulan bir çalışma ortamında çalıştıklarını göstermektedir.

TEMASLAR

Evlilik

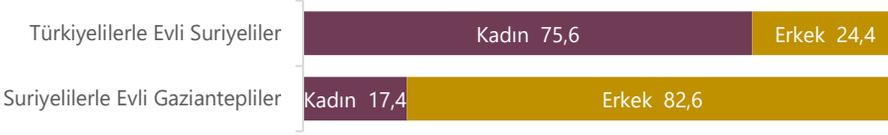
Şekil 51: Suriyeli-Türkiyeli Evlilikleri

Yukarıdaki grafiklerde görüldüğü gibi, aile ve akrabaları arasında Suriyeli biriyle evlenen Gaziantep'lilerin oranı %12,6 olarak görülürken; aynı oran, Suriyeliler için, %17,1 şeklindedir. Oranlar arasındaki farklılığın bir nedeni, daha fazla ya da daha sıkı akrabalık ilişkilerine sahip Suriyelilerin, akrabalarının evlilik durumundan daha çok haberdar olması ve de aynı örneğe referansın, Suriyeliler arasında daha çok tekrarlamamasıyla alakalı olabilir. Aşağıdaki tabloda, Suriyelilerin daha fazla kuzen sayısı belirtmeleri bununla alakalıdır. İkincisi, bu yapılan evlilikler, Gaziantep içiyle sınırlı olmadığı için Gaziantep'li olmayanlarla yapılan evliliklerden kaynaklanmış olabilir. Üçüncüsü de Suriyelilerin ilişkiyi ön plana çıkarma çabasına karşılık Gaziantep'lilerin ilişkisizliği daha çok ön plana çıkarma isteğiyle alakalı olabilir.

Tablo 1: Suriyelilerle Gaziantep'li Arasında Yapılan Evlilikler

Görüşülene yakınlık derecesi	Evlilik yapan Suriyeliler		Evlilik yapan Gaziantep'li		Toplam
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	
Kuzeni	117	41	11	74	243
Kardeşi	66	29	19	68	182
Eşinin Kardeşi	40	9	9	37	95
Çocuğu	33	5	2	10	50
Torunu	4	-	-	5	9
Toplam	260	84	41	194	579

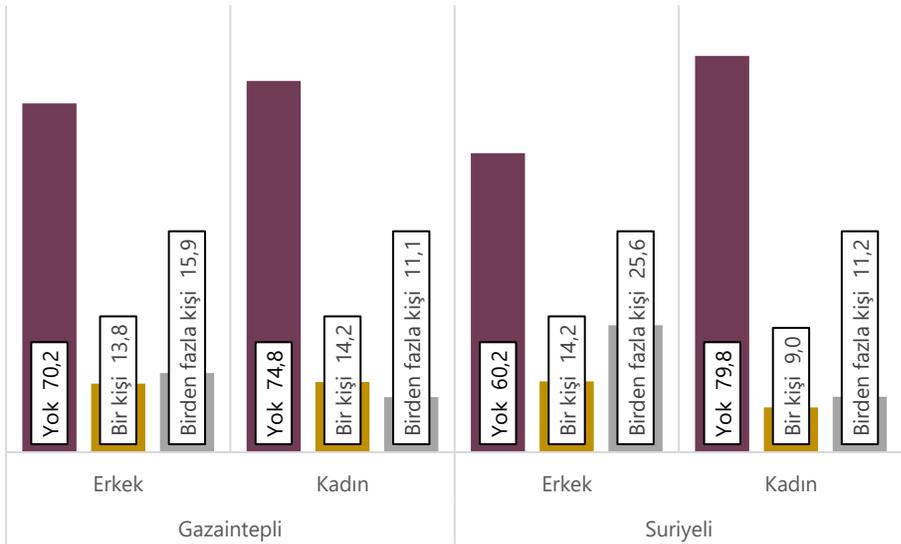
Akrabaları ya da aile üyeleri arasında, diğer toplumdan kişilerle evlilik yapmış olanlara, kimlerin evlilik yaptığı sorulmuştur. Tabloda görüldüğü üzere, Suriyeliler daha fazla akraba sayısı vermektedir. Bunun yanında, Suriyelilerde, öteki grupla evli olan kadın sayısı daha fazlayken, Gaziantep'ilerde erkekler daha fazladır.

Şekil 52: Suriyelilerle Gaziantep'iler Arasında Yapılan Evliliklerde Cinsiyet Dağılımı

Suriyelilerle Gaziantep'ilerin beyanları, iki grup arasındaki evliliklerin dörtte üçünün Gaziantep'li erkekler ve Suriyeli kadınlar arasında olduğunu göstermektedir.

Arkadaşlık İlişkileri

Şekil 53: Diğer gruptan Samimi Olunan Arkadaş Oranı

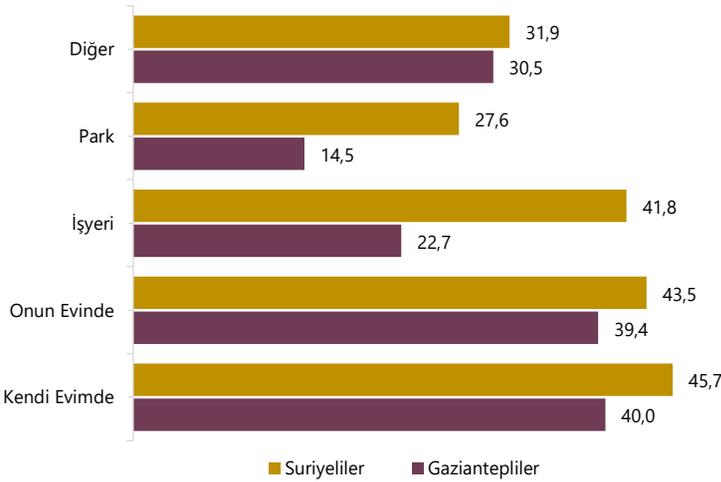
Sokaktaki tesadüfi karşılaşmalar veya mecburi ilişkilere kıyasla arkadaşlık, toplumsal ilişkilerde görece daha gönüllü ve yakın bir ilişki biçimine karşılık gelmektedir. Suriyelilerle bu türden ilişkiler geliştiremediğini ifade eden Gaziantep'lilerin oranı, %73 gibi bir çoğunluğa karşılık gelmektedir. Öte yandan, Gaziantep'liyle arkadaşlık kur(a)mayan Suriyelilerin oranı, yaklaşık olarak, %70'tir. Arkadaşlık kurmayı başaranların oranlarına göre, Gaziantep'li içerisinde, %14'ünün sadece bir Suriyeli arkadaşı varken, daha fazla arkadaşı olanların oranı %12,9'dur. Suriyelilerin aynı soruya yanıtında Suriyelilerin %11,7'sinin bir arkadaşı, %18,7'sinin daha fazla arkadaşı olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, iki toplum arasında toplumsal temasın düşük bir düzeyde sağlanabildiği görülmektedir. Öte yandan, arkadaşlık olarak lanse edilen ilişkilerin çoğunun, iş ya da başka vesilelerle zorunlu olarak bir arada olmayı da ifade edebildiği de göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu temas düzeyinin daha da düşük olduğu söylenebilir.

Burada, üç noktanın altını çizmekte yarar var: Birincisi, bu tablodan ortaya çıkan manzara, toplumların zaman içinde birbirinden uzaklaştığıdır. 2018

araştırmasında, Gaziantep’li bir arkadaşı olmadığını ifade eden Suriyeli oranı, %49,3 iken, birden fazla Gaziantep’li arkadaşı olduğunu belirtenlerin oranı %38,5’tir. Gaziantep’li bir arkadaşı olmayanların oranı, radikal bir şekilde artarken, özellikle, birden fazla arkadaşı olduğunu söyleyenlerin oranı aynı şekilde düşmüştür.

İkinci bir nokta, her iki toplumun sunduğu sonuçlar birbirine yakın olsa da Suriyelilerdeki ilişkisizlik durumu, Gaziantep’lilerdeki ilişkisizlik durumundan daha fazladır. Aynı mahallelerde yapılan araştırmanın sonuçlarında bu farkın çıkması, her iki grubun, kendi toplumları içerisinde bir ilişkiye dönük isteği gösterebilir. Ancak, Gaziantep’lilerin düşük oranı için, kentte yaşayan Suriyelilerin, kent nüfusunun dörtte birini oluşturduğu akılda tutulmalıdır.

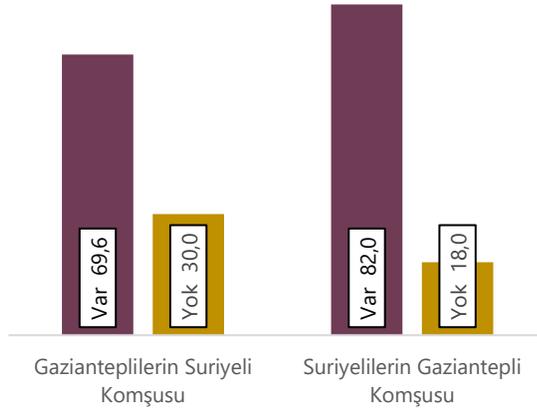
Üçüncü olarak, cinsiyetler arasındaki farklılıklara baktığımızda, her iki toplumda da kadınların, arkadaşlık kurma oranının erkeklerden düşük olduğu görülmüştür. Bunun en büyük sebebi olarak, erkeklerin kadınlara kıyasla daha çok iş hayatında ve kamusal hayatta olmaları gösterilebilir.

Şekil 54: Dostluk Kuran Suriyeli ve Gaziantep’lilerin En Çok Görüştükleri Mekânlar

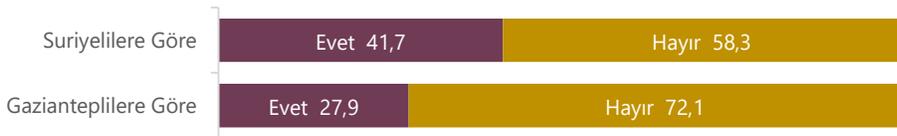
Diğer gruptan, en az bir samimi arkadaşı olduğunu söyleyen Gaziantep’li ve Suriyelilerin, birbiriyle görüşürken tercih ettikleri mekânların başında kendi evlerinin geliyor olması dikkate değerdir. Görüşme yeri olarak evi tercih ediyor olmak, nispeten, daha gönüllü ve samimi ilişkilerin bir göstergesidir. Dolayısıyla, bu durum, küçük bir kesim tarafından, ev gibi mahrem bir alanın kapısının, davetle veya gönüllü bir şekilde çalınarak, samimi ilişkiler kurulabildiğini de gösteriyor.

Uyum ve entegrasyon hususunda, üzerinde dikkatle durulması gereken sonuçların bir kısmı hem Gaziantep'linin hem de Suriyelilerin, arkadaşlık kurma oranlarında saklı gibi durmaktadır. Çünkü henüz bir Gaziantep'li arkadaş olmayan Suriyelilerin "bir Gaziantep'liyle yakın arkadaş olmak isterim" önermesine, yine kararsızlar dağıtıldığında, %60'a yakın oranda olumlu yaklaşımları önemli ve anlamlıdır. Belki de bu önermenin devamı olarak okunabilecek gündelik hayat karşılaşmalarında "Sokakta Gaziantep'li bana iyi davranır" diyen Suriyelilerin oranının, %11'lik kararsızlar dağıtılmadan bile, %73 oranında olması mevcut etkileşim beklentisi ve gelecekteki uyum politikaları açısından önemli bir veridir. Çünkü aynı önermenin muadili olarak "Bir Suriyeliyle yakın arkadaş olmak isterim" diyen Gaziantep'linin oranı %17 iken aynı oranda kararsızların olması dikkat çekicidir. Fakat asıl üzerinde durulması gereken nokta, Gaziantep'linin %65'inin bir Suriyeliyle yakın arkadaşlık kurmak istememesidir. Suriyelilerde yüksek arkadaşlık kurma isteğiyle Gaziantep'linin aynı oranda olumsuz yaklaşım oranları, sonraki uyum ve içerme politikaları açısından takip edilmesi gereken izlekler hakkında fikir de vermektedir. Çünkü sokakta, Suriyelilere iyi davranış oranlarının çok yüksek olduğu bir sosyal ortamda arkadaşlık kurmaya karşı bunca mesafe, ancak, etkileşim ve içerme eksikliğiyle açıklanabilecek bir durumdur.

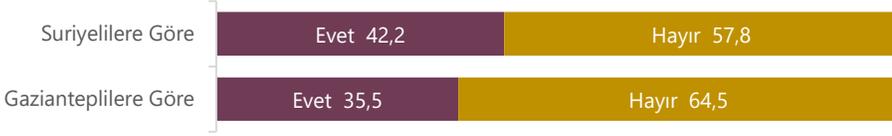
Şekil 55: Gaziantep'li-Suriyeli Komşuluğu

%70 civarında Gaziantep'li katılımcı, Suriyeli komşulara sahip olduğunu belirtmiştir. Buna karşın Suriyelilerin %82'si, Gaziantep'li komşulara sahip olduklarını vurgulamıştır. Bu sonuç, Suriyelilerin, kentin belirli mahallelerinde yoğunlaşmasına rağmen, bu mahallelerin birer getto özelliği arz etmediğini göstermektedir. Nitekim, bu mahallelerde, Gaziantep'li ve Suriyeliler yan yana yaşamaktadır. Öte yandan, Suriyelilerin daha fazla komşu oranı belirtmesi, kuşkusuz, Gaziantep'lilerin sayısal çoğunluğuyla alakalıdır. Ağustos 2020 istatistiklerine göre, Gaziantep il genelinde, yaklaşık olarak %21 oranında Suriyeli yaşamaktadır.⁸

Şekil 56: Suriyelilerin Gaziantep'li Komşularına Yemek Göndermesi

⁸ <https://www.goc.gov.tr/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler> Erişim: 29.09.2020

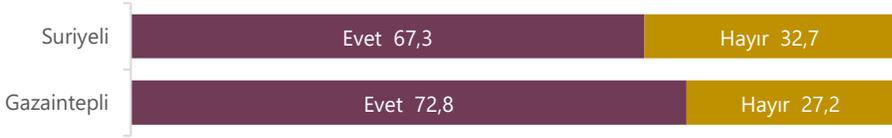

Şekil 57: Gaziantep'lilerin Suriyeli Komşuya Yemek Göndermesi

Komşuluk, fiziki yakınlığın ötesinde, çeşitli bağ kurma stratejilerini içerir. Komşuların birbirine yemek göndermesi, Gaziantep'te komşuluk pratiklerinin en önemlilerinden birisidir. Gaziantepli komşuların birbirine yemek gönderme oranı %86 oranında çıkarken, Suriyelilerin birbirine yemek göndermesi %63 civarında çıkmaktadır. Bu durum, Suriyelilerin komşuluk ilişkilerinin, Gaziantep'lilerden daha farklı biçimde şekillendiğinin bir göstergesi olabilir.

İki grubun birbirine yemek göndermesine gelince, Gaziantep'lilerin %35,5'i, Suriyeli komşularına yemek gönderdiklerini, %30'u ise Suriyeli komşularının kendilerine yemek gönderdiğini belirtmiştir. Suriyeliler ise %42 oranında, Gaziantepli komşularıyla yemek alışverişi yaptıklarını beyan etmişlerdir. İki grubun beyanındaki temel fark, komşu sayılarının farklılığından da kaynaklanıyor olabilir. Nitekim, Suriyeliler, önceki grafiklerde görüldüğü gibi, daha fazla Gaziantepli komşuya sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Grafiklerden de anlaşılacağı gibi, Gaziantep'te var olan yemek alıp verme kültürünün içine Suriyeli komşu aynı oranda dahil edilmemektedir. Suriyelilere yemek gönderme oranının, onlardan yemek alma oranlarına göre yüksek olmasının, özellikle, göç sürecinin başında, Gaziantep'lilerin Suriyeli göçmenlere yaptığı yardımlardan kaynaklandığı söylenebilir.

Şekil 58: Gaziantep'li ve Suriyelilerin Kendi İçinde Komşu Ziyaretleri

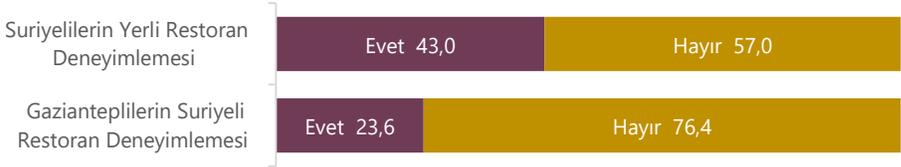
Komşular arası ev ziyaretleri, kişiler arasında sürdürülen daha samimi bir ilişkinin varlığına dayanır. Bu anlamda, ev ziyaretleri, yemek değiş tokuşu ya da taziyeye katılma gibi, daha çok sosyal normların belirlediği ilişkilerden farklıdır. Gaziantep'li, kendi aralarında komşuluk ilişkilerini önemli bir oranda sürdürdüklerini görebiliyoruz. Suriyelilerin komşuluk ilişkileri biraz daha zayıf olsa da çok büyük bir fark yoktur.

Şekil 59: Gaziantep'li ve Suriyelilerin Karşılıklı Komşu Ziyaretleri

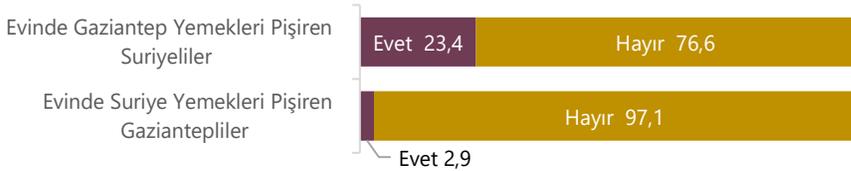
Gaziantep'li ve Suriyeliler arasındaki karşılıklı ev ziyaretlerine bakıldığında, Suriyeli komşusunu ziyaret ettiğini belirten Gaziantep'li oranı %18,4 iken, Gaziantep'li komşusunu ziyaret ettiğini belirten Suriyeli oranı %28'dir. Bu figür, kendi içlerindeki ilişkilerin aksine birbirleri arasında yüzeysel bir ilişkilerinin olduğunu ve temas noktalarının azlığını ortaya koymaktadır.

Kültürel Temaslar

Şekil 60: Gaziantepli ve Suriyelilerin Birbirlerinin Restoranlarına Gitmesi

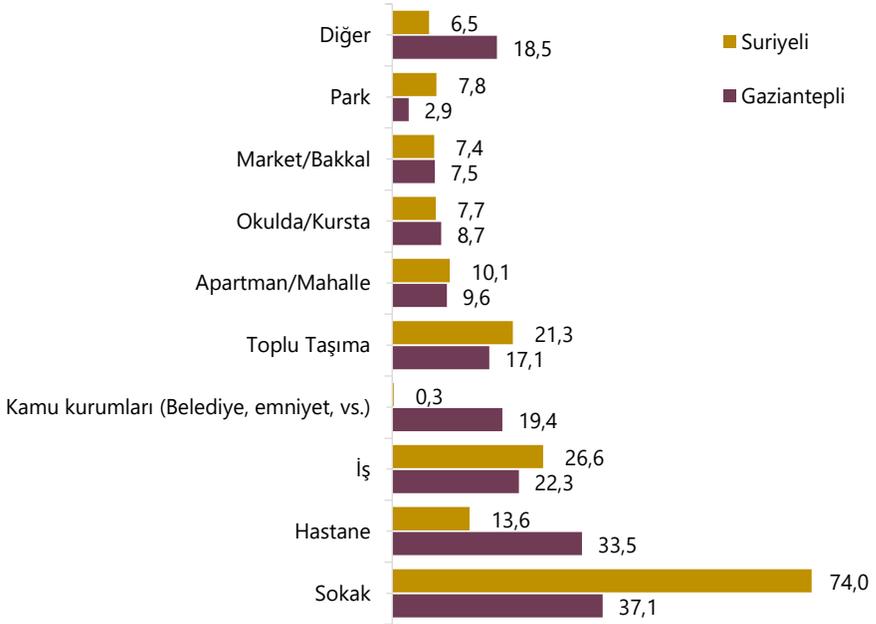
Gaziantep'li katılımcılar arasında, Suriyeli restoranına gidenlerin oranı %24 civarındayken; Türk restoranlarına giden Suriyeli oranı %43'tür. Her iki tarafın diğer tarafın restoranına gitmeme gerekçeleri farklı olabilmektedir. Örneğin, Gaziantep'linin, Suriyeli lokantalarına gitmemesinin en önemli nedeni önyargıyken, Suriyelilerde en önemli neden daha çok ekonomik gibi durmaktadır.

Şekil 61: Gaziantepli ve Suriyelilerin Birbirinin Mutfağını Deneyimlemesi

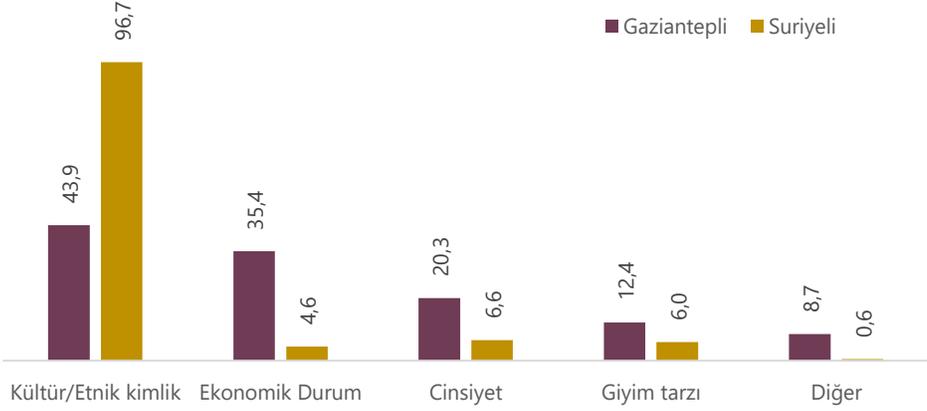
Gaziantep'li katılımcıların %2,9 gibi çok cüzi bir oranı, evde Suriye mutfağına özgü yemekler pişirdiklerini belirtmiştir. Bu oranın böylesine düşük olmasının nedeni olarak, Gaziantep'li için yemek kimliğinin oturmuş ve katılmış bir niteliğinin olması ve bireylerin yemek alışkanlıkları adına muhafazakâr bir tutuma sahip olmalarını sayabiliriz. Ancak, Suriyeli yemeklerine karşı bir önyargının olduğu da bir gerçektir. Suriyeliler arasında Türkiye mutfağına özgü yemek pişirenlerin oranı %23,4 olarak bulunmuştur. Toplumsal yaşamda yemek kimliğinin ve buna dayalı pratiklerin ve tercihlerin değişimi uzun süreçlere dayanabilmektedir. Bu durum hem Gaziantep'li hem de göçmenler için geçerli olabilmektedir. Sonuç olarak, Suriyelilerin, Gaziantep mutfağına karşı daha açık olduğu, Gaziantep'linin ise mesafe koymayı daha çok tercih ettikleri görülebilmektedir.

Ayrımcılık

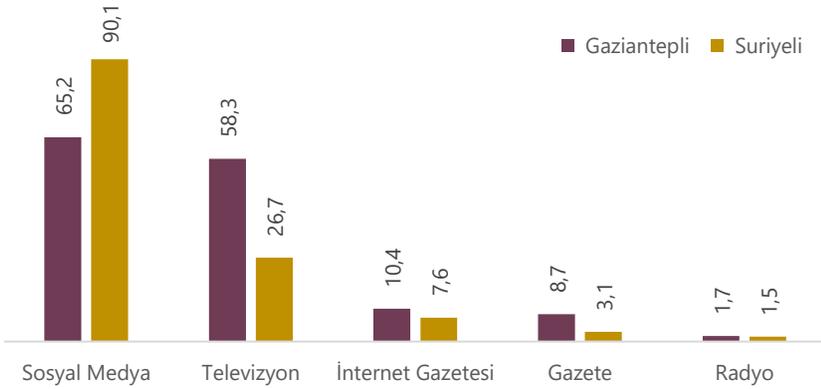
Şekil 62: En Çok Ayrımcılığa Uğranan Yerler

Her iki toplumda da ayrımcılığın en çok deneyimlendiği ya da hissedildiği mekânlar sokaklardır. Ancak, Suriyeliler arasında, sokağa işaret edenlerin oranı, Gaziantep'li olanların iki katıdır. Azınlık ve göçmen bir kitle olan Suriyelilerin, her yerde daha fazla dışlanıyor gözükmesi şaşırtıcı değildir. Ancak hastane, belediye, emniyet gibi kamu kurumlarında Gaziantep'li olanlar da dışlandıklarını belirtmişlerdir.

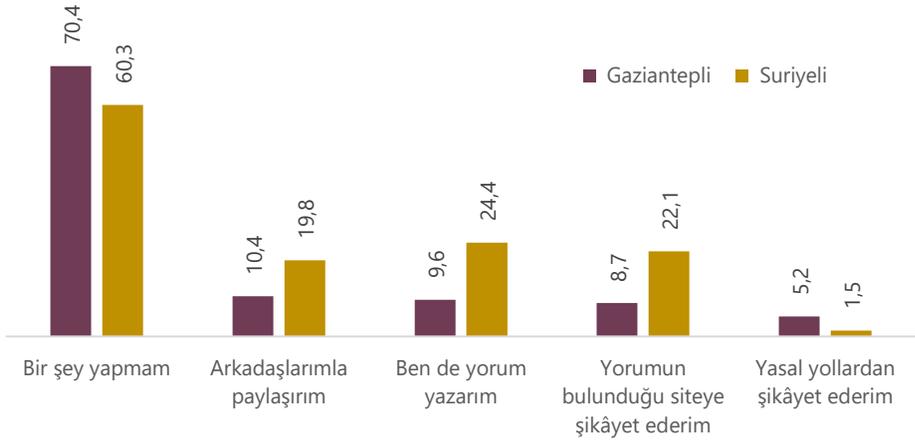
Şekil 63: Hangi Nedenlerle Ayrımcılığa Uğradığınızı Düşünüyorsunuz? (Suriyeliler)

Görüşmeye katılan Suriyeliler, ayrımcılık türü olarak “ekonomik durum”, “etnik kimlik” ve “cinsiyet” gibi faktörlere dayalı ayrımcılıkla karşılaştıklarını bildirmişlerdir. Kuşkusuz, bu faktörlerin, gündelik hayatta çok farklı biçimlerde, iç içe geçtiğini ifade etmek gerekir. Bununla birlikte, kadınların istihdam rakamları ve istihdamı etkileyen nedenler dikkate alındığında cinsiyetin, ayrımcılık kaynaklarından biri olduğu açıktır.

Şekil 64: Suriyelilere İlişkin Olumsuz İçeriklerin En Çok Görüldüğü Medya Türleri

Hem Gaziantep'li hem de Suriyeliler, Suriyelilerle ilgili olumsuz içeriklerle daha çok sosyal medyada karşılaştıklarını söylemektedirler. Bu oran, Suriyelilerde önemli ölçüde daha fazladır. Gaziantep'li, televizyonu da bu tür içeriklerin üretildiği mecra olarak tanımlamışlardır. Suriyeliler ise, Gaziantep'lilerden çok daha az bir düzeyde (%26,7) televizyonu, olumsuz içeriklerin üretildiği bir iletişim aracı olarak görmektedir.

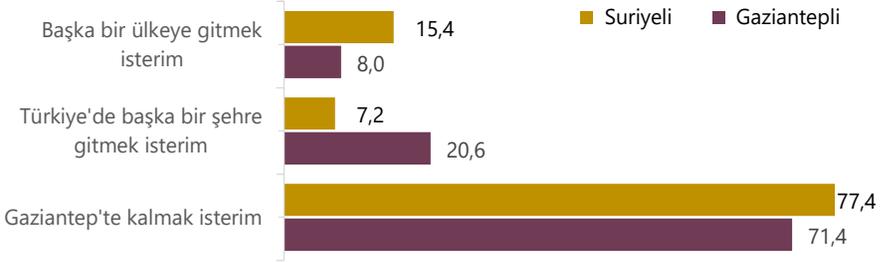

Şekil 65: Sosyal Medyada Suriyelilerle İlgili Olumsuz Yorumlar Karşısındaki Tutum

Sosyal medyada, Suriyelilere ilişkin olumsuz içeriklere gösterilen tepkiler, her iki toplumun da pasif bir tutum sergilediğinin bir göstergesidir. Ancak, Suriyelilerin yorum yazmak ve şikâyetinde bulunmak gibi yönelimlerde bulunması, bu yöndeki içeriklere tepki gösterdiklerine de işaret etmektedir. Gaziantep'lielerde ise, bu tür tepkiler, oldukça düşük seviyede seyretmektedir. Bu durum, Gaziantep'lielerin Suriyelilere ilişkin olumsuz medya içeriklerine büyük ölçüde tepkisiz kaldıklarını göstermektedir.

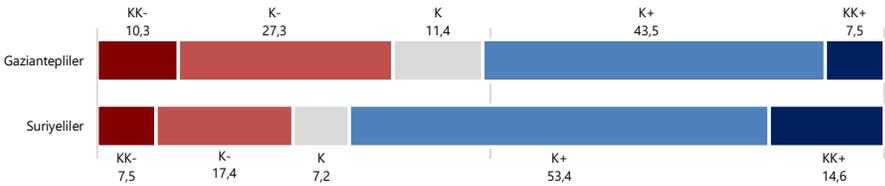
TUTUMLAR

Önyargılar, Dışlanma & Uyum

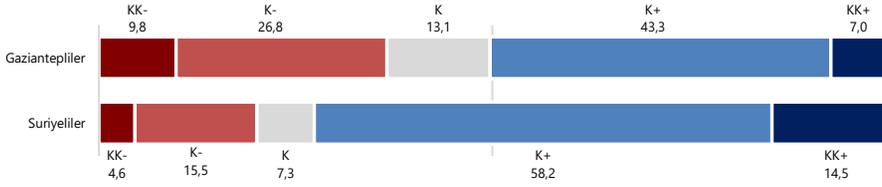

Şekil 66: Uygun Şartlar Altında Suriye'ye Dönme İsteği

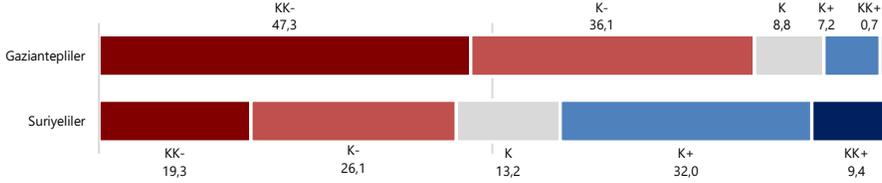
Her iki toplumun da Gaziantep'te yaşamlarını sürdürme arzusu benzerdir. Suriyelilerin %77'si Suriye'ye dönme imkânı bulunmadığı bir durumda Gaziantep'te kalmaya sıcak bakarken, Gaziantep'li olanların ise %71,4'ü Gaziantep'te yaşamaya devam etmek istemektedir. İki toplum arasında farklılaşan durum ise şudur: Gaziantep'te yaşamak istemeyen Suriyelilerin Türkiye'deki başka bir şehirde yaşama tercihi %7'de kalırken, bu oran Gaziantep'li olanlarda %20,7'dir. Başka bir ülke tercihi konusunda da iki topluluğun oranları birbirinden anlamlı bir derecede farklıdır. Bu oranlar, Suriyeliler için %15 iken, Gaziantep'li olanlarda %8'dir.

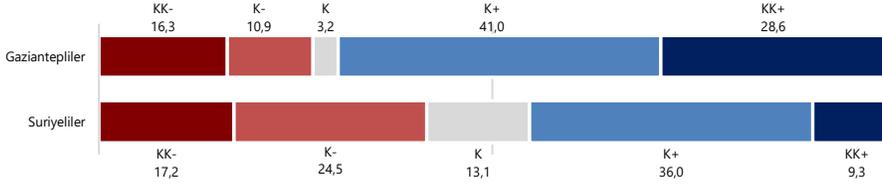
Şekil 67: Sokakta kızımın diğer gruptan olan (Gaziantep'li, Suriyeli) komşu çocuklarıyla oynamasına sıcak bakarım

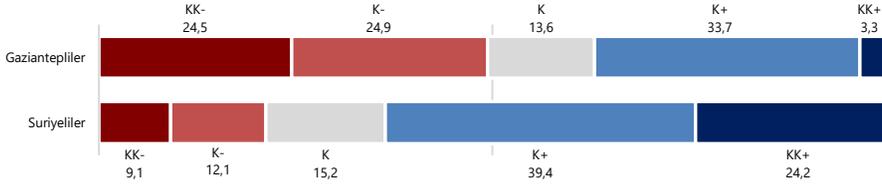
Şekil 68: Sokakta oğlumun diğer gruptan olan komşu çocuklarla oynamasına sıcak bakırım

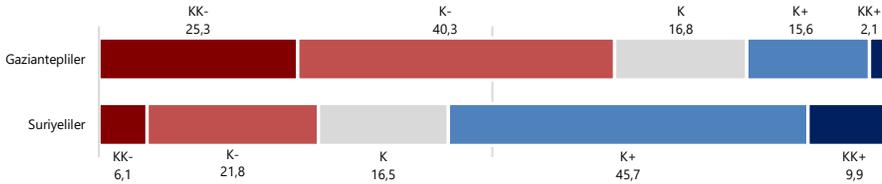
Şekil 69: Kızımın diğer gruptan biriyle evlenmesine sıcak bakırım

Şekil 70: Oğlumun diğer gruptan biriyle evlenmesine sıcak bakırım

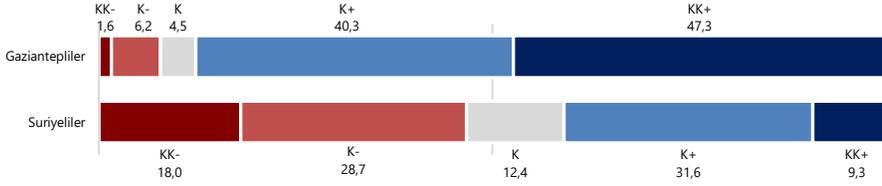
Şekil 71: Çocuklarıminın diğer gruptan bir arkadaşı olmasını isterim

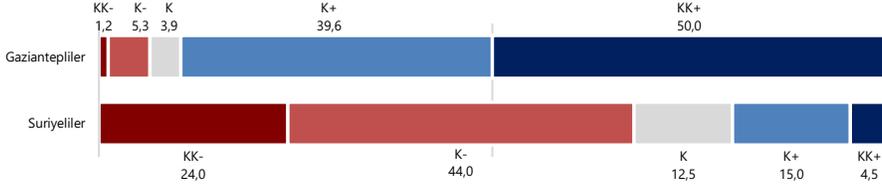
Şekil 72: Diğer gruptan biriyle yakın arkadaş olmak isterim

Yukarıda sıralanan grafiklerle, her gruptan katılımcının diğer grupla ilişki kurma istekleri ölçülmeye çalışılmıştır. Suriyeliler, çocuklarının sokakta, Gaziantepi ailelerin çocuklarıyla oynamasını oldukça sıcak bakarken, Gaziantepi aileler buna çok az bir oranda sıcak bakmaktadır. Suriyeli görüşmeciler için hem kız hem oğlan çocuklarının Gaziantepi çocuklarla oynamasına sıcak bakması, uygun koşullar olduğunda Suriyelilerin uyum ve birlikte yaşamaya daha istekli olduklarına da işaret etmektedir.

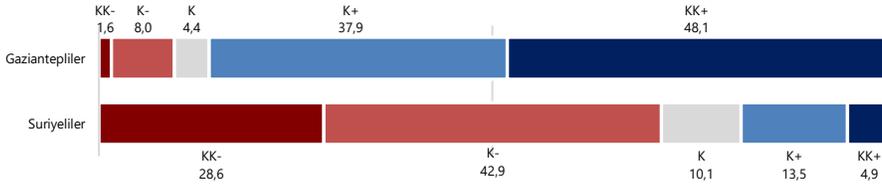
Eş seçimi, toplumun kültürüne ve geleneklerine dair önemli izler taşır. Aynı zamanda, evlilik ve aile kurumu, var olan kültürün ve düzenin devamlılığını ve aktarımını sağlamaktadır. Evliliğin toplumsal ilişkilerde, görece en yakın alana karşılık geliyor olması da göz ardı edilemez bir detaydır. Tüm bu nitelikleriyle beraber, evliliğin hem Suriyeliler hem de Gaziantepililer açısından, çift taraflı okumasını yapmak mümkündür. Bu bağlamda, çocuklarının diğer gruptan herhangi biriyle evlilik yapmasına yönelik tutumlar, Suriyeli ve Gaziantepililere göre farklılaşmakla birlikte, her iki grup için de çocukların cinsiyetlerine göre, farklı bir tutumun sergileniyor olması dikkat çekicidir. Bunun en büyük sebeplerinden birisi hem Gaziantepililerin hem de Suriyelilerin, çok bariz bir biçimde, ağırlıklı olarak ataerkil toplumsal değerlere sahip olmasıdır. Zira, ataerkilliğin iç ve dış evlilikler konusunda, her daim 'dışardan' gelin almayı öncelediği bilinmektedir. Baskın olmayan kültürün üyelerindeyse 'gelin verme' daha makbul bir stratejidir. Çünkü, bu sayede evlilik gerçekleştiren aileler için, iki grubu birbirinden ayıran sınırlar muğlaklaşır ve istenirse dahi çok samimi ilişkilere başlanır. İki grubun fertleri arasında gerçekleşen evlilikler her geçen gün yaygınlaşırken, aslında, Suriyelilerin buna çok da sıcak bakmadıkları ortaya çıkmaktadır. 'Çocuklarının evliliklerine nasıl baktıkları' önermesine, Suriyeliler oğullarının (Gaziantepililerle evliliğine) çok sıcak bakmazken, kızlarının bu evliliklerine daha az mesafeli durmaktadırlar. Gaziantepililerde durum çok daha keskin ve oldukça ayrıksıdır. Gaziantepililer, önemli bir oranda oğullarının Suriyeli bir kadınla evlenmesine sıcak bakmaktadırlar. Ama söz konusu kız çocukları olunca, neredeyse *asla* denilebilecek bir oranda, bu fikre karşı çıkmaktadırlar. Dolayısıyla, eşitsiz toplumsal koşullarda gerçekleşen evliliklerde cinsiyet, eşitsiz temelde ilişkilenenin bir dışavurumu açısından önemli bir etken olabilmektedir. Burada, tipik ataerkil yapının tezahürlerini ama aynı zamanda açmazlarını da görmekteyiz. Ataerkilliğin, (etnik) kimliği, erkek üzerinden tanımlama eğilimi bu yanıtları şekillendirmektedir. Diğer grup kimliğinin tanınması anlamına gelen ilişki evlilik olunca, Gaziantepililer buna karşı çıkarken, Suriyeliler bunu desteklemektedir. Gruplar arası evlilikler, mevcut ataerkil güç ilişkilerini yeniden üretirken, sonradan topluma dahil olan gruba da bir katılım ve uyum imkânı tanır.

Şekil 73: Suriyeliler Gaziantep'te ev kiralalarını yükseltti

Şekil 74: Suriyeliler Gaziantep'te işsizliğe neden oldu

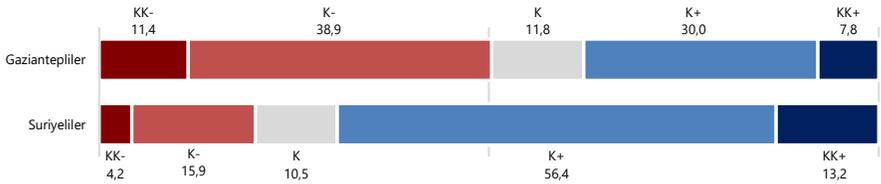

Şekil 75: Suriyeliler hayat pahalılığına neden oldu

Kent ekonomisine yaptıkları katkılara rağmen⁹ Suriyeliler, sıklıkla sosyo-ekonomik sorunlarla ilişkilendirilmektedir. Bu bağlamda, yukarıdaki birkaç tutum sorusuyla, Suriyelilere karşı kimi önyargılar tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu önyargıların başında, "Suriyelilerin konut kiralalarını arttırdığı" yargısı gelmektedir. Bu yargıyı Gaziantep'li şiddetle benimserken, Suriyeliler, cılız da olsa karşı çıkmaktadır. İkinci önyargı, "Suriyelilerin işsizliğe neden olduğudur." Bu yargıyı, Gaziantep'li daha da çok benimserken, Suriyeliler de ciddi bir oranda karşı çıkmaktadır. Bu yargılar içinde "işsizliği Suriyelilerin arttırdığı" yargısının Gaziantep'lilerce en yüksek oranda desteklenmesi, artan yoksullukla alakalıdır. Çoğu negatif tutum da emek piyasasındaki rekabetle alakalı gibi durmaktadır.

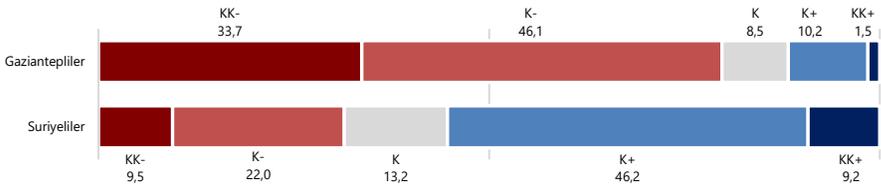
⁹ Örneğin, Gaziantep Sanayi Odası ve Gaziantep Ticaret Odası'na kayıtlı 2.294 Suriyeli firma bulunmaktadır (Temmuz 2020 verileri). Yine, Gaziantep Sanayi Odası'na, Aralık 2020 itibarıyla kayıtlı, ayakkabıdan tekstile, plastikten gıdaya kadar çok farklı alanlarda üretim yapan ve istihdam yaratan 82 Suriyeli orta ve büyük ölçekli işletme bulunmaktadır. (GSO Aralık 2020 verileri).

“Suriyelilerin pahalılığa neden olduğu” yargısı, yine, Gaziantep’lilerce şiddetle desteklenmektedir. Suriyeliler ise, bu fikre diğerlerinden daha fazla karşı çıkmaktadır. Bu durum, ekonomideki kötü gidişatın Suriyelilere bağlanmasının diğer önyargılardan daha çok onları rahatsız ettiği anlamına gelmektedir.

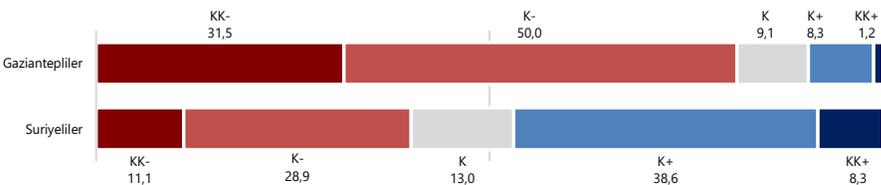

Şekil 76: Diğer grubun yemeklerinden yemeyi severim

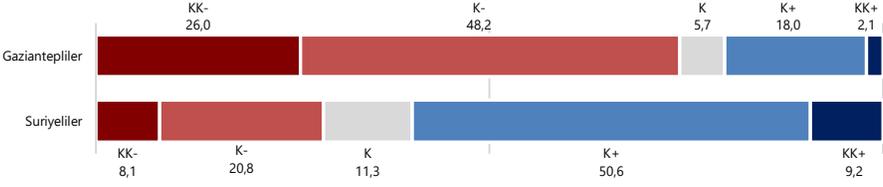
Önyargı konularından birisi de yemeklerdir. Birçok çalışma, yerlilerin Suriyeli mutfağına önyargılı davrandıkları, o yüzden Suriyeli yemek satan yerlerden yemek istemediklerini ortaya koymaktadır. Burada, bu önyargıyı bir kez daha görmek mümkün. Gaziantep’liler, Suriye yemeklerini sevdiğini reddederken, Suriyeliler bunu önemli oranda kabul etmektedir. Ancak, Suriyelilerin mültecilik deneyimleri ve Gaziantep yemek kültürünün şehirdeki gözle görülür durumdaki baskın karakteri burada dikkate alınmalıdır.

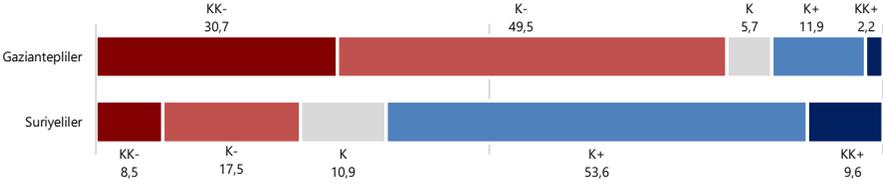
Şekil 77: Türkiye’deki adetler, gelenekler Suriye’dekilere benzer

Şekil 78: Türkiye’de yapılan düğün kına gibi merasimler Suriye’dekine benzer

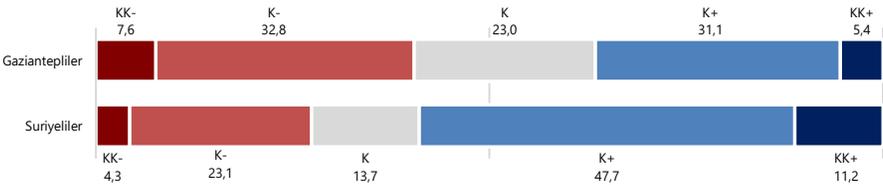

Şekil 79: Gaziantep'teki yemekler Suriye yemeklerine benzerdir

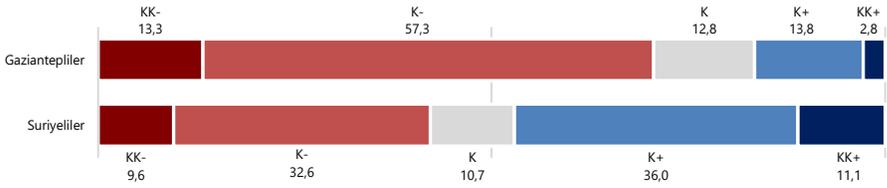

Şekil 80: Gaziantep kültürü Suriye kültürüyle benzerdir

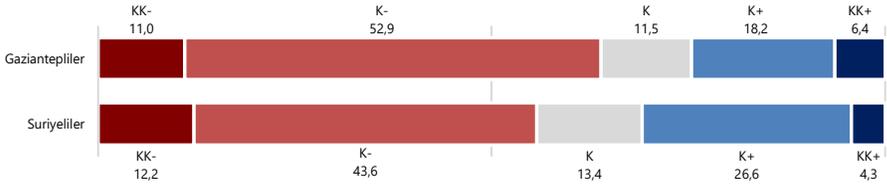
Diğer bir önyargı seti ise, iki kültür arasındaki benzerlik ve farklılıklarla alakalıdır. Burada, dışlayan taraf, daha çok farklılığı görürken, bu dışlamadan mustarip olan taraf, benzerliği görmektedir. Suriyeliler, Suriye'deki geleneklerin, mutfağın ve kültürün, Türkiye'dekilere benzediğini savunurken, Gaziantepliler bunu ciddi bir şekilde reddetmektedir. Evlenme törenleri, Suriyelilerin benzerlik konusunda en az puanladıkları, Gazianteplilerin de en çok farklı buldukları kültürel öğedir. Her iki kültürü de deneyimlemiş Suriyelilerin aksine, Gazianteplilerin büyük bir çoğunluğu, aslında, Suriye kültürüne o kadar da aşina değildirler. Buna rağmen benzerliğe bu kadar mesafeli durmaları onların bu konuda ciddi önyargılar beslediklerini göstermektedir.

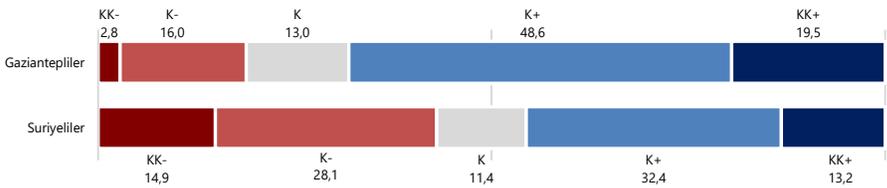
Şekil 81: Son on yıla kıyasla daha az ayrımcılığa maruz kalıyorum

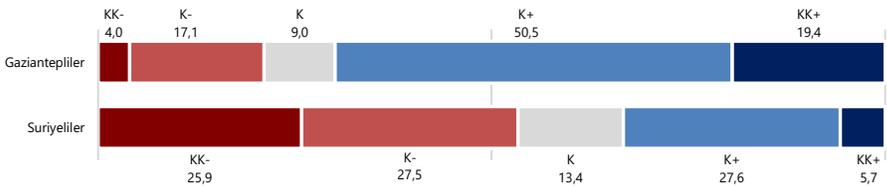
Şekil 82: Etnik kimliğimden dolayı iş bulmakta zorlanıyorum

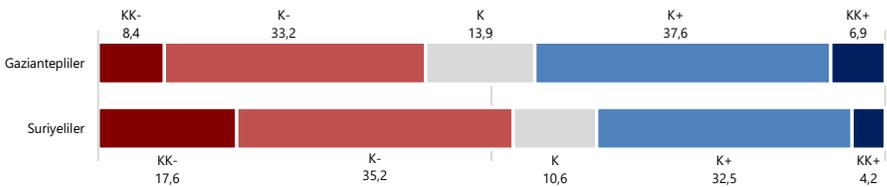
Şekil 83: Gündelik yaşam içinde ayrımcılığa maruz kalıyorum

Şekil 84: Ayrımcılığa maruz kaldığımda tartışırım

Şekil 85: Ayrımcılığa maruz kaldığımda gerekli yerlere şikâyet ederim

Şekil 86: Buradaki haklarımın çoğunu biliyorum

Suriyeliler, Türkiye'deki haklarını bilip bilmediklerine yönelik önermeye, çoğunlukla, olumsuz yanıt vermişlerdir. Buna karşın, bu soru karşısında Gaziantep'linin tepkisi daha pozitif olsa da bilenlerle bilmeyenler, birbirine yakın oranda çıkmıştır. Bu yüzden, Gaziantep'linin, bu konuda kararsız kaldıklarını söyleyebiliriz. Bir Suriyeli için bu sorunun cevabı daha nettir. Nitekim mülteci statüsüne alınmayan, vatandaşlık prosedürlerinin tam olarak neye göre belirlendiğini bilmeyen Suriyeli için, haklarını bilmediğini iddia etmek çok şaşırtıcı değildir. Ancak, bu önermenin Gaziantep'li için ne anlam ifade ettiği muğlaktır. 'Haklarını bilmek' durumu Gaziantep'li için çok daha geniş kapsamlı olduğu için, iki toplumun puanları arasında kıyaslama yapmak anlamlı değildir.

Suriyelilerin daha net bir şekilde kabul ettikleri bir konu, ilk geldikleri zamana kıyasla kendilerine daha az ayrımcılık yapıldığını hissettikleridir. Basına yansıyan haberlerden de Gaziantep'te Suriyeliler ve Gaziantep'li arasında yaşanan toplumsal gerginliğe yol açan kimi olayların, son bir iki yılda daha az görülmeye başladığı fark edilebilmektedir. Gaziantep'linin, Suriyelilerin kentte bulunduğu dönemi kapsayan bir süre içerisinde, kendilerinin ne kadar ayrımcılığa uğradığı konusunda kararsız kaldıkları söylenebilir. Bu kararsızlık durumuyla ilgili Gaziantep'linin, ekonomik sıkıntıları ve Suriyelilerin varlığının vermiş olduğu hoşnutsuzluğu kastettikleri konusunda tahmin yürütülebilir. Özellikle, her fırsatta yoksulluğun ve Suriyelilere yönelik rahatsızlığını dile getiren kesimlerin, bu oranı etkilediği söylenebilir. Özellikle, ulusal/uluslararası derneklerce ve devletçe Suriyelilere yapılan aynî ve nakdi yardımlar, Gaziantep'linin "kendilerinin dışlandığını hissetme" oranların bu şekilde çıkmasında etkili olmuş olabilir.

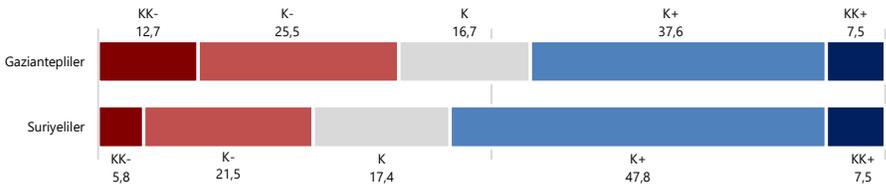
"Etnik kimlikten dolayı iş bulmakta zorlandıkları" fikrini Gaziantep'li önemli bir oranda reddederken, Suriyeliler çok az bir oranda da olsa kabul etmektedir. Ucuz iş gücü kaynağı olmalarından dolayı, iş bulma konusunda, çok olmasa da özellikle ücret konusunda, ayrımcılığa maruz kaldıklarını başka bir proje vesilesiyle yüz yüze görüştüğümüz Suriyeliler çok sık bir şekilde ifade etmektedir.¹⁰

"Gündelik yaşam içinde ayrımcılığa maruz kaldığına" dair beyanı, Gaziantep'li daha fazla olmak üzere, her iki grup da reddetmektedir. Burada, Suriyelilerin bundan önceki ilk iki önermenin sonuçlarında tartışılan durumlarından ötürü, önermeyi bu şekilde yorumladıkları söylenebilir. Gündelik konuşmalarda ayrımcılığı dile getiren Suriyeliler, bunu, doğrudan bu tarz bir ankete yansıtılmayı tercih etmektedirler.

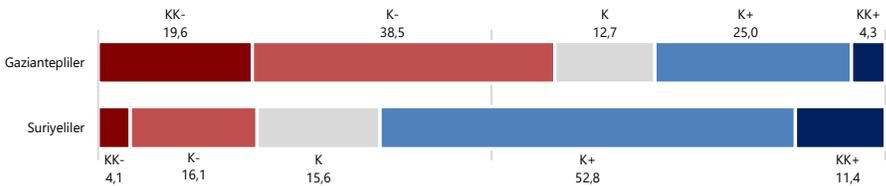
¹⁰ Gültekin ve Dođanođlu (Ed.)(2020), *Gaziantep'teki Suriyeliler: Başarı Hikayeleri*. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Yayınları.

Bu sorunun devamında, göçmenle yerli arasındaki farklılık daha keskin bir şekilde ortaya konmaktadır. "Ayrımcılığa maruz kaldığında gerekli yerlere şikâyet edebileceğini" söyleyen Suriyeli çok azdır. Çoğunluk, bunu yapmayacağını söylemektedir. Haklarını bilmeyen bir göçmen için bu konuda bir şikâyetin işe yarayıp yaramayacağından emin olamaması, bu yüzden belki de başını daha da belaya sokabileceği endişesi, şikâyet etmemeyi, onun için daha iyi bir strateji haline getiriyor olabilir. Öte yandan, hakları hakkında daha net olan bir Gazianteplye şikâyet konusunda daha nettir. Bu yüzden de önemli bir çoğunluk, gerekli yerlere şikâyet etme fikrini desteklemiştir.

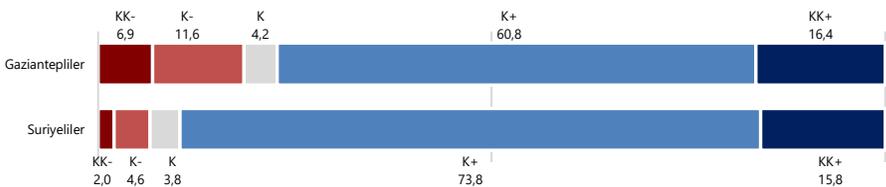
"Ayrımcılığa maruz kaldığında tartışabileceğini" ifade eden Suriyeli oranı, doğal olarak Gazianteplyelere göre daha azdır. Ama genel olarak bu çok büyük bir fark değildir. Gazianteplyeler, bu konuda da oldukça nettirler. Hatta, ayrımcılık durumunda "ayrımcılık yapanlarla tartışmaya girme", onu "gerekli yerlere şikâyet etmeden" daha fazla desteklenmiştir.

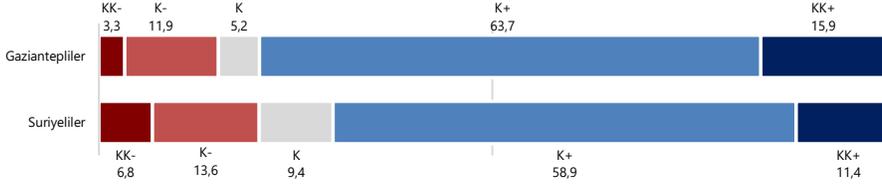
Şekil 87: Geleceğim konusunda umutluyum

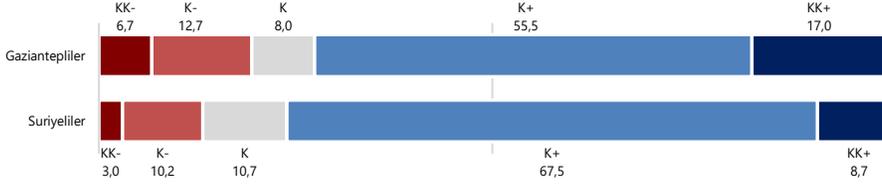
Şekil 88: Son on yıla kıyasla gelecekle ilgili daha az kaygı duyuyorum

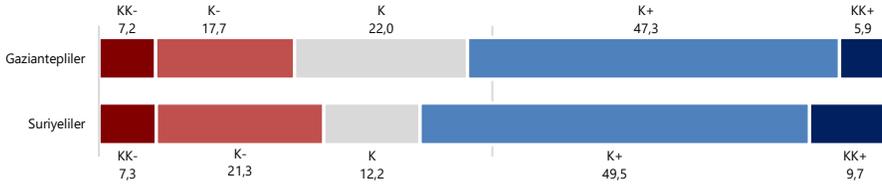
Şekil 89: Yaşadığım mahalleden memnunum

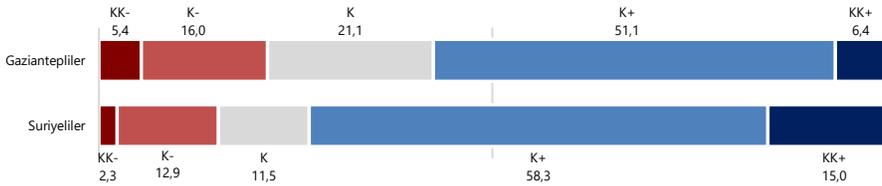
Şekil 90: Mahallemizde kendimizi evimizde gibi hissederiz

Şekil 91: Gaziantep'te yaşamak bana kendimi mutlu hissettiriyor

Şekil 92: Diğer gruptaki (Gaziantep'li veya Suriyeli) bireyler, ilk geldiğim zamana göre bana daha iyi davranıyor

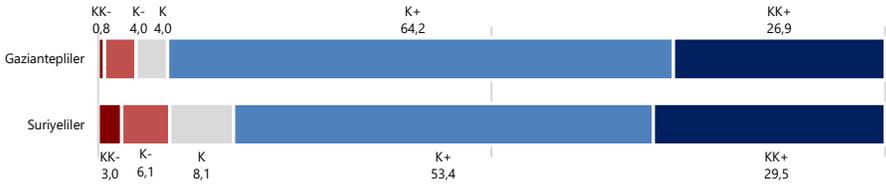
Şekil 93: Sokakta diğer gruptaki (Gaziantep'li veya Suriyeli) bireyler bana iyi davranır

Suriyeliler, genel anlamda, "sokakta Gaziantep'linin kendilerine iyi davrandığını" belirtmektedir. Ancak, bu oran, Gaziantep'li arasında daha azdır. Bu şu anlama gelir: Gaziantep'li Sokakta Suriyelilerden önemli bir oranda rahatsız olsa da bu rahatsızlık Suriyelilere çok yansıtılmamaktadır. Her iki toplum arasındaki ilişkilerin zamanla daha iyileştiği, çok kuvvetli olmasa da herkesin kabul ettiği bir şeydir. Suriyelilerin bu sonuçları, ayrımcılığa son zamanlarda daha az maruz kaldıkları görüşleriyle tutarlıdır.

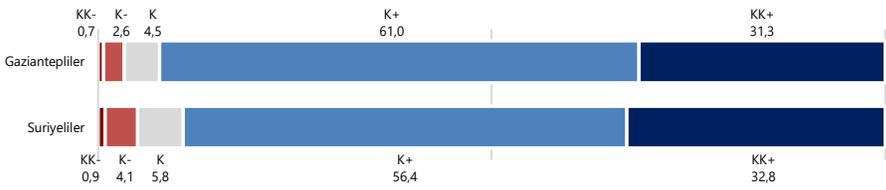
Gaziantep'te yaşamaktan her iki taraf benzer oranlarda mutludur. "Yaşadığı mahalleden memnuniyet" Suriyelilerde önemli bir oranda daha fazladır. Bu, Suriyelilerin düşük beklentisiyle alakalı olabileceği gibi, mahalle ve komşuluk ilişkileri düzeyinde, mahallenin sorunsuz bir alan olduğuyula da ilgili olabilir. Zira, mahalleyi, kendi evi gibi hissetme derecesi, mahallenin verdiği o memnuniyet derecesinin çok aşağısında kalırken, Gaziantep'linin bu konudaki memnuniyet derecesinin de aşağısında olmaktadır. Ancak, halen göçün etkilerini derinden hisseden bir toplum için, 'ev' kavramının farklı anlamlar taşıyacağını tahmin etmek zor değildir. Sonuçların pozitif yönlü olması hasebiyle buradan çıkarılacak sonuç, her iki toplum için de mahallenin korunaklı bir mekân ve alan olmaya devam etmekte olduğudur.

Gaziantep'li, son on yıla kıyasla, gelecekle ilgili kaygılarının arttığını söylemektedirler. Buna karşın Suriyelilerin, ilk geldikleri zamana kıyasla, gelecekle ilgili kaygıları çok daha düşüktür. Burada, iki faktörün altını çizmek gerekir. Son yıllardaki ekonomik durgunluk ve Suriyelilerin varlığı, Gaziantep'liyi karamsar yaparken, çok kötü koşulları atlatabilmiş Suriyeliler için durum, daha pozitif hissedilmektedir. Suriyeliler için göçün travmatik etkilerinin zamanla azalması, yeni sosyal ortama adaptasyon sağlamaları ve belirli bir çalışma ortamına kavuşmalarıyla, daha stabil bir yaşam sürdürmeleri geleceğe dair hissettikleri kaygıyı azaltmıştır.

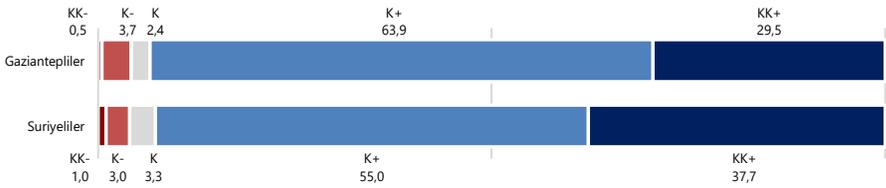
Son olarak, "gelecekle ilgili umutlarını derecelendirmeleri" istendiğinde Gaziantep'linin kararsız, Suriyelilerinse umutlu olduğu söylenebilir. Burada gelecekle ne kastedildiği de önemlidir. Zira, Suriyelilerin büyük bir çoğunluğu ülkelerine dönmek istemektedir. Suriye'de savaşın şiddetinin azalmasının bu iyimser tavrı önemli ölçüde belirlediği muhakkaktır. Öbür taraftan, sırf dönemeyeceklerini düşünen varsa bile, bazı işlerin eskiye oranla daha rayına girdiği muhakkaktır. Gaziantep'liyle evlilik üzerinden akrabalık kuran insanların sayısı artarken, okula gidenler, buradaki bir okuldan mezun olan, iş yeri açan, vatandaşlık alan Suriyeliler her geçen gün artmaktadır. Bu da Suriyelilerin içindeki umudu daha çok artırmaktadır. Öyle ki, kamusal alanlarda ve komşuluk ilişkilerinde, henüz tam anlamıyla sorunsuz bir düzen olduğunu söyleyemesek de Gaziantep'li ve Suriyelilerin problemler içermesine rağmen, bir etkileşim içine girdikleri, Suriyelilerin koşullarının Gaziantep'li tarafından daha iyi değerlendirmeye başlandığını, ayrımcılık ve gelecek kaygısı gibi toplumsal ilişkileri ciddi manada etkileyen durumlarda, anlamlı bir azalmanın gerçekleşmesi geleceğe dair umutları arttırmış olabilir.

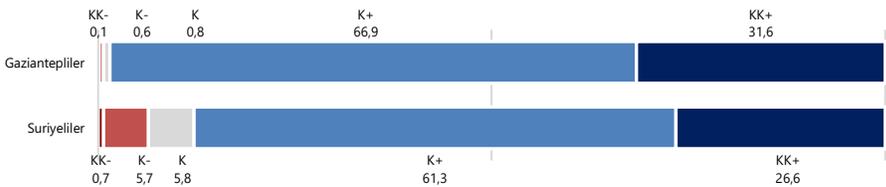
Şekil 94: Kızımın Türkiye'de okumasını isterim

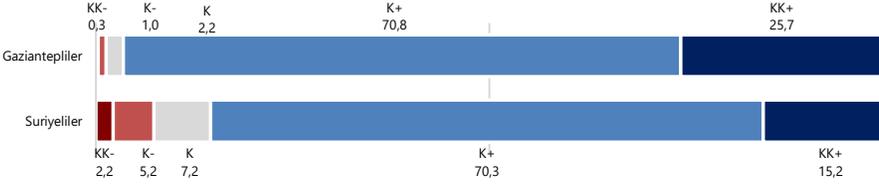
Şekil 95: Oğlumun Türkiye'de okumasını isterim

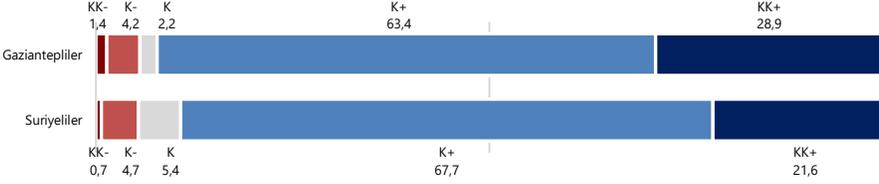
Şekil 96: Çocuklarım okula gitmeyi seviyorlar

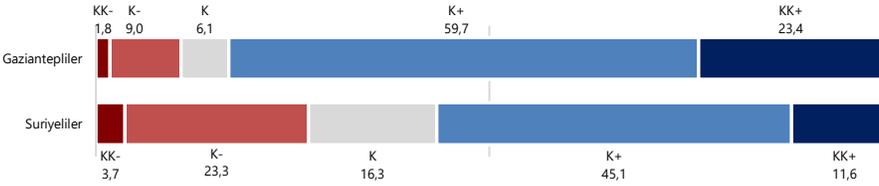
Şekil 97: Çocuklarım okulda öğretmenleriyle iyi anlaşır.

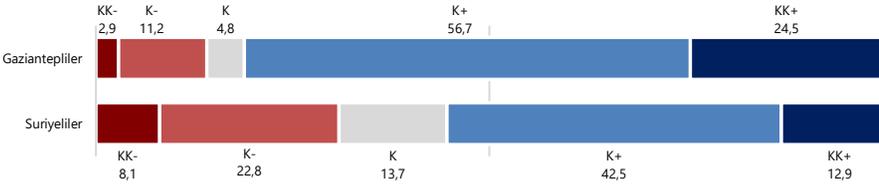
Şekil 98: Çocukların okulda diğer gruptan (Gaziantep'li veya Suriyeli) olan arkadaşlarıyla iyi anlaşır.

Şekil 99: Okulda bir sorun olursa okul yönetiminden yardım isterim

Şekil 100: Okulda bir sorun olursa diğer gruptaki (Gaziantep'li veya Suriyeli) velilerden yardım isterim

Şekil 101: Okulda bir sorun olursa okul aile birliğinden yardım isterim

Gaziantep'teki Suriyeli nüfusun eğitim fırsatlarından yararlanma oranı, gün geçtikçe artmaktadır. Suriyelilerin ilk geldikleri zamanlarda kurulan Geçici Eğitim Merkezleri (GEM) yani Suriyelilere yönelik müfredatla ve Arapça eğitim veren kurumlar, bir zaman sonra kapatılmış ve Suriyeli çocukların büyük bir çoğunluğunun devlet ve özel okullara kaydolması gerçekleşmiştir. Kişilerin, eğitim ve okula devam durumlarının uyuma ve topluma katkı boyutu bir yana, eğitim kurumlarının

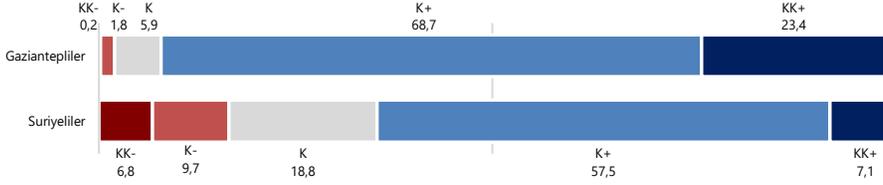
Gaziantepli ve Suriyeli nüfus arasında bir karşılaşma ve etkileşim fırsatı yaratmış olması da kayda değerdir.

“Çocuklarının okuduğu okulda bir sorun olunca kimden yardım isteyeceklerine” dair soruda hem Gaziantepililer hem de Suriyeliler, en az okul aile birliğini ve diğer velileri işaret etmişlerdir. Fakat bu seçeneklerde, Suriyelilerle Gaziantepililer arasındaki fark çok büyüktür. Gaziantepililer, bu iki grubu daha çok muhatap alırken, Suriyeliler daha az muhatap görmektedirler. Öğretmenler ve okul yönetiminin muhatap alınması ise her iki grupta da oldukça yüksektir. Suriyelilerden farklı olarak Gaziantepililer, çocuklarının öğretmenlerini okul yönetiminden daha çok muhatap alma eğilimi göstermişlerdir.

Her iki grup da önemli bir oranda çocuklarının öğretmenleriyle iyi anlaştığını söylemektedir. Ancak, Suriyelilerin bu konuda verdikleri puan yaklaşık 11 puan daha azdır. Ve yine, her iki grup da okulda kendi çocuklarının kendi grubundaki diğer çocuklarla yüksek oranda iyi anlaştıklarını belirtmektedirler. Ancak, Suriyeli çocukların birbirleriyle yaklaşık 14 puan daha az oranda anlaştıkları ortaya çıkmaktadır. Esas konu ise, Suriyeli çocuklarla Gaziantepli çocuklar arasında yeterince kaynaşma olup olmadığıdır. Suriyeli ailelerde, kendi çocukları ile Gaziantepli ailelerin çocukları her ne kadar kendi çocuklarının birbiriyle anlaşmasından daha az olsa da yine de yüksektir. Ancak, Gaziantepli ailelere göre ise çok azdır. Bu kadar büyük bir farkın çıkmasının birçok nedeni olabilir. Birincisi, her zaman Suriyeli katılımcılar Gaziantepililerden daha fazla bir oranda ilişkilerin iyi olduğunu belirtmektedirler. Yani, bu “iyi olma” halini, Suriyeliler daha fazla ön plana çıkarma eğiliminde olabilirlerken; Gaziantepililer, “kötü olma” halini, daha fazla ön plana çıkarma eğiliminde olabilmektedirler. İkincisi, Suriyeli çocuklar, okulda yaşadıkları sorunları yeterince ebeveynlerine anlatmıyor olabilirler. Üçüncüsü, yerli ailelerin çocukları Suriyeli çocukların olumsuz davranışlarını daha yüksek bir oranda ebeveynlerine anlatmaktadırlar. Her halükârda bu puanlar entegrasyon ve bütünleşme açısından, gelecek kuşakların rolünü bir kez daha ortaya koymaktadır.

Suriyeli çocuklarla anlaşma dışında, her konuda daha yüksek puanlar veren Gaziantepli aileler, konu çocuklarının, “okullarını sevip sevmedikleri” olunca, Suriyelilerden daha az puan vermişlerdir. Oysa, bu durumda, çocuklarının okullarını daha çok sevdiğini söylemeleri beklenirdi.

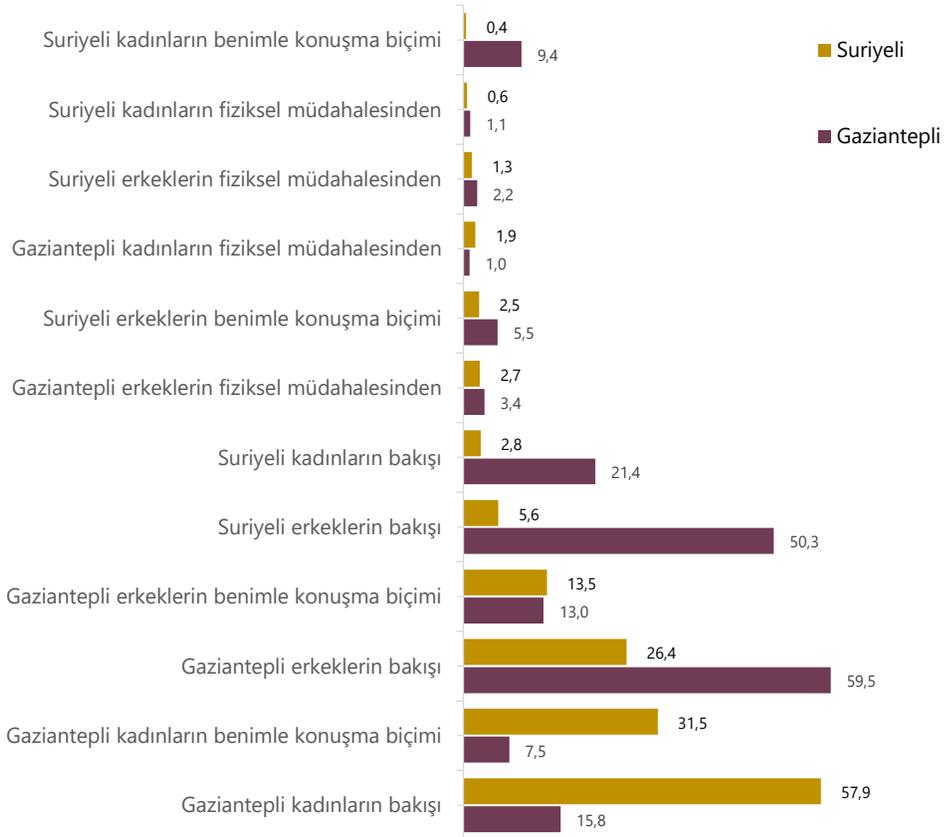
Tüm bu görüşlerden sonra “çocuklarının Türkiye’deki okullarda okumasından memnun olup olmadıklarına” dönük soruya, söz konusu oğlan çocuk olunca, birbirine yakın ve yüksek puanlar vermişlerdir. Ancak, kızların okumasına verilen puan o kadar yüksek değildir. Suriyelilerin, kızların okuması konusunda daha çekingen davrandıkları görülebilmektedir.

Şekil 102: Okuldaki diğer gruptan (Gaziantep'li, Suriyeli) olan velilerle iyi anlaşırım

Çocukların kendi aralarındaki ilişkilerden farklı olarak, veliler arasında ilginç örüntüler ortaya çıkmaktadır. Gaziantep'li veliler, bekleneceği gibi, diğer Gaziantep'li velilerle daha iyi ilişkilere sahip olduğunu söylerken, Suriyelilerle ilişkileri konusunda kararsız kalmaktadırlar. Bu, ne olumlu ne de olumsuz, Suriyelilerle etkileşime girmediklerini göstermektedir. Ancak, bu kararsızlık halinin, yeni sosyal ilişkilere ve etkileşimlere açık kapı bıraktığı da söylenebilir.

Kadın & Toplumsal Cinsiyet

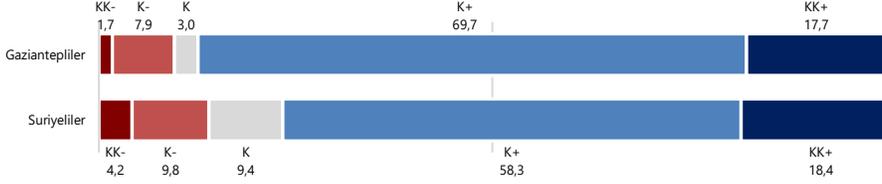

Şekil 103: Kadınların Kentte Rahatsızlık Duyduğu Durumlar

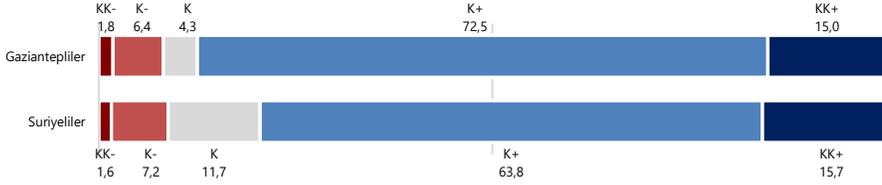
Yukarıdaki grafikte ortaya çıkan en anlamlı farklılık, Gaziantepli kadınlar, daha çok erkeklerin tavır ve davranışlarından rahatsız olurken, Suriyeli kadınların en çok rahatsız oldukları hususun, Gaziantepli kadınların tavır ve davranışları olmasıdır. Gerek Suriyeli kadınlar ve gerekse Gaziantepli kadınlar, Gaziantepli erkeklerin bakışlarını Suriyeli erkeklerin bakışlarından daha rahatsız edici bulmaktadırlar. Ancak Suriyeli kadınların, Suriyeli erkeklerin bakışından rahatsız olması, Gaziantepli kadınların rahatsızlık seviyesinin çok altındadır.

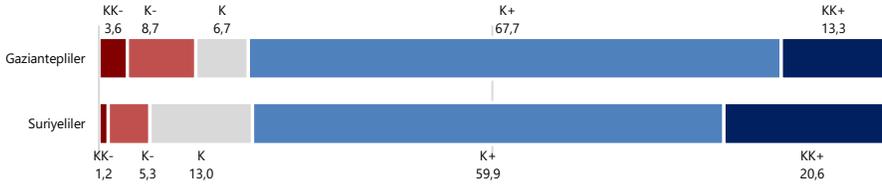
Şekil 104: Çocuklarının okulunda kendimi bir kadın olarak rahat hissedirim

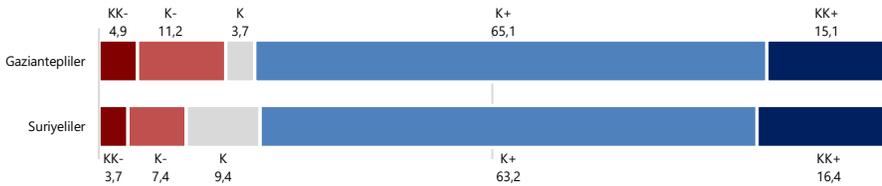
Şekil 105: Hastane veya ASM'de kendimi bir kadın olarak rahat hissedirim

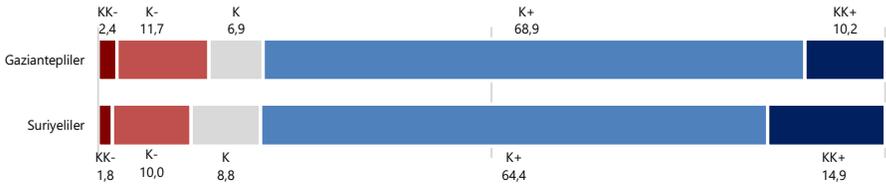
Şekil 106: Diğer gruptan (Gaziantepli veya Suriyeli) bireylerin işyerlerinde (Market, Manav, Kafe, vb.) kendimi bir kadın olarak rahat hissedirim

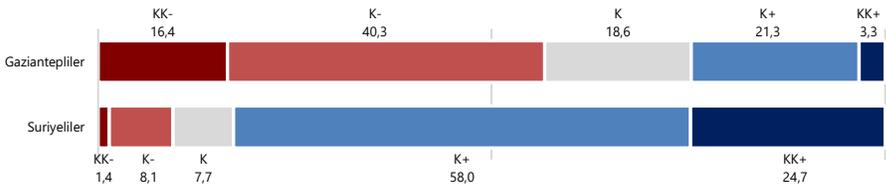
Şekil 107: AVM'de kendimi bir kadın olarak rahat hissedirim

Şekil 108: Mahallemde kendimi bir kadın olarak rahat hissedirim

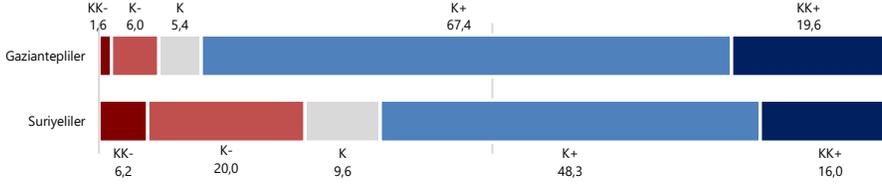

Şekil 109: Pazarda kendimi bir kadın olarak rahat hissedirim

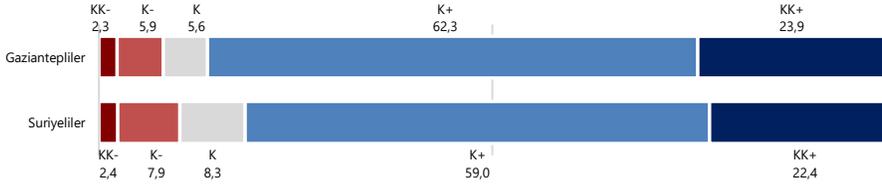
Şekil 110: Şehir merkezinde kendimi bir kadın olarak rahat hissedirim

Kadınların, kendilerini hangi mahallede ne kadar rahat hissettiklerini ölçmeyi hedefleyen tutum soruları, Gaziantep'li çocuklarının okulunda, hastanelerde, Gaziantep'li veya Suriyeli esnafa ait işyerlerinde veya Suriyelilerin işyerlerinde Suriyeli kadınlara göre kendilerini daha rahat hissederken, Suriyeli kadınların, şehir merkezinde, AVM'lerde, mahallesinde ve pazarda Gaziantep'li kadınlara oranla kendilerini daha rahat hissettikleri görülmektedir. Burada, birkaç noktanın altını çizmek gerekir: Birincisi, Suriyeli kadınların kendilerini en rahat hissettikleri şehir merkezi, Gaziantep'li kadınların çok fazla rahatsız hissettikleri mekânlardır. Diğer bir nokta, Suriyeli kadınların kendilerini en az rahat hissettikleri hastaneler, Gaziantep'li kadınların sıklıkla kendilerine haksızlık edildiklerini düşündükleri mekânlardır. Hastanelerdeki atmosferin, iki grup arasında gerilmelere yol açtığını, bu yüzden de Suriyeli kadınların en az rahat hissettikleri alanlar olduklarını söyleyebiliriz. Diğer yandan, Suriyeli kadınların, kendilerini yüksek oranda rahat hissettiği yerler olan AVMler de sundukları görece steril, hareket ve bulunma anlamında eşitleyici özellikleri nedeniyle şaşırtıcı olmamaktadır. Burada, önemi büyük olan diğer bir durumsa, mahallede kadınların kendilerini rahat hissetmeleridir. Özellikle zamanlarının çoğunu evlerinde dolayısıyla mahallede geçiren kadınlar için mahalle, korunaklı bir alan sunmaktadır. Ayrıca, mahalle memnuniyeti ve komşuluk ilişkileri de bu veriyi destekler niteliktedir. Son olarak, toplamda kadınların en çok rahat ettikleri mekânın, çocuklarının okulları olduğu söylenebilmektedir.

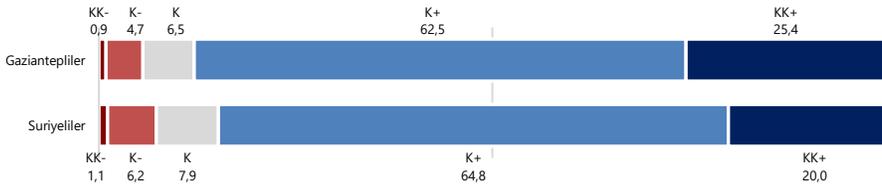

Şekil 111: Bir kadın olarak Türkiye'de kendimi Suriye'de olduğumdan/Suriyeli Kadınlardan daha özgür hissediyorum.

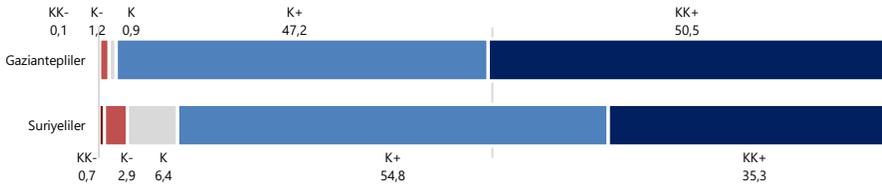
Suriyeli kadınların çoğu, "Türkiye'ye geldikten sonra statülerinde herhangi bir değişiklik olup olmadığına" yönelik soruya kendilerinin Türkiye'de Suriye'dekinden daha özgür olduklarını söylemektedir. Bu, Türkiye'deki cinsiyet rejiminin Suriyeli kadınları da olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Gaziantep'li kadınlar ise çok daha yüksek bir oranda, kendilerinin Suriyeli kadınlardan daha özgür olduklarını düşünmektedirler.

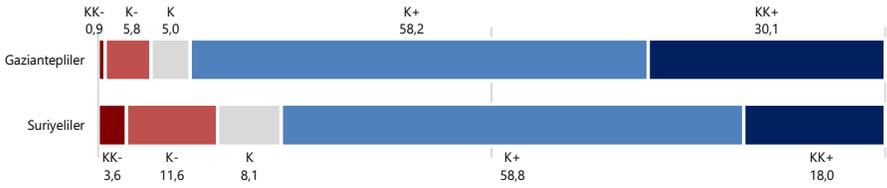
Şekil 112: Türkiye'de erkeklerle kadınlar Suriye'ye göre daha eşittir (kadınlara soruldu)

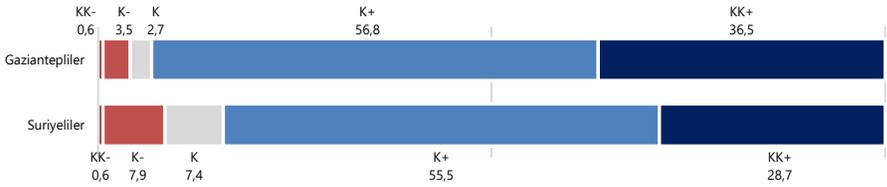
Şekil 113: Türkiye'de erkeklerle kadınlar Suriye'ye göre daha eşittir (erkekler soruldu)

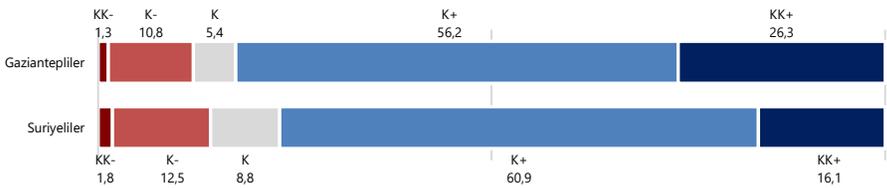
Şekil 114: Kadınlar üniversiteye gidip meslek sahibi olmalıdır (kadınlara göre)

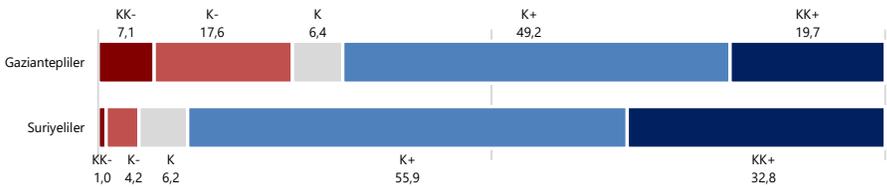
Şekil 115: Kadınlar üniversiteye gidip meslek sahibi olmalıdır (erkekler göre)

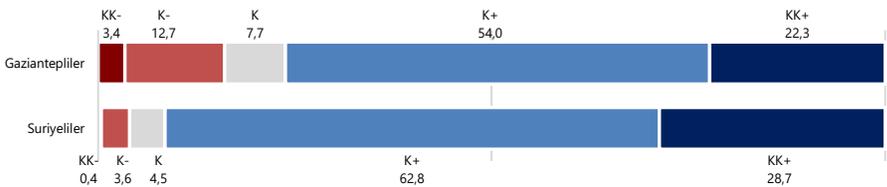
Şekil 116: Kadınlar erkeklerle eşit haklara sahip olmalıdır (kadınlara göre)

Şekil 117: Kadınlar erkeklerle eşit haklara sahip olmalıdır (erkekler göre)

Şekil 118: Kadınlar çalışmak için eşlerinden izin almalıdır (kadınlara göre)

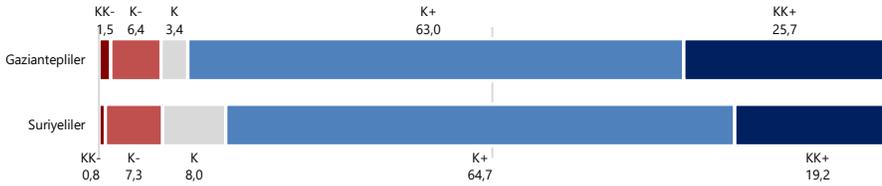
Şekil 119: Kadınlar çalışmak için eşlerinden izin almalıdır (erkekler soruldu)

Cinsiyet temelli bazı yargıların sorulduğu bu iki grafikte, Suriyeli erkek ve kadınların reaksiyonlarıyla Gaziantep’li erkek ve kadınların aynı yargıya dair reaksiyonları karşılaştırılmaktadır. Her iki grupta da kadınlar, eşitliğe dair yargıları daha çok desteklemektedirler. Suriyeli kadınlarda daha az olmak üzere, her iki toplumun kadınları da erkeklerinden daha yüksek bir oranda kadınların üniversiteyi okumasına çok önem atfetmektedirler. Aynı konuda erkekler arasında önemli bir fark bulunmaktadır. Gaziantep’li erkekler, kadınlar kadar olmasa da bu fikri desteklerken, Suriyeli erkeklerin desteği çok daha azdır.

Türkiye’de cinsiyetler arası eşitliğin Suriye’dekine oranla, daha fazla olduğu fikrini herkes kabul etmektedir. Gaziantep’li kadınlar, bu eşitliğin olduğunu daha çok dile getirirken, Gaziantep’li ve Suriyeli erkekler bu fikre birbirine yakın oranlarda katılmaktadır. Bu fikre en az inananlar ise, Suriyeli kadınlardır.

Kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olması gerektiği fikrini Gaziantep’li kadınlar ciddi bir oranda desteklerken, Suriyeli kadınlarda bu oran %52 görece daha azdır. Erkekler bu fikre kadınlar kadar destek vermezken, Suriyeli erkeklerde destek oldukça azalmaktadır.

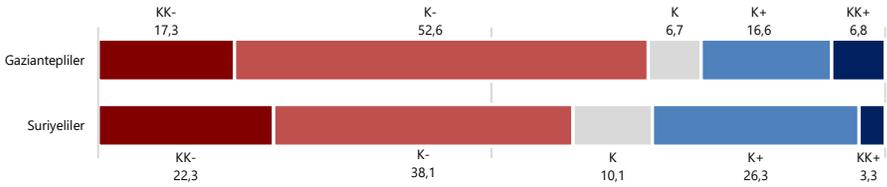
Kadınların, çalışmak için eşlerinden izin istemeleri gerektiği fikri hem Suriyeli kadınlarca hem de Suriyeli erkeklerce %60’a yakın bir oranda desteklenmektedir. Bu durum, Suriye kültüründe cinsiyet rollerine dair katı bir normun varlığına işaret etmektedir. Öte yandan, Gaziantep’li kadınlar, bu fikri desteklese de bu destek yaklaşık Suriyeli kadınların yarısı oranındadır. Bu anlamda, Gaziantep’li kadınların Suriyeli kadınlara oranla kendi özgürlüklerine daha duyarlı oldukları söylenebilir.

Şekil 120: Evdeki kararları erkekler ve kadınlar birlikte almalıdır

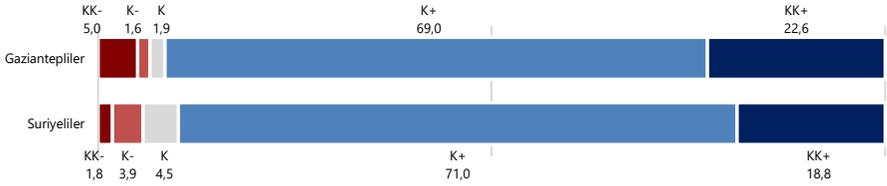

Şekil 121: Eşimin hane dışında çalışmasına sıcak bakarım

Şekil 122: Eşimin Gaziantep'te hane dışında çalışmasına sıcak bakarım

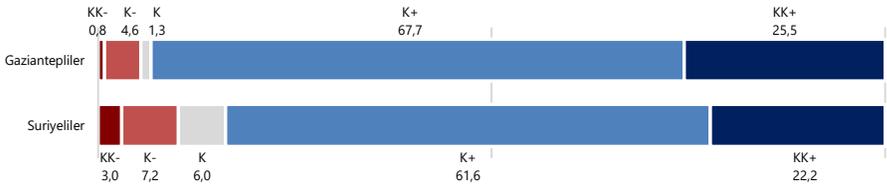
Kadınların, erkeklerle eşit haklara sahip olması gerektiğine dair desteği, evdeki kararları kadın ve erkeğin birlikte alması gerektiği fikrinde de görebiliyoruz. Bu konuda, Suriyeli erkeklerle Gaziantep'li erkeklerin görüşü birbirine daha yakındır. Eşlerinin hane dışında çalışması ya da başka bir şehirde çalışması fikrini her iki grubun erkekleri de reddetmekle birlikte, Gaziantep'li erkekler bunu daha yüksek bir oranda yapmaktadır.

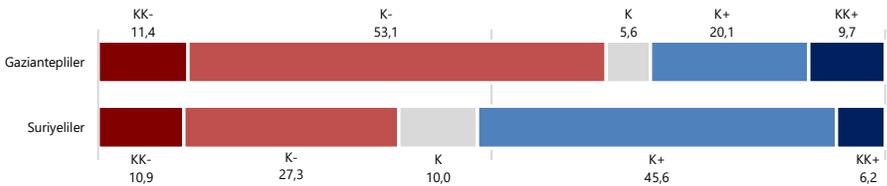
Şekil 123: Diğer gruptaki (Suriyeli veya Gaziantep'li) komşularıyla iletişimim iyidir

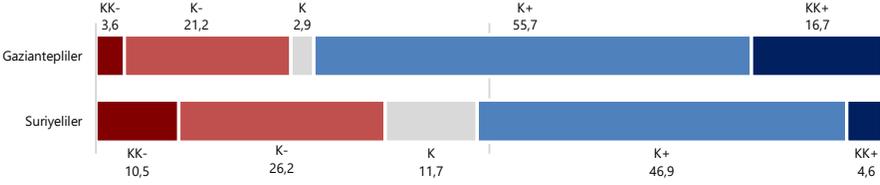
Şekil 124: Diğer gruptaki (Suriyeli veya Gaziantep'li) komşularımın düğünlerine giderim

Şekil 125: Diğer gruptaki (Suriyeli veya Gaziantep'li) komşularımın cenazesine/taziyesine giderim

Şekil 126: Diğer gruptaki (Suriyeli veya Gaziantep'li) komşularımdan ihtiyacım olduğu zaman halı, battaniye, koltuk gibi ev eşyalarından isterim

Şekil 127: Diğer gruptaki (Suriyeli veya Gaziantep'li) komşularından evde kalmadığı zaman sebze, meyve, bakliyat, şeker, çay gibi gıdaları isterim

Gaziantep'teki komşuluk kültürü ile Gaziantep'te yaşayan Suriyelilerin komşuluk kültürünün karşılaştırıldığı bu grafiklerde, iki toplum arasındaki komşuluk kültüründeki farklılıklar ve benzerlikler görülebilmektedir. Samimi komşuluk ilişkilerindeki en önemli noktalardan birisi, ihtiyaç durumunda komşudan bir şey istemektir. Gaziantep'li, mutfakta bir şey eksik olduğunda, komşularından daha rahat bir şekilde isteyebiliyorken, Suriyeliler bu konuda daha mesafelidir. Bu anlamda, iki kültür arasındaki farklılık oldukça fazladır. Söz konusu lazım olan halı ya da battaniye gibi bir ev eşyası olduğunda, komşudan isteme meselesine Gaziantep'li oldukça karşıyken Suriyeliler daha açıktır. Ancak Suriyelilerde genel anlamda komşularından bir şey istemek, istenilen şey fark etmeksizin, düşüktür.

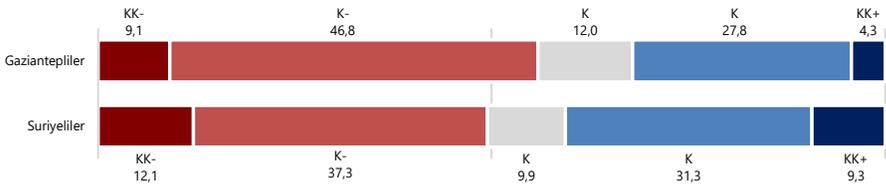
Her iki toplumda da komşunun yasına ve düğününe katılma önemli bir komşuluk pratiğidir. Yasa iştirak etme iki toplumda da düğüne gitmekten daha önemli kabul edilmektedir. Her iki durumda da Gaziantep'li bu ilişkilere Suriyelilerden daha fazla önem vermektedir.

Bu kadar farklılığa rağmen, komşuluk ilişkilerinin nasıl olduğu sorusuna benzer ve yüksek oranlarda iyi olduğu iddia edilmektedir.

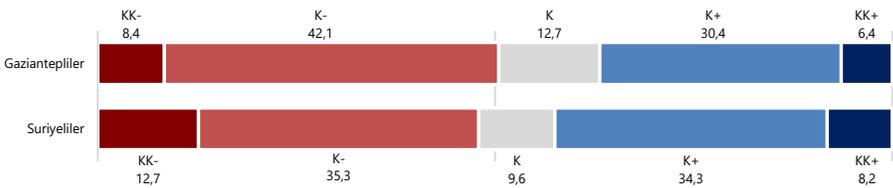
Yukarıdaki soruların aynısı, bu sefer, diğer grupla olan komşuluk ilişkilerini ölçmek için kullanıldığında, sonuçlar dramatik bir şekilde değişmektedir. Örneğin, Gaziantep'li, kendi komşularından mutfak ihtiyaçlarını çok rahat bir şekilde isteyebiliyorken, söz konusu Suriyeli komşusu olunca, ondan bir şey istemek çok zor gibi görünmektedir. Zaten ev eşyası istemeye karşı olan Gaziantep'li, bunu Suriyelilerden istemeye daha da fazla karşı oldukları görülmektedir. Bu durum, ötekileştirme pratiğiyle alakalı olabileceği gibi zaten muhtaç durumda olduğu varsayılan olan Suriyelilerden beklentinin olmamasıyla da alakalı olabilir. Ancak, aynı olumsuz tavrın, Suriyeliler için de geçerli olduğunu görmekteyiz. Suriyelilerin, kendi aralarındaki sınırlı paylaşımlarının Gaziantep'liyle yapılmadığı ortaya çıkmaktadır. Yine de bir Suriyelinin bir Gaziantep'li'den bir şey istemesinin daha olası olduğu görülmektedir.

Gaziantep kültüründe, komşunun düğün ve yaslarına katılma önemli olsa da Suriyelileri yas ve düğünlerine istemedikleri ortaya çıkmaktadır. Suriyelilerin ise, kendi arlarındaki katılımdan daha az olsa da Gaziantepli komşularının bu toplantılarına katılmaya istekli oldukları görülmektedir. Burada, Gazianteplilerin dışlayıcı tutumları görülebilmektedir.

Son olarak, diğer grupla komşuluk ilişkilerinin durumu sorulduğunda, Suriyeler, %37,4 gibi yüksek bir puanla iyi olarak değerlendirirken, Gaziantepliler, sadece %5,8 puanla iyi demektedir. Buna ek olarak, yine benzer bir soruda Suriyeliler Gaziantepli komşularla komşuluk ilişkilerinin zamanla daha iyi (%36) olduğunu ifade etmektedirler.

Şekil 128: İş tecrübem eksik olduğu için iş bulmakta zorlanıyorum

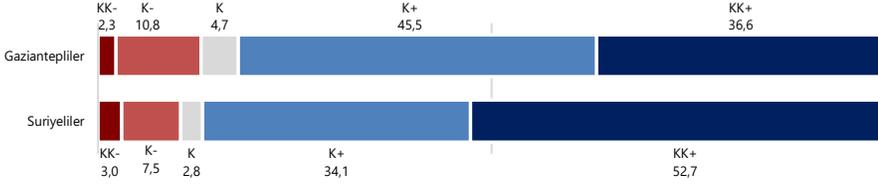

Şekil 129: Eğitimim yetersiz olduğu için iş bulmakta zorlanıyorum

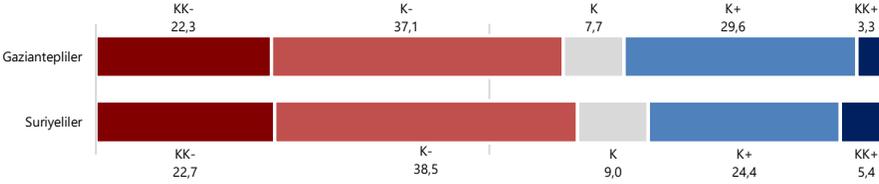

Şekil 130: Resmî kurumlar iş olanaklarımı geliştirmemde bana yardımcı olur

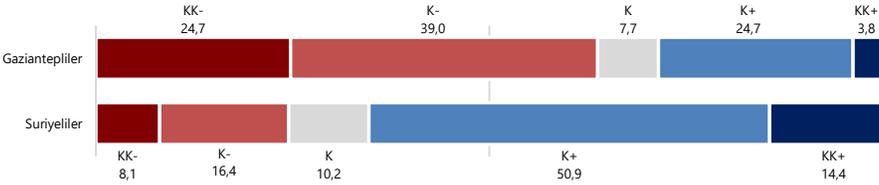
Dil bariyeri, sosyal yaşamı olduğu gibi, çalışma yaşamını da ciddi bir şekilde sekteye uğratmaktadır. Yukarıdaki grafikler, Suriyelilerin, Türkçe bilmedikleri için, iş bulmakta önemli bir oranda zorlandıklarını göstermektedir. "Eğitim ve tecrübe yetersizliğinin iş bulma önünde engel oluşturduğu" fikri, her iki grup tarafından cılız da olsa reddedilirken, Gaziantep liler arasında daha fazla, Suriyeliler arasında daha az bir oranda reddedilmektedir. Her iki grubun daha fazla reddettikleri görüş ise, "Türkiye'deki resmi kuruluşların işlerini kurmalarında ya da geliştirmelerinde kendilerine yardım ettiği'dir." Diğer bir ifadeyle, iş kurma ve geliştirmede devletin yeterince destek vermemesi, en çok şikâyet edilen konu olmaktadır.

Şekil 131: Yardımlar olmadan ailemin yaşamını sürdürmesi zordur

Şekil 132: Geçen ay rahat bir şekilde geçindim

Şekil 133: Ekonomik anlamda son on yıla göre daha iyi durumdayım

Suriyelilerin çok büyük bir kesimi, ailesinin, Suriye'deki ekonomik refah düzeyinin şimdikinden daha iyi olduğunu söylemektedir. Çoğu, burada neredeyse, sıfırdan başlayan Suriyeliler için, ilk geldikleri döneme göre, ekonomik durumlarının iyileşme kaydettiğini iddia edenler daha fazlayken, benzer bir oranla Gaziantep'iler, durumlarının son on yılda daha kötüleştiğini söylemektedirler. Suriyeliler için biraz daha fazla olmak üzere, geçim sıkıntısı her iki grup için de benzer oranlara sahiptir. Geçen ay rahat geçindiğini söyleyenler oldukça azdır. Bu yüzden de toplumda çok ciddi bir yardım bağımlılığı olmuş durumda. Her iki taraf da ciddi bir oranda yardımlar olmadan ayakta kalamayacaklarını ifade etmektedirler. Doğal olarak, Suriyelilerin bu konudaki mağduriyeti biraz daha fazla görünmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

Toplumsal uyumu (kohezyon) mercek altına aldığımız bu raporumuzda, Gaziantep'teki Suriyeliler ve Gaziantep'linin durumunu karşılaştırdığımız ve iki topluluk arasındaki karşılaşmaları ve algıları incelediğimiz önemli verileri derledik. Bu raporumuz, politik ve insani bir amaç olarak, uyum konusunda da artı ve eksileri gösteren önemli ipuçları sunmaktadır.

Karşılaşmalara ve güncel bir arada yaşama halindeki yakınlaşma ve gerilimlere dair veriler toplayabilmek için, Suriyelilerin Gaziantep'te yoğun olarak oturduğu mahallere odaklandık. Böylece, sahanın gerçekliği, bizi, prekarya ve işçi sınıfların yaşadığı mahallelere götürdü. Çalışmamızın bu sınırlılığı, bir anlamda, göçmenler/mülteciler ve yerleşikler arasında, belirli bir sınıfın içindeki ilişkileri incelediğimiz bir veri seti üretmemizi sağlamıştır. Bu durum, Suriyelilerle ilgili yapılan çeşitli nicel çalışmalar, sınıfsal eksene pek yer vermediği için, çalışmamıza ayrı bir özgünlük katmaktadır. Sonuçta, küçük girişimcilerin ve işçi ve prekarya sınıflarının ya da orta-alt ve alt sosyoekonomik grupların bir arada yaşama deneyimine mahalle ölçeğinde odaklanan bir çalışma ürettik.

Raporumuz, Suriyeliler ile Gaziantep'linin karşılaştırmalarında, yerel ve göçmen topluluk arasında sınıfıçi ve kültürlerarası belirgin ortaklıklar ve benzerlikler bulunduğunu göstermektedir: Örneğin, emek kalifikasyonu, çalışılan işler, aile formasyonu ve toplumsal cinsiyet kalıplarında benzerlikler bulunmaktadır. Nihayetinde, raporumuz, söz konusu sınıfıçi ve kültürlerarası belirgin ortaklıklar ve benzerliklerin iki topluluk arasında hem yakınlaştırıcı hem de uzaklaştırıcı faktörler olarak, dinamik bir şekilde çalıştığını sergilemektedir. Bu da bize, uyum ve birlikte yaşamın, basitçe, topluluklararası ortaklıklara indirgenemeyeceğini bir kere daha göstermektedir.

Karşılaştırmalar

Hane formasyonu açısından, iki toplulukta da ortalama hanehalkı Gaziantep'linin için 4,4 kişi, Suriyeliler için 5,9 Türkiye ortalamasının (3,35) üzerindedir. Her iki grubun da aile kurma yöntemleri, yaklaşık %80 görücü usulü ve hem Suriye hem Türkiye genel ortalamalarını aşan bir biçimde, %42 oranında

akraba evliliği biçimindedir. Eğitim ve sosyoekonomik durumun düşmesiyle yoğunlaşan akraba evlilikleri, aynı mahallede yaşayan iki topluluk için, mültecilik ve yoksulluk koşullarında, aile ve kan bağlarının önemini arttırarak sürdürülmesini sağlayan ve grupların esas dayanışma ve paylaşım ağlarını kendi içine kapayan bir dinamiktir.

Hane formasyonu içinde, hak temelli yaklaşım ve toplumsal cinsiyet eşitliği açısından en olumsuz durum, eğitim ve çalışma hakkına ulaşmayı, kadınlar açısından, imkânsız hale getiren erken evlilikler ve bunun neticesindeki, 17 yaş ve öncesi annelikte, Suriyelilerde oran yaklaşık %19 Gaziantep'li de %16'dır. Yine bu minvalde, işgücü pazarına katılımında toplumsal cinsiyete dayalı ayırım, her iki toplulukta da yoğun biçimde işlemektedir. Kadınların onda dokuzu, işgücü pazarına katıl(a)mamaktadır. Bunun başlıca nedenini, hanedeki evişi ve bakım yükümlülüğü ve kocalarının çalışmalarına izin vermemesi olarak bildirmişlerdir. Uyum politikaları düşünülürken, hak temelli yaklaşım ve toplumsal cinsiyet eşitliği odaklarına özel önem verilmesi gerekmektedir.

İşgücü pazarına katılanların ezici çoğunluğunu oluşturan erkeklerdir. Gaziantep'li erkeklerin, halihazırda yapıları işlerin niteliği ile mahallelerindeki Suriyelilerin Suriye'deyken yaptıkları işlerin niteliği ve bu niteliklerin dağılımları çok benzerdir. Bu benzerlik, henüz topluluklararası "karşılaşma" gerçekleşmeden önce, şu anda, aynı mahallelerde yaşayan Suriyeli ve Gaziantep'linin, benzer bir sosyo-ekonomik profile sahip olduğu anlamına gelmektedir.

Gaziantep'te küçük sanayii üretimi oldukça gelişkin ve bölge ve şehir ekonomisinde önemli bir güçtür. Suriyelileri incelediğimiz raporumuzda da belirttiğimiz üzere, Suriyelilerle birlikte gelen zanaatkarlık ve manifaktür açısından değerli bir emek söz konusudur. Suriye'deyken, ücretli bir işte çalışanların yarısı, zanaatkar ve teknisyendir. 2020'de, Gaziantep'te çalışan Suriyelilerin yine yarısı, bu şekilde çalışmaktadır. Suriyelilerle birlikte gelen zanaat ve mesleki becerilerin, Gaziantep'te, üretime başarıyla kanalize edildiği anlaşılmaktadır. Bu, kent ekonomisi açısından net bir fayda unsurudur. Öte yandan, daha önce profesyonel işlerde çalışanlar için, Gaziantep'te bu işler söz konusu olmamış ve de niteliksiz işlerde çalışanların oranı artmıştır.

İşgücü pazarına entegrasyon söz konusu olsa da her iki grup için de istihdam kalitesinin artırılması ciddi bir ihtiyaçtır. İşgücü pazarına katılımında Suriyeliler, Gaziantep'lilere göre, iş arama süresi bakımından daha şanslı görünmektedir. Öte yandan, Suriyelilerin günlük çalışma saatleri ve sigortasız çalışma oranları, ortalamada, Gaziantep'lilerden daha yüksektir. İlaveten, Suriyelilerin ortalama

gelirleri de Gaziantep'lilere göre, daha düşük ve bu gelirle geçinmesi gereken hanehalkı da daha kalabalıktır.

Durum, çalışan yoksulların ve ailelerinin bir arada yaşamasıdır; ancak Suriyeliler daha dezavantajlı durumdadır. Hanenin ödemekte en çok zorlandığı kalemlerin başında, faturalar gelmektedir. Suriyeliler, ev kirası ve aidat gibi masrafları ödemekte, Gaziantep'lilere göre, daha fazla zorlandıklarını belirtmişlerdir. Gaziantep'liler ise, gıda masraflarını ödemekte Suriyelilere nazaran daha fazla zorlandıklarını vurgulamaktadır. Daha sağlıklı ve ucuz gıdalara erişim, Gaziantep koşullarında, ucuz ev kiralamaya nazaran daha kolaydır. Suriyeliler açısından, gıda kalemi, barınma masraflarının gerisine düşmektedir.

Gaziantep'lilerin %60'ı, Suriyelilerin yarısı borçludur. Gaziantep'lilerin %60'ı bankaya borçludur. Hemen hepsi, burada, mülksüz ve kirada olan ve epeyce kayıtsız çalışan Suriyeliler için, borç almak söz konusu olduğunda, banka bir seçenek olamamakta ve akrabalık ve hemşerilik dayanışması ön plana çıkmaktadır; onlar, sadece bu aşda borçlanabilmektedir.

Suriyelilerin, Gaziantep'lilere göre, ulusal zincir süpermarketlerden daha az alışveriş yapmalarının birincil nedeni, kredi kartı sahipliğinin, yok denecek kadar az olmasıyla (%1) ilişkili olabilir. Zira, mahallelerdeki geleneksel bakkal ve semt pazarları, veresiye alışveriş yapma veya pazarlık yapma ile belli saatlerde, özellikle, pazar yerlerinde, ürün fiyatlarının aşağı çekilmesi de bu oranların ortaya çıkmasında etkili olmaktadır. Bir diğer husus da özellikle Gaziantep'te, Suriyelilerin demografik yoğunluğunun da etkisiyle, aynı nüfusun üretimden tüketime kadar az da olsa, kendi dağıtım zincirini ve piyasasını yaratmış olmasıdır. Suriye'ye özgü olan ve olmayan pek çok gıda maddesinin, göçmen ağırları içinde üretimi ve mahallelerdeki bakkallara dek dağıtımı, hem ekonomik hem kültürel bağları canlı tutmaktadır.

Suriyelilere ve Gaziantep'lilere sosyal yardım ve hizmet götürülmesi, tamamen ayrı kurumsallaşmalar içinde uygulamaktadır. Suriyelilerin hemen hepsi, Kızılay'dan destek alırken, Gaziantep'liler için bu konudaki başvuru mercii, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları'dır. Bunun ana nedeni, merkezî bir kurum olan Kızılay'ın, Suriyelilere yönelik sosyal yardım ve hizmetlerden, ana sorumlu kuruluş olarak yetkilendirilmesidir. Ancak, yardımlar, bireylerin kurumlarla ilişkilendiği ana kanalların başında gelmektedir ve eğitim ve sağlık sistemleri başta olmak üzere, içinde bulunulan topluluk içi ilişkilerin geliştirilmesine yönelik sosyal hizmet sistemlerine ulaşmada da kilit bir roledir. Hem haklar temelinde ortaklaşmanın artması hem de şeffaflık ve birlikte bir şeyler yaparak topluluk içi uyumun sağlanması için, sosyal yardım ve hizmetlerin ortak çatı altında sunulması etkin bir yol olabilir.

Hane halkı ortalama büyüklüğü 5,9 kişi olan Suriyelilerin, aylık ortalama geliri 2280 TL iken, 4,4 ortalama hane büyüklüğüne sahip Gaziantep'ilerde bu değer 2841 TL'dir. Önemli bir kesim, açlık sınırının altında yaşamaktadır. Suriyeliler, nesnel olarak, daha kalabalık ailelerde, daha az gelirle geçinmek durumundadırlar. Bu durum, hem barınma koşullarına hem de öznel yoksulluk algısına yansımaktadır. Suriyelilerin yarısı, Gaziantep'ilerin ise üçte biri, kendilerini, *yoksul ve yardıma muhtaç* olarak tanımlamaktadırlar. Suriyeliler için daha ağır olmakla birlikte, iki grup için de yoksulluk ana ortak noktadır. Her iki grup açısından da yoksulluk oranlarının yüksek, ancak, yardımlara ulaşımın buna göre düşük olması, rekabet ve gerilimlere zemin hazırlayabilir.

COVID-19 pandemisi süreci, bu gerilimlerin artmasını sağlayacak etkilere sahiptir. COVID-19 sürecinde, pek çok işyerinde işçiler işten çıkartılmış ya da ücretsiz izin verilmiştir. Genelde, enformel işlerde çalışan Suriyeli işçiler, bu tür işten çıkarmalardan, Gaziantep'lilere göre, daha fazla etkilenmiştir. İlaveten, pandemi sürecinin ve artan yoksulluğun, okullaşma ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği alanındaki etkilerinin yakın zamanda ölçülmesi ilgili politikaların geliştirilebilmesi için gereklidir.

Her iki kesimin de COVID-19 ile ilgili bilgilendirme kanalları genel medya yönelimleri ile uyum içerisindedir. Suriyeliler, bu konuda da daha çok sosyal medya ve televizyona yönelirken, Gaziantep'iler, salgınla ilgili büyük oranda televizyondan bilgi almaktadır. Gerek pandemiden çıkışta sağlık ve bilgilendirme gerekse uyum politikaları çerçevesinde, kültürlerarası bilgilendirme çalışmalarında medya kullanımları dikkate alınabilir.

Temaslar ve mesafeler

Bulgularımıza göre, iki grup arasındaki temaslar ve mesafelerin pratik edildiği ana alanlar işyerleri, okullar ve mahallelerdir. Her üç alandaki pratiklerde de toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri oldukça belirleyicidir.

İki topluluğun birbirine olan temaslarında iş yaşamı ve eğitim, ana mecralar olarak belirlemektedir. Erkeklerin ve azalan biçimde çocukların katılabildiği bu mecralara, kadınlar katıl(a)mıyorlar. Kadınlar, ev dışında herhangi bir etkinliğe her gün vakit ayır(a)mıyorlar. Kadınlar, mahalle içinde dahi, sık dışarı çıkmıyor, çekirdek aile çevresi dışında, pek sosyalleş(e)miyorlar. Ev sahibi toplumla iletişim kurabilecekleri ya da sosyalleşebilecekleri alan mahalledir. Ancak, komşuluk ilişkileri de her güne yayılmış değildir. İki grup arası komşuluk ilişkileri, geçen iki

yılda yavaşça artsa da az ve karşılıklı görüşmeden ziyade yemek gönderme ağırlıklı, yani uzun süreli, yüz yüze temas ve sohbet içermiyor. Komşu ziyaretlerinin oranı üçte birden azdır.

Mahalle, temaslar kadar, sosyal mesafelerin sürekli uygulandığı ana alan olmanın yanında, hem kentsel mekân kullanımı hem aile formasyonu hem de arkadaşlık ve komşuluk ilişkileri gibi, çok farklı dinamikleri de içinde barındırıyor.

Mahalle içi kentsel alan kullanımda ortak örüntüler vardır. Parklar, hem Suriyelilerin hem de Gaziantep'linin dışarda en sık vakit geçirdikleri alanlardır. Özellikle, pandemi sonrası süreçte, parklar, uyuma yönelik çeşitli sosyal hizmetlerin kaynaştırma çalışmalarını yapılması için, stratejik mekânlar olarak belirmektedir.

Aile formasyonları ve kan bağları, mahalle için, yakınlıkların kurucu ögesi durumundadır. Göçmen ve yerleşik gruplar genelde kendi aralarında evlenmektedir. Ancak, akrabalar arasında, Suriyeli-Gaziantep'li evlilikleri var mı sorusuna verilen yanıtlara göre, iki grup arasında, karşılıklı evliliklerin oldukça az olduğunu görüyoruz. Olanlar da genelde, Gaziantep'li erkeklerin, Suriyeli kadınlarla evlenmesi şeklinde gerçekleşmektedir. Gruplararası evliliklerin azlığı, Suriyeliler ve Gaziantep'liiler arasındaki sosyal mesafenin (hâlâ) büyük olduğuna işaret etmektedir. Öte yandan, her iki grup içinde de akraba evlilikleri ve eş seçiminde, bireyden ziyade, aile büyüklerinin belirleyiciliği yaygındır ve her iki topluluktaki birbirine benzeyen bu gelenekselci tutumlar da kültürlerarası evlilikleri zorlaştıracak ortak bir eğilimdir.

Karşılıklı arkadaşlıklarda, son iki yılda, bir azalma söz konusu. 2018 araştırmasında, Gaziantep'li arkadaşı olmadığını ifade eden Suriyeli oranı %49,3 iken, birden fazla Gaziantep'li arkadaşı olduğunu belirtenlerin oranı %38,5'tir. Ancak bu çalışmada Suriyelilerin %70'i samimi oldukları bir Gaziantep'li olmadığını belirtmiştir. Gaziantep'liilerdeyse bu oran %73'dür. Uyum ve entegrasyon hususunda, üzerinde dikkatle durulması gereken sonuçların bir kısmı hem Gaziantep'linin hem de Suriyelilerin, arkadaşlık kurma oranlarında saklı gibi durmaktadır. Çünkü, henüz bir Gaziantep'li arkadaşı olmayan Suriyelilerin "bir Gaziantep'liyle yakın arkadaş olmak isterim" önermesine, yine kararsızlar dağıtıldığında, %60' yakın oranda olumlu yaklaşımları önemli ve anlamlıdır. Belki de bu önermenin devamı olarak okunabilecek gündelik hayat karşılaşmalarında "Sokakta Gaziantep'liiler bana iyi davranır" diyen Suriyelilerin oranının, %11'lik kararsızlar dağıtılmadan bile, %73 oranında olması, mevcut etkileşim beklentisi ve gelecekteki uyum politikaları açısından önemli bir veridir. Çünkü, aynı önermenin muadili olarak "Bir Suriyeliyle yakın arkadaş olmak isterim" diyen Gaziantep'liilerin oranı %17 iken aynı oranda kararsızların olması dikkat çekicidir. Fakat asıl üzerinde durulması gereken nokta,

Gaziantep'lilerin %65'inin bir Suriyeliyle yakın arkadaşlık kurmak istememesidir. Suriyelilerde yüksek arkadaşlık kurma isteğiyle, Gaziantep'lilerin aynı oranda olumsuz yaklaşım oranları, sonraki uyum ve içerme politikaları açısından, takip edilmesi gereken izlekler hakkında fikir de vermektedir. Çünkü, sokakta, Suriyelilere iyi davranış oranlarının çok yüksek olduğu bir sosyal ortamda, arkadaşlık kurmaya karşı bunca mesafe, ancak, etkileşim ve içerme eksikliğiyle açıklanabilecek bir durumdur.

Gaziantep'li katılımcıların %2,9 gibi çok cüzi bir oranı, evde Suriye mutfağına özgü yemekler pişirdiklerini belirtmiştir. Bu oranın, böylesine düşük olmasının nedeni olarak, Gaziantep'li için yemek kimliğinin oturmuş ve katılmış bir niteliğinin olması ve bireylerin, yemek alışkanlıkları adına, muhafazakâr bir tutuma sahip olmalarını sayabiliriz. Suriyeliler arasında, Türkiye mutfağına özgü yemek pişirenlerin oranı %23,4 olarak bulunmuştur. Gaziantep'li katılımcılar arasında Suriyeli restoranına gidenlerin oranı %24 civarındayken; Türk restoranlarına giden Suriyeli oranı %43'tür. Yerlilerin Suriyeli lokantalarına gitmemesinin en önemli nedeni önyargıyken, Suriyelilerde en önemli neden daha çok yoksullukla alakalıdır.

Tutumlar

Her iki grubun, birbirine karşı olan tutumları, hem olumlu hem olumsuzluk bazen de hiyerarşik algılar içeren dinamik olgulardır. Her iki topluluk da kenti benimsemiş görünmektedir; çoğunluk, Gaziantep'te yaşamlarını sürdürme arzusundadır. Gaziantep'te yaşamaktan her iki taraf yüksek oranlarda mutludur. Ancak, mutluluk yanında, yoksulluk ve ayrımcılık etrafında şekillen endişeler de vardır. Kentte karşılaşılan sorunları, Gaziantep'li, işsizlik, güvenlik ve ayrımcılık olarak tanımlarken Suriyeliler, dil, işsizlik ve ayrımcılığı ön plana almışlardır.

Mahallede, birlikte olmaya yönelik tutumlarda, Suriyeliler görece olarak, daha olumludur. Bunu, çocukların birlikte oynaması ve gelecekte evlenmeleriyle ilgili sorular açıkça göstermektedir. Suriyeliler, çocuklarının, sokakta Gaziantep'li ailelerin çocuklarıyla oynamasına oldukça sıcak bakarken, Gaziantep'li aileler buna çok az bir oranda sıcak bakmaktadır. Suriyeli görüşmeciler için hem kız hem oğlan çocuklarının Gaziantep'li çocuklarla oynamasına sıcak bakması, uygun koşullar oluştuğunda Suriyelilerin, uyum ve birlikte yaşama karşı istekli olduklarına da işaret etmektedir. Çocuklarının, diğer gruptan herhangi biriyle evlilik yapmasına yönelik tutumlar, Suriyeli ve Gaziantep'lilere göre farklılaşmakla birlikte, her iki grup için de çocukların cinsiyetlerine göre, farklı bir tutumun sergileniyor olması dikkat çekicidir.

Çocuklarının evliliklerine nasıl baktıkları önermesine, Suriyeliler, oğullarının evliliğine çok sıcak bakmazken, kızlarının bu evliliklerine daha az mesafeli durmaktadırlar. Gaziantep'lerde durum çok daha keskin ve birbirinden oldukça ayrıksıdır.

Gaziantep'ilerin, Suriyelilere dönük bir takım ayrımcı yargıları da söz konusudur. Bu yargıların başında, Suriyelilerin konut kiralalarını arttığı gelmektedir. İkinci önyargı, Suriyelilerin işsizliğe neden olduğudur. Suriyelilerin pahalılığa neden olduğu yargısı, yine, Gaziantep'lilerce şiddetle desteklenmektedir.

Diğer bir önyargı seti ise, iki kültür arasındaki benzerlik ve farklılıklarla alakalıdır. Burada dışlayan taraf, daha çok farklılığı görürken, bu dışlamadan mustarip olan taraf, benzerliği görmekte ya da öne çıkarmaktadır. Suriyeliler, Suriye'deki geleneklerin, mutfağın ve kültürün, Türkiye'dekilere benzediğini savunurken, Gaziantep'liler, bunu, ciddi bir şekilde reddetmektedir. Gaziantep'ilerin büyük bir çoğunluğu, aslında, Suriye kültürüne o kadar da aşina olmadıklarını da belirtmek gerekiyor.

Önyargıları yıkmak kadar, önyargıların eyleme dönüşmesini engellemek için, anahtar yaklaşım, hak bilincinin ve bilgisinin gelişmesidir. Suriyelilerin pek çoğu, Gaziantep'ilerin ise yarısı, haklarını bilmediklerini belirtmişlerdir. Açık ki, uyum politikalarında ve pandemi sonrası toparlanma politikalarında, hak temelli yaklaşım zaruridir.

Gaziantep'liler, son on yıla kıyasla, gelecekle ilgili kaygılarının arttığını söylemektedirler. Buna karşın Suriyelilerin, ilk geldikleri zamana kıyasla, gelecekle ilgili kaygıları çok daha düşüktür. Burada, iki faktörün altını çizmek gerekir: Son yıllardaki ekonomik durgunluk ve Suriyelilerin varlığı, Gaziantep'lileri karamsar yaparken, çok kötü koşulları atlatabilmiş Suriyeliler için durum, daha pozitif hissedilmektedir. Göçün travmatik etkilerinin zamanla azalması, yeni sosyal ortama adaptasyon sağlamaları ve belirli bir çalışma ortamına kavuşmalarıyla daha stabil bir yaşam sürdürmeleri geleceğe dair hissettikleri kaygıyı azaltmıştır.

Son olarak gelecekle ilgili umutlarını derecelendirmeleri istendiğinde Gaziantep'ilerin kararsız, Suriyelilerinse umutlu olduğu söylenebilir.

GAZİANTEP MONITOR 2020

COHESION

Prepared By

Mehmet Nuri GÜLTEKİN
Mesut YÜCEBAŞ
Muhsin SOYUDOĞAN
Reyhan ATASÜ TOPÇUOĞLU
Mustafa DOĞANOĞLU
Şenay LEYLA KUZU
Sinan Tankut GÜLHAN
Atik ASLAN
Nur İNCETAHTACI
Ayşen UTANIR
Çağrı ASLAN
Murat KAYA
Ümran AÇIKGÖZ
İbrahim ÖZHAZAR

2021

Table of Contents

<i>Table of Contents</i>	xvii
<i>List of Figures</i>	xix
<i>Abbreviations</i>	xxv
<i>Preface and Acknowledgement</i>	xxvii
<i>Introduction</i>	105
COMPARISONS	113
<i>Household & Population</i>	115
<i>Socioeconomic Status</i>	119
<i>Daily Life & City</i>	135
<i>Education & Schooling</i>	143
<i>Effects of COVID-19</i>	145
INTERACTIONS	149
<i>Marriage</i>	151
<i>Friendship Relations</i>	153
<i>Neighbor Relationships</i>	157
<i>Cultural Interactions</i>	161
<i>Discrimination</i>	163
ATTITUDES	167
<i>Prejudices, Exclusion & Cohesion</i>	169
<i>Education</i>	181
<i>Women & Gender</i>	185
<i>Neighbor Relations</i>	193
<i>Economy</i>	197
<i>Conclusion and Evaluation</i>	199

List of Figures

Figure 1: Marriage Decision.....	115
Figure 2: Kinship Status of the Spouse.....	115
Figure 3: Polygamy.....	116
Figure 4: Duration of Marriage.....	116
Figure 5: Age of First Maternity.....	117
Figure 6: Household Size.....	117
Figure 7: Households with Disabled Individual.....	118
Figure 8: Paid Work Status.....	119
Figure 9: Type of Work in Gaziantep.....	120
Figure 10: Reasons for Failure at Having a Paid Work.....	121
Figure 11: Duration of Job Search.....	122
Figure 12: Number of Persons Employed per Household.....	122
Figure 13: Employment Pattern in a Paid Work.....	123
Figure 14: Number of Work Days per Week.....	123
Figure 15: Work Hours in a Paid Work per Day.....	124
Figure 16: Distribution of Syrian Refugees and Host Community Members in Unsalariated Work.....	124
Figure 17: Average Monthly Income and Expense of Households.....	125
Figure 18: The Most Important Household Expense Items.....	126
Figure 19: Monetary Debt of Host Community Members in Gaziantep.....	127
Figure 20: The Source Owed.....	127
Figure 21: Borrowing from Acquaintances.....	128
Figure 22: Credit Card Ownership.....	128
Figure 23: Phone Ownership in Households.....	129
Figure 24: Working Electronic Devices in Households.....	129
Figure 25: Motor Vehicle Ownership.....	130
Figure 26: Type of Owned Motor Vehicle.....	131
Figure 27: Frequently Preferred Places for Daily Shopping.....	131

Figure 28: Benefits from Cash Aids	132
Figure 29: Types of Aid.....	133
Figure 30: Types of Non-Cash Aid.....	134
Figure 31: Number of Neighborhoods Resided in Gaziantep	135
Figure 32: Number of Houses Resided in Gaziantep.....	135
Figure 33: House Ownership.....	136
Figure 34: House Rental Prices	136
Figure 35: Number of Rooms in the Resided House	137
Figure 36: Types of Heating in the Houses.....	137
Figure 37: Most Visited Destinations Outside	138
Figure 38: Activities on Which the Women Spend Most of Their Time.....	139
Figure 39: Problems Encountered in Gaziantep	139
Figure 40: I sometimes go out for tea/coffee.....	140
Figure 41: We sometimes go out with friends	140
Figure 42: Following the News Related to Syria.....	141
Figure 43: Types of Media in Which the News about Their Countries Is Followed	141
Figure 44: Educational Status	143
Figure 45: Literacy Status of Persons Who Have Never Enrolled in School.....	144
Figure 46: Schooling Rate of Children	144
Figure 47: COVID-19 Information Channels.....	145
Figure 48: Status of Those Who Are in a Paid Work Now and the Same Job as They Were Before COVID-19	145
Figure 49: Regulations on the Employment Status of Those Who Are in the Same Job as They Were Before COVID-19	146
Figure 50: Measures Taken Against COVID-19 in Workplaces.....	146
Figure 51: Syrian-Turkish Marriages	151
Figure 52: Gender Distribution in Marriages between Syrian Refugees and Host Community Members	152
Figure 53: Rate of Close Friends from the Other Group	153
Figure 54: Places Syrian Refugees and Host Community Members Who Have Friendships Mostly Meet.....	154
Figure 55: Neighborhood between Host Community Members and Syrian Refugees	157
Figure 56: Syrian Refugees Sharing Food with the Host Community Neighbors	157

Figure 57: Host Community Members Sharing Food with the Syrian Neighbors	158
Figure 58: Neighbor Visits of Host Community Members and Syrian Refugees among Themselves	159
Figure 59: Neighbor Visits between Host Community Members and Syrian Refugees	159
Figure 60: Host Community Members and Syrian Refugees Going to Each Other's Restaurants	161
Figure 61: Host Community Members and Syrian Refugees Experiencing Each Other's Cuisine	161
Figure 62: Places the Most Discrimination Seen.....	163
Figure 63: For what reasons do you think you have been discriminated? (Syrian Refugees)	164
Figure 64: Types of Media in Which Negative Content Regarding Syrian Refugees is Most Common.....	164
Figure 65: Reactions to Negative News and Comments about Syrian Refugees on Social Media.....	165
Figure 66: Willingness to Return to Syria under Suitable Conditions.....	169
Figure 67: I welcome my daughter to play with neighbor's children (Host Community Member, Syrian Refugee) on the street	169
Figure 68: I welcome my son to play with neighbor's children (Host Community Member, Syrian Refugee) on the street	170
Figure 69: I welcome my daughter to marry someone from Host Community Member/Syrian Refugee.....	170
Figure 70: I welcome my son to marry someone from Host Community / Syrian Refugee ..	170
Figure 71: I want my children to have a friend Host Community/Syrian Refugee.....	170
Figure 72: I would like to be close friends with someone from Host Community Member/Syrian Refugee.....	171
Figure 73: Syrian Refugees increased house rental prices in Gaziantep	172
Figure 74: Syrian Refugees caused unemployment in Gaziantep	172
Figure 75: Syrian Refugees caused increases in the cost of living	172
Figure 76: I like eating food of the other group (Host Community Member, Syrian Refugee)	173
Figure 77: Customs and traditions in Turkey are similar to those in Syria	174
Figure 78: Ceremonies such as weddings and henna in Turkey are similar to those in Syria	174
Figure 79: Food in Gaziantep is similar to Syrian food	174
Figure 80: Gaziantep culture is similar to Syrian culture	174
Figure 81: I am less discriminated compared to the last ten years	175

Figure 82: I have trouble finding a job because of my ethnic identity	175
Figure 83: I am exposed to discrimination in daily life	175
Figure 84: I argue when I am discriminated	175
Figure 85: I report authorities in charge when I am exposed to discrimination	176
Figure 86: I know most of my rights here	176
Figure 87: I am hopeful about my future	178
Figure 88: I am less concerned about the future compared to the last ten years	178
Figure 89: I am glad about the neighborhood where I live	178
Figure 90: We feel at home in our neighborhood	178
Figure 91: Living in Gaziantep makes me feel happy	179
Figure 92: Individuals from Host Community/Syrian Refugee behave me better compared to the first time I arrived	179
Figure 93: Individuals from Host Community / Syrian Refugee behave well on the street ...	179
Figure 94: I would like my daughter to study in Turkey	181
Figure 95: I would like my son to study in Turkey	181
Figure 96: My children enjoy going to school	181
Figure 97: My children get along well with their teachers at school	181
Figure 98: My children get along well with their friends in the other group (Host Community Member, Syrian Refugee) at school	182
Figure 99: I seek help from the school administration if there is a problem at school	182
Figure 100: I seek help from parents from Host Community/Syrian Refugee if there is a problem at school	182
Figure 101: I ask for help from the parent-teacher association if there is a problem at school	182
Figure 102: I get along well with parents from Host Community/Syrian Refugee at school	184
Figure 103: Situations in the City that Women Feel Disturbed	185
Figure 104: As a woman, I feel comfortable at my children's school	185
Figure 105: As a woman, I feel comfortable in a hospital or FHC	186
Figure 106: As a woman, I feel comfortable in the workplaces of individuals of Host Community/Syrian Refugee (Supermarket, Greengrocer, Cafe, etc.)	186
Figure 107: As a woman, I feel comfortable in malls	186
Figure 108: As a woman, I feel comfortable in my neighborhood	186
Figure 109: As a woman, I feel comfortable in the market	187

Figure 110: As a woman, I feel comfortable in the city center	187
Figure 111: As a woman, I feel freer in Turkey than Syrian Women / I was in Syria	188
Figure 112: Men and women are more equal in Turkey than in Syria (for women).....	188
Figure 113: Men and women are equal in Turkey than in Syria (for men)	188
Figure 114: Women should go to university and have a profession (for women).....	189
Figure 115: Women should go to university and have a profession (for men).....	189
Figure 116: Women should have equal rights with men (for women).....	189
Figure 117: Women should have equal rights with men (for men).....	189
Figure 118: Women should get permission from their husbands to work (for women).....	190
Figure 119: Women should get permission from their husbands to work (for men).....	190
Figure 120: Men and women should make decisions at home together	191
Figure 121: I approve my wife to work outside the household	191
Figure 122: I approve my wife to work outside the household in Gaziantep	191
Figure 123: My Relationship with my Neighbors of Host Community / Syrian Refugee is good	193
Figure 124: I go to the weddings of my neighbors of Host Community / Syrian Refugee	193
Figure 125: I go to the funeral/condolence of my neighbors of Host Community / Syrian Refugee.....	193
Figure 126: When I need, I want household goods, such as carpets, blankets, sofas, from my neighbors of Host Community / Syrian Refugee	194
Figure 127: When there is none at home, I want food, such as vegetables, fruit, legumes, sugar, and tea, from my neighbors of Host Community / Syrian Refugee	194
Figure 128: I have trouble finding a job due to the lack of work experience	197
Figure 129: I have trouble finding a job due to the lack of education.....	197
Figure 130: Government institutions help me improve my job opportunities	197
Figure 131: It is difficult for my family to survive without supports.....	198
Figure 132: I made a good living last month.....	198
Figure 133: I am better off economically compared to the last ten years.....	198

Tables

Table 1: Marriages between Syrian Refugees and Host Community Members.....	151
--	-----

Abbreviations

SD	Strongly Disagree
D	Disagree
UD	Indecisive/Neutral
A	Agree
SA	Strongly Agree

Preface and Acknowledgement

Field research in social sciences is a very demanding process that requires effort and attention. Overcoming these challenges requires collaboration, cooperation, discussion, conversation, timely and accurate intervention, flexibility, and rapid resolution. It should be noted that this research project, which started in late 2019 and concluded around early to mid-2020, was made possible thanks to the extraordinary and creative contributions of a dedicated team. Furthermore, the unwavering support and presence of both Gaziantep University and institutions that helped conduct the field research must also be noted.

Accordingly, we are grateful to the Governor of Gaziantep, Mr. Davut GÜL, for his support and help in obtaining data on the Syrian Refugees in Gaziantep and for the kind regard in getting the necessary legal permissions for the research and his understanding.

The previous rector of Gaziantep University, Prof. Dr. Ali GÜR, showed the utmost interest in sociological and migration studies throughout the process. We cannot overemphasize his support and assistance in necessary protocols and official correspondence with the Governorship of Gaziantep, International Organization for Migration (IOM), CARE International in Turkey, and Provincial Directorate of Migration Management. We owe a lot of thanks to them.

Gaziantep Provincial Directorate of Migration Management, Fatih AYNA, also provided support while obtaining data on Syrian households. We would like to thank him for his contributions.

It would be impossible to conduct such an ambitious survey without financial contribution from IOM and CARE International in Turkey's financial contribution and technical support. The survey became possible with the sincere support they provided. We appreciate the highly understanding working environment, open cooperation. We are grateful and thankful to CARE International in Turkey's Sherine IBRAHİM, Salah HAMWI, Esat AKGÜL, Deniz YILDIRIM, İdil BÖREKÇİ, Pınar ÇETİNKAYA, Dilşah SAYLAN, and Helin EREN.

Although they were not directly in the research team, we would like to extend our thanks to Assoc. Prof. Dr. Mehmet BİÇİCİ, Kemal Vural TARLAN, Dr. Semiray YÜCEBAŞ, Önder YALÇIN and Emine DOĞAN for their support in this process.

Field studies are activities where students learn a lot and gain experience as well as academics. In this respect, our graduate students have made significant contributions to the survey. We thank Nil ÖZDURDU, Esra AYDIN, Osman Tarık ONARAN, Menekşe Hazan ARANCAK, Gülsena KIRMAZ, Moges Mekonnen SHALLA, Ahd ALNAJJAR, Büşra YENTÜRK, Kübra TAMER, Eda ÖZÇELİK, Halil, Muhammed YEŞİLGÜL, Ziad ALAHMAD and Mehmet ÇİÇEKLİ. Moreover, our undergraduate students do not spare us their assistance in translating the questionnaires into Arabic and continuously providing feedback to ensure that the translation is as clear and accurate as possible. Accordingly, we thank Arif ŞERİF and Muhammed Nur HÜSEYİN; and also Sıma DABBİT and Sevsen ELABDULLAH for their final reading and corrections on Arabic books. Furthermore, we would like to thank Kenan BAYRAK, Gülay KINACIGİL, Mete YILDIRIM, and Elif POLAT for helping us get through the bureaucratic processes without any problems.

We would like to express our gratitude to Prof. Dr. İlhan TOMANBAY and the valuable employees of SABEV Publications for their contribution to the publication of this book.

Here, we would like to emphasize the extraordinary efforts shown by some of our team members. We are grateful to Dr. Muhsin SOYUDOĞAN for his patience, devotion, effort, and support since the beginning of the study. It is not possible to forget his sacrifice that took weeks in specific periods. We are grateful to Assoc. Prof. Dr. Reyhan ATASÜ TOPÇUOĞLU for her friendship, acceptance of being a part of the team without hesitation, the richness and the depth she added to the study, and her contributions to the interpretation of the data. We are also grateful to Dr. Mustafa DOĞANOĞLU, Assoc. Prof. Dr. Mesut YÜCEBAŞ and Ümran AÇIKGÖZ for their contribution to the books and their solidarity.

Finally, Murat KAYA is at the top of the people who made this study possible with his hard work, sincerity, sacrifice, and patience. He made enormous contributions, from complex correspondence with international institutions to relationships with students, preparing and applying online interview forms, and preparing graphics. We are grateful to him for his friendship, sincerity, and devoted effort.

On behalf of the research team
Dr. Mehmet Nuri GÜLTEKİN
December 2020
Gaziantep

Introduction

Those interested in the subjects of migration, refugees, and Syrians in Turkey have only recently started to understand the complexity of the phenomena that abruptly began in 2011. At the time, the ever-increasing number of Syrians crossing the border to Turkey merely needed introductory provisions for survival. It was an understandable circumstance in terms of managing the humanitarian crisis. However, as time passed, other issues began to be felt as well as their legally controversial status and relevant definitions. Hundreds, perhaps thousands of news and commentaries (many of them laden by serious mistakes and prejudices) on the most fundamental issues such as housing, health, education, work, everyday life interactions, and encounters began to circulate mainstream media and on social media platforms. Once again, it became apparent that the most significant problem of those who study, conduct research, and engage in efforts for developing scientific data on immigrants and refugees was, and still is, the lack of healthy and comprehensive data derived from the actual field. A significant rate of the fragments of "information" in circulation was based on various forms of biased impressions and opinions. The void in question, or the lack of in-depth explanations of everyday social life, has existed for a significant period, and these have not yet been eliminated. However, as time goes by in Turkey, the need for the information obtained from the field began to manifest itself increasingly since what is at stake here is that the daily lives of the nearly four million people living in almost every region of Turkey and the interactions with the community they are trying to be integrated into. At that point, it became clear that field studies with concrete and reliable survey data could provide vital information. Furthermore, these studies could facilitate the understanding and management of the migration issue and carry the potential to create plans regarding these matters for Turkey's experiences and Syrians who determine their own or refugee policies.

According to data retrieved on December 2020, there are 3 million and 639 thousand Syrian in Turkey registered under the temporary protection status. Of those registered Syrian Refugees, approximately a half consisted of children from 0 to 18 years old. Additionally, when females are included, demographic data that consists of roughly 70% of children and females emerges. According to the mean

age of Turkey, which is 32.4, a demographic pattern that is ten years younger (22) comes to question. Another interesting matter is that, except for a tiny section of Syrian Refugees, almost all of them (98%) live in cities¹. At the same time, this circumstance indicates that a substantial part of Syrians both in Gaziantep and Turkey experience two major changes at the same time, which are urbanization and being refugee.

Additionally, as of 2020, in the surface area of Turkey, Syrians have been present in every city of Turkey. 4.3% of the population in Turkey consists of Syrian Refugees. Starting from the neighboring cities of Syria, Syrians have reached significant densities in the towns on particular axes. According to the records of the Directorate General of Migration Management of the Ministry of Interior, 517 thousand Syrian in İstanbul comprises 3.3% of the total population. Similarly, 433 thousand individuals in Hatay comprise 26.5% of the city population, while 421 thousand individuals in Şanlıurfa comprise 20% of the total population. As of December 2020, the cities where the ratio of Syrian Refugees to total population in Turkey has surpassed 5% have been Hatay (26.5%), Gaziantep (21.7%), Şanlıurfa (20%), Adana (11%), Mersin (12%), Kilis (76%), Osmaniye (8.8%), Mardin (10.5%), Kayseri (5.5%), Konya (5%), and Bursa (5.7%).²

Besides the demographical realities, the matter is the necessity to understand the effort of millions of people to hold onto life and survive. Thus, it is critical to conduct studies, which investigate immigrants and refugees, with strong field representation, reliable and inside the general social pattern as much as possible. Today, the urgency of the shelter, safety, and food problems of thousands of people, who took refuge in Turkey escaping from the war and violence spiral in 2011, has replaced with matters such as adaptation, rights, legal status, education, health, cohabitation, and interaction. Therefore, it is confident that strong, concrete and reliable data obtained from the field is necessary in order to better understand the Syrian population in social, cultural, economic, and political terms.

Field of The Survey Study and Methodology

In Gaziantep, where the survey is conducted, 450 thousand 611 Syrian with temporary protection status live in the city according to the data of 2020. It

¹ <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/> Access: 30.12.2020

² <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>; <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayal%C4%B1-N%C3%BCfus-Kay%C4%B1t-Sistemi-Sonu%C3%A7lar%C4%B1-2019-33705&dil=1> Access: 30.12.2020

indicates that Gaziantep has become a new field of homes and lives for Syrian Refugees, who are more than 5% of the city's total population. In the presentation of Gaziantep Metropolitan Municipality, which explained the services provided for Syrian Refugees in the city in March 2020, specific concentrations in the distributions of Syrian Refugees drew attention. It was observed that approximately half a million Syrian were concentrated in certain districts and centers. The total population of Syrian Refugees in the districts of Araban, Karkamış, Oğuzeli, Yavuzeli, and Nurdağı corresponds to 4% of the Syrian Refugees who are registered in the city of Gaziantep. Therefore, in Gaziantep (considering the whole surface area), 96% of the Syrian Refugees have lived within the district borders of Nizip, İslâhiye, Şehitkamil, and Şahinbey. İslâhiye, which is far away from the metropolitan districts, Şehitkamil and Şahinbey, includes 4% of the Syrian Refugees in the city while Nizip houses 11% of them. The remaining 80% are concentrated in the two metropolitan districts. In the districts of Şehitkamil, 103 thousand Syrian Refugees (23%) are located while more than approximately 262 thousand (58%) Syrians live in Şahinbey, which is one of the largest districts in Turkey. More than 80% of the Syrian Refugees, registered in Gaziantep, live in both districts. However, in terms of demographic concentration here, one of the significant issues is that the populations of the districts independent of the city and the ratios of registered Syrians. At this point, a rather remarkable distribution is present. For example, approximately 4% of the Syrian population in the city is distributed to districts as 6% in Araban, 14% in Nurdağı, 45% in Karkamış, 2% in Yavuzeli based on the populations of each district. Similarly, the ratio according to the district population is 36% in Nizip, 15% in Oğuzeli, 26% in İslahiye, 13% in Şehitkamil, and 29% in Şahinbey.³

In the last months of 2019, when the main framework of this study was discussed, one of the main aims was to focus on understanding the current circumstances of Syrian Refugees as well as their interactions with the host community in Gaziantep by following the footsteps of the field study titled "**Syrians in Gaziantep**," which was conducted in December 2017 by the Department of Sociology at Gaziantep University. One of the first aims to achieve this was to extend both the field and content of the interviews conducted in 2017 with 1824 households from 129 neighborhoods in two central districts, which are Şahinbey and Şehitkamil, with printed questionnaire forms consisting 79 questions. Another aim was to reexamine the status of the extremely dynamic social phenomena, as

³ <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>; <http://www.gaziantep.gov.tr/ilcelerimiz> Access: 30.12.2020

such being an immigrant or a refugee, in a rather vibrant city in every aspect, like Gaziantep, in the last three years since 2017. It was set off with the vision that the data obtained from the field with novel and different questions would present us with a pattern regarding the circumstances of Syrian Refugees broadly in Turkey and especially in Gaziantep, in addition to changing or stable circumstances. In this manner, interviews were conducted with various institutions to fund such a large-scale field study. Conducted interviews were with Gaziantep Governorship, Gaziantep Provincial Directorate of Migration Management, the Rectorate of Gaziantep University, United Nations International Organization for Migration (UN IOM), and CARE International in Turkey for their support in various phases of the study. Eventually, the project became official in early 2020 with the facilitating support of Gaziantep Governorship and Gaziantep Provincial Directorate of Migration Management in legal processes, encouragements of the Rectorate of Gaziantep University's, and the financial funds of CARE International in Turkey and IOM. In addition to a significant part of the academics in the Sociology Department at Gaziantep University, who carried out the research in 2018, three academic personnel in the Institute of Migration at Gaziantep University and one faculty member from Hacettepe University took part on the project.

After the agreement between the Rectorate of Gaziantep University, IOM, and CARE International in Turkey became official, within the two months between January and February 2020, the questions, framework of the study, methodology, and the techniques and tools of the interview to be conducted were decided. In the first week of March, the interviewers' list that would take assignments in the study was finalized, and the first meeting was conducted with the students on March 10, 2020. The assigned neighborhoods were distributed. However, the precautions of COVID-19 and curfews that started in mid-March made it an obligation to postpone the fieldwork of the study and take new precautions. IOM and CARE International in Turkey were contacted again for masks and disinfectants. Accordingly, the suitable period for the field study was awaited with additional precautions and warnings. Finally, the field studies in 175 neighborhoods were completed between June 22 and July 13, 2020. During the field study, maximum attention was paid to the health of the interviewers and respondents. Each interview was conducted with obligatory masks and gloves and all respondents were given masks, gloves, and cleaning kits. All interviews were conducted in uncrowded environments, in the daytime, and at the entrance of flats or houses as much as possible. When the data collection from the field was completed on July 13, 2020, the analysis phase was initiated.

The current study covers three dimensions or sections. The **first** section covers the revealing of the general pattern of Syrian Refugees in Gaziantep three years later, now with more neighborhoods and a more comprehensive sample and set of questions. The **second** section covers the revealing of the socioeconomic panorama of the host community resided in neighborhoods where Syrian Refugees also lived and to understand how they approach the Syrian issue. The **third** section focuses on the experiences the Syrian Refugees and host community residing in Gaziantep in their daily encounters and interactions, cohesion, and coexistence and attitudes toward this despite all the difficulties. Therefore, this report, which consists of three separate books, comprises evaluations of the same field study in different aspects. It may be discussed separately or very well be interpreted and evaluated altogether.

The first section of the sample of this study consisted of Syrian Refugees whose household information was obtained from the Gaziantep Provincial Directorate of Migration Management. After the information about the households of the Syrian Refugees in the central districts of Şehitkamil and Şahinbey was obtained, the neighborhoods on which the sample and the neighborhoods in which the research would be conducted were clarified. According to the official data that were received, a total of 31,626 Syrian lives in 174 neighborhoods in Şahinbey, while a total of 12,401 Syrian lives in 126 neighborhoods in Şehitkamil. Accordingly, the approximate number of total Syrian households in 300 areas of central districts in Gaziantep was 44.000. Target of 2300 households, corresponding to the 5% of the registered households, and including the possible error margin, the neighborhoods were chosen with the random sampling method according to the density of the registered households among 180 neighborhoods in both districts. However, because the field study coincided with the quarantine periods in the COVID-19 pandemic, the neighborhoods of Sam, Nesimi, Kirazlıbahçe, Büyükpınar, and Hacıkamber, could not be accessed. Therefore, this study, including interviews with both the Syrian Refugees and host community in Gaziantep, was conducted in 174 different neighborhoods. Even though the interviews in these neighborhoods could not be performed, the number of Syrian Refugees' households interviewed and considered as valid remained 2280 since the study already covers the socioeconomically similar settlement to the neighborhoods. The target number of interviews with Syrian Refugees' households were met because this number corresponds to 5% of the registered households.

1,659 of the 2,280 interviews were conducted in 107 different neighborhoods of Şahinbey while 621 were conducted in 67 neighborhoods of Şehitkamil.

The second section of this study, which covered the host community in Gaziantep, was also conducted in the same neighborhoods with similar sample numbers. The main reason for that was to reveal a general pattern for host community and Syrian Refugees sharing the same neighborhoods and similar social interaction processes and to look at the encounters closely. In this context, it was predicted to conduct 2300 interviews with Gaziantep households who share the daily lives in streets; however, 2258 valid household interviews were conducted in 174 neighborhoods due to the reasons mentioned above. Of the 2258 valid interviews, 1645 were obtained from 106 different neighborhoods of Şahinbey while 613 were obtained from 63 neighborhoods of Şehitkamil. As will be noted, the main goal here is not to go to 5% of Gaziantep households but to have interviews close to the number of interviews with Syrian households. Interviews with Syrian Refugees and host community in Gaziantep took place in the same district and even in the same street in some cases. With this, it would be possible to look at the dimensions of interaction and social relations. Therefore, the people of Gaziantep interviewed here are far from representing the whole of Gaziantep. However, it indeed represents a majority. The neighborhood distribution of official records shows that Syrian Refugees live more densely in socioeconomically poor and low-income neighborhoods in Gaziantep. Therefore, the sample of host community mainly includes those who share the same social and physical spaces with Syrian Refugees and a specific class or encounters. There are fewer registered Syrian households in neighborhoods with more substantial political, ideological, economic, and cultural influence, which reveals the class dimension of the issue more clearly.

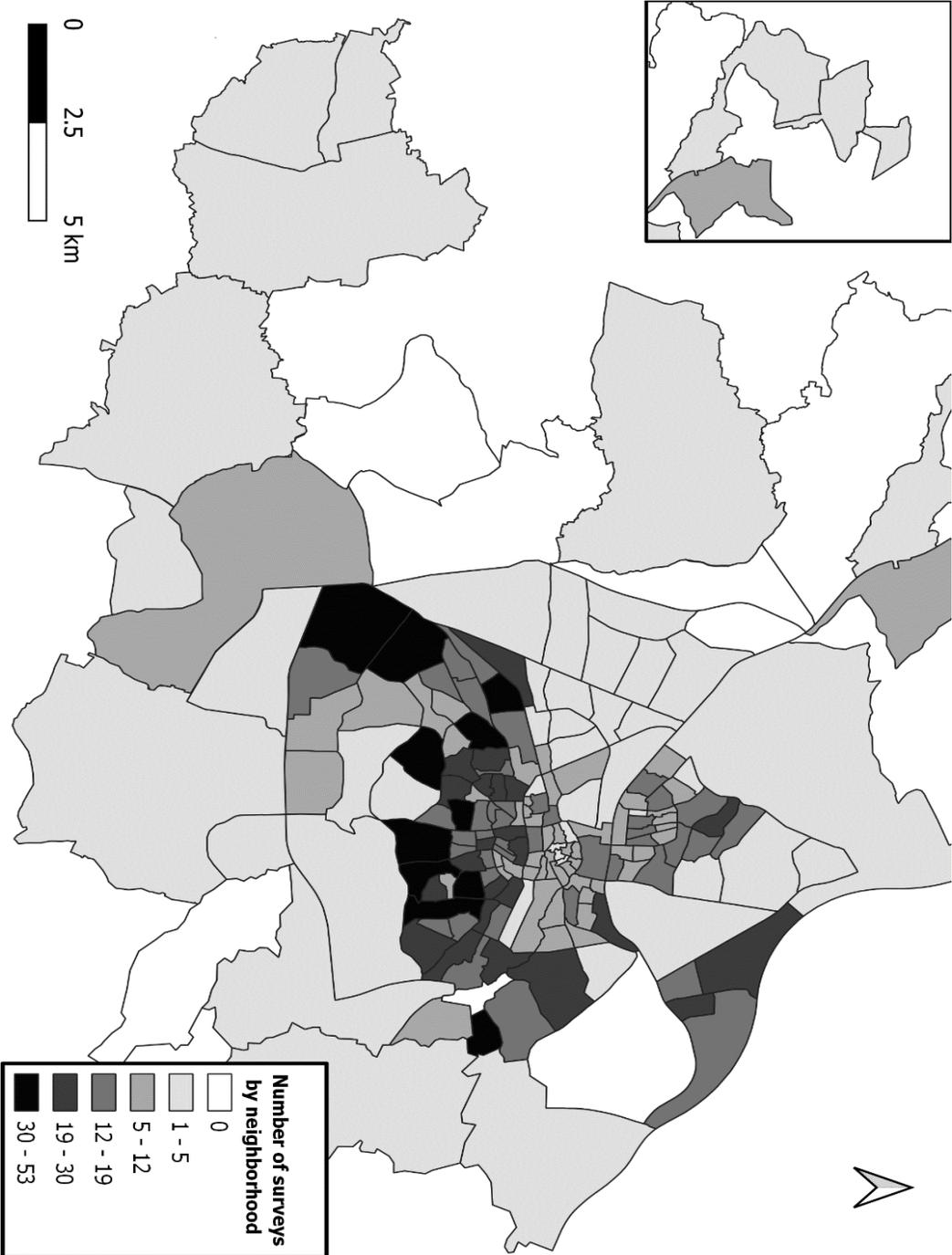
The third section of the study focuses on interactions in daily life, social relations, attitudes, expectations, and social cohesion dynamics. Questions about interactions, encounters, and attitudes in everyday life were added to both interview forms. Therefore, the third book consists of questions and answers embedded in both sets of questions, not the questions asked to host community and Syrian Refugees in a separate form.

The questionnaires of all interviews were prepared in Arabic for Syrian Refugees and Turkish for host community residing Gaziantep. Interviews were conducted with the help of software (Kobo Toolbox). The software mapped the actual locations of respondents in the neighborhood with the geographical information system in this software. The survey has been carried out under the

supervision of 15 academic staff, with a total of 15 graduate student team leader – nine female, six males - and 71 interviewers who are students, out of which 37 were female and 34 males. 36 of the 71 interviewers knew Arabic. In the online software to be used in the field, there were 486 questions with various options for Syrian Refugees and 413 questions for host community.

Finally, it would be beneficial to emphasize that this study and the following three books focus on the current general pattern of Syrian Refugees and their daily life relations, as well as their encounters with other agents of social life in which they try to be involved and attempts to present a class section. The emergence of a class research that mostly consists people from poor low-middle income or lower socioeconomic segments (due to the statistical necessity and methodology of the sample) was not the intended purpose in the first place; rather, it is a social reality that was shaped at the end of the study.

Survey Sample Area

COMPARISONS

Household & Population

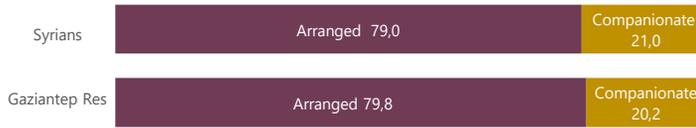

Figure 1: Marriage Decision

Figure 2: Kinship Status of the Spouse

In the two charts above, the marriage type is the same in both communities: the rate of arranged marriage is high. Undoubtedly, many factors, such as kinship relations, education level of individuals, marriage age, and socioeconomic status, shape marriage decisions. Concerning the rate of kinship with a spouse, there is a similarity between the Syrian Refugees and host community's rates. In our study, the rate of relatives with their spouses (42%) is almost equal to the average of the South-eastern Anatolia Region (42.6%). However, it is above the average in Turkey (23.2%)⁴. These high and similar rates are related to poverty and difficulties in access to education. Kinship marriages in Turkey gradually increase as the education level decreases to secondary school and below, and this kind of marriage intensifies in lower-middle and lower socioeconomic groups.

On the other hand, these high rates are dynamics in terms of the increase in the importance given to family and blood ties by two communities living in the same neighborhood in poverty and/or as a refugee and about the occurrence of

⁴ Ministry of Family and Social Policies (2016). Research on Family Structure in Turkey, p. 52. Access: 30.12.2020

main solidarity and sharing networks to be closed to people outside of their communities.

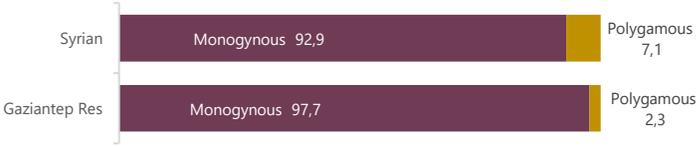

Figure 3: Polygamy

There is not a significant difference between the rates of polygamy in both communities. However, the rate is still higher among the Syrian Refugees. It can be said that this difference is due mainly to the modernization experiences of these two communities and the difference in marriage laws in Syria and Turkey.

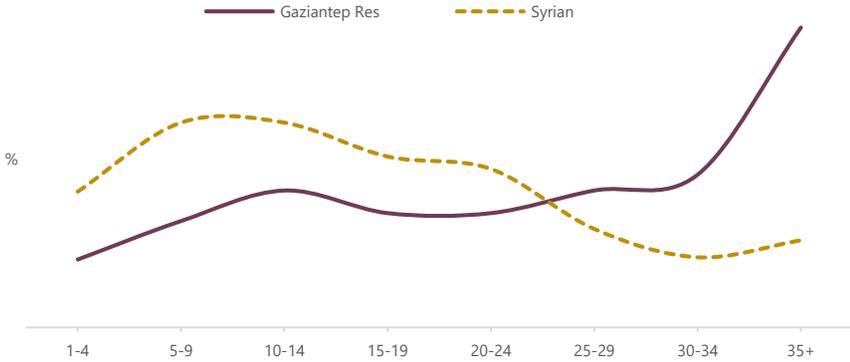

Figure 4: Duration of Marriage

Although those who divorced or lost their spouses are higher among the host community, the average duration of marriage is 16.4 years for the Syrian Refugees and 24.7 years for the host community. Long-term marriages are more common among the host community because both Syrians marry more in the post-war period and the elderly population in the host community sample was represented more.

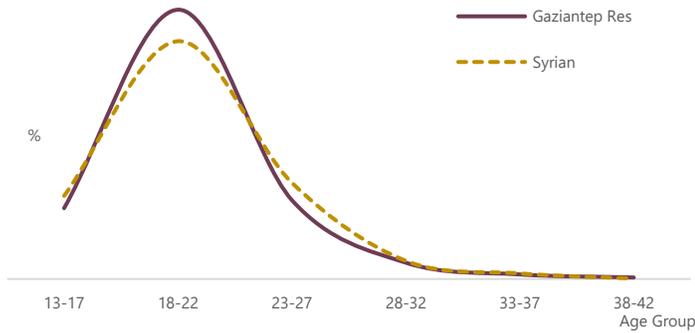

Figure 5: Age of First Maternity

The pattern of women's first childbirth is similar in both communities. While the average age of first-time maternity for the Syrian Refugees is 20.8, this average is 20.6 for the host community. Due to early marriages at childhood, maternity at the age of 17 and younger is approximately 19% for the Syrians whereas this rate is around 3 percent higher for Gaziantep locals. Another difference is seen in the age range of maternity. While a significant rate (61%) of women from Gaziantep have their first child between the ages of 18 and 22, this rate is roughly 7 percent lower for the Syrian women in the same age group.

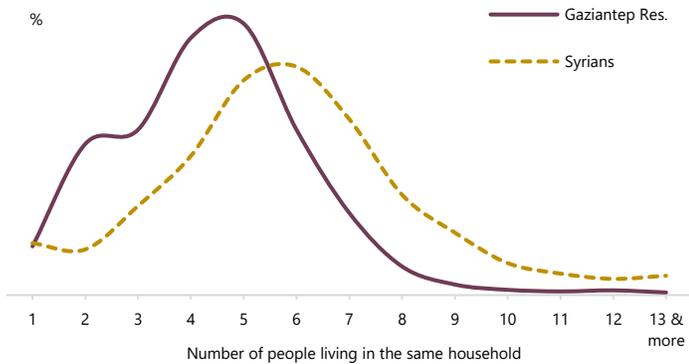

Figure 6: Household Size

When the host community members and the Syrian Refugees' average household population is compared, the numbers are above the average in Turkey

(3.35).⁵ In this study, the average household size for the host community members is 4.4 persons, while it is calculated as 5.9 for the Syrian Refugees. The number of Syrian households in which more than five persons live is higher than the host community' households. Gaziantep is the third city where the single nuclear family household is the most common.

Figure 7: Households with Disabled Individual

The rate of households with at least one disabled individual is 6.9% for the host community members and 12.5% for the Syrian Refugees.

⁵ <https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33730> Access: 21.09.2020

Socioeconomic Status

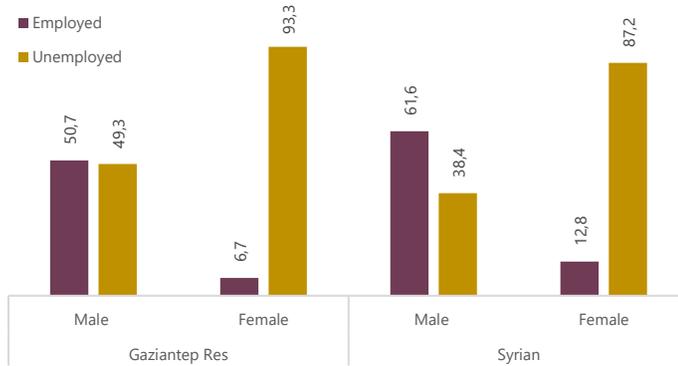

Figure 8: Paid Work Status

62% of the Syrian Refugees interviewed do not currently work in Gaziantep. The main reason why the rate is so high is that women do not (cannot) participate in the labor market. 52% of the Syrian participants interviewed within the scope of this survey are women, and it is seen that a high rate of 87% of these female participants does not have a paid work. Considering the population is young, household size, and the average number of children (4.5), it is obvious that women's responsibilities are heavy. Also, many women did not have any work experience in Syria.

On the other hand, the host community members participate in working life at a higher rate (76.5%) than the Syrian Refugees. However, gender is an essential factor in terms of work and employment relations for Gaziantep locals. 61.7% of the participants from interviewed within the scope of this study are women, and 93.3% of these women do not work. The absence of Syrian and Gaziantep women in paid work is directly related to the cultural context in which working life is identified with men.

Figure 9: Type of Work in Gaziantep

According to the work and employment data, the Syrian Refugees living in Gaziantep today belonged to the middle-lower classes in Syria; nevertheless, there is still downward social mobility. The current job and working types of the host community members are similar to those of Syrians' living in Syria. According to the research, the host community members also belong mainly to the middle-lower class. This means that the Syrian Refugees and Gaziantep locals now living in the same neighborhoods have a similar socioeconomic profile before an "encounter" occurs.

There have arisen some significant differences in the work status of the Syrian Refugees after they arrived in Gaziantep. While the rate of salaried employees has remained close to each other in both periods, it is observed that the number of casual employees has increased significantly and the number of business owners (employers and self-employed) (about 35% while in Syria) has decreased considerably (about 20% in Gaziantep). This situation can be interpreted as an indicator that the Syrians have become impoverished and lost their status after arriving at Gaziantep.

On the other hand, production in small-scale industries in Gaziantep is considerably developed, and it is an essential economic power in the economy of the region and city. As we mentioned in our book in which we examined the Syrian Refugees, there is valuable labor in terms of craftsmanship and manufacture brought along by them. Half of those having a paid work while in Syria are craftsmen and technicians. Half of the Syrian Refugees working in Gaziantep in 2020 work in this way again. It is understood that the craft and vocational skills brought along by them are successfully channeled into production in Gaziantep. This is a net benefit for the city economy. On the other hand, these jobs have not

been in question in Gaziantep for those who previously had professional jobs, and the rate of those having unqualified jobs has increased.

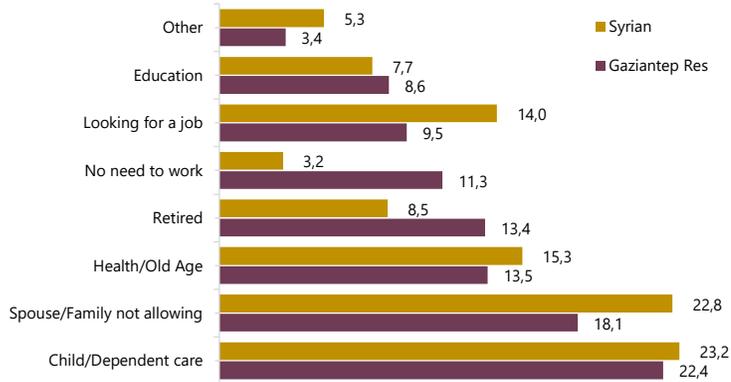

Figure 10: Reasons for Failure at Having a Paid Work

The most significant obstacle to having a paid work is the care of children, the elderly, and individuals in need of care in the family. It is seen that this obstacle, from which especially women suffer, is at a similar rate in both communities. Another obstacle for women is that the family or husband who does not allow. However, this kind of pressure appears to be more common among the Syrian Refugees.

The biggest reason for men is that there is no job to work. Therefore, the majority of those who say they are looking for a job are men. It can be seen that the need for a job is felt more by the Syrian Refugees. Another data supporting this finding is the rate of those who do not work because they do not need to work. This rate is approximately 3.5 times higher for the host community members than for the Syrian Refugees.

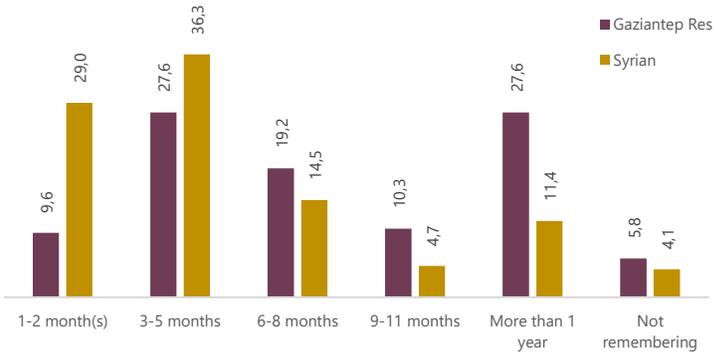

Figure 11: Duration of Job Search

For the most Syrian Refugees stating search for a job as a reason for not working, the duration of job search is between 1 and 5 months. For the majority of the host community members, this period lasts more than six months. Therefore, Gaziantep locals have longer job search periods than the Syrian Refugees. It can be claimed that this situation results from the fact that finding and having a job is a more “vital” problem for immigrants.

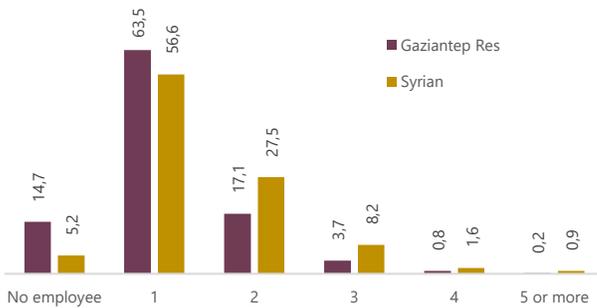

Figure 12: Number of Persons Employed per Household

The rate of households in which no one has a paid work is higher for the host community members than for the Syrian Refugees. While the rate is 5.3% for the Syrians, it is 14.7% for Gaziantep locals. Whereas the number of households in which two people work increases to 27.5% for the Syrian Refugees, it decreases to 17.1% for the host community members. The rate of households in which three people work is 8.2% for the Syrians and 3.7% for Gaziantep locals. The

differentiation of these numbers between the two groups should not mean that the Syrian Refugees have more job opportunities because the data below support that the Syrians can find jobs and work in the informal sector and receive lower wages. Therefore, this situation is based on the fact that more than one Syrian Refugee living in the same household has to work.

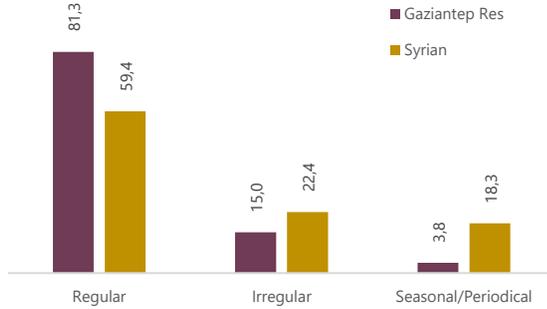

Figure 13: Employment Pattern in a Paid Work

The rate of those regularly working for the host community members is higher compared to the Syrian Refugees. On the other hand, the rate of those working as irregular and/or seasonal workers is higher for the Syrian respondents. These data show that Gaziantep locals work in more regular and permanent jobs. In contrast, the Syrian participants can find temporary or irregular job opportunities to sustain their lives in this new city. Unskilled labor markets, which are formed especially with the arrival of the Syrian Refugees, are worth noting in terms of reflecting the unstable work conditions of a significant group of Syrian respondents.

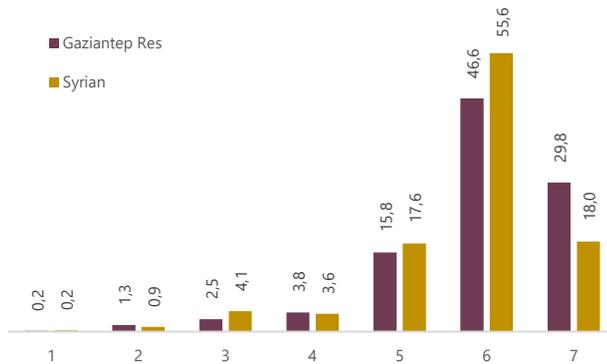

Figure 14: Number of Work Days per Week

The number of days that the Syrian Refugees and host community members work per week corresponds to 6 days on average. In terms of the number of work days, it is seen that the Syrian Refugees are also included in the labor market as much as Gaziantep locals have been.

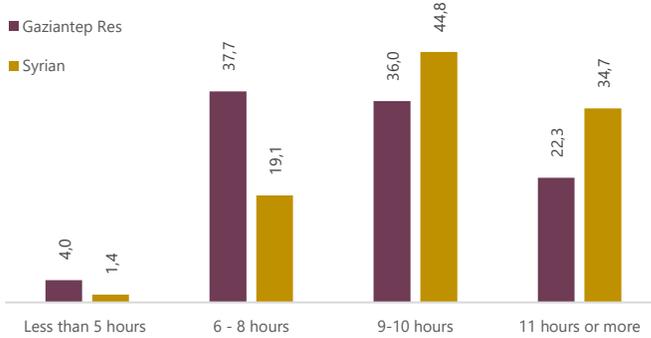

Figure 15: Work Hours in a Paid Work per Day

Daily work hours are different for the host community members and the Syrian Refugees. The Syrian participants work longer hours compared to Gaziantep locals. The rate of working more than 11 hours is higher, especially for the Syrian Refugees. Working 11 hours is a criterion as it represents the maximum value of the Labor Law's daily working time. The rate of the Syrian Refugees who have work hours exceeding the maximum value is higher than the rate for the host community members. Therefore, it can be said that the Syrian participants work in relatively more tiring conditions.

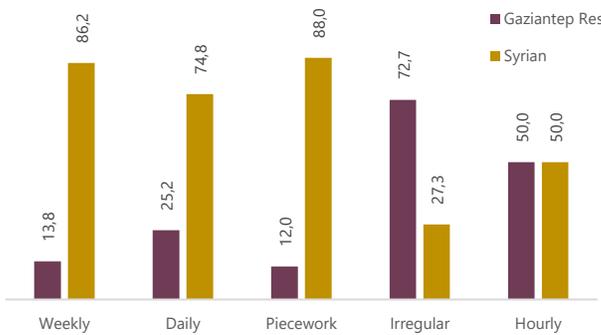

Figure 16: Distribution of Syrian Refugees and Host Community Members in Unsalried Work

The rate of the Syrian Refugees having unsalaried jobs (80%) is more than that of the host community members (20%). This reveals that the Syrian

participants work more in the informal sector. A significant rate of the Syrian Refugees (60%) work on a weekly wage. Considering that small-scale producers or shopkeepers, such as grocery stores or butchers, receive their wages weekly, we can say that the Syrian respondents mostly find jobs in such businesses. As for the host community members in Gaziantep, they work mostly in daily employment (40%). The Syrian Refugees' rate of piecework in which they are paid a fixed rate per unit produced is much higher than that of Gaziantep locals. It is known that especially the shoe and textile industry provides piecework opportunities at home. Finally, the rate of the host community members having irregularly paid jobs is higher than that of the Syrians participants. This type of wage scheme mainly covers jobs requiring repair, maintenance, transport, and portage.

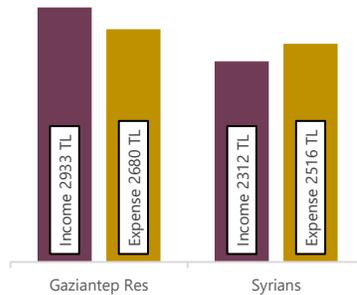

Figure 17: Average Monthly Income and Expense of Households

There is not a significant difference between the average monthly expenses stated by the Syrian Refugees and the host community members. This finding allows us to say that socioeconomic conditions of the Syrians and Gaziantep locals are similar to each other in the neighborhoods where the survey was conducted. However, while the rate of those declaring an income on or below the minimum salary is 58% for the Syrian respondents, it is 39% among the host community members. Accordingly, it can be seen that a significant number of the Syrian Refugees have income below the hunger limit (2,406 TL). Again, the number of Gaziantep households that can spend above the poverty limit (7,838 TL)⁶ is slightly higher than that of Syrian households. To continue their daily lives, they need to earn money above their expenses apart from some exceptional short periods. Although the expenses of the Syrian Refugees seem higher than their income, and it can be evaluated as inconsistent, we can estimate that the underlying reason is

⁶ TÜRK-İŞ, <http://www.turkis.org.tr/TEMMUZ-2020-ACLIK-VE-YOKSULLUK-SINIRI-d428750> Access: 21.09.2020

the assistance they receive because many people stating that they have no income and receive aids shows us that they do not count the assistance as income.

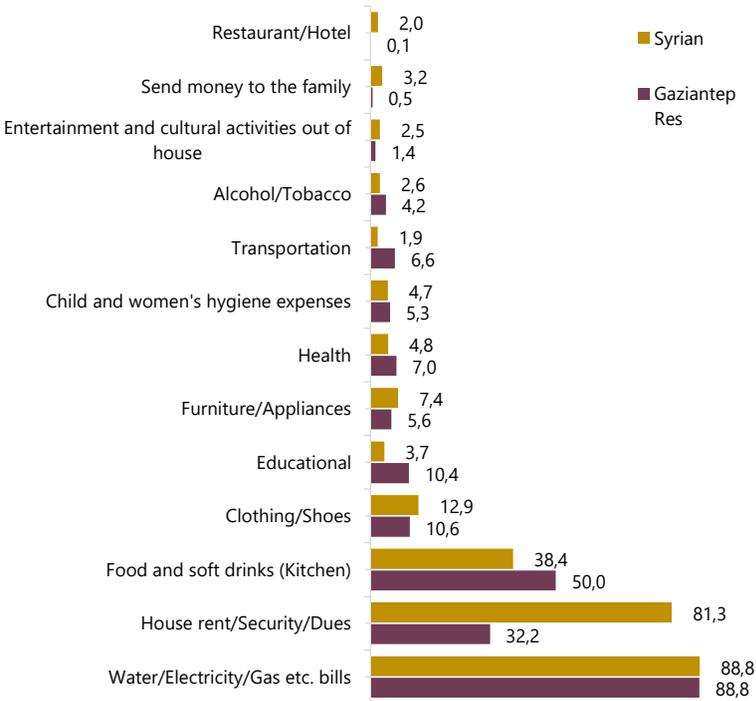

Figure 18: The Most Important Household Expense Items

When the items that households have the most difficulties affording are compared, both communities stated that they had difficulty paying bills such as electricity, water, and gas bills. On the other hand, the Syrian Refugees indicated that they had more difficulty paying expenses such as house rent and maintenance fees compared to the host community members. In comparison with the Syrian participants, Gaziantep locals emphasized that they had more difficulty in paying their food expenses. Considering access to unhealthy and cheaper food is easier than renting an affordable house in Gaziantep conditions, the food item falls behind the shelter costs for the Syrian Refugees. This result may also be derived from the fact that the Syrian respondents have access to food supports.

Figure 19: Monetary Debt of Host Community Members in Gaziantep

Compared to the host community members, it is seen that the Syrian Refugees with debt are less in number. The main reason for this difference is bank loans, as can be seen in the chart below. The lower chance of the Syrian participants to benefit from bank loans decreases their indebtedness.

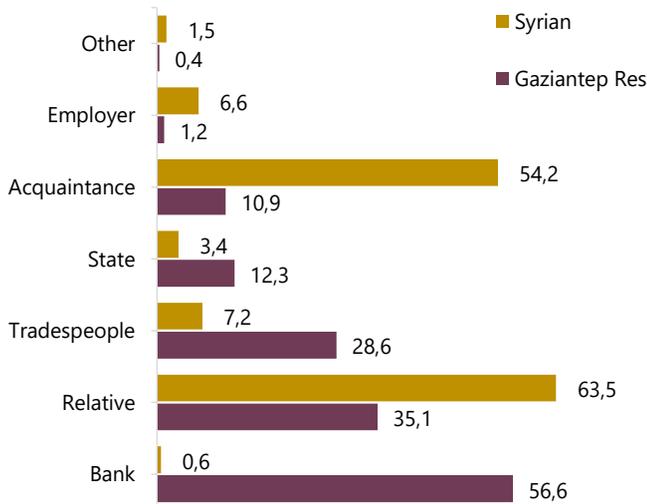

Figure 20: The Source Owed

Relatives are the people most frequently asked for money by both host community members and the Syrian Refugees. The most striking difference among lenders lies in the banking institutions. It is understood that the Syrian Refugees do not (cannot) get loans from banks compared to Gaziantep locals. In this case, it is seen that kinship and citizenship solidarity take place in immigration or refugee situations.

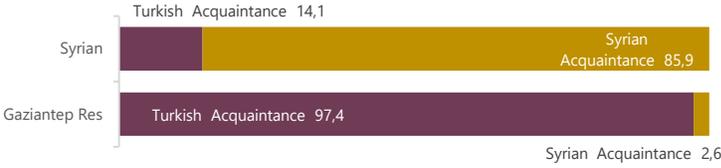

Figure 21: Borrowing from Acquaintances

The Syrian Refugees are more likely to borrow money from people regarded as acquaintances. While a significant proportion of these acquaintances are Syrians, it is seen that they are also indebted to acquaintances from Gaziantep at a considerable rate. Considering 30% of the Syrian Refugees responded positively to the question of whether they have any sincere friends from Gaziantep, it can be concluded that this rate reveals a relationship based on trust even in the matter of borrowing.

Figure 22: Credit Card Ownership

Credit card use among the Syrian Refugees is almost non-existent. Although this rate for the host community members is close to one-third, it is far below the average in Turkey. Nevertheless, one of the most important reasons for banks to be at the top of the most indebted institutions is credit cards. Additionally, the preference for contactless payment and internet shopping in the COVID-19 process has impacted this situation.

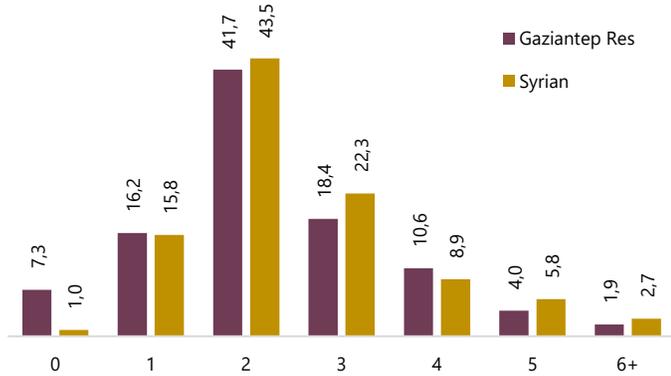

Figure 23: Phone Ownership in Households

It is seen that there is a smartphone in almost every household of the Syrian Refugees. The number of the host community’s households with no smartphones is higher than that of Syrian households. One of the underlying reasons for this rate may be that the Syrian Refugees need internet access more than the host community members to contact their friends and relatives both in Syria and/or worldwide and follow the news about their country in their language.

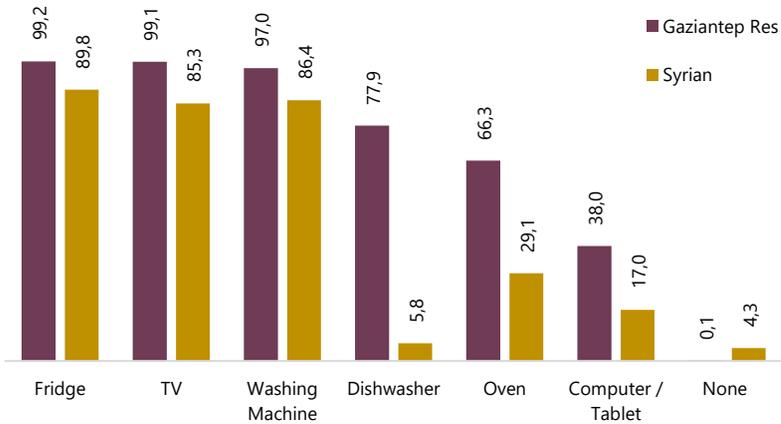

Figure 24: Working Electronic Devices in Households

We see that the Syrian Refugees substantially have appliances, which can be regarded as the basic equipment of a house, such as fridges, washing machines,

and televisions. The rate of devices, which we can classify as more luxurious, such as computers, dishwashers, and tablets, differs sharply.

We can say that there are items that can be considered as basic needs in almost every house when it comes to the host community members. Besides, the widespread use of household appliances such as dishwashers, which we can consider as a luxury, is remarkable. The rate of having a dishwasher, computer, and tablet are higher among Gaziantep locals. It can also be said that the higher rates of the host community members having these three non-essential electrical household appliances compared to the Syrian Refugees are related to consumption habits of both sides based on the difference in their financial capital; however, it can be stated that the more determining factor is that "The Syrian Refugees have to spend more carefully due to being a refugee." Considering both the income rate of two communities and the household sizes, it would be understandable the reason why the Syrian households choose a more careful spending strategy.

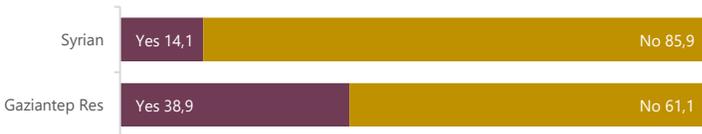

Figure 25: Motor Vehicle Ownership

The rate of the Syrian Refugees possessing motor vehicles is less than half of the host community members. While 39% of Gaziantep locals' households have at least one vehicle, this rate is around 14% for the Syrian participants. The main reason for this rate for the Syrians is the vehicles brought from Syria. As it is known, these vehicles, previously with Syrian plates, have been integrated into the domestic system by the decisions taken.

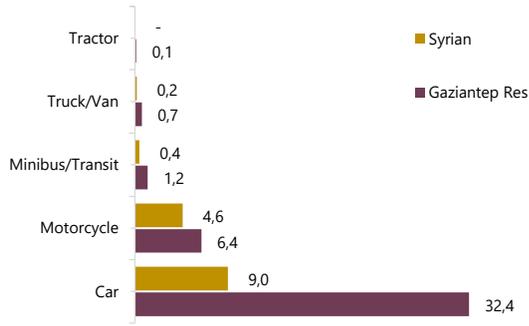

Figure 26: Type of Owned Motor Vehicle

It can be seen that cars constitute a significant rate of the motor vehicle type owned. 32.42% of the host community's households own at least one car. This rate is around 9% for the Syrian Refugees. The absence of such a big difference in the ownership of other vehicle types shows that motor vehicles are used more for work than life comfort. As can be understood, the motorcycle is preferred because it is cheaper.

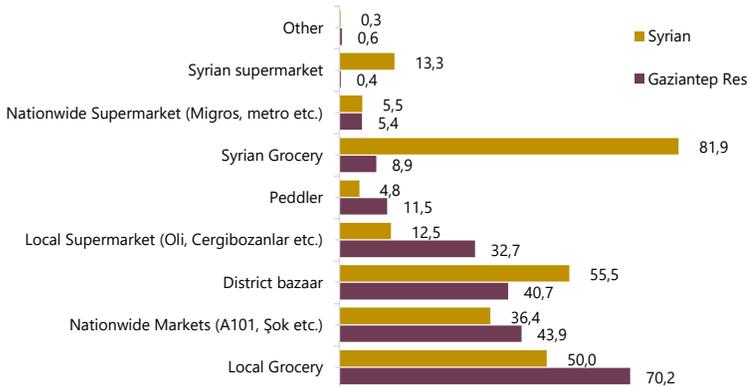

Figure 27: Frequently Preferred Places for Daily Shopping

The socioeconomic levels of the neighborhoods where the field study was conducted can be shown as one of the biggest reasons why the daily life relations are similar. Both the Syrian Refugees and host community members in the same neighborhood seem to have similar behavioral patterns regarding shopping. The rates in the chart can be interpreted as the fact that the Syrian Refugees tend to shop in Syrian grocery stores and neighborhood markets where they can shop at more affordable prices and terms and find the products unique to Syrian culture. The very few rates (1%) of credit card ownership may explain the primary reason

why the Syrian Refugees do shopping less at national chain supermarkets compared to the host community members. These rates come from the chance of buying on tick and/or bargaining in traditional grocery stores and markets in the neighborhoods and the decrease in product prices at certain hours, especially in market places. Another reason explaining these rates in question is the demographic density of the Syrians, especially in Gaziantep, and the establishment of their distribution chain and market from production to consumption even if it is on a small-scale Inexpensive food produced in the informal market and sold in the grocery stores in their neighborhoods reveals the reality about both culture and economical production and distribution.

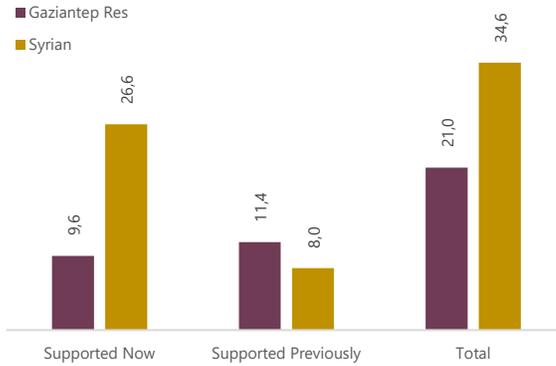

Figure 28: Benefits from Cash Aids

The rate of the Syrian Refugees receiving financial aid from any institution or person is approximately three times that of the host community members. Considering those who received financial aid before, it is seen that about 35% and 21% of the households of Syrian Refugees and host community members respectively have benefited from these supports.

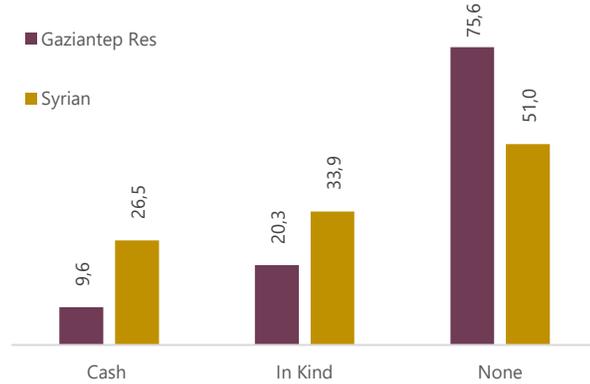

Figure 29: Types of Aid

Considering the benefits from aids, such as money, goods, and food, 49% and 24.4% of the households of Syrian Refugees and host community members respectively have benefited from one or more aid.

Social assistance and service provided for the Syrian Refugees and the host community members are implemented by completely separate institutions. While almost all Syrian Refugees receive support from the Turkish Red Crescent, Social Assistance and Solidarity Foundations are the institutions to be applied for the host community members. The main reason for this is that the Turkish Red Crescent is authorized as the "main" institution responsible for social assistance and services for the Syrian Refugees. However, aid is one of the main channels through which individuals get in touch with institutions; thus, it plays a key role in reaching social service systems, especially education and health systems, to improve intra-community relations. Providing social assistance and services under a single roof can be an effective way to increase partnership based on rights and achieve intra-community integration with transparency.

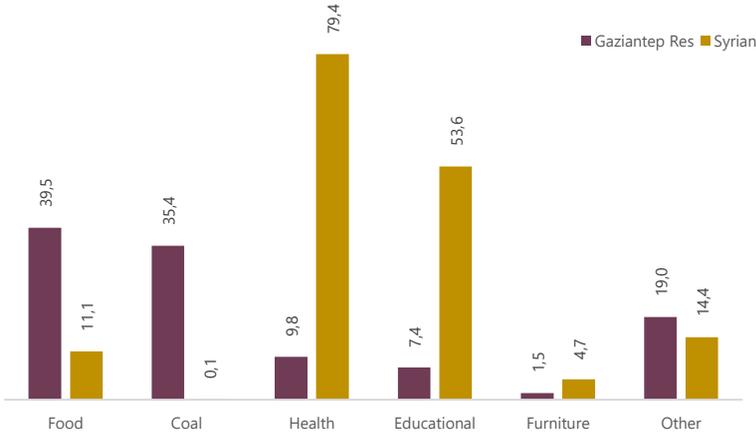

Figure 30: Types of Non-Cash Aid

It is seen that the supports from which the Syrian Refugees benefit most in the non-cash aid category are Health and Education. The rate of the host community members getting these supports seems to be very low. The main reason for this may be that such supports are not regarded as aid by the host community members. We know health care entitlements known as green cards are issued to most who cannot pay for their health services. Compared to the citizens from Gaziantep, the Syrian Refugees can receive much less aid for food and coal, the main items for households.

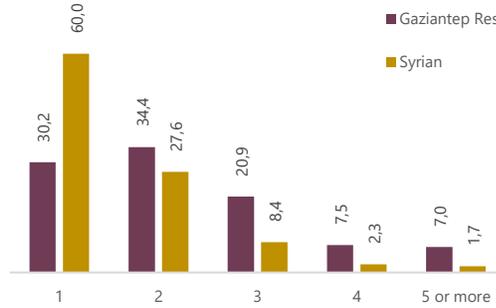

Figure 31: Number of Neighborhoods Resided in Gaziantep

When we examine the mobility of the Syrian Refugees within Gaziantep, we can see that 60 percent of them have never changed the neighborhoods in the city. As for the host community members, this rate is 30%. However, the Syrian Refugees have been living in Gaziantep for ten years. Therefore, it is an expected result that the host community members have changed the neighborhoods more. It can be said that lower chances of the refugees for mobility, settlement, finding a job, and housing is a significant factor in occurrence of this situation.

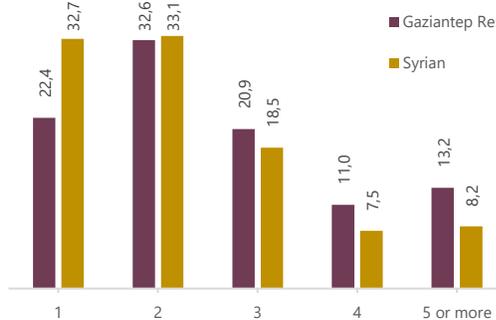

Figure 32: Number of Houses Resided in Gaziantep

The differences between the mobility of the host community members and Syrian Refugees within the city clearly show the number of houses lived. While the host community members, who changed their houses once or twice before, are

55%, it is 65% for the Syrian Refugees. Compared to the rates of changing neighborhoods, it can be observed that the rate of the Syrian respondents changing their houses is higher. While changing neighborhoods is more closely related to the economic welfare of the household, changing houses in the same neighborhood may be related to different individual, social and economic factors. From the survey findings, it is understood that the Syrian Refugees mostly change their houses because of the poor physical conditions and rent price of the house.

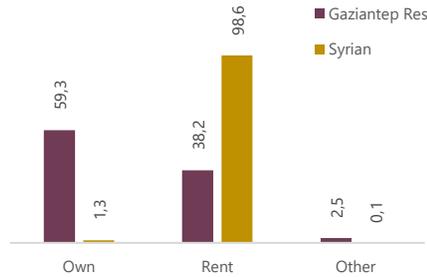

Figure 33: House Ownership

The vast majority of the Syrian Refugees are living in rented houses. For the host community members, this situation is similar to the resident ownership pattern throughout Turkey, and 59% of the sample population is the resident owner, and 38% lives on rent. House ownership is one of the most important steps for the integration of immigrants into the city.

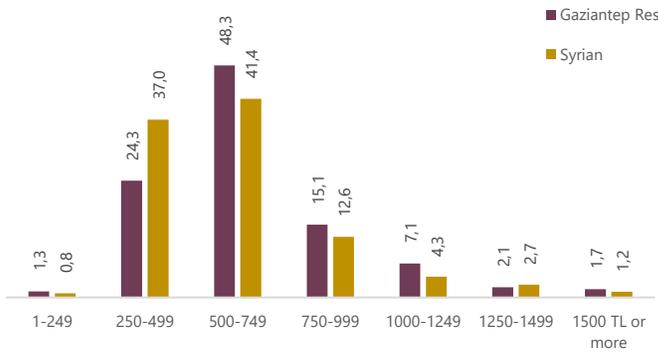

Figure 34: House Rental Prices

The average rental price of the Syrian Refugees is 615 TL while it is 669 TL for the host community members. Contrary to public opinion, the rental prices of the host community members and Syrian Refugees are very similar. Therefore, it can be argued that the increase in rental prices in the city in the last decade has affected not only a single social group –the Syrian immigrants- but also all agents in a single real estate market.

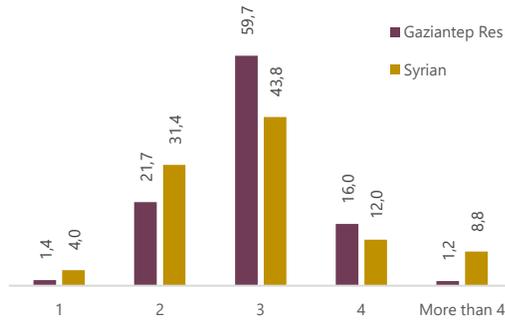

Figure 35: Number of Rooms in the Resided House

The host community members seem more advantageous than the Syrian Refugees in terms of house sizes. While 60% of the host community members in our sample live in three-room houses, this rate is 44% for the Syrian Refugees. Whereas the rate of the Syrian participants living in houses with two or fewer rooms is 35%, this rate is 23% for the Gaziantep locals.

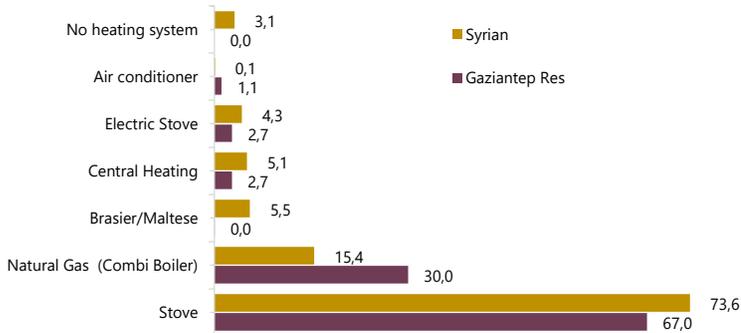

Figure 36: Types of Heating in the Houses

The common point in the houses in which the Syrian Refugees and host community members live is that the primary heating system is the stove. While 74% of the Syrian respondents use stoves for heating, this rate is very similar for the

host community members with 67%. On the other hand, only 15% of the Syrian Refugees use individual boilers supplied with natural gas, whereas this rate is 30% for the Gaziantep locals and doubles the rate for the immigrants. While natural gas is spreading rapidly in the city, the common use of solid fuel stoves by a significant proportion of households is an important indicator of socioeconomic segregation (and the continuation of air pollution) in the city.

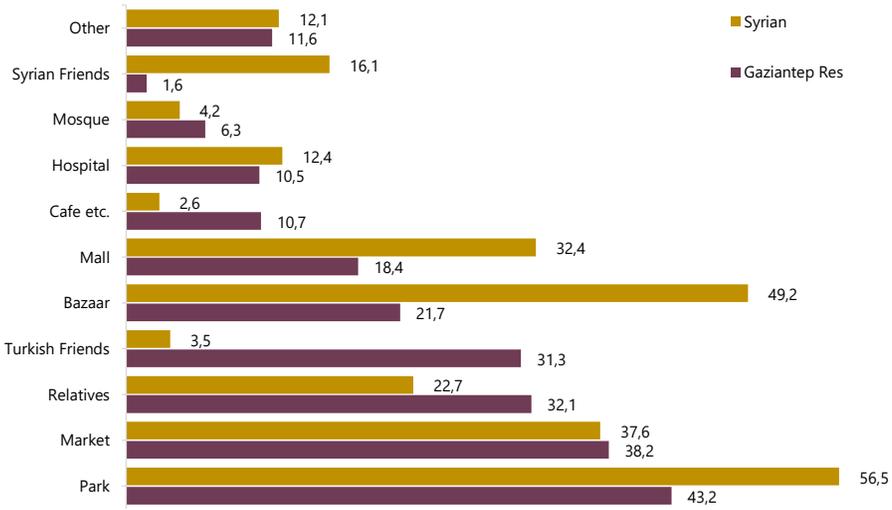

Figure 37: Most Visited Destinations Outside

It is seen that parks are at the forefront for both communities in terms of outdoor experiences. It is possible to say that the parks are socializing places for the Syrian Refugees and host community members. This can reveal the similarity in these two communities’ behavioral patterns regarding outdoor places. Also, although the Syrian Refugees have similar behavioral patterns with the host community members, they differ from each other at some points. For example, while they prefer shopping malls, visits to relatives and acquaintances are common among the Gaziantep locals. Rather than stating the Syrian Refugees visit their relatives and acquaintances less frequently, it can be said that this type of socialization also takes place outdoors, such as parks.

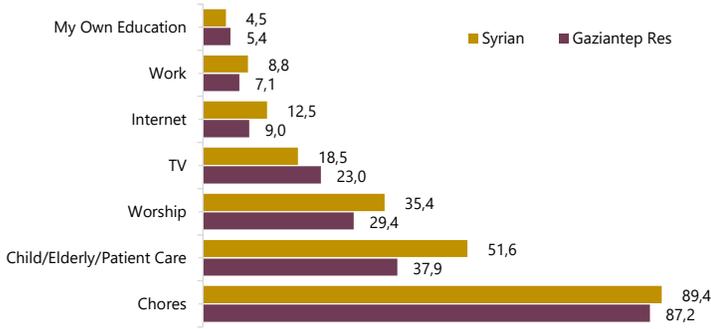

Figure 38: Activities on Which the Women Spend Most of Their Time

The chart gives the data about the activities on which Syrian and Gaziantep women spend the most time in a day. It is observed that women in both communities perform home-oriented activities at similar rates. Undoubtedly, these rates result from the lowness of female employment rates and women being held responsible for housework and care work duties. Despite all this similarity, it is seen that Gaziantep women spend less time on “child/elderly/sick care” compared to Syrian women. It can be said that this difference is because Gaziantep women have more access to institutional care services. On the other hand, it can be said that the elderly and patients coming together with the Syrian Refugees while migrating is also a factor explaining the highness of the rate in question.

In general, it is noteworthy that women do not spend time on any activity outside every day. This situation reveals that women do not go out very often, even in their neighborhood, and do not socialize much except for the nuclear family circle.

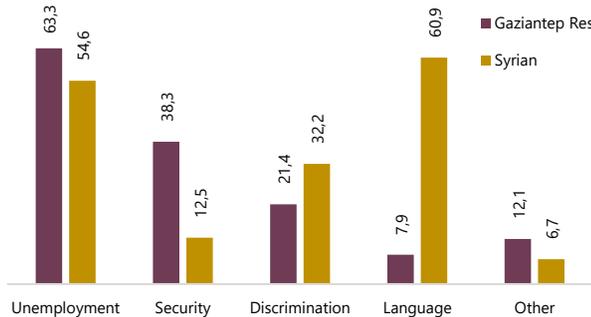

Figure 39: Problems Encountered in Gaziantep

While the host community members see unemployment as the most important problem faced in the city, language is the most significant problem for the Syrian Refugees living in Gaziantep. It is the fact that both communities do not know each other's languages, and especially the host community members do not speak a foreign language. This situation seems to have caused the Syrian Refugees to encounter communication problems in daily life. According to the findings of the survey, the second important problem for the Refugees is unemployment. This rate is in line with the concerns of the host community members. Almost all members of both communities are concerned about unemployment in the city at similar rates.

On the other hand, while the security problem is another major source of trouble for Turks, the same problem is remarkably low for the Syrians. Also, another source of problem for the refugees is discrimination. Regarding the problems faced in the city, while the Syrian Refugees and host community members have a common concern about unemployment, they differ on issues such as language, security, and discrimination. Discrimination overtakes the security problem of the Syrian Refugees.

Figure 40: I sometimes go out for tea/coffee

Figure 41: We sometimes go out with friends

There is no big difference in the socialization patterns of both communities. The rates of socializing outdoors for both the host community members and Syrian Refugees are similar to each other. Considering that the survey was conducted in neighborhoods with similar socioeconomic status, these results also show that both groups do not have very different characteristics. Therefore, the "same socio-

cultural encounters” issue of the Syrians in Gaziantep, which we have brought up since the very beginning, is also encountered here.

Figure 42: Following the News Related to Syria

While following the news about Syria is widespread among the Syrian Refugees, the interest of the host community members in this issue is quite low. Although this result is not very surprising, we can say that the interest of the Syrian participants in the situation in Syria has also decreased over time. While the rate of the Syrian Refugees who did not follow the news related to Syria was 11.5% in our survey in 2018⁷, this rate has increased to 15.5% today. Therefore, it is seen that the insensitivity of the Syrian Refugees to the events in Syria has increased by 4% in the last three years. One reason for this is that the war in Syria remains uncertain even though it has mostly faded. On the other hand, it can be concluded that the Syrian Refugees spend more of their energies on the new life they have established "here" due to the mentioned uncertainty in their own countries.

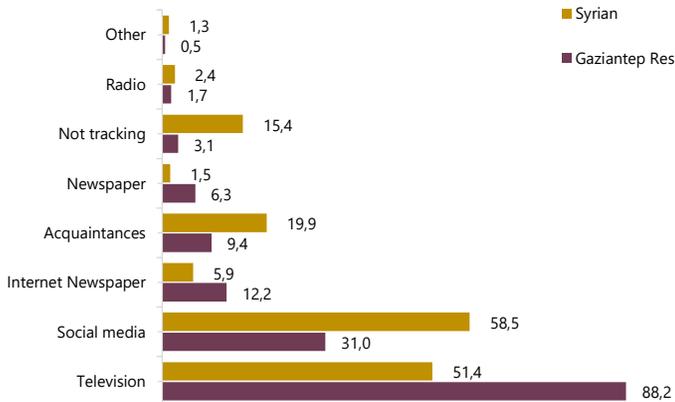

Figure 43: Types of Media in Which the News about Their Countries Is Followed

⁷ Gültekin, M.N., Giritlioğlu, İ., Karadaş, Y., Soyudoğan, M., Leyla Kuzu, Ş., Gülhan, S.T., Doğanoglu, M., Utanır, A., Aslan, Ç., İncetahtacı, N., (2018) Syrians in Gaziantep: Adaptation, Expectations, and Challenges (Abstract Report), Gaziantep: Gaziantep University Publications. Hereafter, the study will be called the 2018 study.

While the Syrian Refugees mostly follow the news about their countries on social media, television is the first option for the host community members to learn about the agenda of Turkey. The use of social media for following the news is more common among the Syrian respondents. It gives access to alternative news networks and can make monitoring the developments all around the world easier. On the other hand, television is still one of the important communication tools for the Syrian Refugees. 51.4% of them state that they watch the events in their country on TV. As for the host community members, there is an important difference between the choice of social media and television. Gaziantep locals follow the events in their countries mostly on television (88.2%). On the other hand, it is seen that the Syrian Refugees have started to prefer learning about the agenda concerning Syria from their acquaintances and stop their interest in the developments in Syria. This situation can be interpreted as their distrust of the media. Another remarkable result is that both communities show a very low interest in the print media. On the other hand, not only for Gaziantep and Turkey but also for the whole world, the phenomenon of Syrian refugees after 2011 emerges as the biggest global and first humanitarian crisis in which social media, all kinds of visuals, the internet, social networks, and technology are involved.

While a significant rate of the host community members follows the Syrian events on their own country's media outlets, it is observed that Syrian Refugees turn their attention to foreign media because of the global multidimensionality of the Syrian refugee phenomenon. However, this difference is limited by geographical proximity. The Syrian Refugees have stated that they follow, especially the Syrian, Arab, and Turkish media. The choice of the host community members focusing on the Turkey-centered media shows that they cannot evaluate the events by taking advantage of foreign perspectives. As for the Western media outlets, they do not seem worthy of attention for both communities. These choices can be associated with language, geographical interest (proximity), and ideological and cultural tendencies towards known media channels.

Education & Schooling

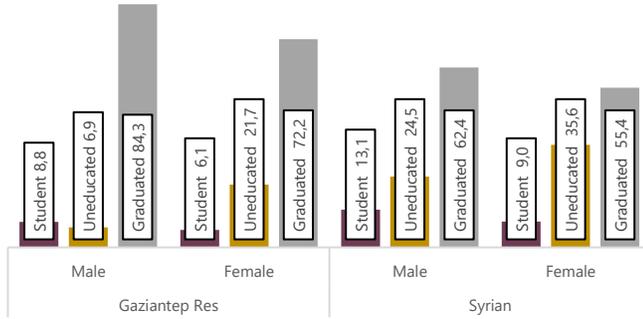

Figure 44: Educational Status

When we were considering the educational status of the respondents, schooling is higher among the host community members compared to the Syrian Refugees. The difference between the females' and males' education is more obvious for the host community members. While the rate of those who did not enroll in any school or could not complete primary school is around 7% for males, it is 21.7% for females. These rates are 24.5% for Syrian men and 35.6% for Syrian women. While the rate of uneducated females among the host community members is three times as much as males from Gaziantep, this rate is 1.5 times for the Syrian Refugees. There is also less gender difference among the Syrian Refugees in the rate of graduates. This shows that although the schooling rates in Syria are lower, the education system in Syria is more successful in including women in education.

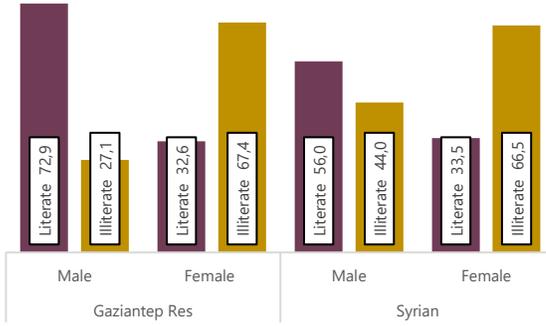

Figure 45: Literacy Status of Persons Who Have Never Enrolled in School

This chart shows whether people who have ever attended school can read and write, revealing that the difference between genders is more significant among the host community members. While the literacy rate of men from Gaziantep is 2.2 times as much as women, this difference is 1.7 times for the Syrian Refugees. This shows that there is a significant cultural difference between these two communities regarding women's education.

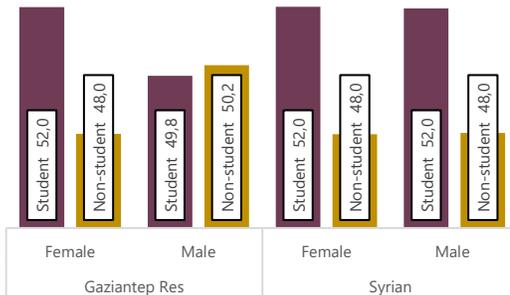

Figure 46: Schooling Rate of Children

The term child here does not include those under a certain age, but all single children lived with their families. Therefore, it is worth noting that the rates of non-students also include children who have completed a specific school and are not at school age. While schooling of girls and boys is at the same rate among the Syrian Refugees, boys' schooling seems less common among the host community members. Since the rate of women's schooling in both groups is the same, it can be said that there is a student population of 52% among all single children in general. However, this rate shows a divergence from the overall picture with 49.8% for boys from Gaziantep.

Effects of COVID-19

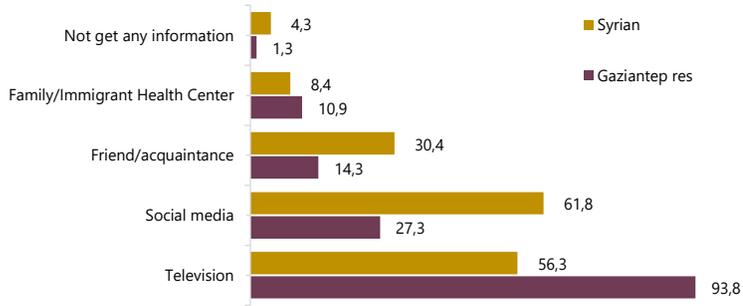

Figure 47: COVID-19 Information Channels

Channels from which both communities get information about COVID-19 are compatible with general media trends. While the Syrian Refugees mostly prefer social media and television, the host community members mostly get information about the pandemic from television. Whereas only 27% of Gaziantep locals prefer social media, 61% of the Syrian Refugees use social media as a source of information. The Syrian participants use social media more than the host community members. As social media is an easier and more functional "access" tool in a "foreign" country, its usage is wider. Another essential difference between the two groups is that the Syrian Refugees tend to get information from friends and acquaintances more than the host community members. It can be said that being a refugee or asylum seeker has an impact on this pattern because this status causes the reliable communication network to be shaped by becoming a member of and familiar with a specific community. Consulting family health centers to get information is relatively more common among the host community members.

Figure 48: Status of Those Who Are in a Paid Work Now and the Same Job as They Were Before COVID-19

Since refugees generally work in informal jobs, it is not surprising that 27% of them have changed their jobs during the COVID-19 process. During this process, layoffs or unpaid leave have been at higher rates among the Syrian Refugees than the host community members.

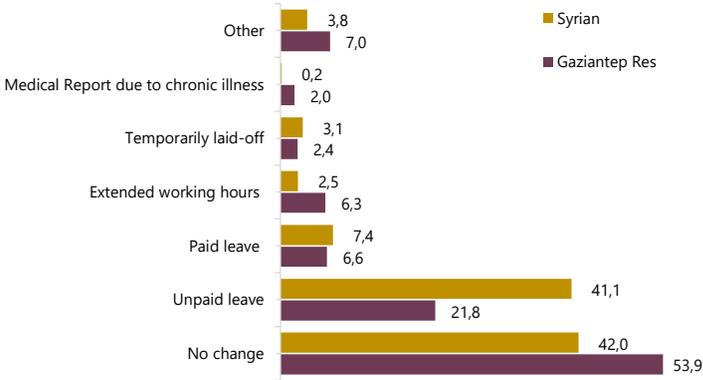

Figure 49: Regulations on the Employment Status of Those Who Are in the Same Job as They Were Before COVID-19

42% of the 609 Syrian Refugees responding to the labor market questionnaire during the COVID-19 process stated that there was no change in the employment status in this process. On the other hand, unpaid leave is much lower among the host community members (24%). Being resident and having corporate rights can naturally make some difference in such situations. For example, the rate of employees from Gaziantep who were able to get medical reports for their chronic illnesses is more than ten times the rate of the Syrian Refugees.

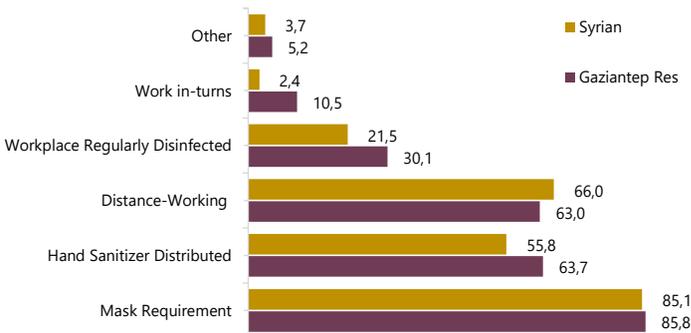

Figure 50: Measures Taken Against COVID-19 in Workplaces

It is seen that the host community members and Syrian Refugees generally gave similar answers to the questionnaire regarding the measures taken in the workplace during the COVID-19 process. For example, it is understood that criteria such as wearing a mask, using hand sanitizer, and keeping distance while working were carried out at certain levels. However, there have remained some differences between the workplaces of Syrian Refugees and host community members. For instance, the Syrian respondents have stated that their workplaces had been disinfected rarely. Hand sanitizer is also used less frequently in the Syrian Refugees' workplaces. Instead, it is observed that less costly keeping distance is somewhat more common in the workplaces of Syrians. The chart shows that the Syrian Refugees generally work in an environment that is slightly less compliant with the measures taken against COVID-19.

INTERACTIONS

Marriage

Figure 51: Syrian-Turkish Marriages

As seen in the charts above, the rate of the host community members whose relatives are married to a Syrian is 12.6 while the rate is 17.1% for the Syrian Refugees whose relatives are married to a Turkish citizen. One reason for this difference may be that the Syrians, who have more or closer kinship relationships, are more familiar with the situation. The reference to the same example is not repeated among Syrians. This is why the Syrian Refugees indicate more cousins in the table below. Secondly, since these rates are not limited to the marriages of people from Gaziantep, they may have resulted from non-Gaziantep citizens' marriages. Thirdly, these rates may be caused by the fact that the Syrian Refugees make an effort to build relationships with the host community members whereas Gaziantep locals desire to be less related.

Table 1: Marriages between Syrian Refugees and Host Community Members

Kinship to the respondent	Syrian Refugees		Host Community Members		Total
	Female	Male	Female	Male	
Cousin	117	41	11	74	243
Brother	66	29	19	68	182
Wife's Brother	40	9	9	37	95
Child	33	5	2	10	50
Grandson	4	-	-	5	9
Total	260	84	41	194	579

Those whose relatives or family members are married to people from the other community were asked who married. As seen in the table, the Syrian Refugees' relatives are higher in numbers. Also, while the number of women married to a person in the other group is higher among the Syrians, the number is higher among Gaziantep men.

Figure 52: Gender Distribution in Marriages between Syrian Refugees and Host Community Members

Responses of the Syrian Refugees and host community members show that the marriages between men from Gaziantep and Syrian women comprise three-quarters of the marriages between the two groups.

Friendship Relations

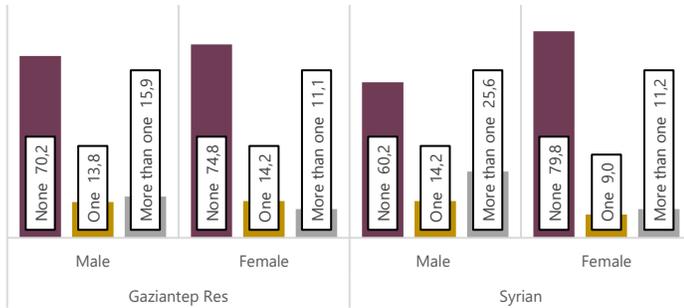

Figure 53: Rate of Close Friends from the Other Group

Compared to incidental encounters on the street or requisite relationships, friendship is a relatively more voluntary and close relationship in social relations. The rate of the host community members who stated that they did not (could not) develop such ties with the Syrian Refugees corresponds to a majority of 73%. On the other hand, the rate of the Syrian Refugees who could not establish friendships with the host community members is approximately 70%. Concerning the rates of those who succeeded in establishing friendships, 14% of the host community members have only one Syrian friend while those with more than one Syrian friend are 12.9%. As for the Syrian respondents, 11.7% of them have one friend from Gaziantep, while 18.7% have more than one friend from Gaziantep. Therefore, it is seen that social contact between the two communities can be achieved at a low level. On the other hand, it can be said that the level of contact in question is even lower when taking into account the fact that most of the relationships considered as friendship can also mean being together at work or on other occasions.

It is helpful to underline three points: First, these findings reveal that these two communities are dissociated over time. In the previous study⁸ in 2017, 49.3% of the Syrian Refugees stated they did not have a friend from Gaziantep, while the rate of those who said they had more than one friend from Gaziantep was 38.5%. Whereas the rate of those who do not have a friend from Gaziantep has increased

⁸ The 2018 study

radically, especially the rate of those, who said they had more than one friend has decreased in the same way.

The second point is that although the results obtained from both communities are close to each other, the Syrian Refugees are more dissociated than the host community members. This difference in the survey results in the same neighborhoods may indicate the desire of both groups for a relationship within their societies. However, the low rate for Gaziantep locals may be explained by the fact that the Syrians living in the city make up only a quarter of the urban population.

Thirdly, when we look at the differences between the genders, it is seen that in both communities, the rate of women's friendship is lower than men's. The biggest reason for this can be that there are more men in business and public life than women.

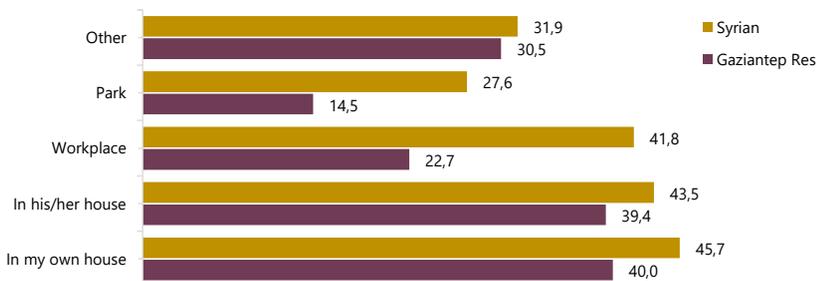

Figure 54: Places Syrian Refugees and Host Community Members Who Have Friendships Mostly Meet

It is noteworthy that the host community members and Syrian Refugees, saying they have at least one sincere friend from the other group, prefer meetings in their own houses while meeting each other. Since the home is considered a private space, choosing the home as the meeting place indicates relatively more voluntary and sincere relationships. Therefore, this situation can be interpreted as establishing friendships by some part of the community by becoming a volunteer to invite people to their private areas.

The rates of establishing friendships for both Syrian Refugees and host community members which give information about integration and cohesion, needs to be considered since the Syrian Refugees have a positive attitude towards establishing friendships at almost 60% after sharing and adding the rates of undecided to the rates of the Syrian Refugees who do not have a friend from

Gaziantep yet state that "I would like to be close friends with somebody from Gaziantep." Additionally, the rate of the Syrian Refugees who say "The host community members on the street behave nicely to me" is 73%, even before 11% of the undecided ones are shared. Interpreting these two rates together, perhaps they provide essential data regarding current expectations about daily interactions and future cohesion policies. As the equivalent of the statement above, the rate of the host community members who say "I want to be close friends with a Syrian" is 17%, while the hesitant rate remains the same. However, the main point is that 65% of Gaziantep locals do not want to establish close friendships with a Syrian. The rate of desire among the Syrian Refugees to establish friendship and the negative attitudes of the host community members towards the same issue are parallel. This gives an idea about the themes that should be focused on in the next cohesion and inclusion policies because the negative attitude towards establishing friendships with the Syrians, despite the high rates of good behavior towards them on the street, can only be explained by the lack of interaction and inclusion.

Neighbor Relationships

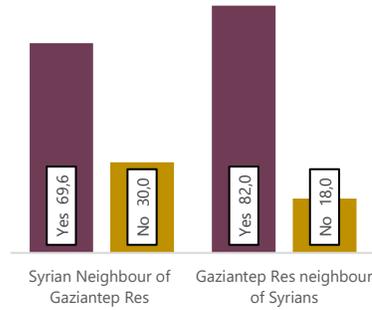

Figure 55: Neighborhood between Host Community Members and Syrian Refugees

Around 70% of the local respondents stated that they have Syrian neighbors. On the other hand, 82% of the Syrian Refugees said that they have neighbors from the host community members. This result shows that although the Syrian Refugees are condensed in certain neighborhoods of the city, these neighborhoods do not have the characteristics of a ghetto. Gaziantep locals and the Syrian Refugees live side by side in these neighborhoods. On the other hand, the fact that the Syrian participants indicate more neighbors is undoubtedly related to the numerical majority of the host community members. According to August statistics, there are approximately 21% of the Syrian Refugees living in Gaziantep.⁹

Figure 56: Syrian Refugees Sharing Food with the Host Community Neighbors

⁹ <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/> Access: 21.09.2020

Figure 57: Host Community Members Sharing Food with the Syrian Neighbors

Neighborhood involves a variety of bonding strategies beyond physical proximity. Neighbors sending food to each other is one of the essential neighborhood practices in Gaziantep. While the rate of neighbors from Gaziantep sending food to each other is 86%, the rate of the Syrian Refugees sending food to each other is around 63%. This situation is an indication that neighborly relations of the Syrian respondents are shaped differently than those of Gaziantep. As the justification for this situation, the variability of cultural codes that determine social capital can be mentioned or a more recent reason such as poverty, resulting from the current situation.

As for the two groups sending food to each other, 35.5% of the host community members in Gaziantep claim that they send food to their Syrian neighbors, while around 30% of them get food from their Syrian neighbors. For the Syrian Refugees, almost consistently, 42% of the Syrians exchange food with their Gaziantep neighbors. The main difference between the statement of the two groups is due to the difference in the number of neighbors. When the neighboring population is calculated as equal, it will be seen that 42% of the Syrian Refugees correspond to 35% of Gaziantep locals.

As can be understood from the charts, the Syrian neighbor is not included in the food exchange culture in Gaziantep at the same rate. It can be said that the high rate of sending food to Syrian neighbors compared to the rate of receiving food from them is due to the aid provided by the host community members to the Syrian Refugees at the beginning of the immigration process. On the other hand, the fact that the Syrian Refugees are poorer and needy also affects these results.

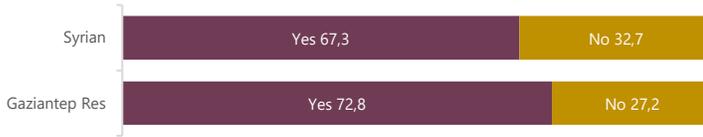

Figure 58: Neighbor Visits of Host Community Members and Syrian Refugees among Themselves

Home visits between neighbors are based on the existence of a more intimate relationship between people. In this sense, it differs from the relationships more determined by social norms, such as exchanging meals or participation in condolence. We can see that the host community members maintain their neighborly relations to a significant extent. Although the Syrian Refugees' neighborhood relations are a bit weaker, there is no big difference.

Figure 59: Neighbor Visits between Host Community Members and Syrian Refugees

Considering the mutual home visits between the host community members and Syrian Refugees in Gaziantep, Gaziantep locals who stated that they visited their Syrian neighbor was 18.4%. The rate of the Syrian Refugees who stated that they visited their local neighbor is 28%. This figure reveals that they have a superficial relationship with each other instead of in-group relations and few contact points.

Cultural Interactions

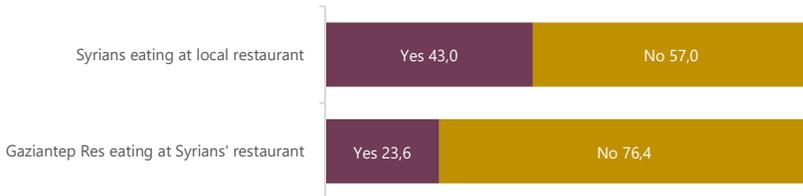

Figure 60: Host Community Members and Syrian Refugees Going to Each Other's Restaurants

While the rate of those who go to a Syrian restaurant among the host community members is around 24%, the rate of the Syrian Refugees going to Turkish restaurants is 43%. The reasons for both groups not going to the other's restaurant may be different. For example, while prejudice is the most important reason why locals do not go to Syrian restaurants, the most important reason for the Syrian Refugees is more related to poverty. Syrians who eat in cheaper places such as fast-food restaurants responded negatively to this question probably because restaurant evokes more expensive venues.

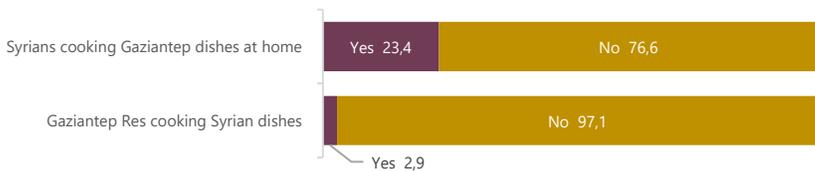

Figure 61: Host Community Members and Syrian Refugees Experiencing Each Other's Cuisine

A very low rate of the participants from Gaziantep, 9%, stated that they cook dishes specific to Syrian cuisine. This is that the food identity for the host community members in Gaziantep is settled and solidified and that individuals have a conservative attitude towards their eating habits. However, it is a fact that there is a prejudice against Syrian food. Among the Syrian Refugees, the rate of those who cook a meal specific to Turkish cuisine is 23.4%. The change of food identity and

the practices and preferences based on this in social life can be based on long processes. This situation can be valid for both locals and immigrants. As a result, it can be seen that the Syrian Refugees are more open to the local cuisine, and Gaziantep locals prefer to distance themselves more. This means that barriers to social cohesion are not sufficiently overcome.

Discrimination

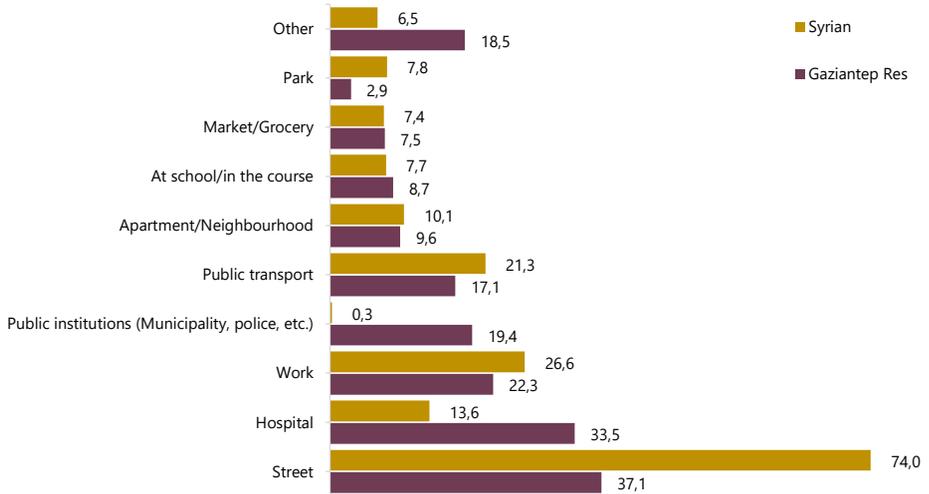

Figure 62: Places the Most Discrimination Seen

In both societies, places where discrimination is experienced or felt most are the streets. However, those who point to the streets among the Syrian Refugees are twice the host community members in Gaziantep. It is not surprising that Syrians, who are refugees and in the minority, seem more excluded everywhere. However, it is surprising that Gaziantep locals claim to be more excluded in public institutions such as hospitals, municipality buildings, and police stations.

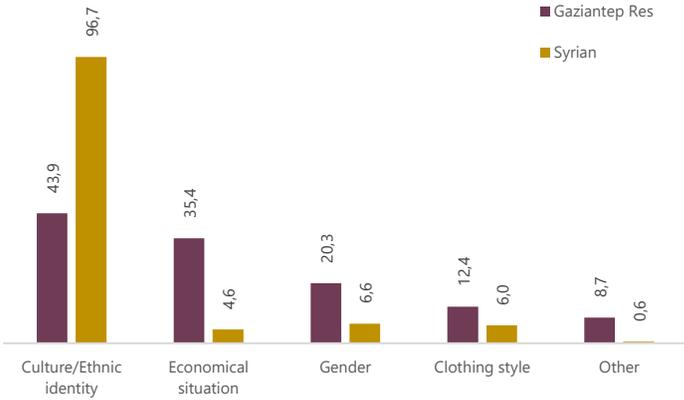

Figure 63: For what reasons do you think you have been discriminated? (Syrian Refugees)

The respondents stated that they faced discrimination based on factors such as "economic status," "ethnic identity," and "gender." Undoubtedly, it should be stated that these factors are intertwined in daily life in very different ways. However, considering the employment figures of women and the factors affecting employment, it is clear that gender is one of the sources of discrimination.

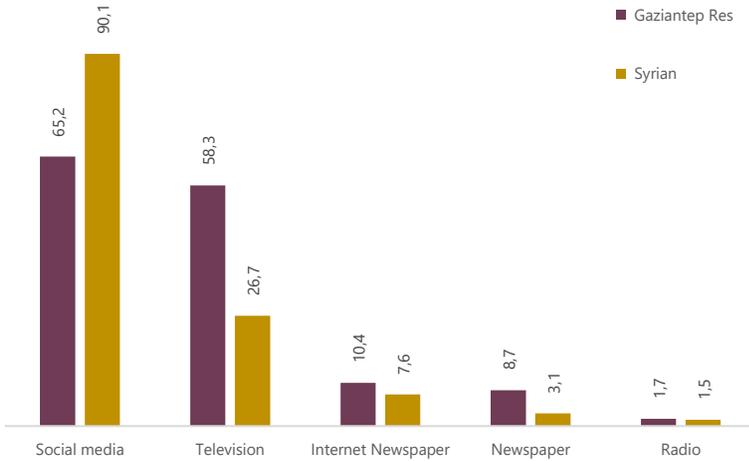

Figure 64: Types of Media in Which Negative Content Regarding Syrian Refugees is Most Common

Both host community members in Gaziantep and Syrian Refugees say that they encounter negative content about Syrians, mostly on social media. This rate is

significantly higher for the Syrian respondents. Gaziantep locals have defined television as the medium where such content is produced. On the other hand, the Syrian Refugees, compared to the host community members, see television as a means of communication where the negative content is produced at a much lower level (26.7%).

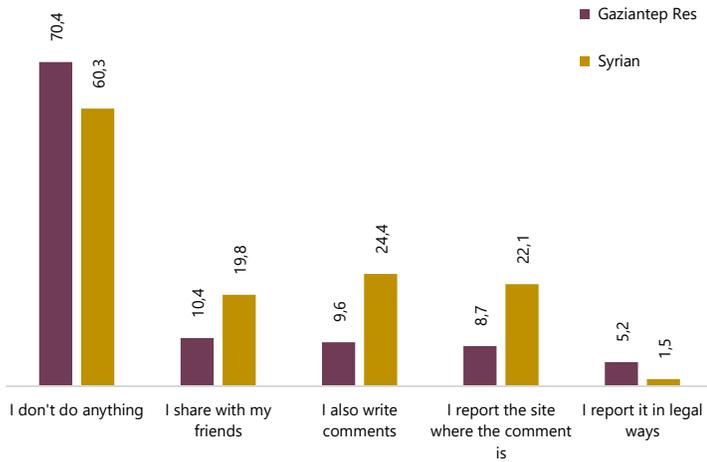

Figure 65: Reactions to Negative News and Comments about Syrian Refugees on Social Media

No reaction to negative content regarding Syrians on social media indicates both societies' passive attitudes. However, the tendencies of the Syrian Refugees, such as writing comments and filing a complaint, also indicate that they react to such content. Among the host community members, such reactions are at a very low level. It shows that Gaziantep locals remain largely unresponsive to negative media content about Syrians.

ATTITUDES

Prejudices, Exclusion & Cohesion

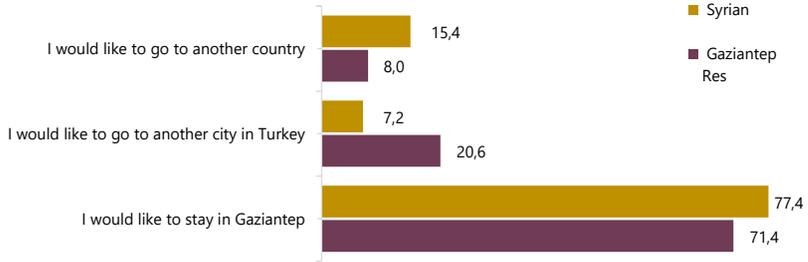

Figure 66: Willingness to Return to Syria under Suitable Conditions

The desire of both communities to live in Gaziantep is similar. At the same time, 77% of the Syrian Refugees prefer to stay in Gaziantep in a situation where they do not have the opportunity to return to Syria; 71.4% of the host community members want to continue living in Gaziantep. The situation that differs between the two communities is as follows: While the preference of the Syrian Refugees, who do not want to live in Gaziantep, to live in another city in Turkey remains at 7%, this rate is 20.7% for Gaziantep locals. Regarding the preference for another country, the rates of the two communities differ significantly from each other. These rates are 15% for the Syrian participants and 8% for the host community members.

Figure 67: I welcome my daughter to play with neighbor’s children (Host Community Member, Syrian Refugee) on the street

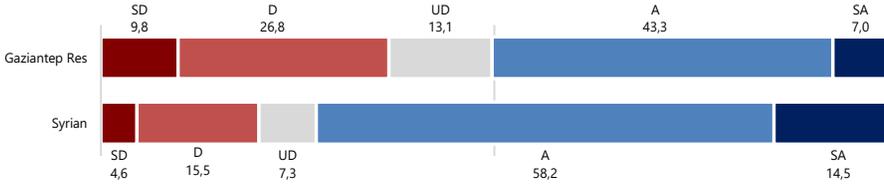

Figure 68: I welcome my son to play with neighbor's children (Host Community Member, Syrian Refugee) on the street

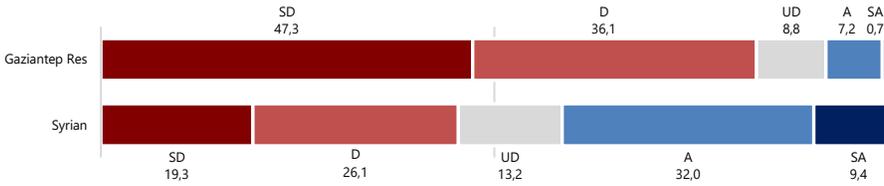

Figure 69: I welcome my daughter to marry someone from Host Community Member/Syrian Refugee

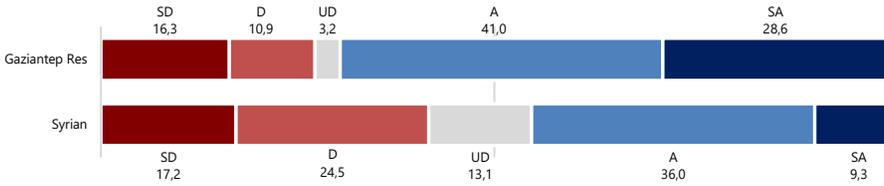

Figure 70: I welcome my son to marry someone from Host Community / Syrian Refugee

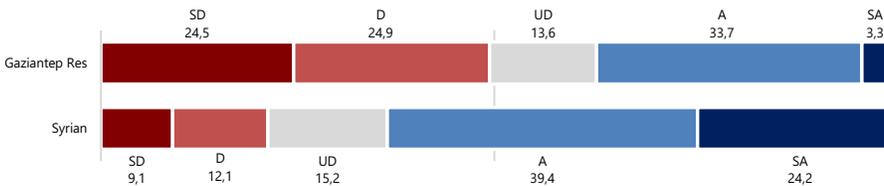

Figure 71: I want my children to have a friend Host Community/Syrian Refugee

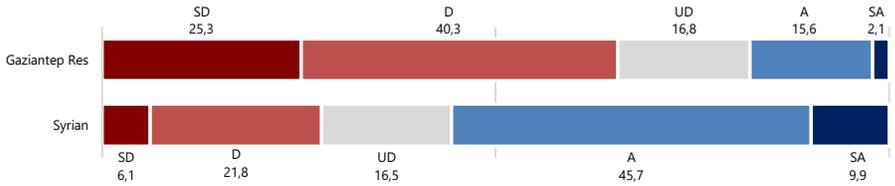

Figure 72: I would like to be close friends with someone from Host Community Member/Syrian Refugee

With the figures listed above, the participant's desire to establish a relationship with the other group was tried to be measured. While the Syrian Refugees welcome their children to play with the children of local families on the street, local families very slightly welcome this. For the Syrian respondents, both girls and boys are welcomed to play with local children, indicating that the Syrian Refugees are more willing to integrate and live together when appropriate conditions are established.

Choosing a partner gives us important clues about the culture and traditions of society. At the same time, the institution of marriage and family ensures the continuity and transfer of the existing culture and social order. Moreover, it cannot be ignored that marriage is one of the most visible and concrete relations in a society. Considering these characteristics related to marriages, the meaning of marriage both for the Syrian Refugees and host community members can be evaluated. In this context, it is noteworthy that although their attitudes towards their children to marry someone from the opposite group differ among the Syrian Refugees and Gaziantep locals, both groups display a different attitude towards their daughters and sons to marry someone from the other group. One of the biggest reasons for this is that both Gaziantep locals and the Syrians have predominantly patriarchal social values because it is known that patriarchy always prioritizes receiving brides from "outside" groups regarding internal and external marriages. For members of the non-dominant culture, 'giving a bride' is a more acceptable strategy. As for families who have marriages in this way, the boundaries separating the two groups become blurred, and very intimate relationships are initiated even if they are not desired. While marriages between members of the two groups are becoming widespread with each passing day, it is revealed that the Syrian Refugees do not look very favorably on this. Whereas the Syrian respondents do not look very favorably on the statement "how they view their son's marriages with women from Gaziantep," they are more moderate for their daughters' marriages with men from Gaziantep. Among the host community members in

Gaziantep, the issue is much sharper and more distinct. A significant rate of Gaziantep locals is keen on their sons marrying a Syrian woman. But when it comes to girls, they oppose this idea strictly. Therefore, in marriages occurring in unequal social conditions, gender can be an important factor in expressing the relationship on an unequal basis. Here we see the manifestations of the typical patriarchal structure and its dilemmas—patriarchy's tendency to define ethnic identity through men shapes these responses. When the relationship that means recognizing the identity of the opposite group is marriage, the respondents from Gaziantep oppose this while the Syrian Refugees support it. While intergroup marriages reproduce the existing patriarchal power relations, it also provides an opportunity for participation and adaptation to the group later in society.

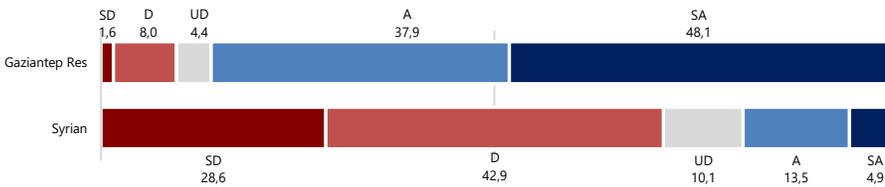

Figure 73: Syrian Refugees increased house rental prices in Gaziantep

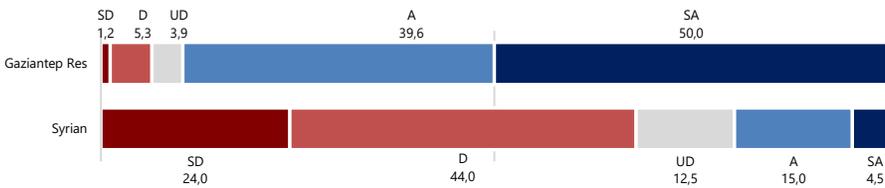

Figure 74: Syrian Refugees caused unemployment in Gaziantep

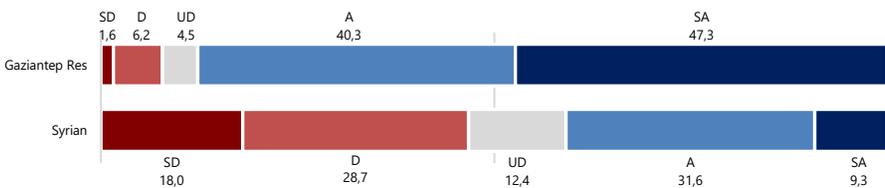

Figure 75: Syrian Refugees caused increases in the cost of living

Despite their contribution to the urban economy,¹⁰ the Syrian Refugees are often associated with socioeconomic problems. In this context, some prejudices against the Syrians have been tried to be determined with a few attitude questions above. One of these prejudices is the judgment that "Syrian Refugees have increased the rents." While the host community members in Gaziantep strongly adopt this judgment, the refugees themselves slightly opposed it. The second prejudice is that "Syrian Refugees caused unemployment." While the participants from Gaziantep are adopting this judgment more and more, the Syrian respondents also seriously oppose it. Among these judgments, the belief that "Syrian Refugees increased unemployment" is supported by Gaziantep locals at the highest rate is related to the increasing poverty. Most negative attitudes also seem to be related to competition in the labor market.

The judgment that "The Syrian Refugees caused increases in the cost of living" is strongly supported by the host community members. The Syrian participants, on the other hand, oppose this idea more than the others. This means that attributing the downturn in the economy to the Syrian Refugees disturbs them more than any other prejudice.

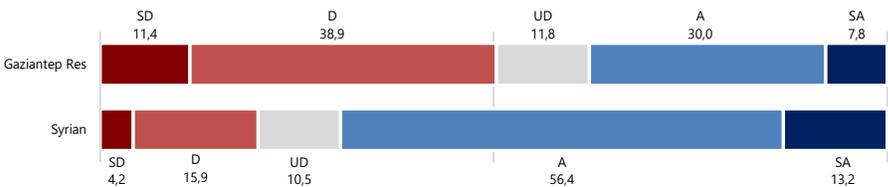

Figure 76: I like eating food of the other group (Host Community Member, Syrian Refugee)

One of the issues of prejudice is food. Many studies reveal that locals are biased towards Syrian cuisine and therefore do not want to eat from places that sell Syrian food. Here it is possible to see this prejudice once again. While the host community members state that they don't like Syrian food, the Syrian Refugees show more affection towards local food. However, the refugee experiences of Syrians and the dominant character of Gaziantep food culture in the city should be taken into account here.

¹⁰ 2,294 Syrian companies have already been registered with the Gaziantep Chamber of Commerce and Gaziantep Chamber of Commerce (July 2020 data). Additionally, 82 Syrian medium and large-scale enterprises registered with the Gaziantep Chamber of Industry as of December 2020, producing and creating employment in many different fields from shoes to textiles, from plastic to food. (GSO, December 2020)

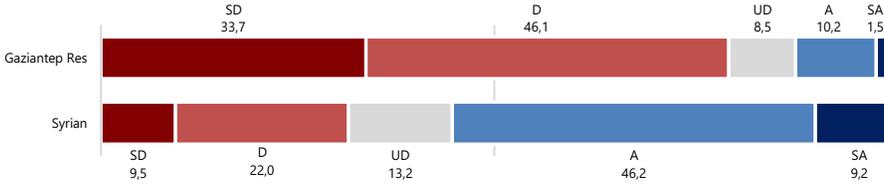

Figure 77: Customs and traditions in Turkey are similar to those in Syria

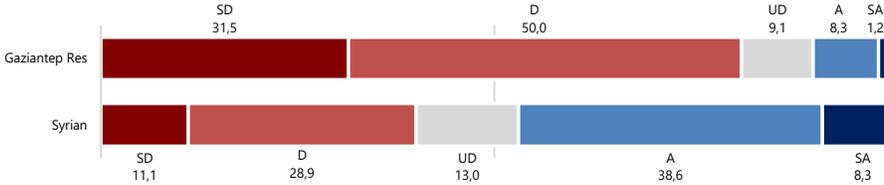

Figure 78: Ceremonies such as weddings and henna in Turkey are similar to those in Syria

Figure 79: Food in Gaziantep is similar to Syrian food

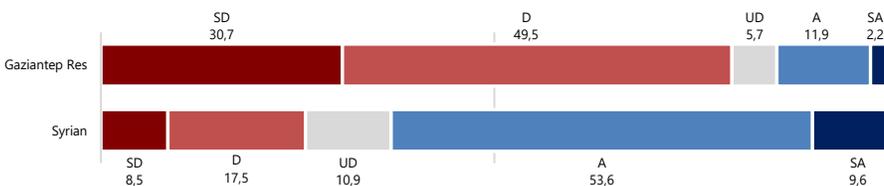

Figure 80: Gaziantep culture is similar to Syrian culture

Another set of prejudices concerns the similarities and differences between the two cultures. Here, the one that excludes sees more difference, while the other that opposes this exclusion sees a similarity. While the Syrian Refugees argue that Syria's traditions, cuisine, and culture are similar to those in Turkey, the host community members in Gaziantep seriously reject this. Marriage ceremonies are the cultural element that the Syrian participants scored the least in terms of

similarity, and Gaziantep locals find the most different. Unlike the Syrian Refugees who have experienced both cultures, most the host community members are not familiar with the Syrian culture. Despite this, they stay so distant from the similarity that they have serious prejudices on this issue.

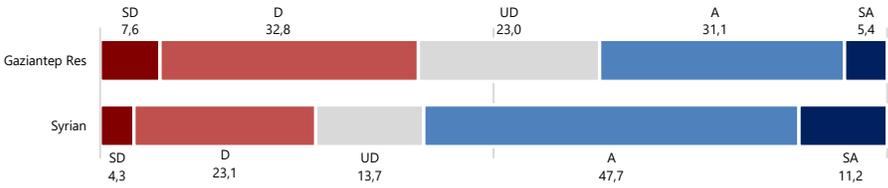

Figure 81: I am less discriminated compared to the last ten years

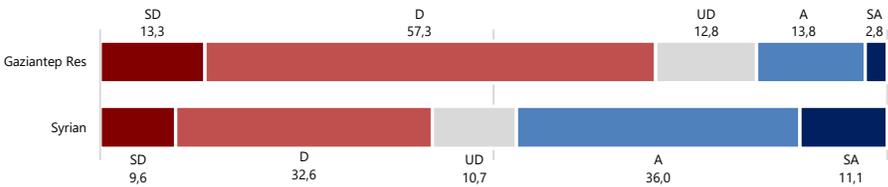

Figure 82: I have trouble finding a job because of my ethnic identity

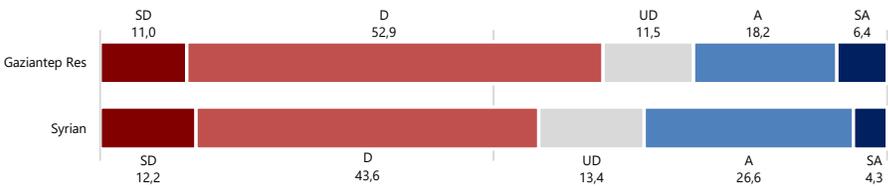

Figure 83: I am exposed to discrimination in daily life

Figure 84: I argue when I am discriminated

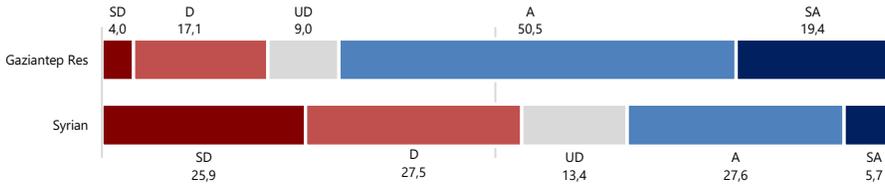

Figure 85: I report authorities in charge when I am exposed to discrimination

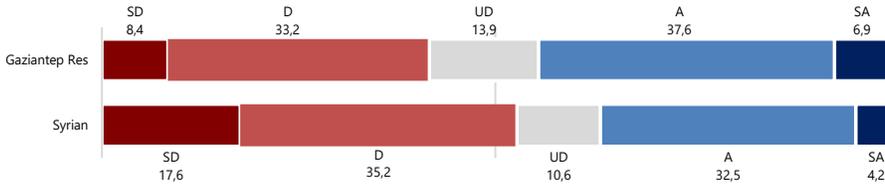

Figure 86: I know most of my rights here

The Syrian participants mostly responded negatively to the statement regarding whether they know their rights in Turkey. On the other hand, even though the response of the host community members in Gaziantep to this question was more positive, those who knew and those who did not came out at a similar rate. Therefore, we can say that the Gaziantep locals are indecisive on this issue. For a Syrian, the answer to this question is clearer. It is not surprising to claim that the Syrians who are not accepted as refugees and do not know exactly how the citizenship procedures are determined do not know their rights. However, the meaning of this statement for the host community members is unclear. It is not meant to compare the scores of the two communities since the situation of "knowing their rights" is much broader among the participants from Gaziantep.

The Syrian respondents state more clearly that they feel less discriminated against than when they first arrived. From the news reflected in the press, it can be noticed that some events that caused social tension between the Syrians and the host community members in Gaziantep have started to be seen less in the last couple of years. It can be said that the people of Gaziantep remained indecisive about how much discrimination they faced during the period that the Syrian Refugees were in the city. Regarding this situation of indecision, it can be guessed that Gaziantep locals mean the economic troubles and the discontent caused by the presence of the Syrian Refugees. It can be said that especially those who express their discomfort towards the Syrian Refugees and poverty at every opportunity affect this rate. Particularly, the aid in kind and cash is given to the

Syrian Refugees by national/international associations. The state may have been effective in the rate of "feeling that they are excluded" of Gaziantep locals.

While the host community members strongly reject the idea that they have difficulties finding a job because of their ethnic identity, the Syrian participants accept it to a small extent. The Syrian respondents, whom we interviewed face to face on the occasion of another project, frequently expressed that they are exposed to discrimination, especially in terms of wages. However, it is not much in finding a job due to their cheap labor force¹¹.

Both groups reject the statement that "they are exposed to discrimination in everyday life," yet more so the host community members. Here, it can be said that the Syrian participants stated in this way because of the issues discussed in the results of the first two statements. The Syrian Refugees who expressed discrimination in their daily conversations preferred not to reflect it directly on such a survey.

In the continuation of this problem, the difference between immigrants and locals is revealed more sharply. Few Syrian respondents say that "when they are exposed to discrimination, they can report authorities in charge." The majority say they will not do this. For an immigrant who does not know their rights, being unsure whether a reporting will work or not, so perhaps worrying that it could get him in even more trouble may make it a better strategy for him not to report. On the other hand, a citizen of Gaziantep who knows his/her rights is more certain about the reporting. Therefore, a significant majority supported the idea of reporting where necessary.

The Syrian participants who state that "they can dispute when they are exposed to discrimination" is naturally less than Gaziantep locals. But overall, this is not a huge difference. The host community members in Gaziantep are also very certain about this issue. In fact, in the event of discrimination, "getting into arguments with the discriminating parties" was further encouraged without "reporting where necessary."

¹¹ Gültekin ve Dođanođlu (Ed.)(2020), *Gaziantep'teki Suriyeliler: Bařarı Hikayeleri*, Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Yayınları.

Figure 87: I am hopeful about my future

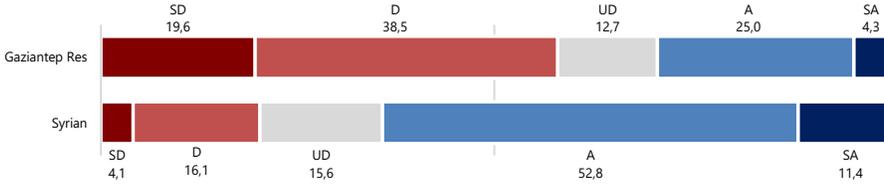

Figure 88: I am less concerned about the future compared to the last ten years

Figure 89: I am glad about the neighborhood where I live

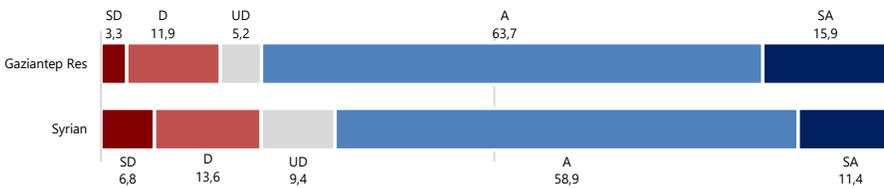

Figure 90: We feel at home in our neighborhood

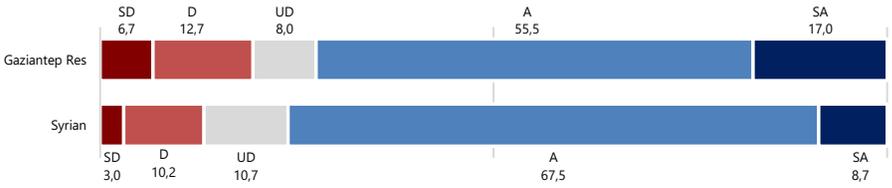

Figure 91: Living in Gaziantep makes me feel happy

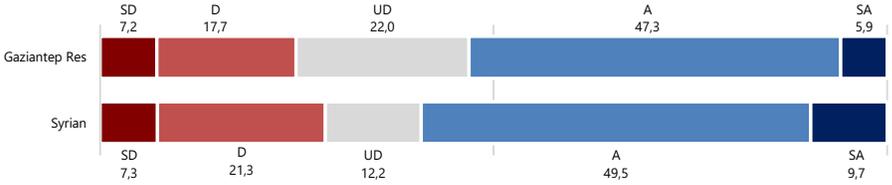

Figure 92: Individuals from Host Community/Syrian Refugee behave me better compared to the first time I arrived

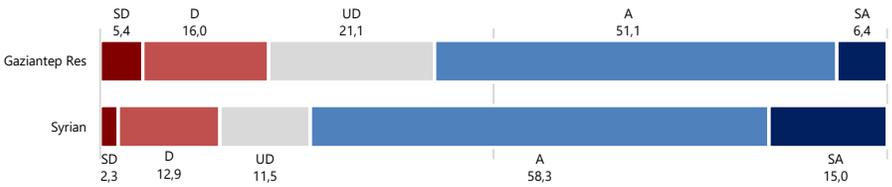

Figure 93: Individuals from Host Community / Syrian Refugee behave well on the street

The Syrian respondents generally state that "The host community members in Gaziantep behave them well on the street." However, this rate is less among Gaziantep locals. Although the respondents from Gaziantep are disturbed by the Syrian Refugees on the streets to a significant extent, this disturbance is not reflected on the Syrians. It is something that everyone agrees, although not strongly that the relations between the two communities have improved over time. These results of the Syrian participants' responses are consistent with their view that they have experienced less discrimination recently.

Both parties are happy to live in Gaziantep at similar rates. "Satisfaction with their neighborhood" is significantly higher for the Syrians respondents. This may be related to their low expectations or the fact that the neighborhood is a problem-free area at the level of neighborhood and neighborhood relations. While the

degree of feeling the neighborhood is like their home is far below the satisfaction level of the neighborhood, it is also below the satisfaction level of the host community members on this issue. However, it is not difficult to guess that the concept of 'home' will have different meanings for a society that still deeply feels the effects of immigration. As the results are positive, the conclusion to be drawn here is that the neighborhood continues to be a sheltered place and space for both communities.

The host community members in Gaziantep say that their concerns about the future have increased compared to the last decade. However, the Syrian participants are much less worried about the future compared to when they first arrived. Two factors should be underlined here. While the economic recession and the presence of the Syrian Refugees in recent years made Gaziantep locals pessimistic, the situation is felt more positive by the Syrians who have survived very bad conditions. The fact that the traumatic effects of immigration diminish over time for the Syrian Refugees, their adaptation to the new social environment, and having a more stable working environment have reduced their anxiety about the future.

Finally, when analyzed "rate of their hopes for the future," it can be said that the host community members in Gaziantep are indecisive while the Syrian Refugees are hopeful. What is meant by the future is also important here because most of the Syrians want to return to their country. The decrease in the violence of the war in Syria certainly determined this optimistic attitude to a great extent. On the other hand, even if anyone thinks that they will not return, some works are certainly on the right track compared to the past. While the number of people related to Gaziantep through marriage increases, the number of the Syrian participants who attend school, graduate from a school, open a business and obtain citizenship is increasing day by day. This increases their hope even more. Although it cannot be said that there is a completely smooth order in public spaces and neighborhood relations, the host community members and the Syrian Refugees have interacted despite some problems, the conditions of the Syrians have started to be evaluated better by the citizens of Gaziantep, and there have been a meaningful decrease in situations such as discrimination and concerns for the future, which affect social relations. Therefore, the realization of these situations may have increased hopes for the future.

Education

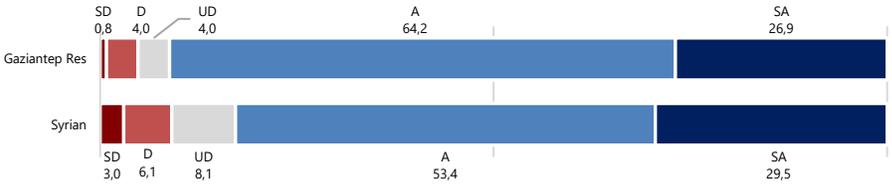

Figure 94: I would like my daughter to study in Turkey

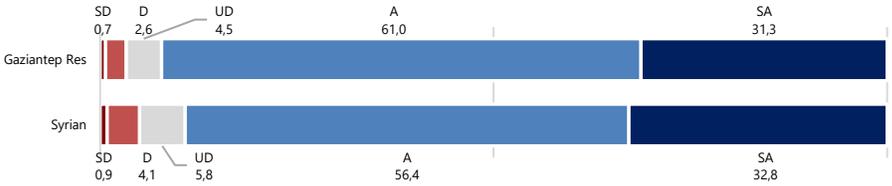

Figure 95: I would like my son to study in Turkey

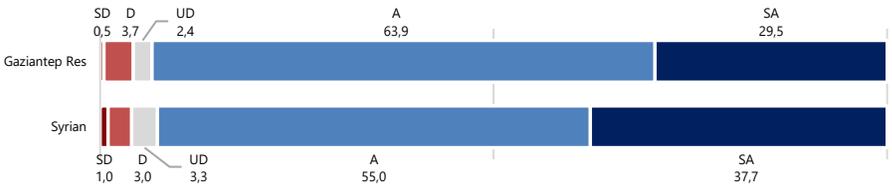

Figure 96: My children enjoy going to school

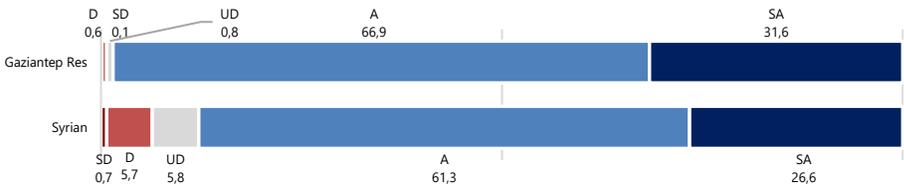

Figure 97: My children get along well with their teachers at school

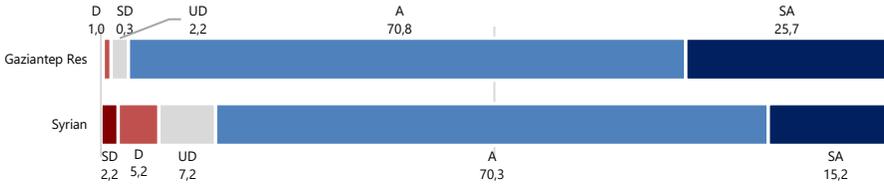

Figure 98: My children get along well with their friends in the other group (Host Community Member, Syrian Refugee) at school

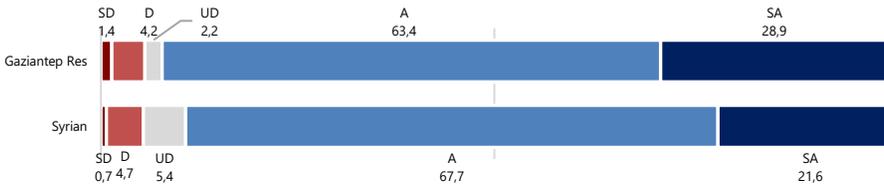

Figure 99: I seek help from the school administration if there is a problem at school

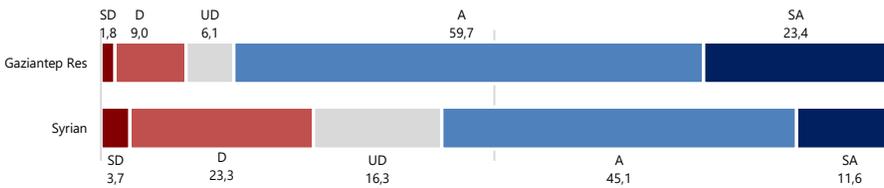

Figure 100: I seek help from parents from Host Community/Syrian Refugee if there is a problem at school

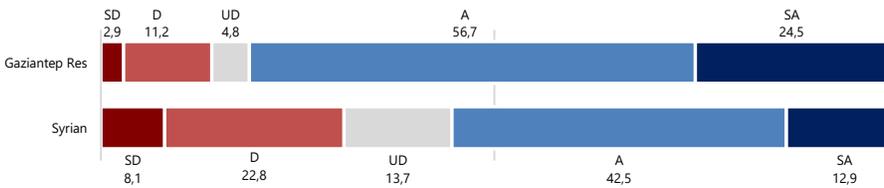

Figure 101: I ask for help from the parent-teacher association if there is a problem at school

The rate of the Syrian population in Gaziantep benefiting from educational opportunities is increasing day by day. Temporary Education Centers (TECs)

established when the Syrian Refugees first arrived, namely institutions that provide specific curriculum and Arabic education for the Syrians were closed after a while. The majority of the Syrian children were enrolled in public and private schools. It is noteworthy that educational institutions have created an opportunity to encounter and interact between the host community members and the Syrian population and the adaptation and contribution to society thanks to the education and attendance of the people.

In the question of "who they will ask for help if there is a problem at the school their children attend," both host community members and Syrian respondents pointed at least the parent-teacher association and other parents. However, the difference between the Syrian participants and Gaziantep locals in these options is huge. While the participants from Gaziantep address these two groups more, the Syrian Refugees address less. Dealing with teachers and school management is quite high in both groups. Unlike the Syrian Refugees, Gaziantep locals tend to approach their children's teachers from the school administration more.

Both groups say that their children get along well with their teachers to a significant extent. However, the Syrian participants score about 11 points less on this issue. Additionally, both groups state that their children at school get along very well with other children in their group. However, it turns out that Syrian children get along well with each other approximately 14 points less. The main issue is whether there is enough cohesion between Syrian children and local children. The Syrian families' children and the children of local families get along well less than other Syrian children, but the rate is still higher. However, it is very few compared to families from Gaziantep. There could be many reasons for such a big difference. First, the Syrian respondents always state that their relations with locals are better, on the otherhand Gaziantep locals state less positive relations with Syrians. While the Syrian participants may emphasize this "well-being" more, the host community members may emphasize the "badness" more. Second, Syrian children may not adequately explain their problems at school to their parents. Third, children of local families are more likely to tell their parents about the negative behavior of Syrian children. In any case, these scores once again demonstrate the role of future generations in terms of integration and integration.

The families from Gaziantep, who scored higher in all subjects except for dealing with Syrian children, scored less than the Syrian Refugees when it came to whether their children liked their school or not. However, in this case, their children were expected to say they liked their school more.

After all these views, they gave close and high scores to the question of “whether their children are satisfied with their education at schools in Turkey” when it comes to the boys in question. However, the score given to girls' education is not that high. It can be observed that the Syrian Refugees are more timid about girls' education.

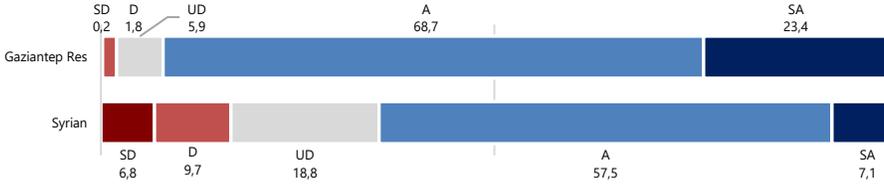

Figure 102: I get along well with parents from Host Community/Syrian Refugee at school

Interesting patterns emerge among parents, unlike the relationships among children. While local parents say that they have better relations with other local parents, as expected, they remain indecisive about their relations with the Syrian Refugees. This shows neither positive nor negative interactions with the Syrians. However, it can be said that this state of instability leaves an open the door to new social relationships and interactions.

Women & Gender

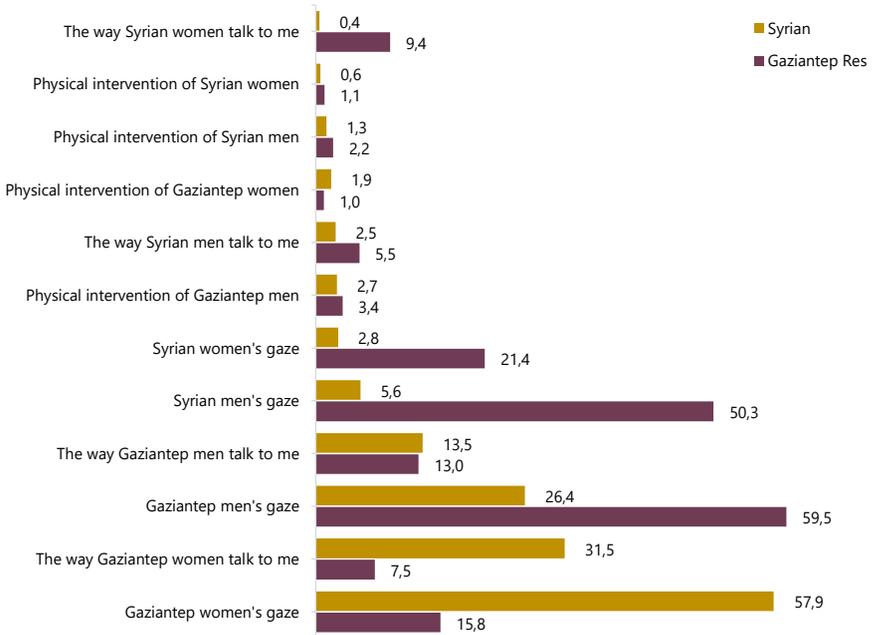

Figure 103: Situations in the City that Women Feel Disturbed

The most significant difference that emerges in the figure above is that while Gaziantep women are mostly disturbed by the attitudes and behaviors of men, Syrian women are most uncomfortable with the attitude and behavior of local women. Both Syrian women and Gaziantep women find the gaze of Gaziantep men more disturbing than the gaze of Syrian men. However, the fact that Syrian women are uncomfortable with the gaze of Syrian men is far below the level of discomfort of Gaziantep women.

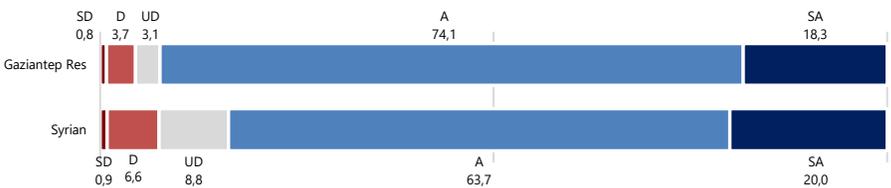

Figure 104: As a woman, I feel comfortable at my children's school

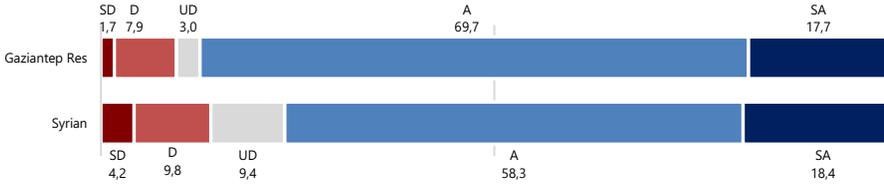

Figure 105: As a woman, I feel comfortable in a hospital or FHC

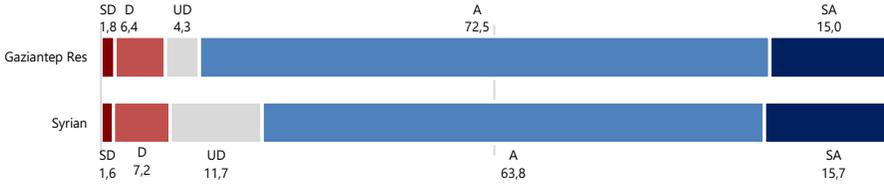

Figure 106: As a woman, I feel comfortable in the workplaces of individuals of Host Community/Syrian Refugee (Supermarket, Greengrocer, Cafe, etc.)

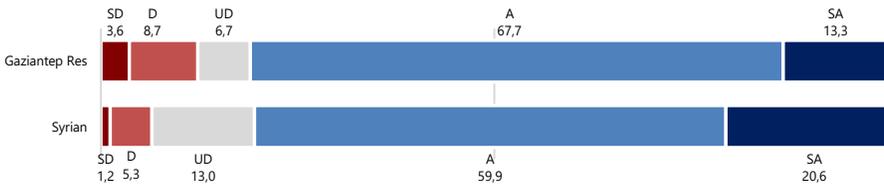

Figure 107: As a woman, I feel comfortable in malls

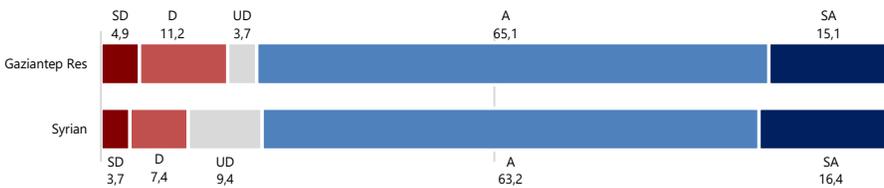

Figure 108: As a woman, I feel comfortable in my neighborhood

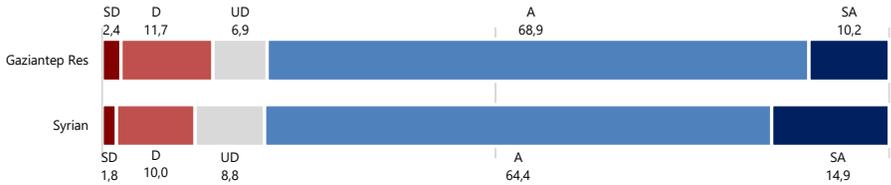

Figure 109: As a woman, I feel comfortable in the market

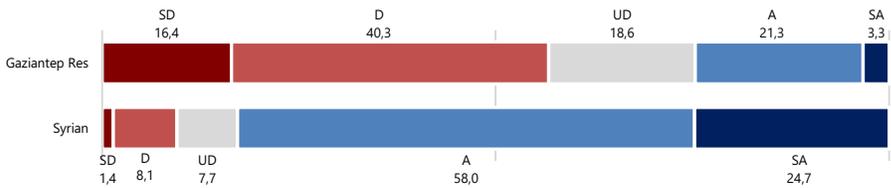

Figure 110: As a woman, I feel comfortable in the city center

To the attitude questions aiming to measure how much comfort women feel in what place, women from Gaziantep, compared to Syrian women, answered that they felt more comfortable at their children's school, in hospitals, and in workplaces belonging to Gaziantep locals or the Syrians. At the same time, it is seen that Syrian women feel more comfortable in the city center, shopping malls, neighborhood, and market than women from Gaziantep. A few points need to be underlined here: First, the city center where Syrian women feel most comfortable is where Gaziantep women feel very uncomfortable. Another point is that the hospitals where Syrian women feel the least comfortable are the places where the host community members often think they are not treated equal. We can say that the atmosphere in the hospitals caused tension between the two groups, so they are the areas where Syrian women feel least comfortable. On the other hand, attitudes towards shopping malls, which are places where Syrian women feel very comfortable, are not surprising because shopping malls relatively sterile and equalizing features in terms of movement and presence. Another issue that is important here is that women feel comfortable in their neighborhoods. This might be thanks to the characteristics of neighborhoods that render them sheltered areas, especially for women who spend most of their time in their homes and therefore in the neighborhood. Also, neighborhood satisfaction and neighborhood relations support this data. Finally, it can be said that the most comfortable place for women is the schools of their children.

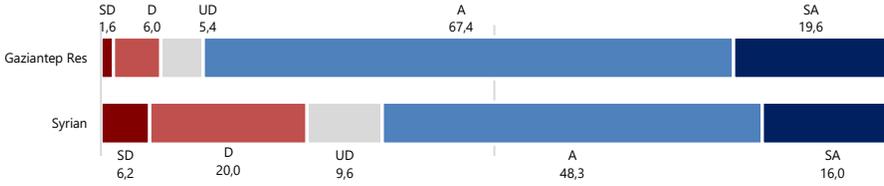

Figure 111: As a woman, I feel freer in Turkey than Syrian Women / I was in Syria

Most Syrian women respond to whether there is any change in their status after coming to Turkey as they are freer in Turkey than in Syria. This shows that the gender regime in Turkey has also positively affected Syrian women. Gaziantep women, on the other hand, at a much higher rate, think that they are freer than Syrian women.

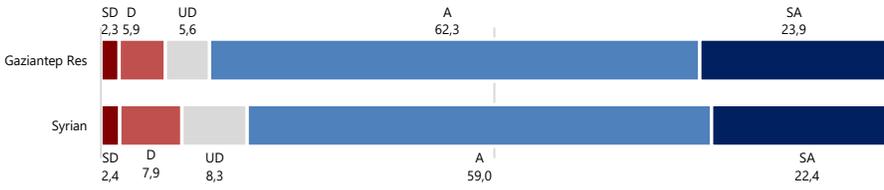

Figure 112: Men and women are more equal in Turkey than in Syria (for women)

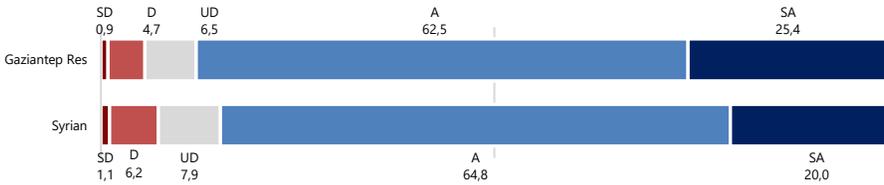

Figure 113: Men and women are equal in Turkey than in Syria (for men)

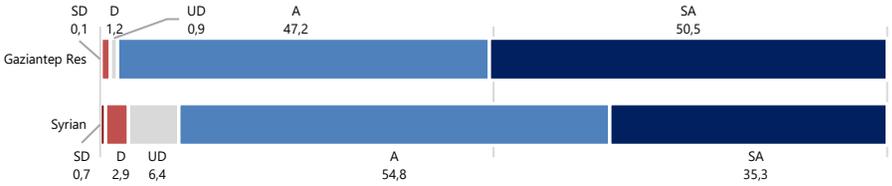

Figure 114: Women should go to university and have a profession (for women)

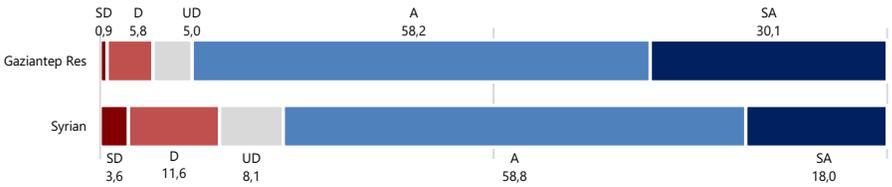

Figure 115: Women should go to university and have a profession (for men)

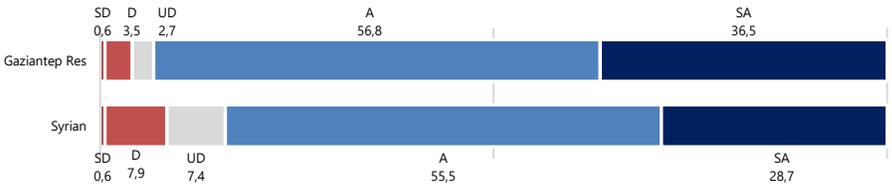

Figure 116: Women should have equal rights with men (for women)

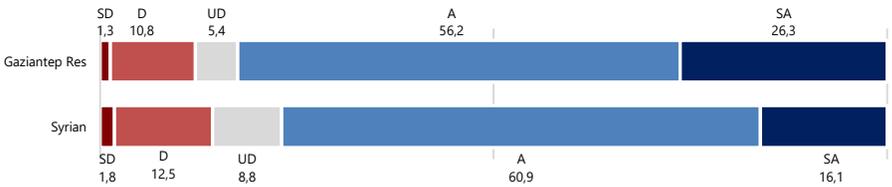

Figure 117: Women should have equal rights with men (for men)

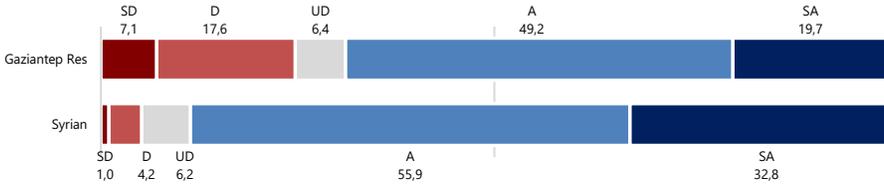

Figure 118: Women should get permission from their husbands to work (for women)

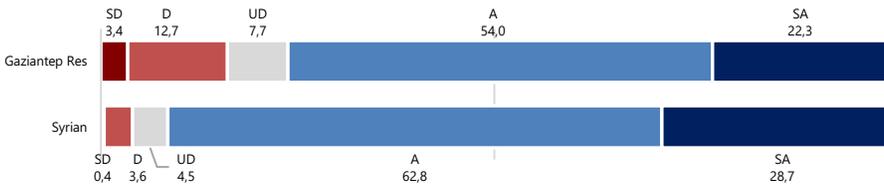

Figure 119: Women should get permission from their husbands to work (for men)

In these two graphs, where some gender-based judgments are asked, Syrian men's and women's responses are compared to the host community members' responses to the same judgment. In both groups, women are more supportive of judgments underlining gender equality. A higher rate of women in both communities attaches great importance to university education, with a higher rate of women than men, especially among Syrian women. There is a significant difference between men on the same issue. At the same time, Gaziantep men support this idea, although not as much as women, Syrian men have much less support.

Everyone accepts the idea that gender equality is higher in Turkey than in Syria. While Gaziantep women express this equality more, Gaziantep and Syrian men agree with this idea at close rates. Syrian women are the least likely to believe in this idea.

While Gaziantep women strongly support the idea that women should have equal rights with men, this ratio is 52%, relatively less, for Syrian women. While men do not support this idea as much as women, support for Syrian men decreases considerably.

The proposal of 'women should seek permission from their husbands to work' is supported by both Syrian women and Syrian men at a rate of close to 60%. This indicates the existence of a strict norm regarding gender roles in Syrian

culture. On the other hand, although Gaziantep women support this idea, this support is approximately half of the Syrian women. In this sense, it can be said that Gaziantep women are more sensitive to their freedom to work than Syrian women.

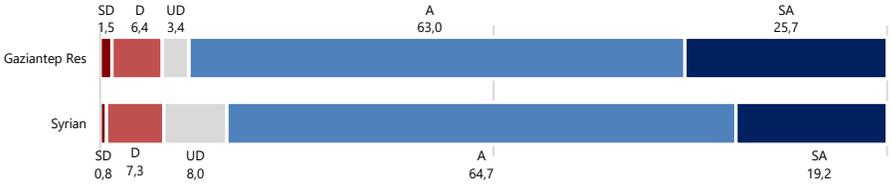

Figure 120: Men and women should make decisions at home together

Figure 121: I approve my wife to work outside the household

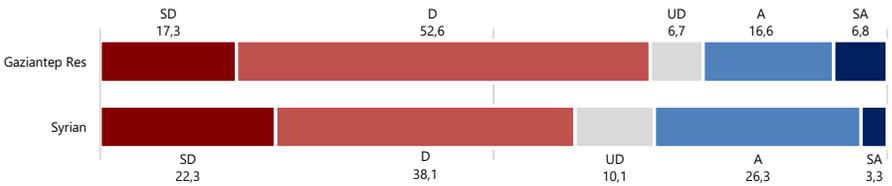

Figure 122: I approve my wife to work outside the household in Gaziantep

The responses to the proposal of ‘women should have equal rights with men’ support the responses to ‘women and men should make decisions at home together.’ The views of Syrian men and men from Gaziantep are closer to each other. Although men of both groups reject the idea that their wives work outside the household or work in another city, Gaziantep men do this at a higher rate.

Neighbor Relations

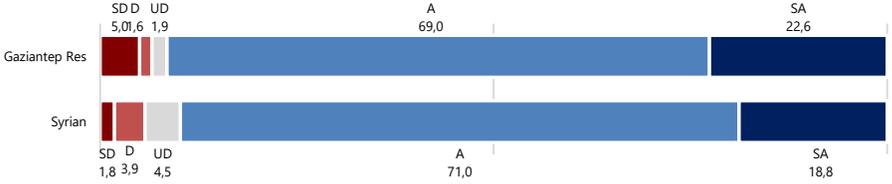

Figure 123: My Relationship with my Neighbors of Host Community / Syrian Refugee is good

Figure 124: I go to the weddings of my neighbors of Host Community / Syrian Refugee

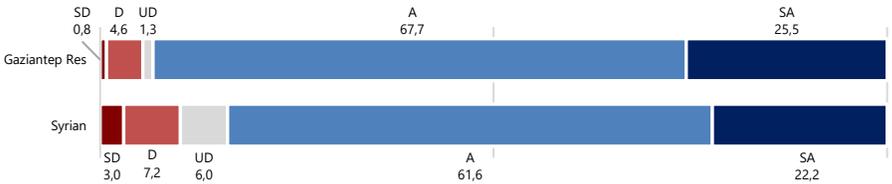

Figure 125: I go to the funeral/condolence of my neighbors of Host Community / Syrian Refugee

Figure 126: When I need, I want household goods, such as carpets, blankets, sofas, from my neighbors of Host Community / Syrian Refugee

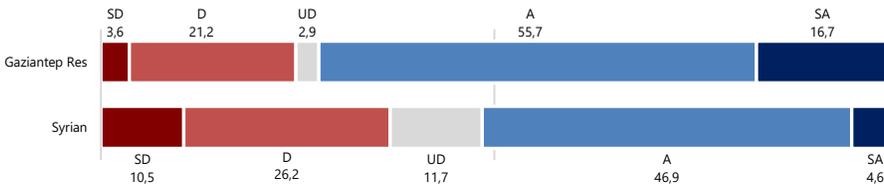

Figure 127: When there is none at home, I want food, such as vegetables, fruit, legumes, sugar, and tea, from my neighbors of Host Community / Syrian Refugee

In these figures comparing the neighborhood culture in Gaziantep with the neighborhood culture of the Syrian Refugees living in Gaziantep, the differences and similarities between the two communities can be seen. One of the most important points in sincere neighborhood relationships is to ask for something from the neighbor in case of need. While the host community members can ask their neighbors when they need something in the kitchen, the Syrian participants stand off more about this. In this sense, the difference between the two cultures is enormous. When it comes to the household item such as a carpet or a blanket, the Gaziantep locals are quite opposed to asking from the neighbor while the Syrian respondents are more open. However, for the Syrian Refugees, the rate of asking for something from their neighbors, regardless of what is necessary, is relatively low.

In both communities, participating in the neighbor's mourning and the wedding ceremony is an important neighborhood practice. Participation in the mourning is considered more important than going to a wedding in both communities. In both cases, the host community members attach more importance to these relations than the Syrian Refugees.

Despite all these differences, the responses are similar to how neighborhood relations are, and it is claimed to be good at high rates.

When the same questions above are asked this time to measure neighborhood relations with the other group (Syrian Refugees' relationship with the host community members and vice versa), the results vary dramatically. For example, the host community members can easily ask for their kitchen needs from their local neighbors, but it seems very difficult to ask from Syrian neighbors. In any case, the host community members, who are against asking for household goods, seem to be even more opposed to asking this from the Syrian neighbors. This situation may be related to marginalization and the lack of expectation from Syrian neighbors who are presumed to be in need. However, we see that the same negative attitude is also valid for the Syrians participants. It appears that the limited sharing of the Syrian neighbors among themselves is not seen among Gaziantep locals. Still, it appears that a Syrian is more likely to ask for something from a neighbor from Gaziantep.

Although it is more important to participate in the neighbor's weddings and mourning in the Gaziantep culture, it appears that they do not want the Syrian neighbors to attend their mourning and weddings. On the other hand, the Syrian respondents appear to be willing to participate in these meetings of their Gaziantep neighbors, although they are less than their own. Here, the exclusionary attitude of the host community members can be seen more easily.

Finally, when asked about the state of neighborhood relations with the other group, the Syrian respondents rated it "good" with a high score of 37,4, while the host community members said "good" with only 5,8. The Syrian Refugees stated that their neighborhood relations with their neighbors from Gaziantep became better over time (36).

Economy

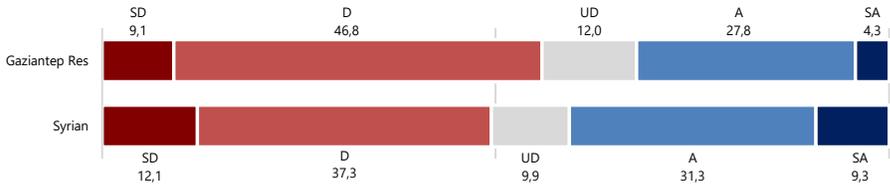

Figure 128: I have trouble finding a job due to the lack of work experience

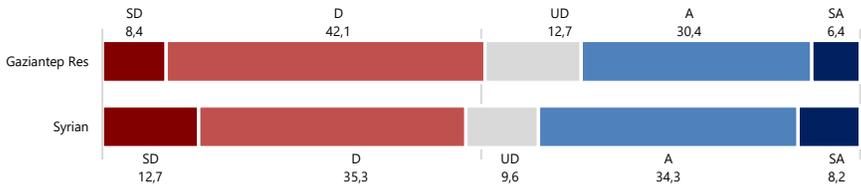

Figure 129: I have trouble finding a job due to the lack of education

Figure 130: Government institutions help me improve my job opportunities

Language barrier seriously disrupts working life as well as social life. The figures above show that the Syrian Refugees have significant difficulties in finding jobs because they do not speak Turkish. While the idea that “the lack of education and experience is an obstacle to finding a job” is denied by both groups, albeit weakly, it is rejected more among the host community members and at a lesser extent among the Syrian respondents. The view that both groups reject more and more is that “government institutions in Turkey help them to establish or develop

their businesses." In other words, the lack of support of the state in establishing and developing a business is the most frequently complained issue.

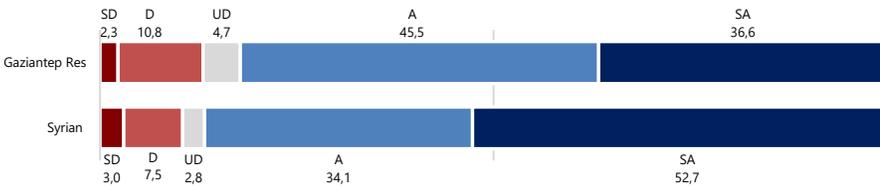

Figure 131: It is difficult for my family to survive without supports

Figure 132: I made a good living last month

Figure 133: I am better off economically compared to the last ten years

The vast majority of the Syrian participants say that their families' economic prosperity in Syria was better than it is now. For the Syrian Refugees, most of whom started almost from scratch. More people claim that their economic situation has improved in time; with a similar rate, the host community members say their situation has worsened in the last decade. The rates of financial distress are similar for both groups, with slightly more for the Syrians. Those who say that they made a good living last month are very few. Therefore, there is a serious addiction to aids in society. Both sides state that they cannot survive without substantial aids. But as can be predicted, the Syrian Refugees seem to suffer a little bit more on this issue.

Conclusion and Evaluation

In this report, in which we examined social cohesion, we compiled important data by which we could compare the situation of the Syrian Refugees in Gaziantep and the host community members and examine the encounters and perceptions between the two communities. This report provides important clues that show the pros and cons of cohesion as a political and humanitarian goal.

To gather data on the encounters and the convergence and tensions in the current coexistence, we focused our research on the districts where the Syrian Refugees live in Gaziantep. Thus, the reality of the field took us to the precariat and working-class neighborhoods. In a sense, this limitation of our study has enabled us to produce a data set. We examined the relationships within a particular class among immigrants/refugees and residents. This situation adds distinct originality to our study since various quantitative studies on the Syrian Refugees do not place much of a class axis. Ultimately, we have produced a study that focuses on the experience of coexistence of small entrepreneurs and the worker and precarious classes or middle-lower and lower socioeconomic groups at the neighborhood level.

Our report shows that in comparisons between the Syrian Refugees and the host community members in Gaziantep, there are distinct intra-class and intercultural similarities between the local and the immigrant community: for example, there are similarities in labor qualification, jobs worked, family formation, and gender patterns. Ultimately, our report demonstrates that these distinct class and intercultural commonalities and similarities work dynamically as both converging and diverging factors between the two communities. This shows once again that cohesion and coexistence cannot simply be reduced to inter-communal partnerships.

Comparisons

In terms of household size in both communities, the average is 4.4 for the host community members, 5.9 for the Syrian Refugees, which is above the Turkey average (3.35). Establishing a family is about 80% arranged in both groups, and kinship marriage at a rate of 42%, exceeding the general averages for both Syria and Turkey. Kinship marriages, which intensify with the decrease in education and socioeconomic status, is a dynamic that ensures the maintenance of family and

blood ties by increasing the importance of two communities living in the same neighborhood, under conditions of refugee and poverty, and that closes the main solidarity and sharing networks of the groups.

The most unfavorable situation in household formation regarding a rights-based approach and gender equality is early marriages, making it impossible for women to reach the right to education and work. Consequently, as for the rate of motherhood at the age of 17 and younger, it is approximately 19% and 16% for the Syrian Refugees and the host community members respectively. Again, in this manner, gender discrimination in labor market participation runs heavily in both communities. Nine-tenths of women cannot participate in the labor market. They stated that the main reason for this was the duties and care obligation in the household and the refusal of their husbands to work. When considering cohesion policies, special attention should be paid to the rights-based approach, and gender equality focuses.

It is men that make up the overwhelming majority of those participating in the labor market. There is a similarity between the quality of the work done by men from Gaziantep and the work done the Syrian Refugees in their neighborhoods while in Syria. Also, the distribution of these qualities are very similar. This similarity means that the Syrian Refugees and the host community members living in the same neighborhoods had a similar socioeconomic profile before the inter-communal "encounter" took place.

Small industry production in Gaziantep is highly developed and is an important force in the region and city's economy. As it was stated in our report in which the Syrian Refugees were studied, there is a valuable effort to craftsmanship and manufacture that come with the Syrians. While in Syria, half of those having a paid job are craftsmen and technicians. In 2020, half of the Syrian Refugees working in Gaziantep worked in this way. It is understood that the craftsmanship and vocational skills that come with the Syrians are successfully channeled into production in Gaziantep. This is a clear benefit for the urban economy. On the other hand, for those who previously worked in professional jobs, these jobs were not in question in Gaziantep, and the rate of those working in unqualified jobs increased.

Although there is an integration with the labor market, increasing the quality of employment is a serious need for both groups. The Syrian Refugees appear more fortunate in participation in the labor market than the host community members in terms of job-seeking periods. On the other hand, the Syrian Refugees' daily work hours and uninsured work rates are higher than those of Gaziantep

locals on average. Also, the average income of the Syrian Refugees is lower than those of Gaziantep, and the households that should be living on this income are also more crowded.

The situation is that the poor working ones and their families live together; however, the Syrian Refugees are in a more disadvantageous position. Bills are among the items that households have the most difficulty in paying. The Syrian participants stated that they had more difficulty paying expenses such as house rent and dues than the host community members. On the other hand, Gaziantep locals emphasized that they had more difficulty paying their food expenses than the Syrian Refugees. Access to unhealthy and cheaper food is easier than renting a cheap house in Gaziantep conditions. For the Syrian Refugees, the food item falls behind the costs for shelter.

60% of the host community members and half of the Syrian Refugees are in debt. 60% of Gaziantep locals are indebted to the bank. When it comes to borrowing for the Syrian Refugees who are propertyless, in rent, and work unregistered, the bank is not an option. Kinship and fellow citizenship solidarity come to the fore. They can only borrow on this network.

The primary reason why the Syrian Refugees shop less at national chain supermarkets than Gaziantep locals may be related to the scarcity of credit card ownership (1%). Due to the traditional grocery and neighborhood markets in the neighborhoods, shopping on credit or making bargains and lowering product prices at certain hours, especially in market places, are also effective in the emergence of these rates. Another point, especially in Gaziantep, is that with the effect of the demographic density of the Syrian Refugees, the same population has created its distribution chain and market, albeit a little, from production to consumption. The production of many food items that are either unique to Syria or not within the immigrant networks and their distribution to the grocery stores in the neighborhoods keep both economic and cultural ties alive.

While the average monthly income of the Syrian Refugees with an average household size of 5.9 persons is 2280 TL, this amount is 2841 TL for the host community members with an average household size of 4.4. A significant number of people live below the hunger threshold. The Syrian Refugees, objectively, have to live in larger families and on less income. This situation is reflected in both accommodation conditions and subjective poverty perception. Half of the Syrian Refugees and one-third of the host community members define themselves as poor and in need of help. Poverty is the main common point for both groups, although it is more severe for the Syrian Refugees. High poverty rates for both

groups, but low access to supports, may pave the way for competition and tensions.

The COVID-19 pandemic process has effects that will increase these tensions. During the COVID 19 process, many workplaces were laid-off workers or gave unpaid leave. In general, Syrian workers in informal jobs were more affected by such layoffs than the host community members. Also, it is necessary to measure the effects of the pandemic process and increase poverty in the field of schooling and gender inequality shortly to develop relevant policies.

Information channels of both groups on COVID-19 are in line with general media trends. While the Syrian Refugees mostly turn to social media and television, the host community members in Gaziantep mostly receive information about the pandemic mostly from television. The use of media can be considered in intercultural information activities within the framework of health and information and cohesion policies in the pandemic exit.

Contacts and Distances

According to our findings, the main areas where contacts and distances between the two groups are experienced are workplaces, schools and, neighborhoods. Gender inequalities are the determinants in experiences in all three areas.

Business life and education appear as the main mediums in the contact between the two communities. Women cannot participate in these channels, where men and decreasingly children can participate. Women cannot spare time for any activity outside of the house every day. Women do not go out often, even in the neighborhood, and they do not socialize much, except in the nuclear family circle. The area where they can communicate or socialize with the host community is the neighborhood. However, neighborhood relations are not frequent. Although the two groups' neighborhood relations have slowly increased over the past two years, there is little and more sending meals rather than mutual conversation, not involving prolonged face-to-face contact and conversation. The rate of neighbor visits is less than one-third addition to being the main area where social distances are constantly seen as much as contacts. The neighborhood also includes many different dynamics, such as urban space, family formation, friendship, and neighborhood relations.

There are common patterns in the use of urban areas within the neighborhood. Parks are the areas where both the Syrian Refugees and host community members spend most of their time outdoors. Especially in the post-pandemic period, parks appear as strategic places to integrate various social services for adaptation.

Family formations and bloodlines are the constituent elements of intimacy for the neighborhood. Immigrant and resident groups often marry among themselves. However, according to the answers given to whether there are Syrian-Gaziantep marriages between relatives, we see very few mutual marriages between the two groups. What happens is usually through the marriage of men from Gaziantep with Syrian women. The scarcity of intergroup marriages indicates that the social distance between Syrian Refugees and the host community members is still huge. On the other hand, kinship marriages and spouse selection are common in both groups, and the determination of family elders rather than the individuals themselves are common. These similar traditionalist attitudes in both communities are common tendencies to make intercultural marriages difficult.

There has been a decrease in mutual friendships in the last two years. In the 2018 study, the Syrian Refugees who stated that they had no friends from the host community members was 49.3%, while the rate of those who stated that they had more than one friend from Gaziantep locals was 38.5%¹². However, in this research, 70% of the Syrian participants stated that they don't have a native friend whom they are sincere with. In Gaziantep, this rate is 73%. In terms of cohesion and integration, some of the results that need to be considered carefully seem to be hidden in the rate of the friendship of both the Syrian Refugees and host community members.

On the other hand, it is significant that nearly 60% of the Syrian Refugees (after the undecided are distributed) who do not have a friend from the host community members yet, state that they want to be close friends with Gaziantep locals. The rate of Syrian participants who say "The host community members on the street behave well to me" in daily life encounters, which can be read as a continuation of this statement, is 73%, even before 11% of the undecided are distributed, which is an important data in terms of current interaction expectations and future cohesion policies. As the equivalent of the same statement, the participant from Gaziantep who say "I would like to be close friends with a Syrian"

¹²Gültekin, M. N. vd. *Gaziantep'teki Suriyeliler: Uyum, Beklenti ve Zorluklar*, 2. Baskı, Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Yayınları, 2018, s. 40.

is 17%, while the same rate is undecided. However, the point that should be emphasized is that 65% of Gaziantep locals do not want to establish close friendships with a Syrian. The high desire of the Syrian Refugees to establish friendship and the less moderate attitude of the host community members towards becoming friends with the Syrians give idea about the subsequent cohesion and inclusion policies that must be followed since in a social environment where the rates of good behavior towards the Syrian Refugees on the street are very high, this avoidance from making friends can only be explained by the lack of interaction and inclusion.

Only 2.9% of the host community members in Gaziantep stated that they cook dishes specific to Syrian cuisine at home. This rate is so low because the food identity for Gaziantep locals has a settled and solidified character, and individuals have a conservative attitude for their eating habits. Among the Syrian Refugees, the rate of those who cook a meal specific to Turkey cuisine is 23.4%. While those who go to a Syrian restaurant among the participants from Gaziantep are around 24%, 43% of the Syrian Refugees go to Turkish restaurants. While prejudice is the most important reason why the locals do not go to Syrian restaurants, the most important reason for the refugees is more related to poverty.

Attitudes

Both groups' attitudes towards each other are dynamic phenomena that include both positive and negative and sometimes hierarchical perceptions. Both communities seem to have embraced the city, and the majority wish to continue their lives in Gaziantep. Both parties are happy to live in Gaziantep at high rates. However, besides happiness, there are also concerns about poverty and discrimination. While the host community members in Gaziantep define the city's problems like unemployment, security, and discrimination, the Syrian Refugees have prioritized language, unemployment, and discrimination.

The Syrian Refugees are relatively more positive in their attitudes towards being together in the neighborhood. The questions about children playing together and getting married in the future clearly illustrate this. While the Syrian participants approve their children to play with the children of families from Gaziantep on the street, the host community families slightly welcome this. For the Syrian respondents, welcoming their both girls and boys to play with the children of the host community indicates that the Syrian Refugees are willing to adapt and

live together when appropriate conditions are established. It is noteworthy that it is noteworthy that although their attitudes towards their children to marry someone from the opposite group differ among the Syrian Refugees and Gaziantep locals, both groups display a different attitude towards their daughters and sons to marry someone from the other group. Whereas the Syrian respondents do not look very favorably on the statement "how they view their son's marriages with women from Gaziantep," they are more moderate for their daughters' marriages with men from Gaziantep. For the host community members, this situation is much sharper and quite distinct.

The host community members in Gaziantep also have some discriminatory judgments against the Syrian Refugees. One of these judgments is that the Syrian Refugees increased the house rents. The second bias is that the Syrians caused unemployment. The judgment that the Syrian Refugees caused increases in the cost of living is again strongly supported by the host community members in Gaziantep.

Another set of prejudices concerns the similarities and differences between the two cultures. Here the exclusionary see more difference, while the other that suffers from this exclusion sees or highlights the similarity. While the Syrians Refugees argue that the traditions, cuisine, and culture in Syria are similar to those in Turkey, the host community members seriously reject this. It should be noted that the vast majority of Gaziantep locals are not that familiar with the Syrian culture.

The key approach to preventing prejudices from turning into action and overcoming prejudices is developing rights awareness and knowledge. Most of the Syrian Refugees and half of the host community members stated that they do not know their rights. A rights-based approach is essential in cohesion policies and post-pandemic recovery policies.

The host community members in Gaziantep say that their concerns about the future have increased compared to the last decade. However, the Syrians Refugees' concerns about the future are much lower than when they first arrived. Here, two factors should be underlined: While the economic recession and the presence of the Syrians Refugees in recent years have made Gaziantep locals pessimistic, the situation is felt more positive by the Syrians Refugees who have survived very bad conditions. The traumatic effects of migration diminish over time, adapt to the new social environment, and have a certain working environment. They lead a more stable life, reducing their anxiety about the future.

Finally, when analyzed the rate of their hopes for the future, it can be said that the host community members in Gaziantep are indecisive and the Syrian Refugees are hopeful.

حيث صرح معظم السوريين ونصف سكان غازي عنتاب بأنهم لا يعرفون حقوقهم. و من الواضح أن النهج القائم على الحقوق ضروري في سياسات التماسك وسياسات التعافي بعد الجائحة.

و يقول سكان غازي عنتاب إن مخاوفهم بشأن المستقبل قد زادت مقارنة بالعقد الماضي. ومع ذلك، فإن مخاوف السوريين بشأن المستقبل أقل بكثير مما كانت عليه عندما وصلوا لأول مرة. و هنا يجب التأكيد على عاملين: في حين أن الركود الاقتصادي ووجود السوريين في السنوات الأخيرة جعل سكان غازي عنتاب متشائمين، فإن الوضع أكثر إيجابية بالنسبة للسوريين الذين نجوا من ظروف سيئة للغاية. فقد أدى الحد من الآثار المؤلمة للهجرة مع مرور الوقت، والتكيف مع البيئة الاجتماعية الجديدة، و الحصول على حياة أكثر استقرارا مع بيئة عمل محددة، إلى تقليل القلق الذي يشعرون به إزاء المستقبل.

وأخيراً، عندما طلب منهم تقييم آمالهم حول المستقبل، يمكن القول إن سكان غازي عنتاب كانوا محتارين حول هذا الأمر أما السوريون كانوا متفائلين.

المؤيدين للفكرة بعد استبعاد المترددين ٦٠٪ وهي نسبة مهمة. وكانت نسبة السوريين الذين ابدوا موافقتهم على مقولة " يعاملني سكان غازي عنتاب بشكل جيد في الشارع" ٧٣٪، بينما كانت نسبة المترددين منهم ١٣٪، وهذه النسب تعطي بيانات مهمة للاندماج مع المجتمع مستقبلا وتحقيق التكافل الاجتماعي. وكانت نسبة الاشخاص من سكان غازي عنتاب الذين ابدوا موافقتهم على مقولة "ارغب في ان يكون لدي صديق سوري" ١٧٪ واللافت للنظر ان نسبة المترددين منهم هي ايضا ١٧٪. ومع ذلك، فإن الشيء الرئيسي الذي يجب التركيز عليه هو أن ٦٥٪ من سكان غازي عنتاب لا يريدون تكوين صداقات وثيقة مع شخص سوري. إن ارتفاع نسبة رغبة السوريين في اقامة علاقة صداقة مع سكان غازي عنتاب وانخفاض هذه النسبة في المجتمع المقابل تعطينا معلومات هامة بالنسبة لخطوة التي يجب اتباعها لتحقيق الاندماج والتكيف. لأن نسبة الذين قالوا أنهم يعاملون بشكل جيد في الشارع عالية جدا و في هكذا وسط اجتماعي بالمقابل نلاحظ عدم رغبة لإقامة صداقة لا يمكن تفسير هذه الحالة الا بنقص التفاعل والاحتواء.

نكرت نسبة صغيرة جدًا من المشاركين من سكان غازي عنتاب حوالي ٩.٢٪، أنهم يطبخون المأكولات السورية في المنزل. والسبب في هذا المعدل المنخفض هو أن الهوية الغذائية لسكان غازي عنتاب قد تم تسويتها وترسيخها وأن الأفراد لديهم موقف متحفظ تجاه عاداتهم الغذائية. اما عن نسبة السوريين الذين يطبخون الاطعمة التركية في منازلهم كانت ٢٣،٤٪. من بين المنضمين الى البحث هذا كانت نسبة سكان غازي عنتاب الذين يذهبون الى مطاعم السوريين حوالي ٢٤٪، بينما كانت نسبة السوريين الذين يذهبون الى مطاعم سكان غازي عنتاب ٤٣٪. في حين أن السبب الأهم في عدم الذهاب إلى المطاعم السورية هو التعصب فإن السبب الأكثر أهمية عند السوريين في عدم الذهاب الى مطاعم سكان غازي عنتاب هو أكثر ارتباطا بالفقر.

المواقف

مواقف كلا المجتمعين تجاه بعضهما البعض هي ظواهر حركية تفاعلية تشمل التصورات الإيجابية والسلبية وأحيانًا الهرمية. ويبدو ان كلا المجتمعين قد اعجبا بالمدينة وافادوا انهم يرغبون في العيش فيها. كلا الطرفين سعداء للغاية بالعيش في غازي عنتاب. ومع ذلك، إلى جانب السعادة، هناك أيضًا مخاوف تنشأ حول الفقر والعنصرية. اوضح سكان غازي عنتاب ان المشاكل التي يواجهونها في المدينة هي مشاكل تتعلق بالامان والعنصرية. في حين ان المشاكل التي تواجه السوريين هي مشاكل اللغة و البطالة والعنصرية.

يعتبر السوريون أكثر إيجابية نسبيًا في مواقفهم تجاه التعايش مع سكان غازي عنتاب في نفس الحي. و توضح الأسئلة حول لعب الأطفال معًا والزواج في المستقبل ذلك بوضوح. في حين ان السوريين ينظرون نظرة ايجابية للعب اطفالهم مع اطفال سكان غازي عنتاب، الا ان قلة قليلة من سكان غازي عنتاب ابدت ترحيب بهذه الفكرة. بالنسبة للأشخاص السوريين الذين تمت مقابلتهم، فإن ترحيبهم لفكرة لعب اطفالهم الذكور والاناث للعب مع اطفال غازي عنتاب تشير إلى أن السوريين أكثر استعدادًا للتكيف والعيش معًا عند تهيئة الظروف المناسبة. وتجدر الإشارة إلى أنه على الرغم من اختلاف مواقف أبنائهم من الزواج بشخص من المجتمع الآخر و اختلاف مواقف السوريين وسكان غازي عنتاب، إلا أن كلا المجتمعين يتغير موقفه حسب جنس الابناء المتزوجين. غالبًا لايهتم السوريين بزواج ابنائهم الذكور مع نساء غازي عنتاب الا انه من الواضح انهم يتجنبون تزويج بناتهم الى سكان غازي عنتاب.

لدى سكان غازي عنتاب أيضًا بعض الأحكام التمييزية ضد السوريين. أحد هذه الأحكام هو أن السوريين تسببوا في رفع الإجراءات. اما عن التحيز الثاني هو أن السوريين يسببون البطالة. مرة أخرى، يؤيد شعب غازي عنتاب بشدة بأن السوريين يسببون في رفع تكاليف المعيشة.

وهناك مجموعة أخرى من الأحكام المسبقة تتعلق بأوجه التشابه والاختلاف بين الثقافتين. هنا يمكن ان نقول بان الطرف الذي يستبعد (سكان غازي عنتاب) يرى العديد من الفروقات، أما الطرف الذي تعرض للاستبعاد (السوريين) يميل الى رؤية انه هناك تشابه. ويؤكد السوريون أن التقاليد والمأكولات والثقافة في سوريا مماثلة لتلك الموجودة في تركيا، في حين يرفض سكان غازي عنتاب هذا الادعاء بشدة. وتجدر الإشارة أيضاً إلى أن الغالبية العظمى من سكان غازي عنتاب ليسوا على دراية بالثقافة السورية. النهج الرئيسي للتغلب على التحيزات وكذلك منعها من التحول إلى اعمال مديرة هو تنمية الوعي بالحقوق والمعرفة.

ومن الممكن ان تزيد هذه التوترات في جائحة كورونا. فانه ضمن هذه الجائحة تم فصل العديد من اعمالهم او اعطائهم اجازة غير مدفوعة الاجر. وبشكل عام كان تأثير فصل العمال اكبر على السوريين خاصة الذين يعملون في اعمال غير رسمية منهم.

بالإضافة إلى ذلك، من الضروري قياس آثار عملية الجائحة وزيادة الفقر في مجال التعليم وعدم المساواة بين الجنسين من أجل تطوير السياسات ذات الصلة في المستقبل القريب. يتلقى السوريون المعلومات حول جائحة كورونا من التلفاز ووسائل التواصل الاجتماعي بينما سكان غازي عنتاب يتلقون هذه المعلومات بنسبة كبيرة من التلفاز. يمكن أن يؤخذ استخدام وسائل الإعلام في عين الاعتبار في أنشطة المعلومات بين الثقافات في إطار سياسات الصحة والتماك في الخروج من الجائحة.

الاتصالات والمسافات

وفقا للنتائج التي توصلنا إليها، فإن المساحات الرئيسية التي تكون فيها الاتصالات والمسافات بين المجتمعين هي أماكن العمل والمدارس والأحياء. عمليا، و في جميع المجالات الثلاثة، تعتبر أوجه عدم المساواة بين الجنسين محددة تماما.

تظهر الحياة العملية والتعليم كفتاتين رئيسيتين للتواصل بين المجتمعين. و لا تستطيع المرأة أن تشارك في هذه المجالات التي يشارك فيها الرجال وبشكل أقل الأطفال. لا تستطيع النساء قضاء الوقت في أي نشاط خارج المنزل كل يوم، حتى في الحي ذاته، و لا تخرج النساء كثيرًا، و علاقاتهم الاجتماعية خارج دائرة الأسرة تكاد تكون معدومة. المنطقة التي يمكنهم فيها التواصل أو الاختلاط مع المجتمع المضيف هي الحي. ومع ذلك، لا تنتشر علاقات الجوار هذه بشكل عام. وعلى الرغم من أن علاقات الجوار بين المجموعتين قد ازدادت ببطء على مدى العامين الماضيين، إلا أنها تقتصر على إرسال الطعام من المقابلات المتبادلة، مما يعني أنها لا تنطوي على اتصال طويل وجهاً لوجه و محادثات. واقتصرت زيارة الجيران على ما نسبته أقل من الثلث.

وبجانب تطبيق قواعد المسافة الاجتماعية ضمن الحي الا ان الحي يتضمن علاقات الصداقة وعلاقات الجوار وعلاقات التكوين الاسري. كما ان هناك أنماط شائعة في استخدام المناطق الحضرية داخل الحي.

كما ان المتنزهات هي المناطق التي يقضي فيها السوريون وسكان غازي عنتاب معظم وقتهم فيها في الهواء الطلق. على وجه الخصوص، في فترة ما بعد الجائحة، تظهر المتنزهات كأماكن استراتيجية للعمل فيها على بعض الخدمات الاجتماعية المختلفة من أجل تحقيق التوافق. التشكيلات العائلية و روابط الدم هي العناصر المكونة للعلاقة الصميمية للحي. وغالبًا ما يتزوج المهاجرون والمقيمون فيما بينهم. ومع ذلك، وفقًا للإجابات المقدمة على سؤال " ما إذا كان هناك زواج بين السوريين وسكان غازي عنتاب من بين أقربائكم ؟"، نرى أن الزواج المتبادل بين المجتمعين منخفض جدًا. وما يحدث عادة يكون من خلال زواج رجال من سكان غازي عنتاب من نساء سوريات.

و تشير ندرة الزواج بين المجتمعين إلى أن المسافة الاجتماعية بين السوريين وسكان غازي عنتاب (لا تزال) كبيرة. ومن ناحية على الرغم اخرى فان زواج الاقارب بين المجتمعين منتشر بشكل كبير الى ان اختيار كبار السن الزوجة للأفراد هو امر شائع ايضا في كلا المجتمعين.

في دراسة سابقة اجريت اواخر عام ٢٠١٧ افاد ٤٩،٣٪ من السوريين انهم لا يمتلكون اي صديق من سكان غازي عنتاب، بينما كانت نسبة من افادوا انهم يمتلكون اكثر من صديق واحد من سكان غازي عنتاب ٣٨،٥٪. ^٦ وقد كانت نسبة السوريين الذين افادوا انهم لا يمتلكون صديق مقرب من سكان غازي عنتاب ٧٠٪، بينما كانت هذه النسبة بين سكان غازي عنتاب ٧٣٪. و يبدو أن بعض النتائج التي يجب أخذها في عين الاعتبار بعناية من حيث الاندماج مخفية في معدل الصداقة بين سكان غازي عنتاب والسوريين. . ويبدو أن بعض النتائج التي ينبغي التأكيد عليها بعناية من حيث الانسجام والتكامل مخفية في معدلات الصداقة بين سكان غازي عنتاب والسوريين على حد سواء. لأن الأشخاص السوريين الذين تم سؤالهم عن اقتراح "ارغب في ان يكون لدي صديق من غازي عنتاب" كانت نسبة

٦ جول تكين ، م. ن. فد. السوريون في غازي عنتاب: التوافق، التوقعات و الصعوبات، الطبعة الثانية، غازي عنتاب: مطبوعات جامعة غازي عنتاب ، ٢٠١٨ ، الصفحة :٤٠

ان الإنتاج الصناعي الصغير في غازي عنتاب متطور للغاية و بعد قوة مهمة في اقتصاد المنطقة والمدينة. كما ذكرنا في تقريرنا، عندما دققنا وضع السوريين، هناك قيمة ثمينة من حيث الحرفية والتصنيع الذي جلبهما السوريون معهم. وأثناء تواجدهم في سوريا، نصف العاملين بأجر هم حرفيون وفنيون. في عام ٢٠٢٠، نصف السوريين في غازي عنتاب كانوا يعملون بهذه الطريقة. من الواضح أن المهارات الحرفية والمهنية التي تأتي مع السوريين يتم توجيهها بنجاح إلى الإنتاج في غازي عنتاب. وهذا الشيء يعتبر عنصر ذات أهمية واضحة بالنسبة للمدينة. من ناحية أخرى هناك من كان يعمل بأعمال احترافية سابقا وعندما جاء إلى غازي عنتاب أصبح يعمل بأعمال متدنية ونسبة هؤلاء الأشخاص ارتفعت مع مرور الوقت.

و إذا ما تحدثنا عن التكامل في سوق العمل، فإن الحاجة لرفع جودة استخدام العمالة هي حاجة ملحة لكلا المجتمعين. ويبدو ان السوريين أكثر حظا في الحصول على عمل في وقت قصير أكثر من سكان غازي عنتاب. من ناحية أخرى فان معدل السوريين الذين يعملون لساعات طويلة دون تأمين اجتماعي اعلى من معدل السكان في غازي عنتاب. بالإضافة إلى ذلك يقل متوسط دخل السوريين أيضاً عن متوسط دخل سكان غازي عنتاب، كما أن الأسر التي تحتاج إلى العيش على هذا الدخل هي أيضاً أكثر اكتظاظاً بالسكان.

والحالة هي عمل الفقراء الذين يقطنون مع عائلاتهم ويمكن القول ان السوريين وضعهم اسوء من هذه الناحية. الفواتير هي واحدة من العوائق التي تواجه الأسرة صعوبة في دفعها.

وقد ذكر السوريون أنهم يواجهون صعوبة في دفع نفقات مثل إيجار المنزل والمستحقات أكثر من سكان غازي عنتاب. من ناحية أخرى أكد سكان غازي عنتاب على أنهم يجدون صعوبة أكبر من ناحية مصاريف الطعام. اما بالنسبة للسوريين فان الحصول على طعام غير صحي ورخيص اسهل من تأمين ايجار منزل في غازي عنتاب وهنا نستنتج ان مصاريف الطعام تأتي بعد مصاريف الايجارات بالنسبة للسوريين.

٦٠ % من سكان غازي عنتاب مديون و ٥٠ % من السوريين مديون ايضا، ٦٠ % من سكان غازي عنتاب مديون للبنك. بالنسبة لجميع السوريين القاطنين في الاجار وليست لديهم املاك وغير مسجلين بالتأمين عندما يتعلق الأمر باقتراض المال، فإن البنك ليس خياراً لهم ويأتي تضامن القرابة والزمالة في مقدمة خياراتهم. وقد يكون السبب في انخفاض نسبة السوريين الذين يتسوقون من مجمعات التسوق الوطنية الكبيرة هو قلة امتلاكهم لبطاقات الائتمان بالمقارنة مع سكان غازي عنتاب والتي تبلغ ١٪. ولأن التسوق من البقالات التقليدية والاسواق الشعبية خصوصا ان في بعض الساعات المعينة هناك تخفيضات يصب في مصلحة السوريين بشكل كبير ومن الممكن مناقشة البائع حول تخفيض الاسعار. ومن الجوانب الأخرى أن السكان أنفسهم أنشأوا سلسلة التوزيع الخاصة بهم وسوق خاص بهم، من الإنتاج إلى الاستهلاك، بسبب الكثافة السكانية للسوريين.

إن إنتاج العديد من المواد الغذائية التي تنفرد بها سوريا والتي لا تنفرد بها من قبل المهاجرين السوريين وتوزيعها على محلات البقالة في الأحياء، يحافظ على العلاقات الاقتصادية والثقافية. يتم تقديم المساعدة والخدمات الاجتماعية للسوريين وسكان غازي عنتاب في مؤسسات منفصلة تماما. بينما يتلقى معظم السوريين مساعداتهم من الهلال الأحمر، في حين ان مراكز تقديم الطلبات بالنسبة لسكان غازي عنتاب هي مؤسسات المساعدات الاجتماعية والتضامن. والسبب الرئيسي لذلك هو أن الهلال الأحمر، وهو مؤسسة مركزية، مرخص ومجهز بوصفه المنظمة "الرئيسية" المسؤولة عن المساعدة والخدمات الاجتماعية للسوريين.

ومع ذلك، فإن المساعدة هي إحدى القنوات الرئيسية التي يرتبط من خلالها الأفراد بالمؤسسات وتلعب دوراً رئيسياً في الوصول إلى أنظمة الخدمة الاجتماعية التي تهدف إلى تطوير العلاقات داخل المجتمع، وخاصة في أنظمة التعليم والصحة. ويمكن أن يكون تقديم المساعدة والخدمات الاجتماعية تحت سقف مشترك وسيلة فعالة لضمان زيادة الشراكة على أساس الحقوق والشفافية والنزاهة من خلال القيام بالأشياء سوية.

في حين أن متوسط الدخل الشهري للسوريين بمتوسط حجم عائلي يبلغ ٩.٥ شخصاً هو ٢٢٨٠ ليرة تركية، فإن هذه القيمة هي ٢٨٤١ ليرة تركية لأفراد غازي عنتاب بمتوسط حجم عائلي يبلغ ٤.٤. حيث يعيش عدد كبير من الناس تحت خط الجوع. ان السوريين يعيشون ضمن عائلات كبيرة ومستوى دخل قليل وهذا يبين لنا ظروف الإقامة الصعبة والفقر لديهم. في حين ان من بين كل ثلاثة اشخاص من سكان غازي عنتاب يحتاج الى المساعدة المادية فان هذه النسبة عند السوريين تشكل النصف. ان الفقر هو نقطة مشتركة لكلا المجتمعين و هو منتشر أكثر بين السوريين. وعلى ذلك فان عدم الوصول الى المساعدات قد يفتح طريقا الى التوتر والمنافسة بين كلا المجتمعين.

النتائج و التقييم

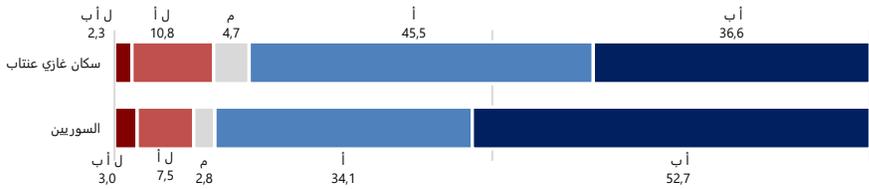
في هذا التقرير، بحثنا في التماسك الاجتماعي، و جمعنا بيانات مهمة قارنا فيها وضع السوريين وسكان غازي عنتاب، وبحثنا في المقارنات والتصورات بين المجتمعين. يقدم هذا التقرير أدلة مهمة توضح إيجابيات وسلبيات التكيف كهدف سياسي وإنساني. ركزنا مجال بحثنا على المناطق التي يعيش فيها السوريون في غازي عنتاب، من أجل جمع البيانات عن نقاط الاختلاف والتقارب والتوترات في التعايش الحالي. وهكذا، أخذنا واقع الميدان إلى أحياء الطبقة العاملة والمحفوفة بالمخاطر. بمعنى اخر، مكننا هذا القيد من دراستنا من إنتاج مجموعة بيانات حيث نقوم بفحص العلاقات داخل فئة معينة بين المهاجرين / اللاجئين والمقيمين.

ويضيف هذا الوضع أصالة مختلفة لعملائنا، حيث أن الدراسات الكمية المختلفة عن السوريين ليس لديها مساحة كبيرة لمحور هذه الطبقة. في النهاية، أنتجنا دراسة تركز على تجربة التعايش بين أصحاب المشاريع الصغيرة والعمال والطبقات المحفوفة بالمخاطر أو المجموعات الاجتماعية الاقتصادية المتوسطة والدنيا على مستوى الحي. يُظهر تقريرنا أنه في المقارنات بين السوريين وسكان غازي عنتاب، هناك قواسم مشتركة واضحة في الطبقات وما بين الثقافات بين المجتمع المحلي ومجتمع المهاجرين: على سبيل المثال، هناك أوجه تشابه في مؤهلات العمل والوظائف وتكوين الأسرة و دور كل جنس في المجتمع. في نهاية المطاف، يوضح تقريرنا أن هذه القواسم المشتركة والتشابهات بين الطبقات و ما بين الثقافات تعمل بشكل حركي وتفاعلي كعوامل مقربة و مبعدة بين المجتمعين في نفس الوقت. و يوضح هذا لنا مرة أخرى أن الانسجام والتعايش لا يمكن اختزالهما في شرائكات عبر المجتمعات.

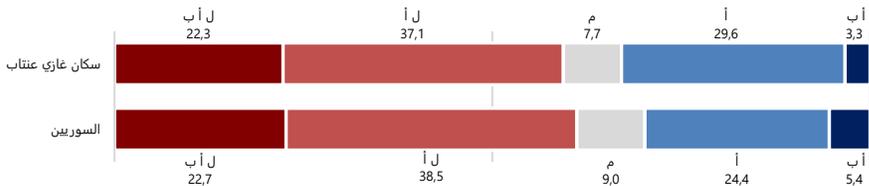
المقارنات

المقارنات من حيث تكوين الأسرة، يبلغ متوسط عدد افراد الأسرة في كلا المجتمعين ٤.٤ لسكان غازي عنتاب و ٩.٥ للسوريين. في حين ان متوسط افراد الاسرة في تركيا أعلى من ٣.٣٥. بالنسبة لموضوع تأسيس العائلة و الزواج فإن الزواج التقليدي في كلا المجتمعين حصل على نسبة ٨٠٪، بينما نسبة زواج الاقارب هي ٤٢٪ وهي نسبة تتخطى النسبة العامة في تركيا وسوريا. إن زواج الأقارب، الذي يكثر مع انخفاض مستوى التعليم والوضع الاجتماعي والاقتصادي، هو ديناميكية تضمن الحفاظ على الروابط الأسرية وروابط الدم من خلال زيادة أهمية مجتمعين يعيشان في نفس الحي، في ظل ظروف اللجوء والفقر، مما يؤدي إلى انغلاق العلاقات الاجتماعية فيما بينهم.

إن أكثر الحالات غير الملائمة في تكوين الأسرة، و أكثر ما هو بعيد عن نهج المساواة الاجتماعية بين الجنسين هو الزواج المبكر، مما يجعل من المستحيل على المرأة الحصول على التعليم والعمل، وبالتالي فإن معدل الأمومة السوريين قبل سن ١٧ عاما هو ١٩ % و ١٦٪ لسكان غازي عنتاب. مرة أخرى بهذه الطريقة، فإن التمييز على أساس الجنس في المشاركة في سوق العمل منتشر بشكل كبير في كلا المجتمعين. تسعة أعشار النساء لا يمكنهن المشاركة في سوق العمل. وذكروا أن السبب الرئيسي لذلك هو الأعمال المنزلية والتزامات الرعاية في الأسرة ورفض أزواجهن العمل. وعند النظر في سياسات التماسك، ينبغي إبداء اهتمام خاص للنهج القائم على الحقوق وتركيز المساواة بين الجنسين في المجتمع. يشكل الرجال الغالبية العظمى من المشاركين في سوق العمل. إن جودة العمل الذي يقوم به الرجال من سكان غازي عنتاب والعمل الذي يقوم به السوريون المقيمين في نفس الحي أثناء تواجدهم في سوريا متشابهة للغاية هذا التشابه يعني أن السوريين وسكان غازي عنتاب الذين يعيشون في نفس الأحياء كان لديهم صورة اجتماعية واقتصادية مماثلة قبل حدوث اللقاء بين المجتمعين.

الشكل ١٣٢: من الصعب على عائلتنا العيش بدون مساعدات

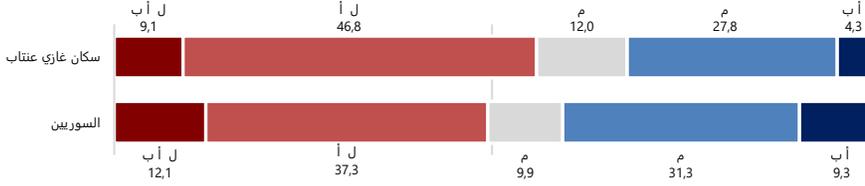
الشكل ١٣٣: أمنت معيشتي بشكل مريح الشهر الفائت

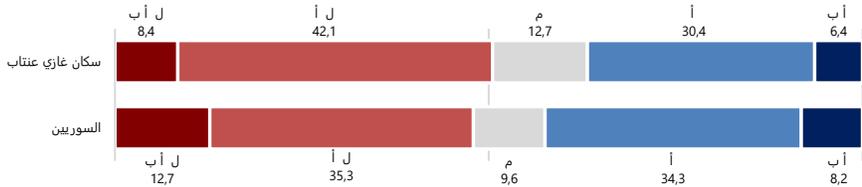
الشكل ١٣٤: من الناحية الاقتصادية أنا في حال أفضل مما كنت عليه في السنوات العشر الأخيرة

تقول الغالبية العظمى من السوريين إن الازدهار الاقتصادي لعائلاتهم في سوريا أفضل مما هو عليه الآن. بالنسبة للسوريين، العديد منهم قد بدأ من الصفر هنا تقريباً، و هناك مزاعم بأن وضعهم الاقتصادي قد تحسن أكثر مما كان عليه عند وصولهم. و بنفس المعدل، يقول سكان غازي عنتاب إن وضعهم الاقتصادي ازداد سوءاً في العقد الماضي. معدلات الضائقة المالية متشابهة لكلا المجتمعين، مع ارتفاع طفيف بالنسبة للسوريين. هناك عدد قليل من الذين أوضحوا انهم استطاعوا تأمين معيشتهم بشكل جيد خلال الشهر الماضي. وهذا الامر يوضح ان المجتمع قد اعتاد على تلقي المساعدات بشكل كبير. أفاد نسبة كبيرة من كلا الجانبين أنه لا يمكن أن يعيش بدون مساعدة. بطبيعة الحال، يبدو أن السوريين يعانون أكثر قليلاً من هذه القضية.

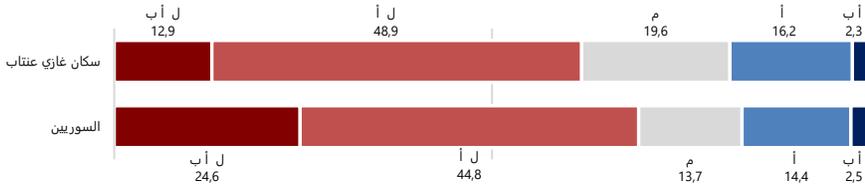
الاقتصاد

الشكل ١٢٩: أجد صعوبة في العثور على عمل بسبب نقص الخبرة العملية لدي

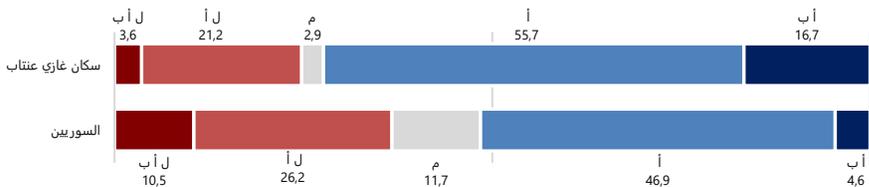

الشكل ١٣٠: أجد صعوبة في العثور على عمل بسبب تعليمي الغير كافٍ

الشكل ١٣١: المؤسسات الرسمية تساعدني في تحسين فرص العمل

يقف حاجز اللغة في وجه الحياة العملية وكذلك الحياة الاجتماعية بشكل جدي. حيث تظهر الرسوم البيانية أعلاه أن السوريين يواجهون صعوبات كبيرة في العثور على عمل بسبب عدم إتقانهم اللغة التركية. وتم رفض فكرة "ان نقص التعليم والتجربة يشكل عائق امام ايجاد فرصة عمل " من قبل كلا المجتمعين الا ان نسبة سكان غازي عنتاب كانت اكبر. اما الفكرة التي رفضها كلا المجتمعين بشدة هي ان "المنظمات الرسمية في تركيا تساعدنا على تأسيس أعمالهم و تطويرها". وبعبارة أخرى، فإن عدم وجود دعم من قبل الدولة في إنشاء وتطوير الأعمال التجارية هي القضية الأكثر شكوى.

الشكل ١٢٨: أطلب من جيراني في المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) بعض المنتجات الغذائية مثل الخضار والفاكهة والبقوليات والسكر والشاي عند انقطاعي منها في المنزل

في هذه الرسوم البيانية التي تقارن ثقافة الجيران في غازي عنتاب بثقافة الجيران للسوريين الذين يعيشون في غازي عنتاب، يمكن رؤية الاختلافات والتشابهات في ثقافة الجيران بين المجتمعين. من أهم النقاط في علاقات الجوار الصادقة أن تطلب شيئاً من الجار في حالة الحاجة. يمكن لسكان غازي عنتاب أن يطلبوا من جيرانهم بشكل أكثر راحة عندما يكون هناك شيء مفقود من المطبخ، في حين أن السوريون أكثر ابتعاداً عن هذا الأمر. بهذا المعنى، فإن الفروق بين الثقافتين كثيرة للغاية. فعندما يتعلق الأمر بأداة منزلية مثل السجاد أو البطانية، فإن سكان غازي عنتاب يعارضون تماماً مسألة الطلب من الجار، بينما السوريون أكثر انفتاحاً في هكذا أمور. ولكن بالنسبة للسوريين فإن نسبة طلب شيء من عند الجيران منخفضة، بغض النظر عن الشيء المطلوب.

في كلا المجتمعين يعد حضور العزاء والافراح للجوار امر مهم جدا في مفهوم الجيرة. ويعتبر حضور العزاء أكثر أهمية من حضور الافراح بالنسبة لكلا المجتمعين. في كلتا الحالتين، يعطي سكان غازي عنتاب أهمية أكبر لهذه العلاقات أكثر من السوريون.

وعلى الرغم من كل هذه الفروق إلا ان الغالبية اجابت ان علاقات الجوار جيدة.

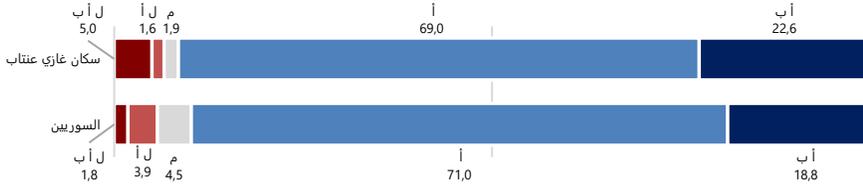
وعند مقارنة نفس الاسئلة بالنسبة للجوار من المجتمع الاخر فاننا سوف نرى نتائج مغايرة بشكل حاد. في حين ان سكان غازي عنتاب كانوا يطلبون لوازيم للمطبخ من جيرانهم من نفس المجموعة بكل اريحية فانهم يستصعبون ذلك جدا عندما يكون الجار من السوريون. اما بالنسبة لطلب الاشياء المنزلية من الجار فكما ذكرنا سابقا فان سكان غازي عنتاب يعارضون هكذا امور وعندما يتعلق الامر بالجار السوري لاحظنا انهم أكثر اعتراض. لانه قد يكون الجار فعليا يستخدم هذه الاشياء و عندما يتعلق الامر بالجار السوري فانه من المعروف ان السوريون هم بحاجة فانه من غير المنطقي طلب الاشياء منهم. لذلك نرى ان موقف سكان غازي عنتاب السلبي ينطبق على السوريون ايضا. وقد تبين ان السوريون يتشاركون فيما بينهم ولا يتشاركون مع الجيران من سكان غازي عنتاب. الى انه تبين ان احتمالية طلب السوري شيء ما من جاره من سكان غازي عنتاب امر وارد. على الرغم من اهمية المشاركة في العزاء وحفلات زفاف الجيران في ثقافة غازي عنتاب الا انه اتضح ان السوريون لا يرغبون بالمشاركة فيها. وقد تبين ان السوريون يرغبون بالانضمام الى مجالس سكان غازي عنتاب ولو ان رغبتهم اقل من رغبتهم بالمشاركة في الاجتماعات فيما بينهم، وهنا يتضح لنا المواقف المنبوذة لسكان غازي عنتاب.

و أخيراً، عند سؤالهم عن حالة علاقات الجوار مع المجتمع، صنّفها السوريون على أنها جيدة بدرجة عالية بلغت ٣٧.٤ نقطة، بينما قال سكان غازي عنتاب إنها جيدة بمجموع ٥.٨ نقاط فقط.

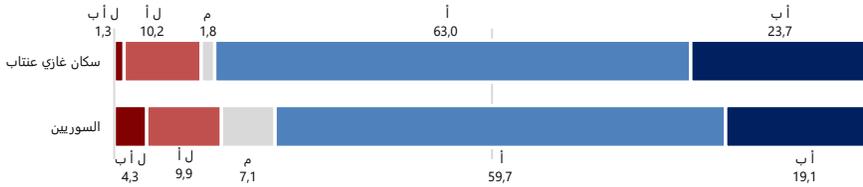
وبالإضافة إلى ذلك، وفي سؤال مماثل، يقول السوريون إن علاقات الجوار مع جيران غازي عنتاب أفضل

مع مرور الوقت.

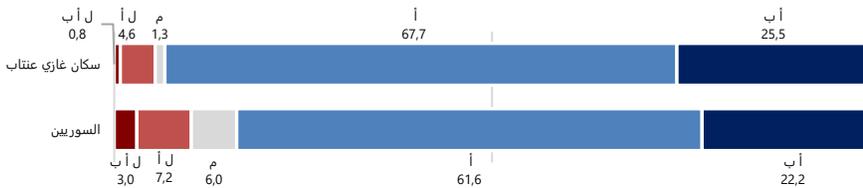
الجيرة

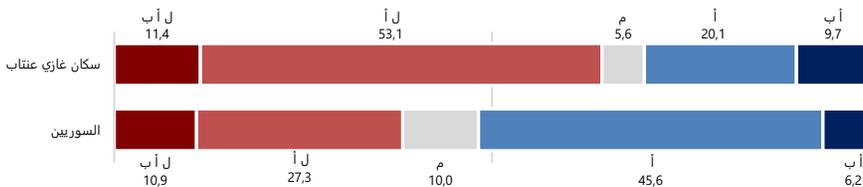
الشكل ١٢٤: لدي تواصل جيد مع جيراني في المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون)

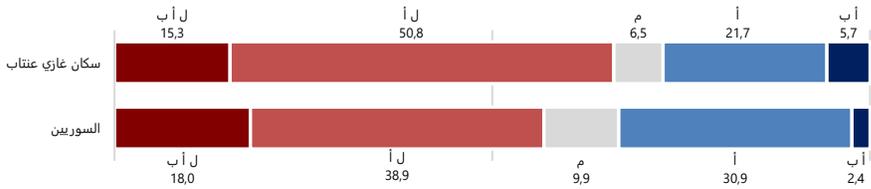
الشكل ١٢٥: أذهب إلى حفلات زفاف جيراني في المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون)

الشكل ١٢٦: أحضر جنازة / عزاء جيراني في المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون)

الشكل ١٢٧: أطلب أدوات منزلية مثل السجاد والبطانيات والكراسي عندما أحتاجها من جيراني في المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون)

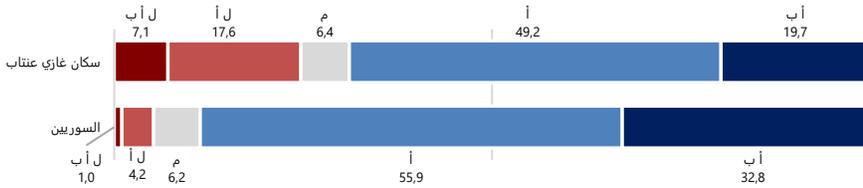

الشكل ١٢٢: أرحب بفكرة عمل زوجتي بعمل خارج المنزل

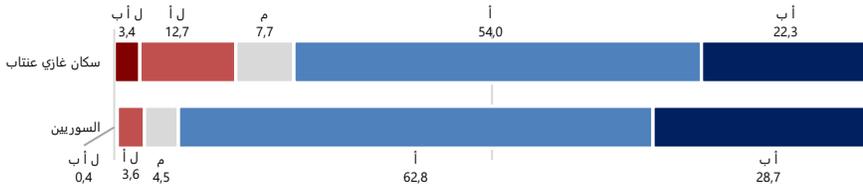

الشكل ١٢٣: أرحب بفكرة عمل زوجتي بعمل خارج المنزل في غازي عنتاب

يمكننا أن نرى الدعم الذي يجب أن تتمتع به النساء بحقوق متساوية مع الرجال في فكرة أن النساء والرجال يجب أن يتخذوا القرارات في المنزل معاً. وحول هذا الموضوع فإن آراء الرجال السوريين ورجال غازي عنتاب قريبة من بعضها البعض. على الرغم ان الرجال من كلا المجتمعين يرفضون عمل المرأة خارج المنزل او خارج المدينة، الا ان الرجال من سكان غازي عنتاب يفعلون ذلك بنسبة كبيرة.

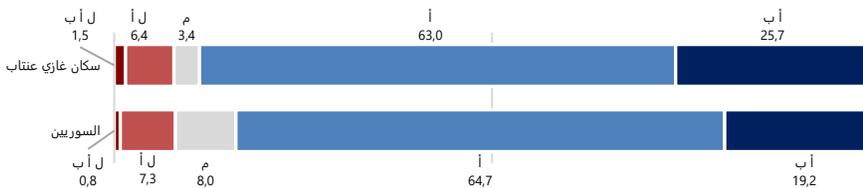

الشكل ١١٩: يجب أن تحصل النساء على إذن من أزواجهن للعمل (تم سؤاله للنساء)

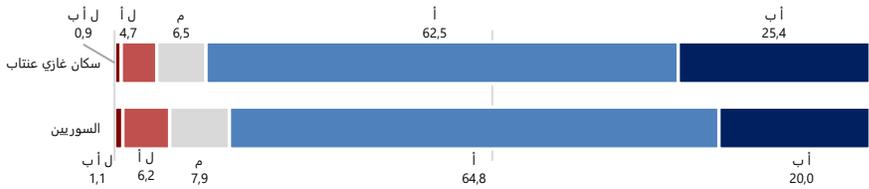

الشكل ١٢٠: يجب أن تحصل النساء على إذن من أزواجهن للعمل (تم سؤاله للرجال)

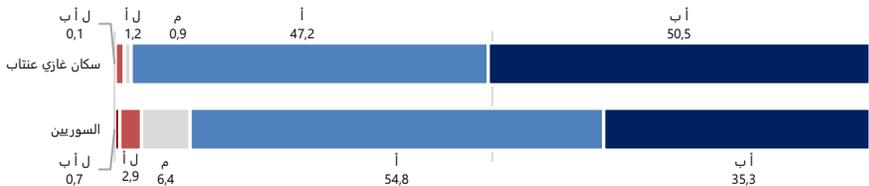
في هذين الرسمين البيانيين، يتم طرح بعض الأحكام القائمة على النوع الاجتماعي، حيث تمت مقارنة ردود فعل الرجال والنساء السوريين مع ردود فعل الرجال والنساء في غازي عنتاب على نفس الحكم. في كلا المجتمعين، كانت النساء أكثر دعماً لأحكام المساواة. على الرغم من قلة النساء السوريات في هذه المقارنة إلا أن كلا من النساء السوريات ونساء غازي عنتاب يدعمون فكرة دراسة النساء في الجامعات أكثر من الرجال. ويوجد اختلاف بين الرجال حول نفس الموضوع. في حين أن رجال غازي عنتاب يؤيدون هذه الفكرة، وإن لم يكن بقدر النساء، فإن نسبة تأييد الرجال السوريين أقل بكثير. الجميع يتقبل فكرة أن المساواة بين الجنسين في تركيا أعلى مما هي عليه في سوريا. وتدعم هذه الفكرة نساء سكان غازي عنتاب بشكل كبير، بينما كانت نسبة الرجال من سكان غازي عنتاب ومن الرجال السوريين متقاربة ومتشابهة، في حين أن النساء السوريات كانت نسبتهم الأقل في دعم هذه الفكرة. وتؤيد نساء غازي عنتاب فكرة أن المرأة ينبغي أن تتمتع بحقوق متساوية مع الرجل، في حين أن نسبة النساء السوريات أقل بنسبة ٥٢٪ من نسبة نساء غازي عنتاب. في حين أن الرجال لا يدعمون هذه الفكرة بقدر دعم النساء، فإن دعم الرجال السوريين أقل بشكل كبير. ولأقت فكرة أن على المرأة أخذ الإذن من زوجها للعمل ترحيب النساء والرجال من السوريين بنسبة وصلت إلى ٦٠٪. يشير هذا الوضع إلى وجود معيار صارم فيما يتعلق بأدوار الجنسين في الثقافة السورية. من ناحية أخرى، رغم تأييد نساء غازي عنتاب إلى هذه الفكرة إلا أن نسبة المؤيدات منههي نصف نسبة النساء السوريات المؤيدات للفكرة. وبهذا المعنى، يمكن القول أن نساء غازي عنتاب أكثر حساسية تجاه حرياتهن من النساء السوريات.

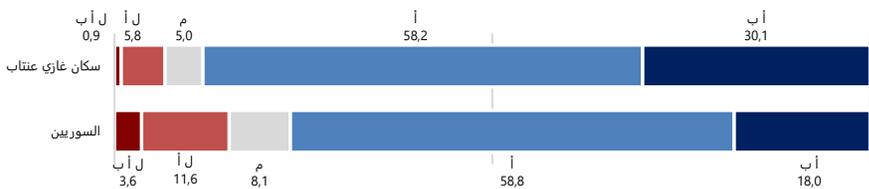
الشكل ١٢١: يجب على الرجال والنساء اتخاذ القرارات في المنزل معاً

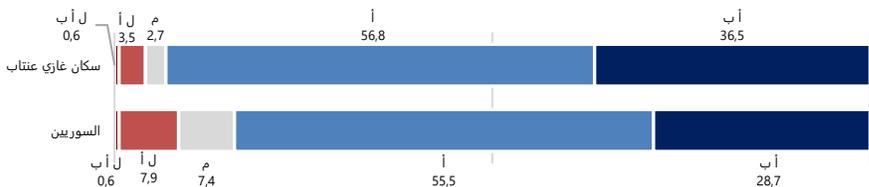
الشكل ١١٤: الرجال والنساء متساوون في تركيا أكثر مقارنة بسوريا (تم سؤاله للرجال)

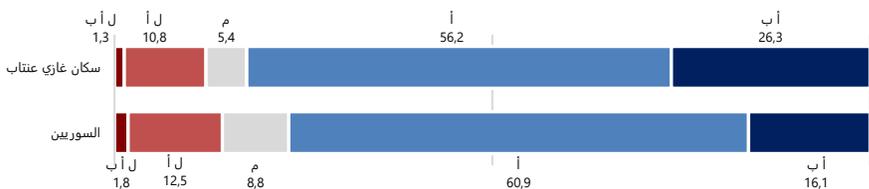
الشكل ١١٥: يجب أن تذهب المرأة إلى الجامعة وأن تكون صاحبة مهنة (تم سؤاله للنساء)

الشكل ١١٦: يجب أن تذهب المرأة إلى الجامعة وأن تكون صاحبة مهنة (تم سؤاله للرجال)

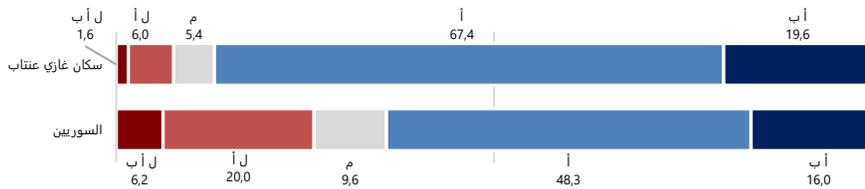
الشكل ١١٧: يجب أن تتمتع المرأة بحقوق متساوية مع الرجل (تم سؤاله للنساء)

الشكل ١١٨: يجب أن تتمتع المرأة بحقوق متساوية مع الرجل (تم سؤاله للرجال)

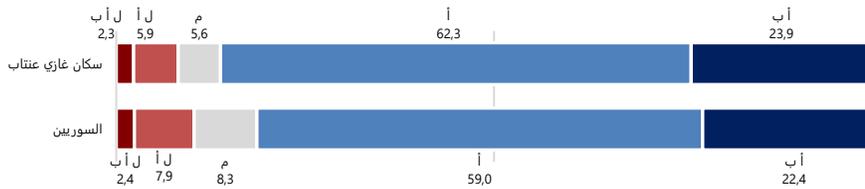
اما بالنسبة للسؤال الذي وجه للنساء السوريات و النساء من سكان غازي عنتاب عن اي الاماكن التي يشعرون بها في الراحة كانت نسبة نساء سكان غازي عنتاب في المستشفيات ومدارس الاطفال واماكن العمل التابعة لسكان غازي عنتاب او للسوريين واماكن العمل التابعة للتجار وفي اماكن عمل السوريين اكبر من نسبة النساء السوريات. اما نسبة للنساء السوريات الذين اوضحوا انهم يشعرون بالارتياح في مركز المدينة ومراكز التسوق وفي الحي الذي يقطنون به وفي الأسواق الشعبية اكبر من نسبة نساء سكان غازي عنتاب. وهنا يجب التأكيد على بعض النقاط: أولاً، في مركز المدينة حيث تشعر النساء السوريات بالارتياح هو من الأماكن التي تشعر فيها نساء غازي عنتاب بعدم الارتياح الشديد. نقطة أخرى الا وهي المشافي، في حين ان النساء السوريات يبنوا ان المشافي هو المكان الذي يشعرون فيه بالراحة بشكل قليل، بين نساء سكان غازي عنتاب انهم يشعرون بالظلم في المشافي. يمكننا القول إن الأجواء في المستشفيات تسببت في توترات بين المجتمعين، لذلك فهي من المناطق التي تشعر فيها النساء السوريات براحة أقل. من ناحية أخرى إن مراكز التسوق هي أماكن تشعر فيها المرأة السورية براحة كبيرة، وهذه ليست بمفاجئة بسبب سماتها المتوازنة نسبياً من حيث الحركة والحضور.

هناك مسألة مهمة أخرى وهي أن النساء في الحي يشعرن بالراحة. يوفر الحي منطقة آمنة خاصة للنساء اللواتي يقضين معظم اوقاتهم في بيوتهم وبالتالي في الحي. بالإضافة إلى ذلك ان نسبة الرضا عن الحي وعلاقات الجوار تدعم هذه البيانات. أخيراً، يمكننا القول أن أكثر الأماكن راحة للنساء هي مدارس أطفالهن.

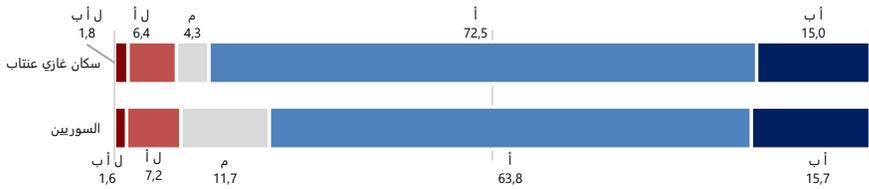

الشكل ١١٢: بصفتي امرأة أشعر بأني أكثر حرية بالمقارنة بالوقت الذي كنت فيه بسوريا / مقارنة بالنساء السوريات

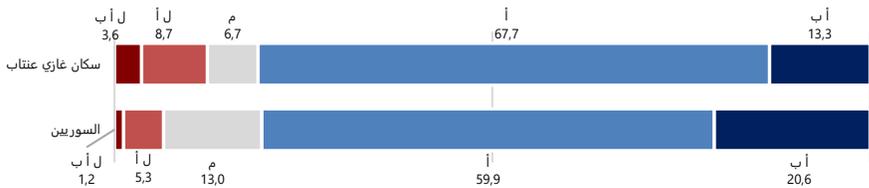
وحول سؤال النساء السوريات عن اذا ماحصل تغيير في حالتهم بعد قدومهم الى تركيا، افادوا انهم يشعرون بحرية اكبر عن التي كانوا يمتلكونها في سوريا. وهذا يدل على أن نظام عدم التفرقة بين الجنسين في تركيا يؤثر تأثيراً إيجابياً على المرأة السورية أيضاً. أما نساء غازي عنتاب، فيعتقدن أنهن أكثر حرية بمعدل أعلى بكثير من النساء السوريات.

الشكل ١١٣: الرجال والنساء متساوون في تركيا أكثر مقارنة بسوريا (تم سؤاله للنساء)

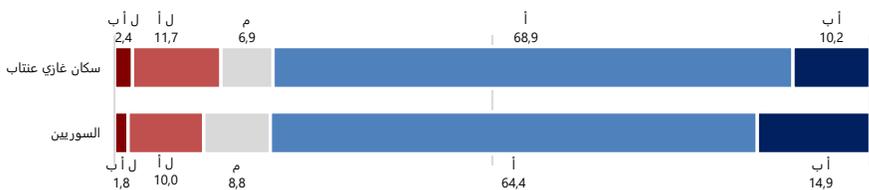
الشكل ١٠٧: أشعر بالراحة كامرأة في أماكن عمل (سوق، بائع خضار، مقهى، إلخ) أفراد من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون)

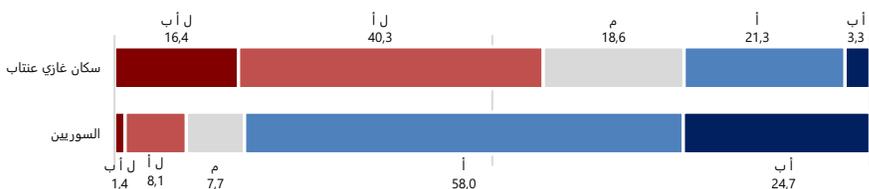
الشكل ١٠٨: أشعر بالراحة كامرأة في مراكز التسوق

الشكل ١٠٩: أشعر بالراحة كامرأة في الحي الذي أسكن فيه

الشكل ١١٠: أشعر بالراحة كامرأة في السوق

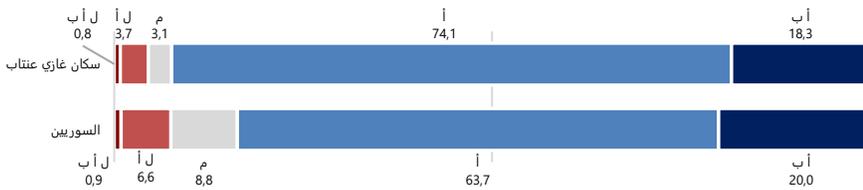
الشكل ١١١: أشعر بالراحة كامرأة في وسط المدينة

المرأة و التوزيع الجنسي في المجتمع

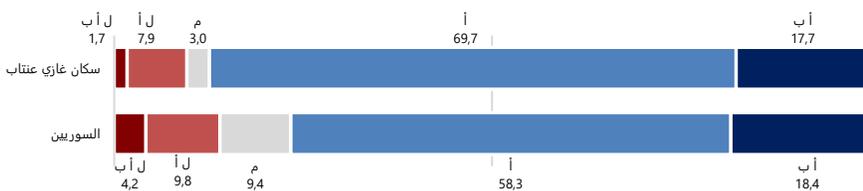

الشكل ١٠٤: الأوضاع التي تشعر المرأة بالانزعاج في المدينة

الاختلاف الأكثر أهمية الذي يظهر في الرسم أعلاه كان أكثر مصدر لانزعاج النساء من سكان غازي عنتاب هو طباع الرجال و سلوكهم، بينما النساء السوريات هم اكثر انزعاجا من سلوكيات و طباع النساء من سكان غازي عنتاب. تجد كل من النساء السوريات ونساء غازي عنتاب أن نظرة رجال غازي عنتاب أكثر إزعاجاً من نظرة الرجال السوريين. ولكن نسبة انزعاج النساء السوريات من نظرة الرجال السوريين لهن هي اقل بكثير من نسبة انزعاج نساء غازي عنتاب.

الشكل ١٠٥: أشعر بالراحة كامرأة في مدرسة أطفال

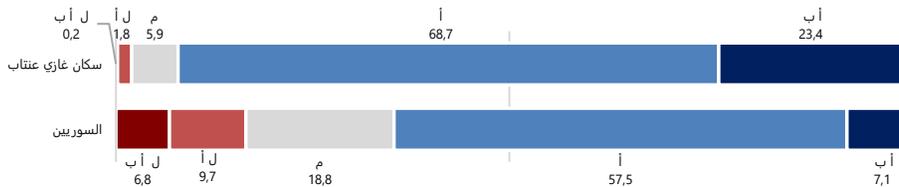

الشكل ١٠٦: أشعر بالراحة كامرأة في المستشفى أو المستوصف

الفارق بين السوريين وسكان غازي عنتاب في هذه الخيارات كبير. حيث ان سكان غازي عنتاب يتعاملون مع هاتين الفئتين السابقتين بشكل اكبر من السوريين.

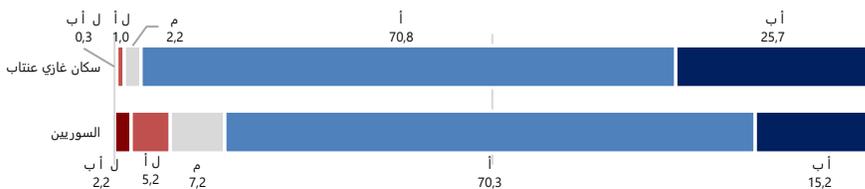
بينما كانت نسبة التعامل مع إدارة المدرسة و المعلمين مرتفعة جدا في كلا المجموعتين. و على عكس السوريين، يميل سكان غازي عنتاب إلى التعامل مع معلمي أطفالهم أكثر من إدارة المدرسة.

و قد ذكر كلا المجتمعين ان أطفالهم يتفاهمون مع معلميهم بشكل جيد. رغم ذلك فان السوريين قد اعطوا لهذه المسألة ١١ نقطة اقل من التي اعطاها سكان غازي عنتاب. ومرة أخرى، اشار كلا المجتمعين إلى أن أطفالهما في المدرسة يتعاملون جيداً مع الأطفال الآخرين في مجموعتهم. وقد اتضح ان الاطفال السوريين قد سجلوا اقل ب ١٤ نقطة من سكان غازي عنتاب حول موضوع التفاهم فيما بينهم. القضية الرئيسية هي ما إذا كان هناك انسجام كافٍ بين الأطفال السوريين وأطفال السكان المحليين. ومهما كانت نسبة التفاهم بين اطفال الاسر السورية مع اطفال سكان غازي عنتاب اقل من نسبة التفاهم فيما بينهم قليلة فانها رغم ذلك تعد نسبة مرتفعة. اما بالنسبة لسكان غازي عنتاب فان هذه النسبة قليلة جدا. ولهذا الاختلاف الكبير في النسب اسباب عديدة. اولاً: دائما ما تكون نسبة السوريين اكبر من نسبة سكان غازي عنتاب حول العلاقات الجيدة بين المجتمعين. اي انه في غالب الاوقات يقول السوريون انهم في حالة جيدة و في تحسن بينما تكون اجابات سكان غازي عنتاب في الغالب سلبية حول هذا الموضوع ثانياً، قد لا يخبر الأطفال السوريون آباءهم بما فيه الكفاية عن مشاكلهم في المدرسة. ثالثاً، من المرجح ان اطفال سكان غازي عنتاب يخبرون عائلتهم بتصرفات الاطفال السوريين السيئة، وعلى أية حال تكشف هذه الدرجات مرة أخرى عن دور الأجيال المقبلة من حيث التعاضد والتكامل. في حين ان سكان غازي عنتاب اعطوا نقاط مرتفعة حول كل المواضيع باستثناء اتفاق اطفالهم مع اطفال السوريين الا انه عندما تم سؤالهم عن اذا ماكان اطفالهم يحبون المدرسة كانت نسبة النقاط التي اعطوا اقل من نسبة السوريين. مع انه كان من المتوقع ان تكون اجاباتهم بان اطفالهم يحبون المدرسة. وعن سؤال اذا ماكانت ممثنا من ارسال اطفالك الى المدارس التركية، كلا المجتمعين اعطى نقاطا مرتفعة في حين كان الطالب ذكرا. لكن كانت نسبة هذه النقاط ليست مرتفعة بقدر الذكور حين تعلق الامر بالإناث، ويمكن ملاحظة ان العوائل السورية اكثر ترددا من ناحية تدريس البنات.

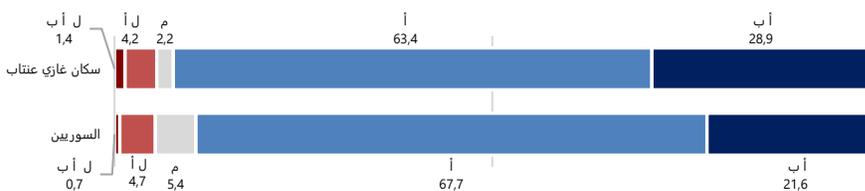

الشكل ١٠٣: أتفق جيداً مع أولياء الأمور من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) في المدرسة

على عكس العلاقات بين الأطفال، تظهر صور مثيرة للاهتمام بين الآباء. وكما هو متوقع فان اولياء الامور من سكان غازي عنتاب افادوا بان علاقتهم جيدة مع اولياء امور الطلاب الاخرين، في حين ان اولياء امور الطلاب السوريين كانوا مترددين بعض الشيء حول هذا السؤال. وهذا يدل على أنه لا يوجد تفاعل إيجابي ولا سلبي مع السوريين ومع ذلك، يمكن القول أن حالة التردد هذه تترك الباب مفتوحاً لعلاقات وتفاعلات اجتماعية جديدة.

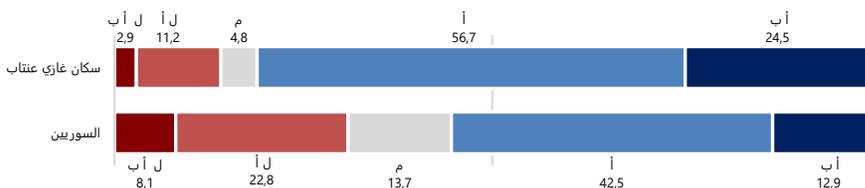
الشكل ٩٩: يتفق أطفال جيداً مع أصدقائهم من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريين) في المدرسة

الشكل ١٠٠: أطلب المساعدة من إدارة المدرسة إذا حدثت مشكلة ما في المدرسة

الشكل ١٠١: إذا كانت هناك مشكلة في المدرسة، أطلب المساعدة من أولياء الأمور من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريين)

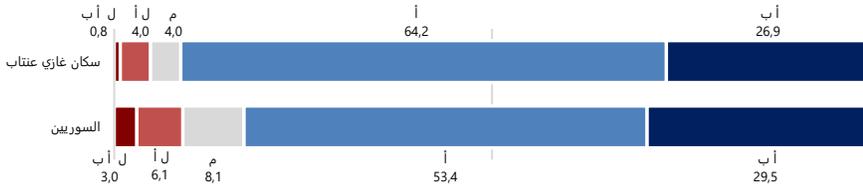

الشكل ١٠٢: إذا كانت هناك مشكلة في المدرسة، أطلب المساعدة من جمعية أولياء الأمور في المدرسة

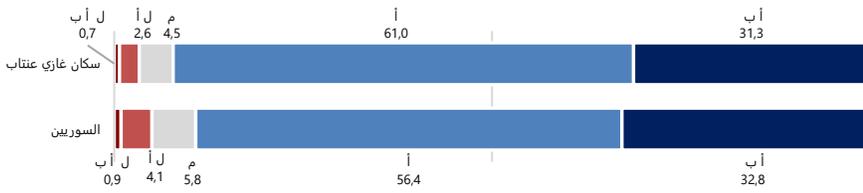
إن معدل استفادة السكان السوريين في غازي عنتاب من فرص التعليم يتزايد يوماً بعد يوم. تم اغلاق مراكز التعليم المؤقتة التي افتتحت عند قدوم السوريين لأول مرة و التي كانت تدرس المناهج باللغة العربية بعد فترة و تم تسجيل غالبية الطلاب السوريين في المدارس الحكومية والخاصة. كما تجدر الإشارة إلى أن المؤسسات التعليمية قد أتاحت فرصة للالتقاء والتفاعل بين سكان غازي عنتاب والسكان السوريين، إلى جانب مدى تعليمهم ودراساتهم، مما ساهم في تكيفهم مع المجتمع.

وحول سؤال " إذا ماكان طفلكم قد واجه مشكلة في المدرسة ممن ستطلبوا المساعدة؟"، كان جواب سكان غازي عنتاب و السوريين الأقل نسبة هو رابطة أولياء الأمور و المدرسة و أولياء الأمور الآخرين. ومع ذلك، فإن

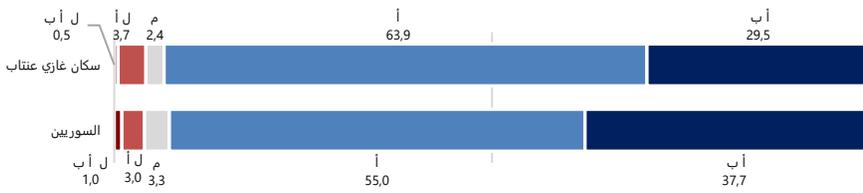
التعليم

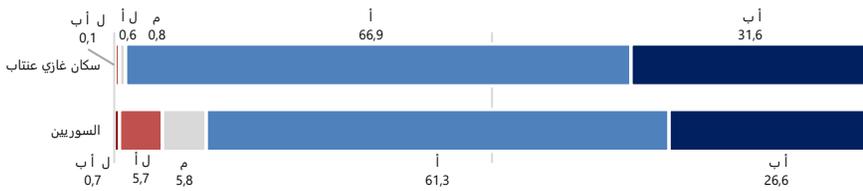
الشكل ٩٥: أريد أن تدرس ابنتي في تركيا

الشكل ٩٦: أريد أن يدرس ابني في تركيا

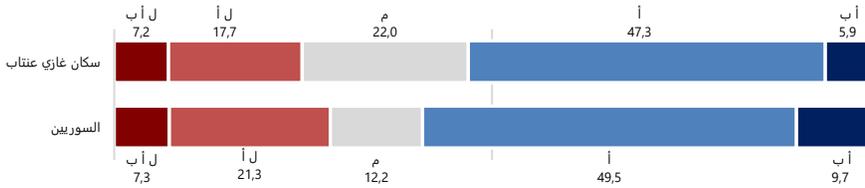

الشكل ٩٧: يحب أطفالنا الذهاب إلى المدرسة

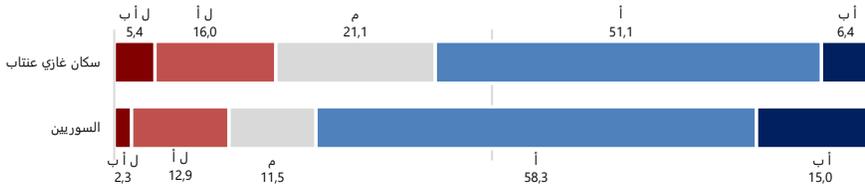

الشكل ٩٨: يتفق أطفالنا جيداً مع معلمهم في المدرسة

نستطيع حتى الآن القول إن هناك نظامًا سلسًا تمامًا في الأماكن العامة وعلاقات الجوار، فإن تحقيق انخفاض كبير في المواقف التي تؤثر بشكل خطير على العلاقات الاجتماعية مثل التمييز والقلق في المستقبل ربما زاد من آفاق المستقبل، حيث تفاعل سكان غازي عنتاب والسوريون على الرغم من وجود بعض المشاكل، ويمكننا القول إن سكان غازي عنتاب بدؤوا تقييم الظروف السورية بشكل أفضل.

الشكل ٩٣: الأفراد في المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) يعاملونني بشكل أفضل مقارنة بالوقت الذي قدمت فيه

الشكل ٩٤: في الشارع يعاملني أفراد المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) بشكل جيد

أوضح السوريون بشكل عام إن سكان غازي عنتاب يعاملونهم معاملة حسنة في الشارع. ولكن هذه النسبة أقل بين سكان غازي عنتاب. على الرغم من إزعاج السوريين لسكان غازي عنتاب إلا ان السكان لا يعكسون هذا الأمر للسوريين. يتفق كلا المجتمعين وان لم تكن النسبة العظمى على ان العلاقات فيما بينهم تحسنت في الفترات الأخيرة. وهذه النتائج تتفق مع تصريح السوريين بانهم يتعرضوا للعنصرية بشكل اقل خلال الفترات الأخيرة.

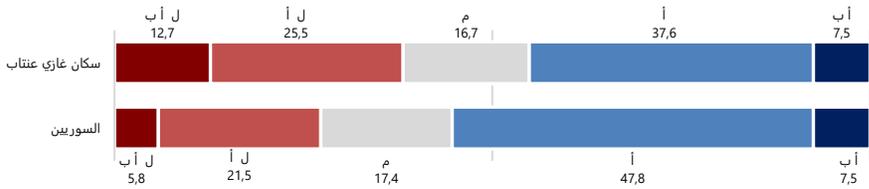
كلا المجموعتين سعيد باقامته في غازي عنتاب بشكل متساو. اما بالنسبة عن الشعور بالرضا عن الحي الذي يقطنون به فان نسبة السوريين المؤيدين لهذه الفكرة كانت اعلى. قد يكون مرتبطاً بمتطلبات السوريين المنخفضة أو بحقيقة أن الحي منطقة خالية من المشاكل على مستوى علاقات الجوار والحي. أضف أيضاً أنه بينما كان إحساس الناس بأنهم كما لو كانوا في منازلهم أعلى من شعورهم بالامتنان تجاه الحي المقام فيه، كان سكان غازي عنتاب لا يزالون أقل امتناناً. ومع ذلك، ليس من الصعب تخمين أن مفهوم "المنزل" سيكون له معان مختلفة بالنسبة لمجتمع لا يزال يشعر بآثار الهجرة بعمق. نظراً لأن النتائج إيجابية، فإن الاستنتاج الذي يجب استخلاصه هنا هو أن الحي لا يزال مكاناً محمياً لكلا المجتمعين.

يقول سكان غازي عنتاب إن مخاوفهم بشأن المستقبل قد زادت مقارنة بالعقد الماضي. ومع ذلك، فإن السوريين أقل قلقاً بشأن المستقبل مما كانوا عليه عندما وصلوا لأول مرة. وهنا يجب التأكيد على عاملين.

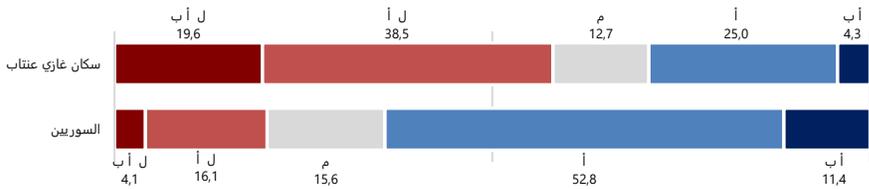
وفي حين أن الركود الاقتصادي في السنوات الأخيرة ووجود السوريين جعلاً سكان غازي عنتاب متشائمين، إلا أن الوضع أكثر إيجابية بالنسبة للسوريين الذين نجوا من ظروف سيئة للغاية. وبالنسبة للسوريين، انخفضت الآثار المؤلمة للهجرة مع مرور الوقت، حيث تكيفوا مع البيئة الاجتماعية الجديدة وحافظوا على حياة أكثر استقراراً مع بيئة عمل معينة، مما قلل من شعور القلق الذي يشعرون به بشأن المستقبل.

وأخيراً، عندما يُطلب منهم "تقييم آمالهم في المستقبل"، يمكن القول إن سكان غازي عنتاب محتارون بهذا الشأن، أما عن السوريين فهم متفائلون. هنا المعنى الذي يقصد به المستقبل مهم. لأن الغالبية العظمى من السوريين يرغبون في العودة إلى ديارهم. ومن المؤكد أن انخفاض العنف في الحرب في سوريا قد حدّد هذا الموقف المتفائل بشكل كبير.

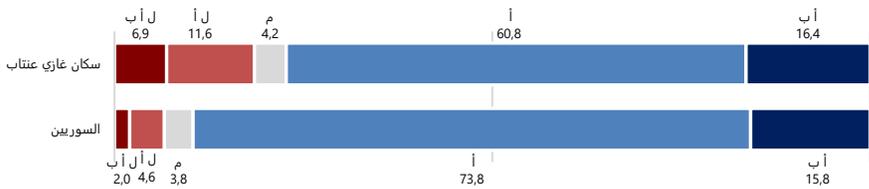
من ناحية أخرى، حتى لو اعتقد أي شخص أنه لن يعود، فمن المؤكد أن بعض الأعمال تسير على المسار الصحيح مقارنة بالماضي. في حين أن عدد الأشخاص المرتبطين بسكان غازي عنتاب من خلال الزواج أخذ في الازدياد، فإن عدد السوريين الذين يذهبون إلى المدرسة ويخرجون من المدرسة و يؤسسون مشاريع تجارية ويحصلون على الجنسية يتزايد يوماً بعد يوم. وهذا الشيء يزيد من املمهم أكثر. لدرجة أننا على الرغم من أننا لا

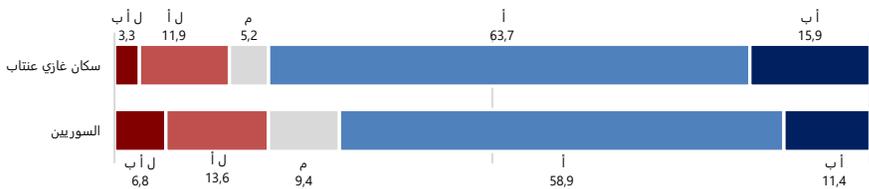
الشكل ٨٨: أنا متفائل بشأن مستقبلي

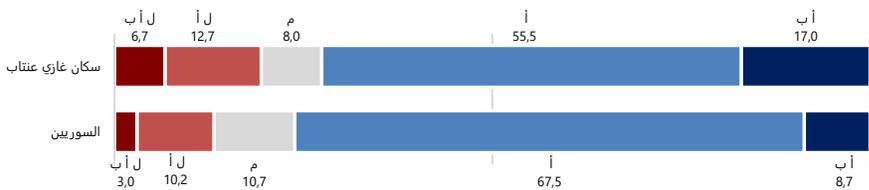
الشكل ٨٩: أشعر بقلق أقل حول المستقبل مقارنة بالسنوات العشر الأخيرة

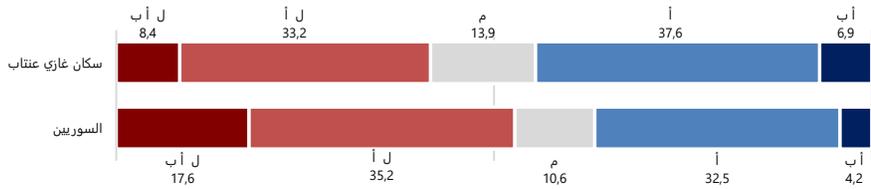
الشكل ٩٠: أنا ممتن من الحي الذي أسكن فيه

الشكل ٩١: في حيننا نشعر كما لو أننا في بيتنا

الشكل ٩٢: العيش في غازي عنتاب يشعري بالسعادة

الشكل ٨٧: أعرف معظم حقوقى هنا

وقد أجاب معظم السوريون بشكل سلبي على ان كانوا يعرفون حقوقهم في تركيا. بالمقابل، بالرغم من أن نسبة سكان غازي عنتاب الذين كانت اجوبتهم ايجابية تجاه هذا السؤال، الا ان نسبة الذين يجهلون حقوقهم قريبة جدا من الذين على دراية بها. لهذا السبب يمكننا القول ان سكان غازي عنتاب لم يعطوا جواب شاف بالمقارنة مع جواب السوريين الذي كان اكثر وضوحا. ويمكننا القول ان كون السوري الذي لم يتعرف على حالات اللجوء وليس على معرفة واضحة بإجراءات الجنسية وعلام تستند، بأنه ليس من المستغرب أن لا يكون على دراية بحقوقه. ومع ذلك ليس من المنطقي مقارنة سكان غازي عنتاب الذين على دراية موسعة بالحقوق مع اللاجئين السوريين.

ومن القضايا التي اجمع عليها السوريون انهم يتعرضون للعنصرية اقل في الوقت الحالي مقارنة بالفترة الاولى لقدمهم الى غازي عنتاب. من خلال التقارير الصحفية، يمكننا ملاحظة أن بعض الأحداث التي تسببت في توتر اجتماعي بين السوريين وسكان غازي عنتاب بدأت تتلاشى العام أو العامين الماضيين.

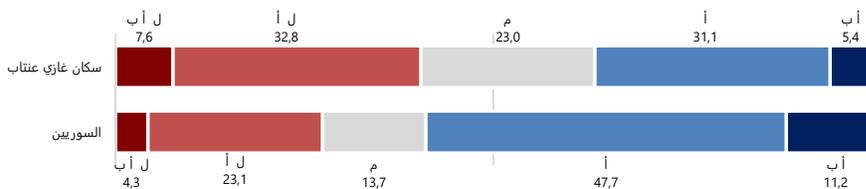
ويمكن القول إن سكان غازي عنتاب لم يدركوا بعد مدى التمييز ضدهم خلال فترة من الزمن عندما كان السوريون في المدينة. يمكن التكهن بأن سكان غازي عنتاب يقصدون المشاكل الاقتصادية والاستياء الناجم عن وجود السوريين فيما يتعلق بحالة التردد هذه. ويمكن القول ان احد العوامل المؤثرة على نسبة هذا التردد هو الشريحة الذين ذكروا الفقر و وجود السوريين كلما سحنت لهم الفرصة. على وجه الخصوص، قد تلعب المساعدات العينية والنقدية المقدمة للسوريين من قبل الجمعيات الوطنية / الدولية ومن قبل الدولة دورا مهما في معدل "الشعور بالنبذ" بالنسبة لسكان غازي عنتاب.

ويرفض سكان غازي عنتاب فكرة عدم حصولهم على العمل بسبب الهوية العرقية الا ان نسبة من السوريين و لو كانت قليلة ايدت هذه الفكرة. وقد افاد الكثير من السوريين الذين قابلناهم وجها لوجه في مشروع سابق عن انهم يتعرضون للعنصرية بموضوع الحصول على فرص العمل و خاصة بموضوع الأجور بسبب كونهم يد عاملة رخيصة و إن لم تكن هذه النسبة كبيرة.

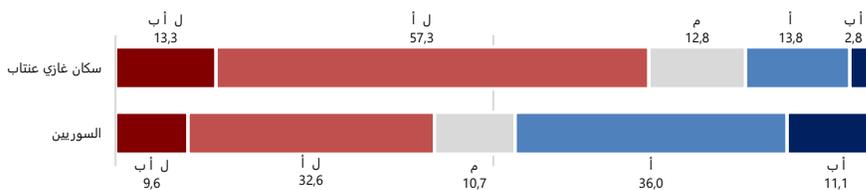
و يرفض كلا المجتمعين تعرضهم الى العنصرية ضمن الحياة اليومية مع التوضيح ان نسبة الراضين من سكان غازي عنتاب اكثر. يمكن القول أن السوريين علقوا بهذا الشكل على هذه القضية بسبب أوضاعهم المثيرة للجدل حول القضيتين الأولى والثاني سبقتا هذه القضية. ويفضل السوريون الذين يذكرون تعرضهم للعنصرية في أحاديثهم اليومية عدم مشاركة هذا التعرض بشكل مباشر مع استطلاعات كهذه.

مع بقية هذا السؤال، يتم الكشف عن الفروقات بين المهاجرين و سكان غازي بشكل أكثر حدة. هناك عدد قليل جداً من السوريين الذين يقولون إنهم يستطيعون تقديم الشكوى عند الضرورة عندما يتعرضون للتمييز. وقد افادت الغالبية العظمى منهم انهم لن يتقدموا بأي شكوى في حال تعرضوا للتمييز و العنصرية. بالنسبة للاجئ لايعرف حقوقه فإن عدم تأكده فيما إذا كانت الشكوى ستعود عليه بالمنفعة أم لا، و قلقه من أن الشكوى سوف تتدخله في مشاكل هو بغنى عنها، لذلك يفضل أن لا يشككي في مثل هذه حالات. وفي الطرف الاخر اذا كان الشخص المتعرض للتمييز من سكان غازي عنتاب فإنه يعرف حقوقه بشكل أوضح ويعرف انه يجب تقديم شكوى في حال حدوث هكذا شيء، وقد أيد الغالبية من السكان فكرة انهم سوف يتقدمون بشكوى اذا حصل معهم هكذا أمر.

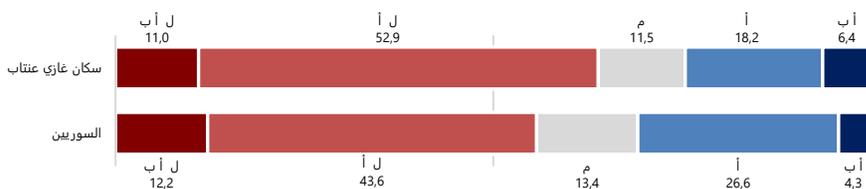
نسبة السوريين الذين يقولون بأنه "يمكنهم المجادلة عندما يتعرضون للتمييز" هي بطبيعة الحال أقل من نسبة سكان غازي عنتاب. لكن بشكل عام، ليس هنالك فرق كبير. سكان غازي عنتاب واضعون جداً بشأن هذه المسألة. وقد ايدوا فكرة الدخول في الجدل مع مفتعل العنصرية أكثر من فكرة تقديمهم شكوى الى الجهات المختصة.

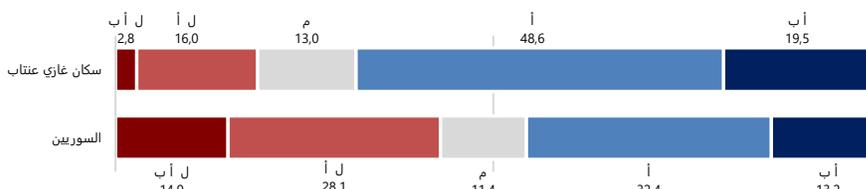
الشكل ٨٢: أتعرض للتمييز أقل مما كنت عليه في السنوات العشر الأخيرة

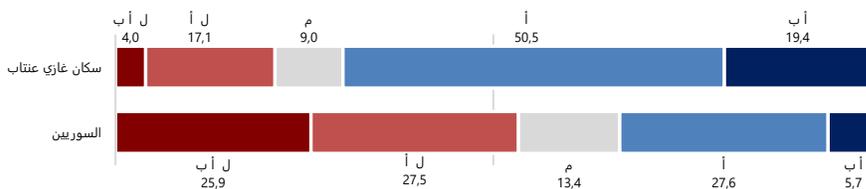
الشكل ٨٣: أجد صعوبة في العثور على عمل بسبب هويتي العرقية

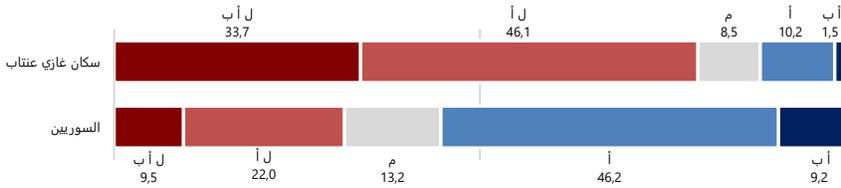
الشكل ٨٤: أتعرض للتمييز في الحياة اليومية

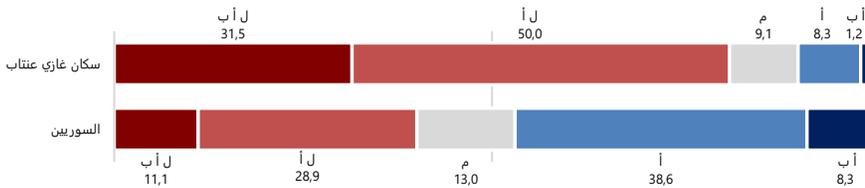
الشكل ٨٥: أجادل عندما أتعرض لموقف عنصري

الشكل ٨٦: أشتكي للجهات المعنية عندما أتعرض للتمييز

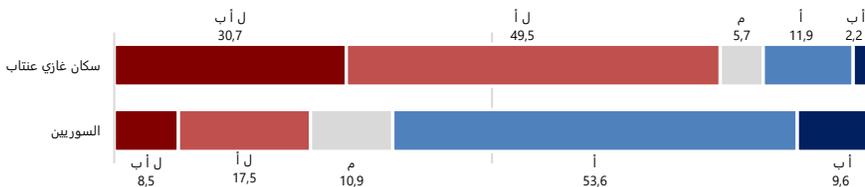
الشكل ٧٨: العادات و التقاليد في تركيا مشابهة لتلك التي في سوريا

الشكل ٧٩: المراسم التي تقام في تركيا مثل الزفاف و الحناء مشابهة لتلك التي في سوريا

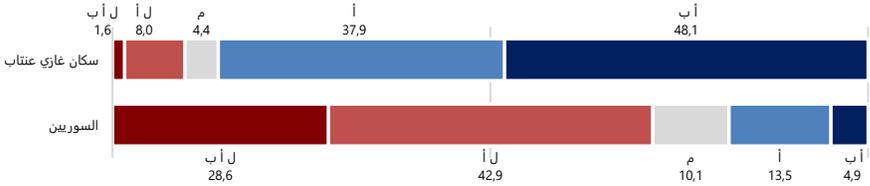

الشكل ٨٠: الطعام في غازي عنتاب مشابه للأطعمة السورية

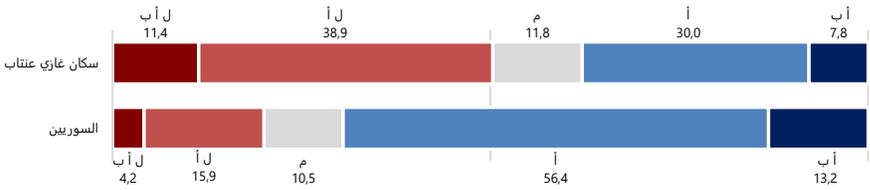
الشكل ٨١: ثقافة غازي عنتاب مشابهة للثقافة السورية

وهنا ايضا تظهر مجموعة من الاحكام المسبقة التي تتعلق باوجه التشابه والاختلاف بين الثقافتين. وهنا يرى الطرف الذي يستبعد التشابه اختلافا كبيرا، في حين ان الطرف الاخر المستبعد يرى تشابها كبيرا. ويؤكد السوريون أن التقاليد والمأكولات والثقافة في سوريا مماثلة لتلك الموجودة في تركيا، في حين أن سكان غازي عنتاب ينكرون ذلك بشكل كبير. مراسم الزواج هي العنصر الثقافي الذي منحه السوريون أقل درجة من حيث التشابه بينما يجده سكان غازي عنتاب مختلفا لدرجة. وعلى عكس السوريين الذين على دراية بكل الثقافتين، فإن الغالبية العظمى من سكان غازي عنتاب ليسوا على دراية كبيرة بالثقافة السورية. على الرغم من ذلك، فإن حقيقة انكارهم لهذا التشابه تظهر أن لديهم تحيزات جدية بشأن هذه المسألة.

الشكل ٧٦: السوريون تسببوا في غلاء المعيشة

على الرغم من مساهمتهم في اقتصاد المدينة،^٥ فإنه غالبًا ما يرتبط السوريون بالمشاكل الاجتماعية والاقتصادية. في هذا السياق، تمت محاولة تحديد بعض التحيزات ضد السوريين من خلال بعض الأسئلة المتعلقة بالموقف أعلاه. أحد هذه التحيزات هو الحكم بأن "السوريين ساهموا في رفع إيجارات بيوتهم". في حين أن سكان غازي عنتاب يؤيدون بقوة هذا الحكم. السوريون يعارضون ذلك حتى لو كان الأمر ليس بيدهم. أما التحيز الثاني فهو أن "السوريين يتسببون في البطالة". وبينما يدعم سكان غازي عنتاب هذا الأمر بشدة فإن السوريون يعارضونه معارضة تامة ويمكن تفسير تاييد سكان غازي عنتاب بالوضع الاقتصادي السائد الا وهو الفقر. يبدو ايضا أن معظم المواقف السلبية مرتبطة بالمنافسة في سوق العمل. ومن الدعاوى التي يؤيدها سكان غازي عنتاب ان السوريون يتسببون في الغلاء، وهي الدعوى التي عارضها السوريون اكثر من غيرها. إن ربط السوريون بالوضع الاقتصادي الذي يزداد سوءا كان من أكثر الأحكام التي تسبب إزعاج للسوريين.

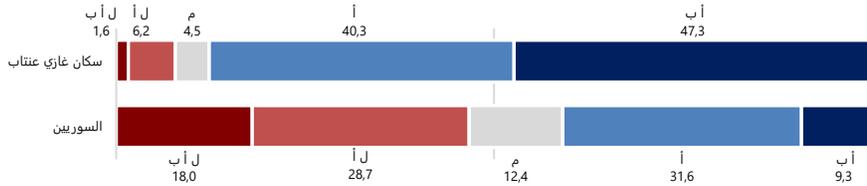
الشكل ٧٧: أحب أكل طعام المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو سوريين)

ومن قضايا التحيز الأخرى هي الطعام السوري، حيث كشفت بعض التقارير ان سكان غازي عنتاب يتعاملون بتحيز تجاه المطاعم السورية. لهذا السبب هم لا يرغبون بتناول الطعام من تلك المطاعم. ومن الممكن ان نرى هذا التحيز مرة أخرى، في حين ان سكان غازي عنتاب يرفضون فكرة انهم يحبون الطعام السوري الا ان المجتمع السوري يؤيد هذه الفكرة بشكل كبير. ومع ذلك، ينبغي هنا أن تؤخذ التجارب والطابع المهيمن لثقافة الطعام في غازي عنتاب في المدينة في عين الاعتبار.

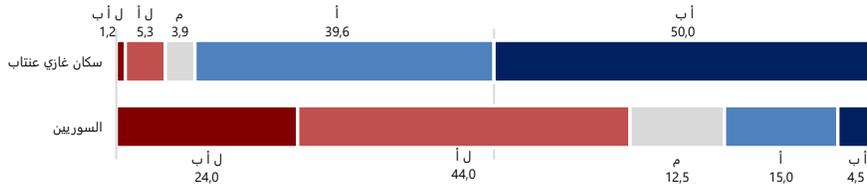
٥ على سبيل المثال، هناك ٢٢٩٤ شركة سورية مسجلة لدى غرفة الصناعة والتجارة في غازي عنتاب (بيانات تموز ٢٠٢٠). كذلك، هناك ٨٢ شركة سورية من الشركات المتوسطة وكبيرة الحجم مسجلة في غرفة صناعة غازي عنتاب اعتبارًا من ديسمبر ٢٠٢٠، وتنتج وتخلق فرص عمل في العديد من المجالات المختلفة من قطاع الأحذية إلى المنسوجات، ومن البلاستيك إلى الغذاء. (بيانات ديسمبر ٢٠٢٠ هيئة التقييس الخليجية).

يحمل اختيار الشريك آثاراً مهمة من ثقافة المجتمع وتقاليدِهِ. في الوقت نفسه، وتضمن مؤسسة الزواج والأسرة استمرارية نقل الثقافة والنظام الحاليين. و حقيقة أن الزواج يتوافق مع أقرب منطقة في العلاقات الاجتماعية هي أيضاً تفصيل لا يمكن إنكاره. مع كل هذه الصفات، من الممكن أن يكون هناك قراءة مزدوجة للزواج لكل من السوريين وسكان غازي عنتاب. وتجدر الإشارة في هذا السياق إلى أنه على الرغم من اختلاف مواقف أبنائهم من الزواج بشخص من المجتمع الآخر و اختلاف مواقف السوريين وسكان غازي عنتاب، إلا أن كلا المجتمعين يتغير موقفه حسب جنس الإبناء المتزوجين. أحد أكبر الأسباب وراء ذلك هو أن كل من سكان غازي عنتاب والسوريين، لديهم قيم اجتماعية ذات سيادة بطريقة واضحة جداً. لأنه من المعروف أن النظام الأبوي يعطي الأولوية دائماً لاستقبال العروس من "الخارج" فيما يتعلق بالزواج الداخلي والخارجي. أما بالنسبة للمجتمعات التي لا يتم فرض الهيمنة الأسرية على الأولاد فان تزويج الفتيات ضمن هكذا مجتمع هو استراتيجية تلاقي القبول. لأنه بالنسبة للأسر التي تزوجت بهذه الطريقة، الحدود الفاصلة بين المجتمعين تصبح خامدة وتبدأ العلاقات الحميمة جدا حتى لو لم تكن مرغوبة. وبينما ينتشر الزواج بين أفراد المجتمع مع مرور كل يوم، يتضح أن السوريين لا ينظرون بإيجابية إلى هذا الأمر.

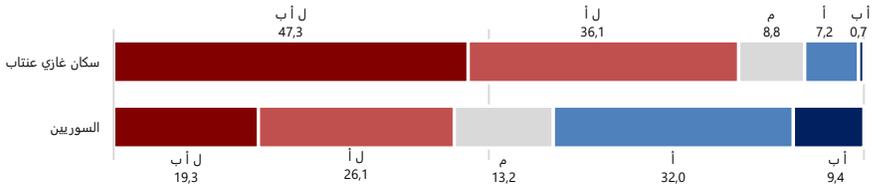
غالبا لا يهتم السوريون بزواج ابنائهم الذكور مع نساء غازي عنتاب الا انه من الواضح انهم يتجنبوا تزويج بناتهم الى سكان غازي عنتاب. اما بالنسبة لسكان غازي عنتاب فانهم يرحبون بفكرة زواج ابنائهم الذكور من النساء السوريات. لكن عندما يتعلق الأمر بالفتيات، فإنهم لا يعترضون على هذه الفكرة. لذلك، في حالات الزواج التي تحدث في ظروف اجتماعية غير متكافئة، يمكن أن يكون الجنس عاملاً مهماً من حيث التعبير عن العلاقة على أساس غير متكافئ. و هنا نرى تجليات الهيكل الأبوي النموذجي و معضلاته. إن ميل النظام الأبوي إلى تحديد الهوية العرقية على الرجال يشكل هذه الاجابات. عندما تكون العلاقة التي تعني الاعتراف بهوية المجتمع الآخر هي الزواج، يعارض سكان غازي عنتاب هذه الفكرة بينما يؤيدها السوريون. في حين أن الزواج بين المجتمعين يعيد إنتاج علاقات القوة الأبوية الحالية، فإنه يوفر أيضاً فرصة للمشاركة والتكيف مع المجتمع الذي تم تضمينهم فيه.

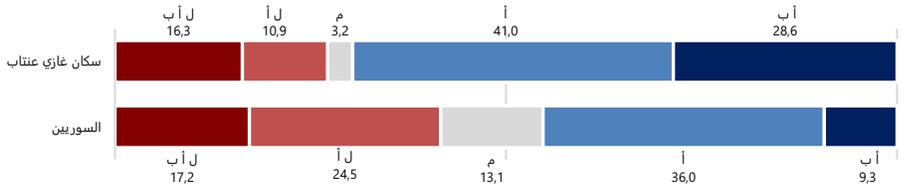
الشكل ٧٤: السوريون رفعوا من إيجارات المنازل في غازي عنتاب

الشكل ٧٥: السوريون تسببوا في البطالة في غازي عنتاب

الشكل ٧٠: أرحب بزواج ابنتي من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو سوريين)

الشكل ٧١: أرحب بأن يتزوج ابني من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريين)

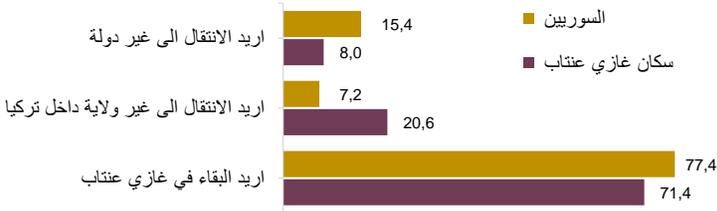
الشكل ٧٢: أود أن يكون لأولادي أصدقاء من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريين)

الشكل ٧٣: أود أن أكون صديقًا مقربًا لشخص من المجموعة المقابلة (غازي عنتاب أو السوريين)

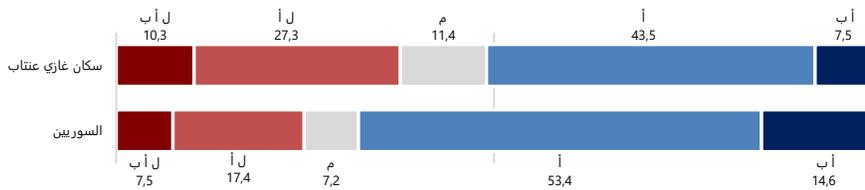
من خلال الرسوم البيانية الموضحة أعلاه، تمت محاولة قياس رغبة المشاركين من كل مجتمع في إقامة علاقة مع المجتمع الآخر. في حين ان السوريين ينظرون نظرة ايجابية للعب اطفالهم مع اطفال سكان غازي عنتاب، الا ان قلة قليلة من سكان غازي عنتاب ابدت ترحيب بهذه الفكرة. بالنسبة للأشخاص السوريين الذين تمت مقابلتهم، فإن ترحيبهم لفكرة لعب اطفالهم الذكور والاناث للعب مع اطفال غازي عنتاب يشير إلى أن السوريين أكثر استعدادًا للتكيف والعيش معًا عند تهيئة الظروف المناسبة.

الأحكام المسبقة، النبذ و التوافق

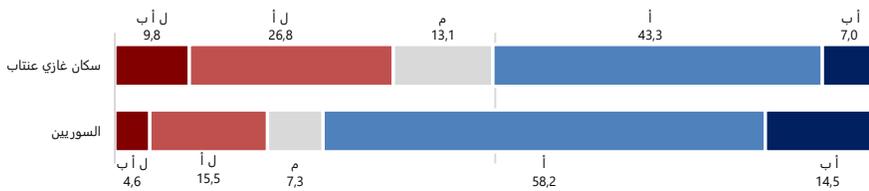

الشكل ٦٧: الرغبة في العودة إلى سوريا تحت الشروط المناسبة

تتشابه رغبة كلا المجتمعين في العيش في غازي عنتاب. في حال لم تتاح لهم فرصة العودة الى سوريا، أفاد ٧٧٪ من السوريين انهم يفضلون العيش في غازي عنتاب، بينما كانت نسبة سكان غازي عنتاب الذين يرغبون في البقاء ضمن المدينة ٧١,٤٪. الفرق بين كلا المجتمعين كان على الشكل الآتي: نسبة السوريين الذين يفضلون العيش ضمن ولاية تركية غير غازي عنتاب ٧٪ بينما كانت هذه النسبة بين سكان غازي عنتاب ٢٠,٧٪. اما بالنسبة لموضوع العيش في دولة غير تركيا كانت نتائج السوريين مختلفة تماما عن نسبة سكان غازي عنتاب حيث افاد ١٥٪ من السوريين انهم يفضلون العيش في دولة اخرى بينما كانت هذه النسبة ضمن سكان غازي عنتاب ٨٪.

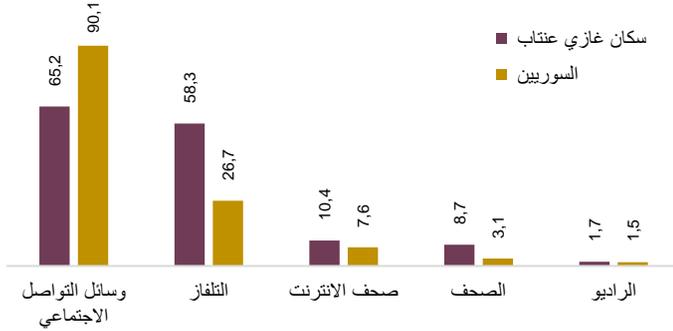
الشكل ٦٨: أرحب بأن تلعب ابنتي مع أطفال من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) في الشارع

الشكل ٦٩: أرحب بأن يلعب ابني مع أطفال من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) في الشارع

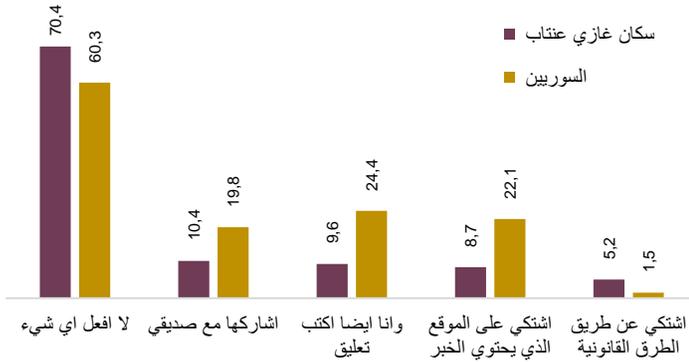
المواقف

ذكر المشاركون في المقابلة أنهم واجهوا تمييزاً على أساس عوامل مثل "الوضع الاقتصادي" و "الهوية العرقية" و "نوع الجنس". و مما لا شك فيه أن هذه العوامل متداخلة في الحياة اليومية بطرق مختلفة جداً. ومع ذلك، بالنظر إلى أرقام توظيف النساء والعوامل التي تؤثر على التوظيف، من الواضح أن نوع الجنس هو مصدر التمييز.

الشكل ٦٥: أنواع الوسائل الإعلامية التي يظهر فيها المحتوى السلبي فيما يتعلق بالسوريين بشكل أكثر وضوحاً

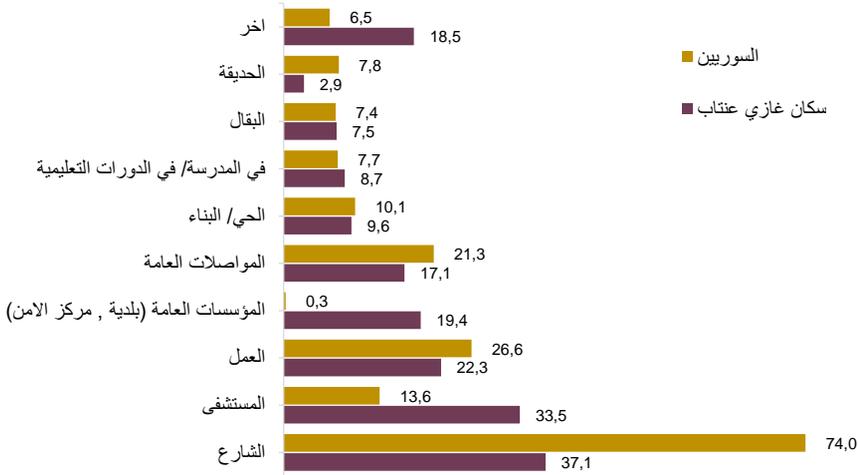
و يقول كل من سكان غازي عنتاب والسوريين إنهم يصادفون محتويات سلبية عن السوريين بشكل كبير على وسائل التواصل الاجتماعي. وكان نسبة السورييين الذين افادوا بهذا الشيء اكبر من نسبة سكان غازي عنتاب. كما عرّف سكان غازي عنتاب التلفاز بأنه الوسيلة التي يتم فيها إنتاج مثل هكذا محتويات. من ناحية أخرى يرى نسبة قليلة من السورييين ٢٦,٧٪ ان التلفاز هو الوسيلة لانتاج هكذا محتويات.

الشكل ٦٦: الموقف تجاه التعليقات السلبية على السورييين على وسائل التواصل الاجتماعي

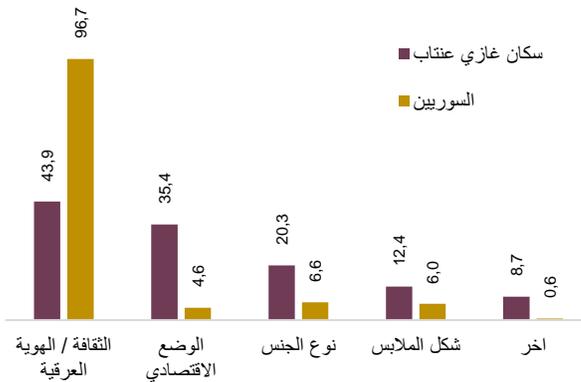
ردود الفعل التي تم رصدها على المحتوى السلبي المتعلق بالسورييين على وسائل التواصل الاجتماعي هي مؤشر على أن كلا المجتمعين يفضل عدم التفاعل مع هكذا محتوى. ومع ذلك، فإن ميول السورييين في كتابة التعليقات وتقديم شكوى تشير أيضاً إلى تفاعلهم وردة فعلهم تجاه هذا المحتوى. بينما ردود الفعل هذه منخفضة بين سكان غازي عنتاب وهذا يدل على أن سكان غازي عنتاب لا يتفاعلون إلى حد كبير مع المحتوى الإعلامي السلبي عن السورييين.

التمييز

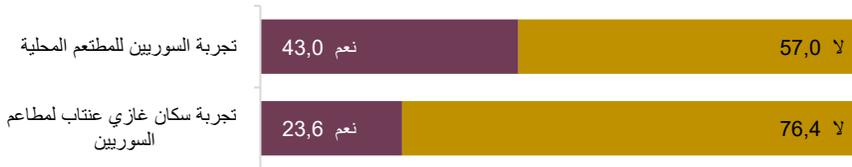
الشكل ٦٣: الأماكن التي تم التعرض للتمييز فيها أكثر

في كلا المجتمعين، الأماكن التي يتم فيها التعرض للعنصرية أو الشعور بها هي الشوارع. ولكن نسبة معدل السوريين الذين اكدوا هذه الحقيقة هي ضعفي نسبة سكان غازي عنتاب. وليس من المستغرب أن يبدو السوريون، الذين هم أقلية من المهاجرين، أكثر استبعاداً في كل مكان. ومع ذلك، من المستغرب أن سكان غازي عنتاب يزعمون أنهم أكثر استبعاداً في المؤسسات العامة مثل المستشفيات والبلديات والأمن. ومن المؤكد أن هذه رؤية خارجية لشعور وليس تمييزاً او عنصرية.

الشكل ٦٤: لأي أسباب تعتقد أنك تعرضت للتمييز؟ (السوريون)

التواصل الثقافي

الشكل ٦١: ذهاب سكان غازي عنتاب والسوريون إلى مطاعم بعضهم البعض

من بين المنضمين إلى البحث هذا كانت نسبة سكان غازي عنتاب الذين يذهبون إلى مطاعم السوريين حوالي ٢٤٪. بينما كانت نسبة السوريين الذين يذهبون إلى مطاعم سكان غازي عنتاب ٤٣٪. وقد يكون لدى كلا الطرفين أسباب مختلفة لعدم الذهاب إلى مطعم الطرف الآخر. على سبيل المثال، السبب الأكثر أهمية لعدم الذهاب إلى المحليين إلى المطاعم السورية هو التحيز، في حين أن السبب الأكثر أهمية عند السوريين في عدم الذهاب إلى مطاعم سكان غازي عنتاب هو أكثر ارتباطاً بالفقر. وكانت إجابة السوريين على هذا السؤال سلبية بحكم أنهم يفضلون تناول الصندويش في المحلات الرخيصة على تناول الوجبات في المحلات الغالية.

الشكل ٦٢: تجارب سكان غازي عنتاب والسوريون لمطابخ بعضهم البعض

ذكرت نسبة صغيرة جداً من المشاركين من سكان غازي عنتاب حوالي ٩.٢٪، أنهم يطبخون المأكولات السورية في المنزل. والسبب في هذا المعدل المنخفض هو أن الهوية الغذائية لسكان غازي عنتاب قد تم تسويتها وترسيخها وأن الأفراد لديهم موقف متحفظ تجاه عاداتهم الغذائية. إضافة إلى ذلك هناك حقيقة تبين أن هناك تحيز حول الاطعمة السورية من قبل سكان غازي عنتاب. أما عن نسبة السوريين الذين يطبخون الاطعمة التركية في منازلهم كانت ٢٣،٤٪. تغيير الهوية الغذائية القائم عليها مجتمع ما ممكن ان يستمر إلى فترات طويلة. وقد ينطبق ذلك على السكان المحليين والمهاجرين على حد سواء. ونتيجة لذلك، يمكن ملاحظة أن السوريين أكثر انفتاحاً على المطبخ التركي، بينما يفضل سكان غازي عنتاب الابتعاد عن ذلك. هذا يعني أنه لا يمكن التغلب على الحواجز التي تحول دون التماسك الاجتماعي بشكل كافٍ.

لا يتركز مفهوم الجوار على القرب الفيزيائي انما يشمل استراتيجيات الترابط المتعددة. ارسال الطعام الى الجيران هي عادة من العادات التي يمارسها سكان غازي عنتاب. نسبة السكان من سكان غازي عنتاب الذين يرسلون الطعام الى جيرانهم هي ٨٦٪، بينما نسبة السوريين كانت حوالي ٦٣٪. وهذا مؤشر على أن علاقات الجوار السورية مختلفة عن العلاقات بين سكان غازي عنتاب، ويمكن تبرير هذا الموقف على ان اوضاع الاوضاع المادية للاجئين السوريين اقل من اوضاع سكان غازي عنتاب.

أما بالنسبة لموضوع ارسال الطعام بين المجموعتين، فان نسبة سكان غازي عنتاب الذين يرسلون الطعام الى جيرانهم السوريين هي حوالي ٣٥.٥٪، في حين ان نسبة السوريين الذين يرسلون الطعام الى جيرانهم من سكان غازي عنتاب كانت ٣٠٪. ووفقا للسوريين فان ٤٢٪ منهم يتبادلون ارسال الطعام مع سكان غازي عنتاب بشكل منتظم. ويرجع الاختلاف الرئيسي بين نسب المجتمعين الى الاختلاف في عدد الجيران. فعندما يتم حساب نسبة السوريين وفقا لعدد سكان غازي عنتاب تكون نسبة السوريين حوالي ٣٥٪.

وكما هو موضح في الرسوم البيانية اعلاه فان الجار السوري غير مدرج ضمن ثقافة تبادل الطعام بين سكان غازي عنتاب. ويمكن توضيح ارتفاع نسبة ارسال الطعام الى السوريين على نسبة تلقي الطعام منهم بين سكان غازي عنتاب الى رغبة سكان غازي عنتاب في مساعدة اللاجئين السوريين. من ناحية أخرى، تؤثر حقيقة أن السوريين أكثر فقراً واحتياجاً على هذه النتائج.

الشكل ٥٩: زيارات الجيران من سكان غازي عنتاب والسوريين كل فيما بينهم

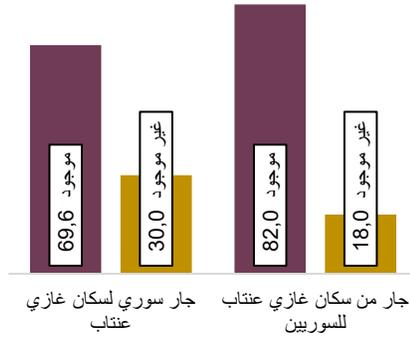
تستند الزيارات المنزلية بين الجيران إلى وجود علاقة حميمية بين الناس. ومن هذا المنطلق فان الزيارات المنزلية تختلف عن العلاقات التي يتم تحديدها من قبل المجتمع مثل التعزية وتبادل الاطعمة. وباستطاعتنا رؤية ان سكان غازي عنتاب يحافظون على علاقة الجوار فيما بينهم. على الرغم من علاقات الجوار ضعيفة بعض الشيء بين السوريين الا انه لا يوجد اختلاف كبير في النسب بين المجتمعين.

الشكل ٦٠: زيارات الجيران من سكان غازي عنتاب والسوريين لبعضهم البعض

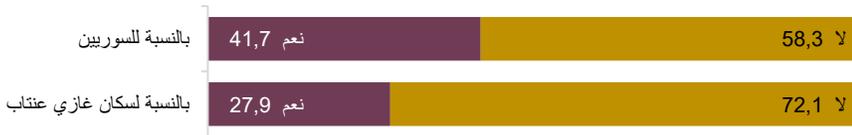
وبالنظر إلى الزيارات المنزلية المتبادلة بين سكان غازي عنتاب والسوريين، بلغت نسبة سكان غازي عنتاب الذين أفادوا أنهم زاروا جيرانهم السوريين ١٨.٤٪. وبلغت نسبة السوريين الذين صرحوا بأنهم زاروا جيرانهم من سكان غازي عنتاب ٢٨٪. تكشف هذه الأرقام ان العلاقة بين المجتمعين سطحية على عكس العلاقة ضمن مجتمعاتهم كل على حدا.

الجيرة

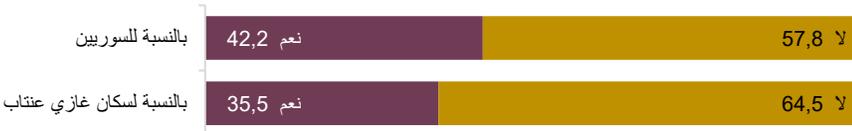

الشكل ٥٦: جيرة السوريين و سكان غازي عنتاب

افاد مايقارب ٧٠٪ من المشاركين في الاستطلاع من سكان غازي عنتاب انه لديهم جار سوري. وفي الطرف المقابل، صرح ٨٢٪ من السوريين أن لديهم جيراناً من غازي عنتاب. تظهر هذه النتيجة أنه على الرغم من تجمع السوريين في أحياء معينة من المدينة، إلا أن هذه الأحياء لا تتمتع بخصائص الجالية. وفي واقع الأمر، يعيش سكان غازي عنتاب والسوريون جنباً إلى جنب في هذه الأحياء. من ناحية أخرى، ان نسبة السوريين الذين صرحوا بانهم يملكون جيرانا من غازي عنتاب اكثر من نسبة سكان المدينة ترتبط بلا شك بالأغلبية العددية لسكان غازي عنتاب. وحسب احصائية شهر اب تبين ان حوالي ٢١٪ من المهاجرين السوريين يقيمون في غازي عنتاب.

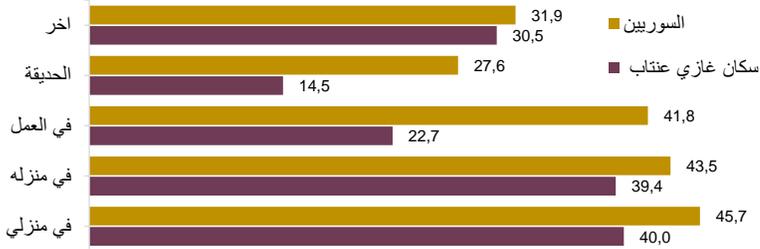
الشكل ٥٧: إرسال السوريون الطعام لجيرانهم من سكان غازي عنتاب

الشكل ٥٨: إرسال سكان غازي عنتاب الطعام لجيرانهم السوريين

للنسبة المنخفضة من سكان غازي عنتاب، ينبغي الأخذ في عين الاعتبار أن السوريين الذين يعيشون في المدينة لا يشكلون سوى ربع سكان المدينة.

ثالثاً، عندما ننظر إلى الفرق بين الجنسين، نرى أن معدل الصداقة بين النساء أقل من معدل الصداقة الرجال في كلا المجتمعين. ويمكن القول إن أكبر سبب لذلك هو أن الرجال يعملون في الأعمال التجارية والحياة العامة أكثر من النساء.

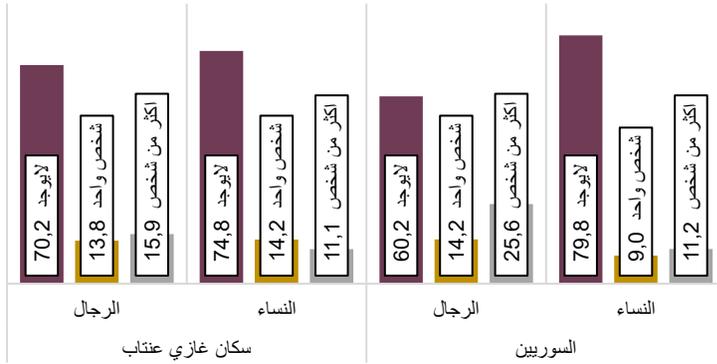
الشكل ٥٥: أكثر الأماكن التي يلتقي فيها السوريون و سكان غازي عنتاب الذين أقاموا علاقات صداقة فيما بينهم

ومن الجدير بالذكر ان يكون على رأس الأماكن المفضلة للقاء هو المنزل لكلا اطراف المجتمعين الذين يمتلكون صديق واحد على الأقل من المجموعة المقابلة. و يعتبر المنزل مكان ذو مساحة خاصة، واختيار المنزل كمكان للاجتماع هو مؤشر على علاقات صميمية وصداقة نسبياً.

ويمكن تفسير الدعوة الى المنزل الذي يعتبر رمزا للخصوصية على انه قد تمكن البعض من تكوين صداقات حميمية.

ويبدو أن بعض النتائج التي ينبغي التأكيد عليها بعناية من حيث الانسجام والتكامل مخفية في معدلات الصداقة بين سكان غازي عنتاب والسوريين على حد سواء. لأن الاشخاص السوريين الذين تم سؤالهم عن اقتراح "ارغب في ان يكون لدي صديق من غازي عنتاب" كانت نسبة المؤيدين للفكرة بعد استبعاد المترددين ٦٠٪ وهي نسبة مهمة. وكانت نسبة السوريين الذين ابدوا موافقتهم على مقولة " يعاملني سكان غازي عنتاب بشكل جيد في الشارع" ٧٣٪، بينما كانت نسبة المترددين منهم ١٣٪، وهذه النسب تعطي بيانات مهمة للاندماج مع المجتمع مستقبلا وتحقيق التكافل الاجتماعي. وكانت نسبة الاشخاص من سكان غازي عنتاب الذين ابدوا موافقتهم على مقولة" ارغب في ان يكون لدي صديق سوري" ١٧٪ واللافت للنظر ان نسبة المترددين منهم هي ايضا ١٧٪. ومع ذلك، فإن الشيء الرئيسي الذي يجب التركيز عليه هو أن ٦٥٪ من سكان غازي عنتاب لا يريدون تكوين صداقات وثيقة مع شخص سوري. ارتفاع نسبة رغبة السوريين في اقامة علاقة صداقة مع سكان غازي عنتاب وانخفاض هذه النسبة في المجتمع المقابل، فإن هذه البيانات تعطينا معلومات هامة بالنسبة لخطوة الاندماج والتكيف. لانه لايمكن تفسير هذه الحالة الا بنقص التفاعل والاحتواء خاصة ان ضمن هذه المنطقة يتم معاملة السوريين بشكل جيد.

علاقات الصداقة

الشكل ٥٤: نسبة الأصدقاء المقربين بين المجموعات المتقابلة

بالقياس ما بين اللقاءات التي تحدث عن طريق الصدفة وما بين العلاقات الإجبارية نجد ان الصداقة هي علاقة طوعية ووثيقة نسبيا في العلاقات الاجتماعية. وتبلغ نسبة سكان غازي عنتاب الذين افادوا بانهم لا يرغبون بتطوير هذه العلاقة مع السوريين ٧٣٪ وهي نسبة تعد الغالبية من السكان. من الناحية الاخرى فان نسبة السوريين الذين لم يستطيعوا تطوير علاقتهم مع سكان غازي عنتاب هي ٧٠٪. وحسب نسبة الذين استطاعوا تكوين صداقة مع السوريين من سكان غازي عنتاب كانت على الشكل التالي: الذين استطاعوا تكوين صداقة مع شخص سوري واحد نسبتهم كانت ١٤٪. بينما كانت نسبة الذين استطاعوا تكوين صداقة مع اكثر من شخص سوري ١٢,٩٪. وعند اجابة السوريين على هذا السؤال كانت نسبة الاشخاص الذين كونوا صداقة مع شخص واحد فقط من سكان غازي عنتاب هي ١١,٧٪، ونسبة الذين كونوا صداقة مع اكثر من شخص هي ١٨,٧٪. لذلك يمكن القول انه يمكن تحقيق التواصل الاجتماعي بين المجتمعين في مستويات متدنية. ومن ناحية أخرى، وبالنظر إلى أن معظم العلاقات التي توصف بأنها صداقات يمكن أن تعبر أيضا عن كونها ملزمة معا في العمل أو في مناسبات أخرى، اي يمكننا القول إن مستوى الارتباط الحقيقي أقل من ذلك.

ومن الجدير تسليط الضوء على ثلاث نقاط هنا: أولاً، المشهد الذي يخرج من هذه الصورة هو أن المجتمعات أصبحت متباعدة عن بعضها البعض مع مرور الوقت. في دراسة سابقة اجريت اواخر عام ٢٠١٧ افاد ٤٩,٣٪ من السوريين انهم لا يمتلكون اي صديق من سكان غازي عنتاب، بينما كانت نسبة من افادوا انهم يمتلكون اكثر من صديق واحد من سكان غازي عنتاب ٣٨,٥٪^٤.

في حين أن نسبة الأشخاص الذين بينوا انهم لا يمتلكون صديق من غازي عنتاب قد زادت بشكل جذري، فإن نسبة الأشخاص الذين يقولون إن لديهم أكثر من صديق على وجه الخصوص قد انخفضت بنفس الطريقة. النقطة الثانية هي أنه على الرغم من أن النتائج التي قدمها كلا المجتمعين قريبة من بعضها البعض إلا ان نسبة البطالة بين السوريين اعلى من نسبة البطالة بين سكان غازي عنتاب. وقد يظهر ظهور هذا الاختلاف في نتائج البحث الذي أجري في نفس الأحياء رغبة كلا المجتمعين في إقامة علاقة داخل مجتمعهم الخاص ومع ذلك، بالنسبة

الشكل ٥٣: التوزيع الجنسي في حالات الزواج بين السوريين وسكان غازي عنتاب

وتظهر تصريحات من السوريين وسكان غازي عنتاب بأن ثلاثة ارباع الزواج الذي يتم بين المجتمعين يكون بين رجل من سكان غازي عنتاب مع امرأة سورية، وبحسب متوسط نسبة الاجابات التي افادها كلا الطرفين فان نسبة النساء السوريات اللاتي تزوجن من ذكور غازي عنتاب ٧٩٪ لقاء ٢١٪ للذكور السوريين الذين تزوجوا من نساء غازي عنتاب. ويوضح الجدول عن مدى تطور نسبة القرابة والعلاقات بين المجتمعين مع وجوب ذكر ان هذا النوع من الزواج مستمر دون التأثير على الثقافة.

الزواج

الشكل ٥١: زواج السوريين مع سكان غازي عنتاب

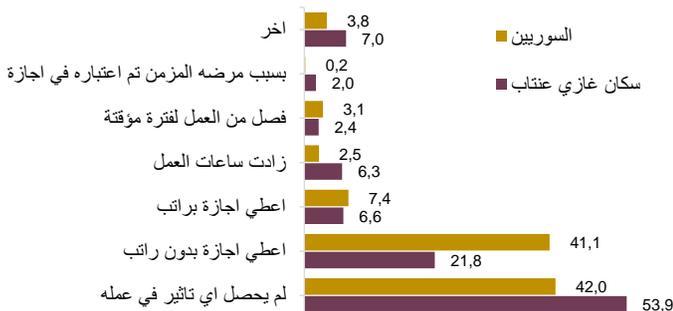
في الرسم البياني اعلاه تم توضيح نسبة زواج احد افراد العائلة او احد الاقارب من سكان غازي عنتاب مع شخص من السوريين والتي بلغت ١٢,٦٪، بينما كانت هذه النسبة عند السوريين ١٧,١٪. وقد يكون أحد أسباب الاختلاف بين المعدلات هو أن السوريين الذين تربطهم علاقات قرابة أكثر هم أكثر وعياً في مثل هكذا مواقف، والإشارة إلى نفس المثال لا تتكرر بين السوريين. يتعلق الجدول ادناه باظهار النسبة المرتفعة لاولاد العمومة لدى السوريين، وهذه النسب قد تكون مرتبطة بما ذكرناه سابقاً، ثانياً : نظراً لان الزواج ليس مقتصرًا على غازي عنتاب فقط فمن الممكن ان تتم حالات الزواج الى خارج مدينة غازي عنتاب وهذا يفسر لنا قلة النسبة اعلاه. ثالثاً، قد يكون مرتبطاً بان السوريين يرغبون بوجود مرحلة للتعرف على عكس سكان غازي عنتاب الذين لايفضلون هكذا نوع من العلاقات.

الشكل ٥٢: الزواج بين السوريين و سكان غازي عنتاب

درجة القرب من الشخص المنضم للاستطلاع	السوريين الذين قاموا بالزواج		سكان غازي عنتاب الذين قاموا بالزواج		المجموع
	النساء	الرجال	النساء	الرجال	
ابن عم / خال	١١٧	٤١	١١	٧٤	٢٤٣
اخيه	٦٦	٢٩	١٩	٦٨	١٨٢
اخوات الزوجة	٤٠	٩	٩	٣٧	٩٥
طفله	٣٣	٥	٢	١٠	٥٠
حفيدة	٤	-	-	٥	٩
المجموع	٢٦٠	٨٤	٤١	١٩٤	٥٧٩

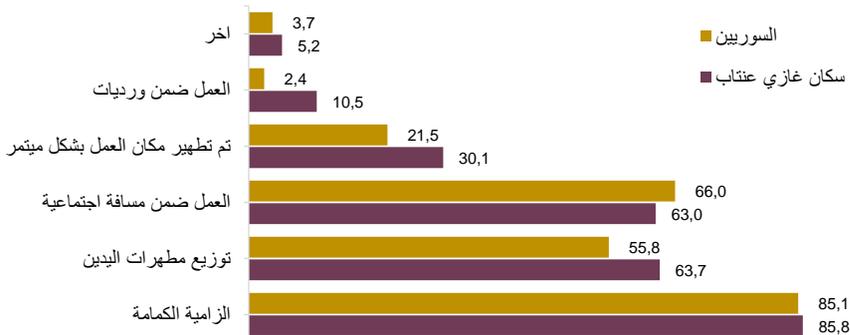
وقد تم سؤال اقارب الذين قد تزوجوا من مجتمع مختلف عن الشخص الذي قد تزوج، وكما موضح في الجدول فان عدد الاقارب لدى السوريين كثير نوعاً ما، ومن ناحية اخرى فكما هو مبين في الجدول فان نسبة النساء السوريات المتزوجات مع اشخاص من المجتمع الثاني هم اكثر من الرجال على عكس سكان غازي عنتاب الذي يبرز في نسبتهم عدد الرجال.

التواصل

الشكل ٤٩: اللوائح الخاصة بحالة الذين ما زالوا يعملون في نفس الوظيفة قبل كوفيد-١٩

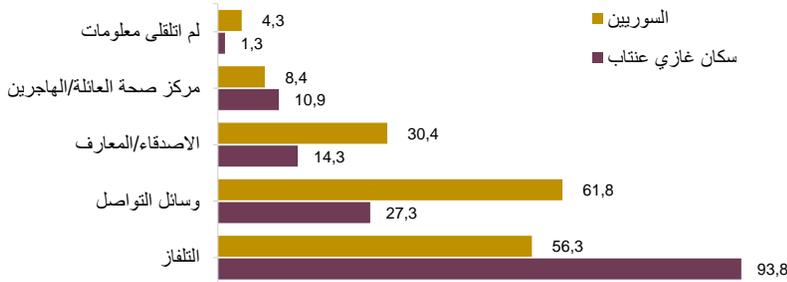
وقد افاد ٤٢٪ من أصل ٦٠٩ اشخاص تم سؤالهم عن وضع عملهم ضمن جائحة كورونا بانه لم يطرأ اي تغيير على وضع العمل. من ناحية اخرى كانت نسبة الاجازة غير المدفوعة بين سكان غازي عنتاب اقل بكثير من نسبة السوريين ٢٤٪. بشكل عام، ان الحصول على حق الإقامة والحقوق العامة في الشركات من الممكن ان يخلق فروقات كبيرة. على سبيل المثال نسبة الاشخاص من سكان غازي عنتاب الذين استطاعوا الحصول على تقارير طبية توضح امراضهم المزمنة بلغت عشرة اضعاف نسبة السوريين.

الشكل ٥٠: الإجراءات المتخذة ضد كوفيد-١٩ في أماكن العمل

وحول السؤال المطروح عن اتخاذ التدابير اللازمة حول جائحة كورونا كانت الاجابات متشابهة جدا في كلا المجتمعين. فعلى سبيل المثال يمكن ملاحظة ان استخدام مطهر اليدين والمحافظة على المسافة الاجتماعية وارتداء الكمامات تم تطبيقه بنسب معينة. ولكن هناك بعض الفروق في الاماكن التي يعمل بها السوريين والاماكن التي يعمل بها سكان غازي عنتاب. على سبيل المثال أفاد السوريين أنه في اماكن عملهم يتم تطهير المكان بشكل قليل، إضافة الى عدم قلة وجود مطهرات اليدين في الاماكن التي يعمل بها السوريين. عوضا عن ذلك، تمت ملاحظة ان الاماكن التي يعمل بها السوريين هي اماكن ذات طرز ذو تباعد اجتماعي غير مكلف. وتظهر البيانات بأن السوريين بشكل عام يعملون ضمن بيئة اقل امتثالا للتدابير المتخذة لقاء جائحة كورونا.

تأثيرات كوفيد-١٩

الشكل ٤٧: قنوات متابعة المعلومات الخاصة بكوفيد-١٩

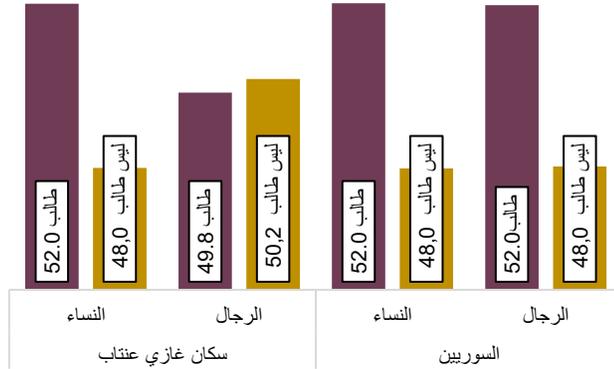
تتوافق مصادر المعلومات لكلا المجتمعين حول جائحة كورونا مع اتجاهات وسائل الاعلام العامة. يتلقى السوريون المعلومات حول جائحة كورونا من التلفاز ووسائل التواصل الاجتماعي بينما سكان غازي عنتاب يتلقون هذه المعلومات بنسبة كبيرة من التلفاز. في حين أن ٢٧٪ فقط من سكان غازي عنتاب يلجأون إلى وسائل التواصل الاجتماعي، يستخدم ٦١٪ من السوريين وسائل التواصل الاجتماعي كمصدر للمعلومات. يستخدم السوريون وسائل التواصل الاجتماعي أكثر من سكان غازي عنتاب، وهذا يوضح كون وسائل التواصل الاجتماعي اداة وصول سهل وأكثر فاعلية ضمن بلد اجنبي. الفرق المهم الآخر بين المجتمعين هو أن السوريين يميلون إلى الحصول على المعلومات من الأصدقاء والمعارف أكثر من سكان غازي عنتاب، ويمكن القول في هذا الصدد إن حالة اللجوء هي التي تجعل شبكة الاتصالات الموثوقة حالة فعالة. تتشكل من خلال كونها عضواً في مجتمع مألوف ومحدد. الاستفادة من مراكز الصحة او كما يعرف بالمستوصف في اخذ المعلومات هو امر شائع بين سكان غازي عنتاب.

الشكل ٤٨: حالة العمل للموظفين في ذات الوظيفة المدفوعة الأجر قبل كوفيد-١٩

نظرًا لأن المهاجرين يعملون عموماً في وظائف غير رسمية، فليس من المستغرب أن يقوم ٢٧٪ منهم بتغيير وظائفهم خلال جائحة كورونا، ضمن هذه الجائحة كانت حالات الطرد من العمل او الاجازة غير مدفوعة الاجر شائعة بكثرة بين المهاجرين السوريين في غازي عنتاب.

في هذا الرسم البياني، الذي يوضح ما إذا كان الأشخاص الذين لم يلتحقوا بالمدرسة مطلقًا يمكنهم القراءة والكتابة، يتضح أن الفرق بين الجنسين أكبر بين سكان غازي عنتاب. حيث يبلغ معدل الإلمام بالقراءة والكتابة لدى الرجال ٢.٢ ضعف النساء بين سكان غازي عنتاب. هذا الفارق ٧.١ ضعف بين السوريين. وهذا يدل على وجود اختلاف ثقافي مهم بين المجتمعين فيما يتعلق بتعليم المرأة.

الشكل ٤٦: نسبة ذهاب الأطفال من الأسرة للمدرسة

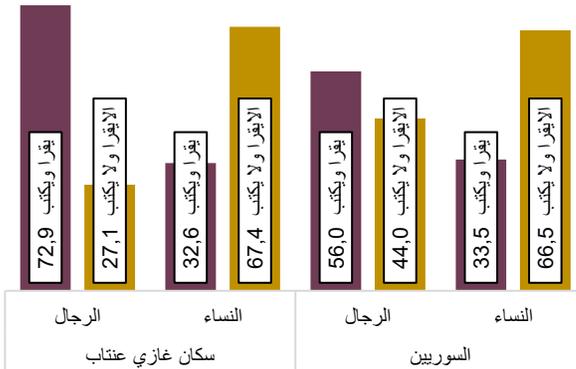
لا يشمل مفهوم الأطفال هنا من هم دون سن معين، إنما يشمل جميع أفراد العائلة من غير المتزوجين. والجدير بالذكر أن الأشخاص الذين قد انهموا مرحلة تعليمية معينة والأطفال دون سن الدراسة مشمولون ضمن هذا البحث. ووفقاً لذلك فإن نسبة المتعلمين من السوريين هي نفسها بين الذكور والإناث في حين أن نسبة المتعلمين الذكور من سكان غازي عنتاب أقل من نسبة الإناث. في كلا المجتمعين نسبة الإناث المتعلمات هي نفسها، إضافة إلى أن نسبة ٥٢٪ من الأشخاص الغير متزوجين هم طلاب. ولكن نسبة الطلاب الذكور في غازي عنتاب ٤٩،٨٪ والذي يختلف بدوره عن الصورة العامة.

المدرسة و التعليم

الشكل ٤٤: الوضع التعليمي

عند النظر إلى الوضع التعليمي للمشاركين، نستطيع القول ان نسبة المتعلمين من سكان غازي عنتاب اكبر من نسبة السوريين. الفروق بين الجنسين في سياق التعليم أكثر حدة بين سكان غازي عنتاب. أما بين الرجال، فإن نسبة الأشخاص الذين لم يلتحقوا بأية مدرسة أو الذين لم يكملوا المرحلة الابتدائية تبلغ حوالي ٧ ٪، مقابل ٢١. ٧ ٪ بين النساء. تبلغ هذه النسبة عند الرجال السوريين ٢٤,٥ ٪ وعند النساء ٣٥,٦ ٪. في حين أن نسبة الإناث غير المتعلمات بين سكان غازي عنتاب هي ٣ أضعاف نسبة الذكور، فإن هذا المعدل يبلغ ١. ٥ مرة عن السوريين. كما أن الفرق بين الجنسين أقل بين السوريين في نسبة الخريجين. حيث يظهر هذا أنه على الرغم من تراجع معدلات التعليم في سوريا، إلا أن نظام التعليم في سوريا أكثر نجاحًا في إشراك المرأة في التعليم.

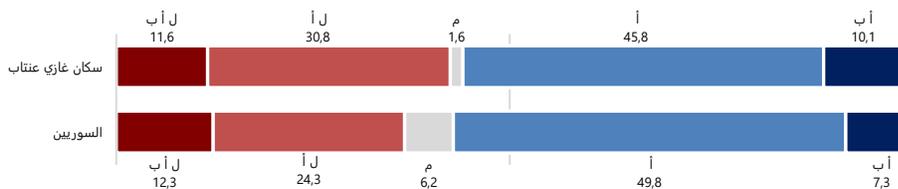

الشكل ٤٥: حالة معرفة القراءة والكتابة للأشخاص الذين لم يلتحقوا بالمدرسة مطلقًا

يتابع السوريون الذين تمت مقابلتهم الأخبار عن بلدهم بشكل رئيس على وسائل التواصل الاجتماعي، في حين يفضل سكان غازي عنتاب التلفاز كخيار أول لمتابعة الأخبار التركية. إن اعتبار وسائل التواصل الاجتماعي وسيلة إعلام مهمة للسوريين مرتبط بقدرة وسائل التواصل الاجتماعي للوصول إلى شبكات إخبارية متعددة. و لأن وسائل التواصل الاجتماعي تمكن من متابعة التطورات في العالم بسهولة أكبر.

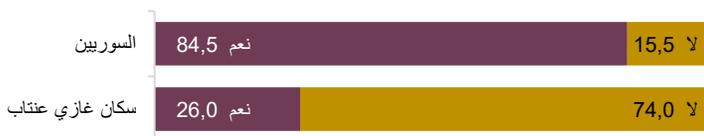
ومن ناحية أخرى، لا يزال التلفاز واحدا من وسائل التواصل المهمة بالنسبة للسوريين. حيث ان نسبة ٥١.٤٪ من السوريين يقولون إنهم يتابعون الأحداث في بلادهم على شاشات التلفاز. اما بالنسبة لسكان غازي عنتاب، هناك فرق مهم بين التوجه على وسائل التواصل الاجتماعي والتلفاز. حيث يتابع سكان ٨٨،٢٪ من سكان غازي عنتاب الأحداث في بلادهم في الغالب على شاشات التلفاز. من ناحية أخرى، يلاحظ ان السوريين يفضلون تلقي الاخبار من معارفهم واحيانا يفضلون قطع علاقتهم بهذه الاخبار بسبب عدم الثقة بوسائل التواصل الاجتماعي. وثمة استنتاج آخر ملحوظ هو أن الاعلانات المطبوعة تلقي اهتمام منخفض جدا من كلا القطاعين. من ناحية أخرى، فإن ظاهرة اللاجئين السوريين بعد عام ٢٠١١، هي أكبر وأول أزمة إنسانية، ليس فقط بالنسبة لغازي عنتاب وتركيا، ولكن أيضا للعالم أجمع حيث يتم إدراج جميع أنواع المرئيات في جميع جوانب الإنترنت وشبكات التواصل الاجتماعي والتكنولوجيا.

بينما يتابع جزء كبير من سكان غازي عنتاب الأحداث السورية عبر وسائل الإعلام في بلادهم، يلاحظ أن السوريين يتجهون إلى وسائل الإعلام في مختلف البلدان بسبب الأبعاد العالمية المتعددة لظاهرة اللاجئين السوريين. ومع ذلك، فإن هذا الاختلاف محدود بسبب التقارب الجغرافي. وقد أشار السوريون على وجه التحديد إلى أنهم يتابعون وسائل الإعلام السورية والعربية والتركية. و حقيقة أن سكان غازي عنتاب يلجؤون فقط إلى وسائل الإعلام التي تتخذ من تركيا مقراً لها تظهر أنهم غير قادرين على النظر إلى الأحداث من خلال الاستفادة من وجهات النظر القطرية المختلفة. ولا تعتبر مصادر الإعلام الغربية جديرة بالاهتمام لأي من المجتمعين، ويمكن ربط هذه التوجهات باللغة والتقارب الجغرافي، والاعتماد على القنوات الإعلامية المعروفة أو بسبب الميول الأيديولوجية والثقافية.

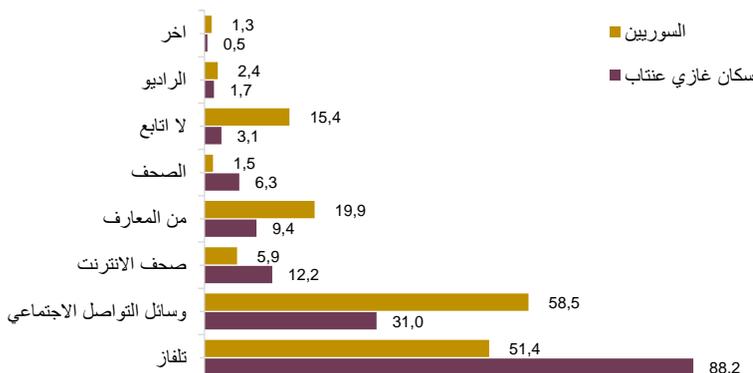
الشكل ٤١: نلتقي بأصدقائنا في الخارج عادة

لا يوجد فرق كبير في أنماط التنشئة الاجتماعية لكلا المجتمعين. نسبة معدلات التنشئة الاجتماعية في أماكن الترويح عن النفس بالنسبة للسوريين وسكان غازي عنتاب قريبة من بعضها البعض. وبالنظر إلى أن البحوث الميدانية تجري في أحياء ذات صفات اجتماعية واقتصادية مماثلة، فإن هذه النتائج تظهر أن المؤهلات بين المجتمعين تكاد تكون نفسها لعدم وجود اختلاف. وهنا تظهر إمامنا مسألة توحد الخصائص الاجتماعية والثقافية للسوريين مع سكان غازي عنتاب التي تحدثنا عليها منذ البداية.

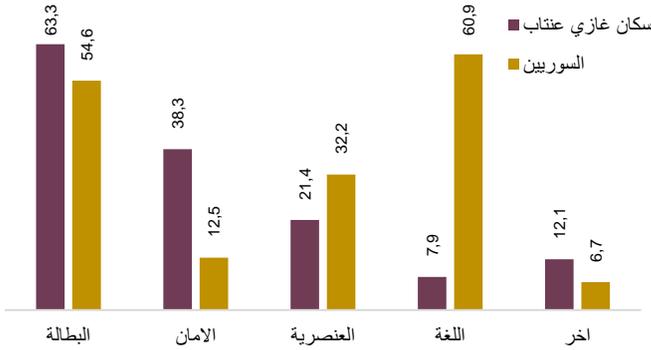
الشكل ٤٢: متابعة التطورات المتعلقة بسوريا

بينما يهتم السوريون في مواكبة الأحداث والتطورات في بلادهم سوريا، إلا أن سكان غازي عنتاب لا تثير اهتمامهم هذه المسألة. على الرغم من أن هذه النتائج ليست مفاجئة، إلا أنه يمكننا القول أن نسبة السوريين الذين يتابعون أوضاع بلادهم تنخفض مع مرور الوقت، حيث كانت نسبة السوريين غير المهتمين باخر التطورات في بلادهم في التجربة التي أجريناها في أواخر عام ٢٠١٧، ١١،٥٪ بينما وصلت هذه النسبة في يومنا هذا إلى ١٥،٥٪. وبناءً على ذلك، فقد ازدادت نسبة عدم المبالاة بين السوريين إزاء الأحداث في سوريا بنسبة ٤٪ في السنوات الثلاث الماضية يمكن القول أن أحد أسباب ذلك هو أن الحرب في سوريا على الرغم من تشابهاً بشكل كبير إلا أنها تزال غامضة. وبناءً على هذا الغموض فإن السوريين يحاولون صرف طاقتهم على خلق حياة جديدة لهم في غازي عنتاب.

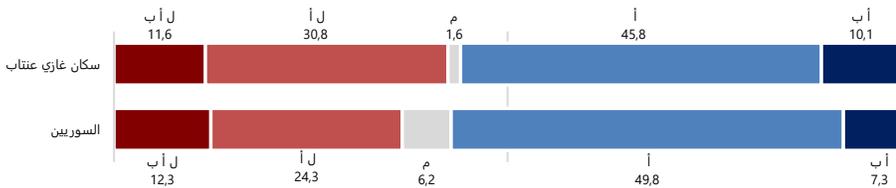
الشكل ٤٣: قنوات متابعة الناس لتطورات بلادهم

الرسم البياني اعلاه يوضح الانشطة التي تقضي فيها النساء السوريات ونساء غازي عنتاب معظم اوقاتهم فيها في يوم عادي، ويلاحظ ان النساء في كلا المجتمعين يؤدون أنشطة منزلية. مما لا شك فيه أن هذا التشابه له نصيب كبير في أرقام العمالة المنخفضة للمرأة ويرجع سببه تحملها مسؤولية الأعمال المنزلية وأعمال الرعاية. على الرغم من كل هذا التشابه، يُلاحظ أن نساء غازي عنتاب يقضين وقتًا أقل في "رعاية الأطفال / كبار السن / المرضى" مقارنة بالنساء السوريات. وفي هذا الفرق، يمكن القول إن المرأة في غازي عنتاب لديها إمكانية أكبر للحصول على خدمات الرعاية المؤسسية. من ناحية أخرى، يمكن القول إن اهتمام السوريين برعاية المسنين والمرضى الذين يأتون معهم عند الهجرة هو عامل يفسر ارتفاع معدلات رعاية المسنين/المرضى في هذه الحالة. بشكل عام، من اللافت للنظر أن المرأة لا تدخر وقتًا لأي نشاط خارج المنزل كل يوم. يشير هذا الوضع إلى أن النساء لا يخرجن كثيرًا في الحي، ولا يختلطن كثيرًا خارج دائرة الأسرة.

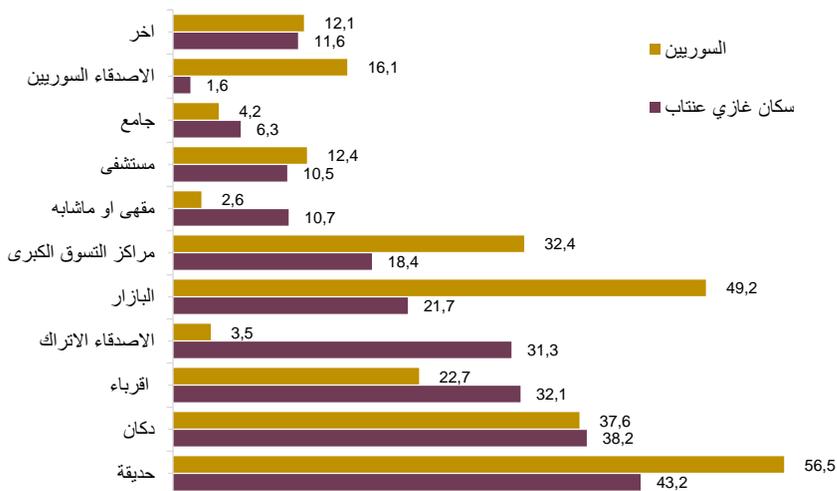

الشكل ٣٩: المشاكل التي تمت مواجهتها في غازي عنتاب

يرى سكان غازي عنتاب البطالة على أنها أهم مشكلة تواجههم في المدينة، فإن السوريين الذين يعيشون في غازي عنتاب يبرزون مشكلة اللغة في المقدمة. في الحقيقة إن المجتمعين لا يجيدان لغة بعضهما البعض، ولا سيما عدم قدرة سكان غازي عنتاب على التحدث بلغة أجنبية، تسببت في مواجهة السوريين لمشاكل في التواصل خلال الحياة اليومية. وبحسب نتائج البحث فإن المشكلة الثانية المهمة للسوريين هي البطالة. وهذه النسبة تتماشى مع مخاوف سكان غازي عنتاب. لهذا السبب كلا افراد المجتمعين يشعر بالقلق لقاء هذه الحالة. من ناحية أخرى، في حين أن المشاكل الأمنية هي مصدر رئيس آخر للمشاكل بالنسبة للأتراك، فإن هذه المشاكل منخفضة بشكل ملحوظ بالنسبة للسوريين. بالإضافة إلى ذلك، هناك مصدر آخر لمشكلة السوريين وهو التمييز العرقي. وفيما يتعلق بالمشاكل التي تواجه المدينة، على الرغم من السوريين وسكان غازي عنتاب لديهم دعر مشترك تجاه البطالة، لكنهم لا يشتركون في مشاكل اللغة والتمييز العنصري، في حين ان مشكلة التمييز العنصري تظهر بشكل ملحوظ أكثر من مشاكل الامان بالنسبة للسوريين.

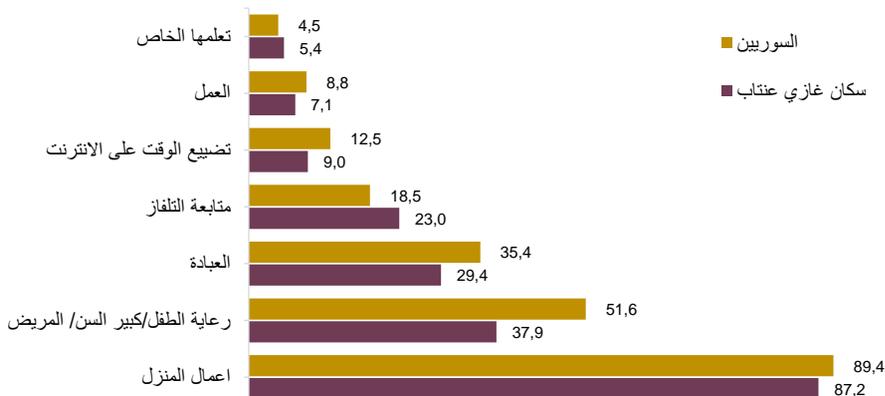

الشكل ٤٠: أخرج لشرب الشاي / القهوة من حين لآخر

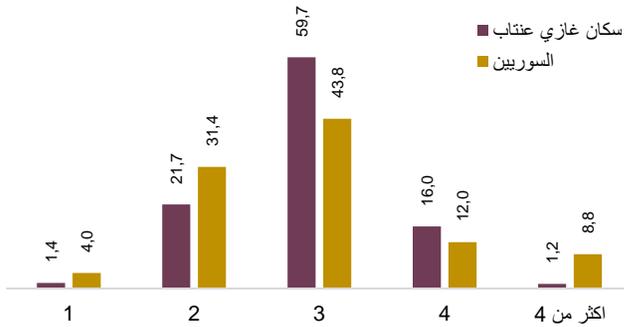
الشكل ٣٧: الوجهة الأكثر ذهاباً إليها عند الخروج

في كلا المجتمعين، يُرى أن المنتزهات تأتي في صدارة الاماكن خارج المنزل. من الممكن القول أن المنتزهات هي مكان للتنشئة الاجتماعية ليس فقط للسوريين، ولكن أيضاً لسكان غازي عنتاب. يمكن أن يعطي هذا فكرة عن التشابه في سلوك المجتمعين فيما يتعلق بأماكن التنزه. بالإضافة إلى ذلك، على الرغم من أن لديهم سلوكيات مماثلة مع سكان غازي عنتاب إلى حد ما، إلا أنهم يختلفون عن بعضهم البعض في بعض الفروق الدقيقة والاختلافات في بعض النقاط. على سبيل المثال، في حين أن تجربة السوريين في التنزه تتم في مراكز التسوق، لوحظ أن زيارات الأقارب والمعارف تبرز إلى حد ما بالنسبة إلى سكان غازي عنتاب. بدلاً من إظهار أن السوريين يزورون أقاربهم ومعارفهم بشكل أقل تواتراً، يمكن القول أن هذا النوع من التنشئة الاجتماعية يحدث أيضاً في أماكن خارجية مثل الحدائق.

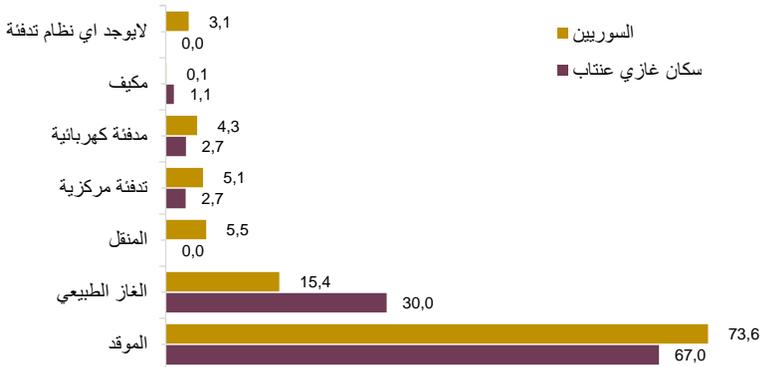
الشكل ٣٨: النشاط الذي تقضي النساء معظم أوقانهن فيه في اليوم

الماضي لم تؤثر على فئة اجتماعية واحدة - المهاجرين السوريين - وأن الجهات الفاعلة في سوق العقارات المتينة تتأثر جميعها بنفس الطريقة.

الشكل ٣٥: عدد غرف المنزل

ويبدو أن سكان غازي عنتاب يتمتعون بميزة أكبر على المهاجرين السوريين من حيث حجم المسكن. بينما يعيش ٦٠٪ من الأفراد الذين تمت مقابلتهم من سكان غازي عنتاب في منازل من ثلاث غرف. هذا المعدل هو ٤٤٪ للمهاجرين السوريين، في حين تبلغ نسبة المهاجرين السوريين الذين يعيشون في منازل بغرفتين أو أقل ٣٥٪. هذا المعدل هو ٢٣٪ لسكان غازي عنتاب.

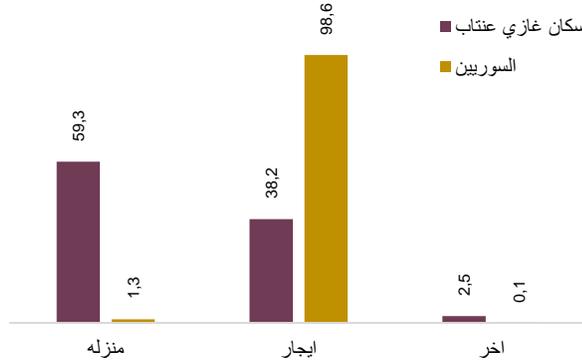

الشكل ٣٦: نوع تدفئة المنزل

النقطة المشتركة الشائعة في المنازل التي يعيش فيها المهاجرون السوريون وسكان غازي عنتاب هي أن نظام التدفئة الأساسي هو المدفأة.

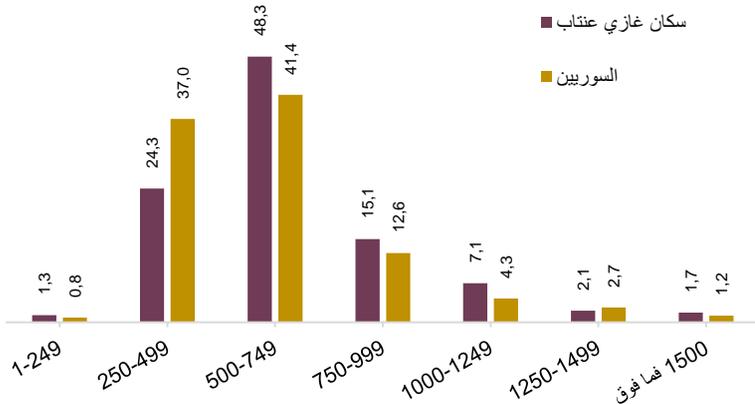
وفي حين ذكر ٧٤٪ من السوريين الذين أجريت معهم المقابلات أن مصدر دفتهم هو المدفأة، فإن هذا المعدل يتبعه بقليل معدل سكان غازي عنتاب والذي يبلغ ٦٧٪. من ناحية أخرى، يستخدم ١٥٪ فقط من المهاجرين السوريين الغاز الطبيعي للتدفئة، في حين أن هذه النسبة تبلغ ٣٠٪ لسكان غازي عنتاب، أي ضعف نسبة المهاجرين السوريين. وفي حين أن استخدام الغاز الطبيعي ينتشر بسرعة في المدينة، فإن كون نسبة كبيرة من الأسر لا تزال تستخدم موقد الفحم الحجري هو مؤشر هام للفصل الاجتماعي والاقتصادي (فضلا عن استمرار تلوث الهواء) في الحيز المدني.

أعلى من تغيير المنازل. ويرتبط تغيير الحي ارتباطاً وثيقاً بمستوى الازدهار الاقتصادي للأسرة المعيشية؛ قد يكون تحقيق تغيير المنزل في نفس الحي مرتبطاً بعوامل فردية واجتماعية واقتصادية مختلفة من التجارب الميدانية خلال عملية البحث، تبين أن السوريين يغيرون منازلهم في الغالب لأسباب مثل الظروف المادية السيئة للمنزل ومشاكل الإيجار.

الشكل ٣٣: حالة ملكية البيت

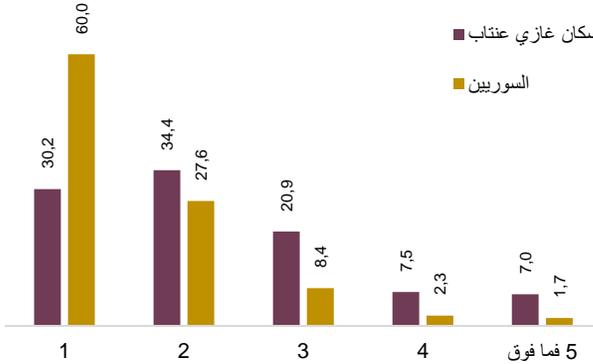
يعيش الغالبية العظمى من المهاجرين السوريين في مساكن مستأجرة بينما يتبع سكان غازي عنتاب نظام تملك البيوت كما هو الأمر في عموم تركيا حيث تصل نسبة السكان الذين يقطنون البيوت الخاصة بهم الى ٥٩٪ بينما تكمن نسبة القاطنين في الايجار ٣٨٪. تشكل ملكية العقارات أحد أهم عقبات اندماج المهاجرين في المدينة.

الشكل ٣٤: إيجار المنزل

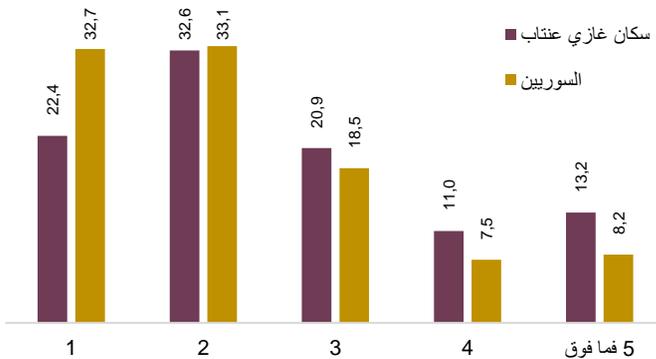
متوسط تكلفة الإيجار للأشخاص السوريين الذين تمت مقابلتهم هو ٦١٥ ليرة تركية، ومتوسط تكلفة الإيجار لسكان غازي عنتاب هو ٦٦٩ ليرة تركية. على عكس الرأي العام لسكان غازي عنتاب والمهاجرين السوريين، فإن مستويات الإيجار متشابهة للغاية. لذلك، يمكن القول بأن الزيادة في الإيجارات التي شهدتها المدينة على مدى العقد

الحياة اليومية و المعيشة

الشكل ٣١: عدد الأحياء التي تم تغييرها في غازي عنتاب

عندما نفحص التنقل الحضري للمهاجرين السوريين في غازي عنتاب، يمكننا أن نرى أن ٦٠ بالمائة منهم لم يغيروا أحيائهم في المدينة. أما بالنسبة لأهالي غازي عنتاب فهذه النسبة ٣٠٪. ولكن تجربة السوريين في غازي عنتاب لا تتجاوز العشر سنوات. لهذا السبب تغيير سكان غازي عنتاب أماكن إقامتهم هو نتيجة متوقعة. ويمكن القول إن حركة مجموعات المهاجرين أقل وأن خيارات التنسيب والعمالة والتوطين محدودة أكثر، وهو عامل مهم في تكوين هذه الحالة.

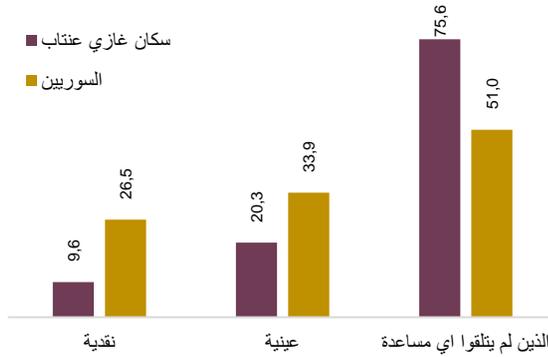

الشكل ٣٢: عدد المنازل التي تم تغييرها في غازي عنتاب

أوضح مخطط يمكن ملاحظته للاختلافات بين مهاجري غازي عنتاب والسوريين في الحيز التمدني يظهر نفسه في عدد المساكن التي يعيشون فيها. وفي حين أن ٥٥٪ من سكان غازي عنتاب قد غيروا منزلين أو أقل، فإن العدد يبلغ ٦٥٪ للمهاجرين السوريين. مقارنة بمعدلات تغيير الأحياء، يمكن رؤية السوريين على أن لديهم معدلات

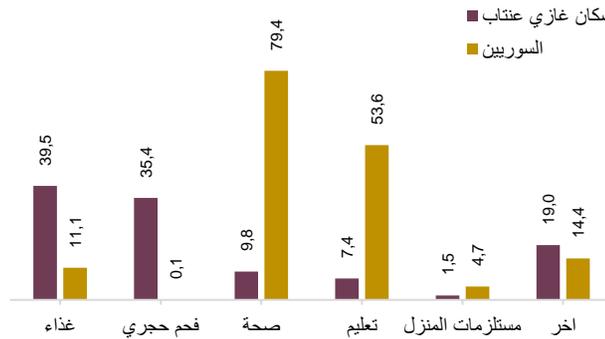
في فئة المساعدات غير النقدية، يُرى أن الاستفادة الأكبر للسوريين تتجلى في مجالي الصحة والتعليم. وتبدو نسبة المستفيدين من سكان غازي عنتاب من هذه المجالات أقل من نسبة السوريين. وقد يكون السبب الرئيس في ذلك هو أن سكان غازي عنتاب لا يُحسبون هذه المساعدات كمساعدات بالأصل. لأننا نعلم أن نظام البطاقة الخضراء يغطي معظم مواطني جمهورية تركيا الذين لا يستطيعون تلبية احتياجاتهم الصحية والأدوية بأنفسهم. وقد تبين أن السوريين قادرون على الحصول على مساعدة أقل بكثير من سكان غازي عنتاب في المساعدات الغذائية والفحم، وهي مواد المساعدات الرئيسية للأسر.

نسبة السوريين الذين يتلقون الدعم المالي من مؤسسة أو شخص هي حوالي ثلاثة أضعاف نسبة سكان غازي عنتاب. وبالنظر إلى أولئك الذين تم تقديم المساعدة لهم في السابق، يُرى أن ما يقارب من ٣٥٪ من الأسر السورية و ٢١٪ من سكان غازي عنتاب قد استفادوا من هذه المساعدات.

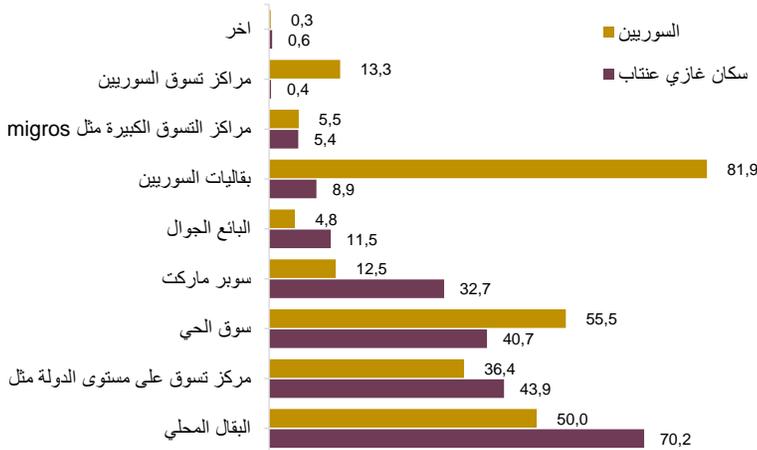

الشكل ٢٩: نوع المساعدة

عند النظر إلى المساعدات المقدمة سواء كانت مساعدات مالية أو عينية كالأغذية نرى ان نسبة الاسر السورية التي استفادت من هذه المساعدات اكثر من مرة ٤٠٪ بينما نسبة سكان غازي عنتاب هي ٢٤,٤٪. المساعدات التي يتم تقديمها إلى السوريين وسكان غازي عنتاب تتم في مراكز منفصلة عن بعضها تماما. بينما يتلقى جميع السوريين تقريبا المساعدات النقدية المقدمة من المفوضية الأوروبية و التي يتم توزيعها عن طريق الهلال الأحمر، فإن مراكز تقديم الطلبات لسكان غازي عنتاب هي مؤسسات المساعدة الاجتماعية والتضامن. والسبب الرئيس لذلك هو أن الهلال الأحمر، هو مؤسسة مركزية، مخصص ومجهز بوصفه المنظمة "الرئيسية" المسؤولة عن المساعدة والخدمات الاجتماعية للسوريين. غير أن المساعدة هي إحدى القنوات الرئيسة التي يتم من خلالها إقامة علاقات بين الأفراد والمؤسسات، وتؤدي دورا رئيسا في الوصول إلى نظم الخدمات الاجتماعية من أجل تنمية العلاقات داخل المجتمع المحلي، ولا سيما في نظامي التعليم والصحة. ويمكن أن يكون وسيلة فعالة لتوفير المنافع والخدمات الخارجية تحت سقف مشترك، سواء من أجل زيادة الشراكة على أساس الحقوق أو من أجل الشفافية وتحقيق التماسك المجتمعي من خلال القيام بشيء ما معا.

الشكل ٣٠: توزيع المساعدات غير النقدية

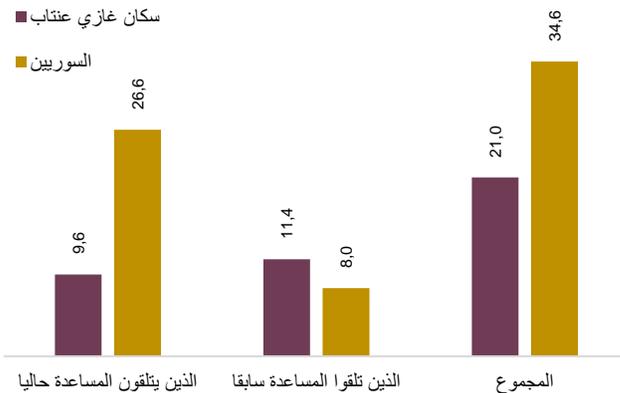

الشكل ٢٧: مكان التسوق اليومي المفضل

المستويات الاجتماعية والاقتصادية للأحياء التي أجريت فيها الدراسة الميدانية هي احد أكبر الأسباب التي تجعل العلاقات الحياتية اليومية متشابهة. يبدو أن كل من السوريين وسكان غازي عنتاب القاطنين في نفس الأحياء لديهم أنماط سلوكية متشابهة فيما يتعلق بالتسوق.

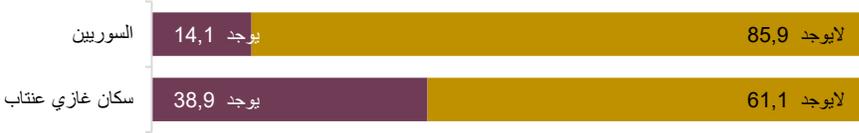
كما موضح في الرسم البياني اعلاه ان السوريين يتسوقون من البقالة السورية واسواق الاحياء الشعبية التي تكون فيها الاسعار مناسبة لهم ولوضعهم المعيشي والتي تتضمن ايضا صورة عن ثقافتهم التي كانوا عليها سابقا. قد يكون السبب الرئيس الذي يجعل السوريين يتسوقون أقل من المتاجر الكبرى مقارنة بسكان غازي عنتاب مرتبطاً بندرة ملكية بطاقات الائتمان (١٪). وذلك لأن التسوق و / أو المساومة يمكن القيام به في محلات البقالة التقليدية والأسواق المجاورة في الأحياء، كما أن انخفاض أسعار المنتجات في ساعات معينة، خاصة في الأسواق، فعال في ظهور هذه النسب، وثمة جانب آخر هو أن الكثافة السكانية للسوريين، لا سيما في غازي عنتاب، خلقت سلسلة اسواق خاصة بها، على الرغم من انها صغيرة الموارد من المنتج الى المستهلك.

وحقيقة أن المنتجات الغذائية غير المكلفة المنتجة في الاسواق غير الرسمية تتبع مسارات مماثلة وتصل إلى البقالة في الأحياء و تجعل الإنتاج والتوزيع الاقتصاديين والواقعية الثقافية مدرجين على جدول الأعمال.

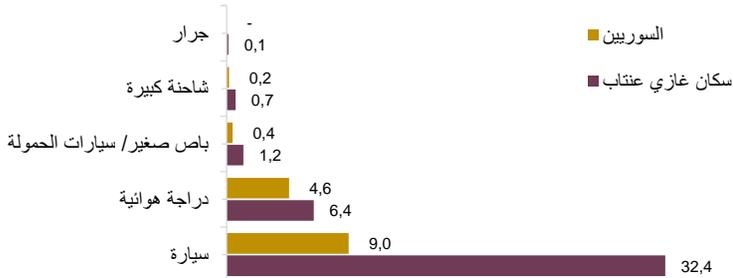
الشكل ٢٨: الاستفادة من المساعدات النقدية

المنزلية الكهربائية الثلاث غير الأساسية، بمعدلات أعلى من السوريين، يرتبط بعادات الاستهلاك بسبب فارق رأس المال الاقتصادي بين الجانبين. ومع ذلك، يمكن القول إن العامل الأكثر حسماً هو أن "على السوريين أن ينفقوا بعناية أكبر بسبب كونهم لاجئين". وفي واقع الأمر، وبالنظر إلى نسبة دخل الأسر التي تنتمي إلى المجموعتين وعدد الأفراد في العائلة، سيكون من المفهوم أن تتجه الأسر السورية نحو استراتيجية إنفاق أكثر حرصاً.

الشكل ٢٥: ملكية المركبات

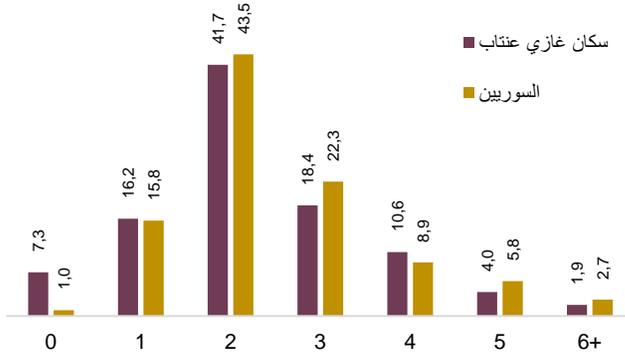
نسبة السوريين في ملكية السيارات أقل من نصف نسبة سكان غازي عنتاب. في حين أن ٣٩٪ من أسر غازي عنتاب تمتلك سيارة واحدة على الأقل، فإن هذا المعدل يبلغ حوالي ١٤٪ بالنسبة للسوريين. والسبب الرئيس لهذه النسبة أن السيارات التي يمتلكها السوريون كانت مستقدمة من سوريا. وهذه المركبات كانت مقيدة في نظام مختلف عن النظام في تركيا، وكما هو معلوم تم إصدار قانون تقييد جديد بموجبه فرض على المركبات السورية أن يتم تلويحها بما يتماشى مع الأنظمة المحلية.

الشكل ٢٦: نوع المركبات المملوكة

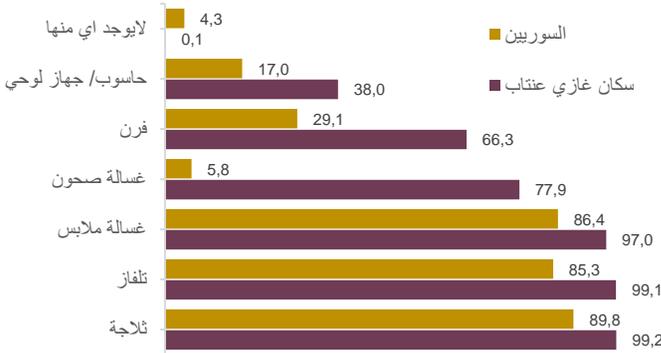
يمكن ملاحظة أن سيارات الركاب تشكل نسبة كبيرة من المركبات المملوكة. ٣٢،٤٢٪ من أسر غازي عنتاب تمتلك سيارة واحدة على الأقل بينما هذه النسبة ٩٪ عند السوريين. عدم وجود الاختلاف الكبير في أنواع المركبات الأخرى يظهر أن المركبات ذات المحركات تستخدم أكثر للعمل بدلاً من راحة الحياة، الدراجة النارية مفضلة لأنها أرخص كما تبين.

ملكية بطاقة الانتماء بين السوريين أقرب الى ان تكون شبه معدومة. نسبة الاشخاص من سكان غازي عنتاب الذين يملكون بطاقات انتماء هي الثلث تقريبا ورغم هذا الى انها اقل بكثير من المعدل الذي يشمل كافة تركيا. ومع ذلك، فمن المؤكد أن بطاقات الانتماء هي أحد أهم الأسباب التي تجعل البنوك في صدارة المؤسسات المديون لها، كما أن تفضيل التسوق عبر الإنترنت في جائحة كورونا قد عزز ذلك

الشكل ٢٣: ملكية الهواتف لدى الأسر

من الواضح أن هناك هواتف ذكية في كل منزل سوري تقريباً. عدد العائلات من سكان غازي عنتاب التي ليس لديها هواتف ذكية أكثر من السوريين. قد يكون أحد الأسباب الكامنة وراء هذا المعدل هو أن السوريين يحتاجون إلى الوصول إلى الإنترنت أكثر من سكان غازي عنتاب من أجل الوصول إلى أصدقائهم وأقاربهم في سوريا و / أو في جميع أنحاء العالم ومتابعة الأخبار حول بلدهم بلغتهم الخاصة.

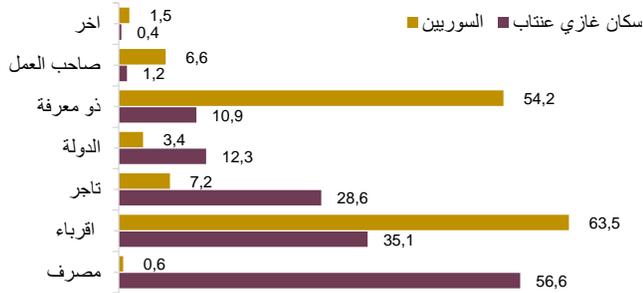
الشكل ٢٤: الأجهزة الكهربائية والإلكترونية التي وضع العمل في المنزل

نرى أن هناك بعض المعدات الأساسية في المنزل مثل الثلاجات والغسالات وأجهزة التلفزيون، متوفرة على نطاق واسع بين السوريين.

تختلف نسبة المعدات التي يمكن ان نصفها انها اكثر فخامة من غيرها اختلافا كبيرا عن غيرها مثل أجهزة الكمبيوتر وغسالات الصحون والأجهزة اللوحية.

يمكننا القول أن الضروريات الأساسية في منازل سكان غازي عنتاب موجودة في كل منزل تقريباً. بالإضافة إلى ذلك، استخدام معدات فاخرة مثل غسالة الصحون بشكل كبير يجذب الانتباه. معدل امتلاك جلاية صحون وكمبيوتر وجهاز لوحي أعلى بين سكان غازي عنتاب. ويمكن القول أيضاً إن كون سكان غازي عنتاب يملكون هذه السلع

بالمقارنة مع سكان غازي عنتاب، يُلاحظ أن نسبة السوريين المثقلين بالديون أقل. السبب الرئيس لهذا الاختلاف هو القروض المصرفية، كما يتضح من الرسم البياني أدناه. ضعف فرصة السوريين في الاستفادة من القروض ساهم في جعلهم خلف سكان غازي عنتاب من ناحية الديون.

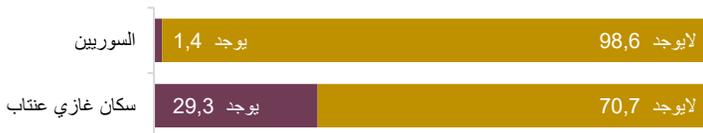
الشكل ٢٠: الأشخاص أو المؤسسات المديون لها

بالنسبة لموضوع الاقتراض فإن الاقتراض من الاقارب جاءت في المرتبة الاولى لكلا المجتمعين. البنك هو النقطة الأكثر لفتا للنظر بين المجتمعين من ناحية الاقتراض. ومن المعلوم أن السوريين لا يستطيعون الحصول على قروض من البنوك مقارنة بسكان غازي عنتاب. في هذه الحالة، يتبين أن تضامن القرابة يأتي في المقدمة في حالات الهجرة واللجوء.

الشكل ٢١: المعارف المديون لهم

نسبة الاقتراض من المعارف اعلى بين السوريين. في حين أن جزءًا كبيرًا من هؤلاء المعارف هم من السوريين، يُلاحظ أنهم مدينون لاشخاص من سكان غازي عنتاب بمعدل كبير لا يمكن تجاهله. بالنظر إلى أن ٣٠٪ من السوريين قدموا إجابة إيجابية على السؤال حول ما إذا كان لديهم أي أصدقاء مقربين من سكان غازي عنتاب أم لا، يمكن الوصول إلى نتيجة أن هناك نسبة مهمة تتضمن علاقة مبنية على الثقة، مثل الاقتراض.

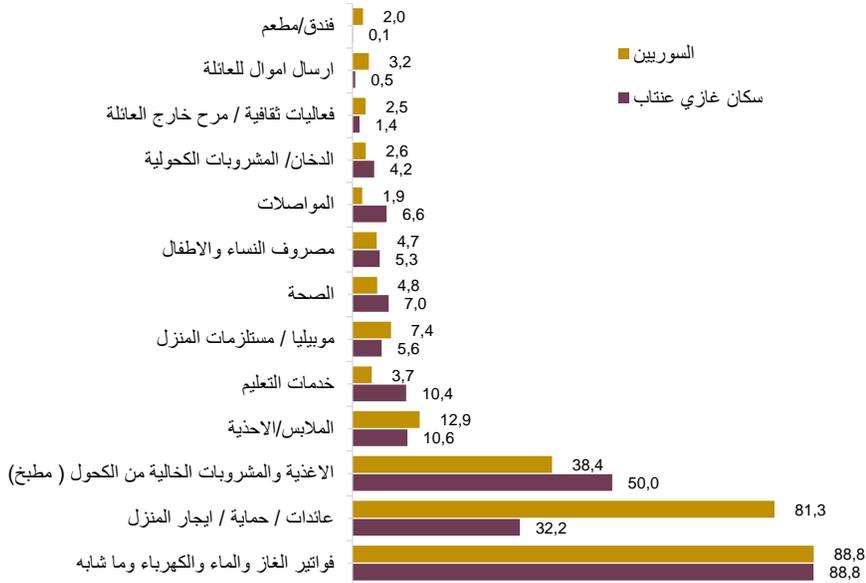

الشكل ٢٢: ملكية بطاقة الائتمان

كي يستطيع الناس تلبية حاجاتهم اليومية، يحتاجون إلى كسب دخل أعلى من نفقاتهم باستثناء بعض الفترات القصيرة الاستثنائية.

ان نفقات السوريين في هذا البحث لا تبدو منطقية مقابل الاجور التي يتلقونها ولكننا يمكننا تفسير ذلك بانهم يحصلون على المساعدات.

. لأن حقيقة أن العديد من الأشخاص الذين بينوا أن دخلهم صفر يتلقون المساعدة، و هذا يدل على أنهم لا يعتبرون هذه المساعدات على أنها دخل.

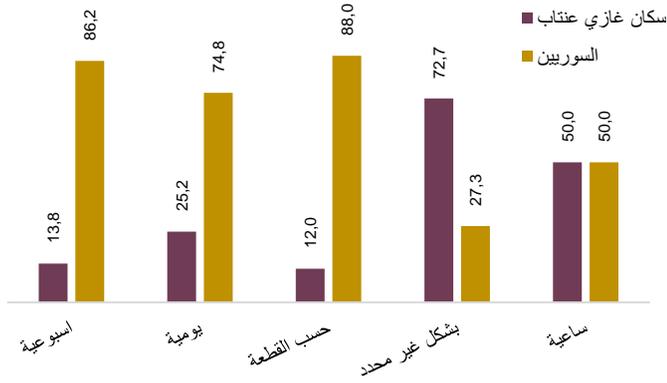

الشكل ١٨: أكثر ما تجد الاسرة صعوبة في دفعه

عند مقارنة المعوقات الأكثر صعوبة التي تواجه الأسر في دفعها، يُلاحظ أن كلا المجتمعين يذكران أنهما يواجهان صعوبة في دفع الفواتير مثل الكهرباء والمياه والغاز. من ناحية أخرى، أفاد السوريون بأنهم واجهوا صعوبة في دفع مصاريف مثل إيجار المنزل والمستحقات أكثر من سكان غازي عنتاب. يؤكد سكان غازي عنتاب أن لديهم صعوبة أكبر في دفع مصاريف طعامهم أكثر من السوريين. مع الأخذ في عين الاعتبار أن الوصول إلى طعام غير صحي ورخيص أسهل من استئجار منزل رخيص في ظروف غازي عنتاب. حسب وجهة نظر السوريين ان مصاريف الغذاء تعد مصاريف ثانوية بعد مصاريف الإقامة. ومن الممكن تفسير هذه الظاهرة بان السوريين بامكانهم الحصول على مواد التغذية من خلال المساعدات التي يتم توزيعها.

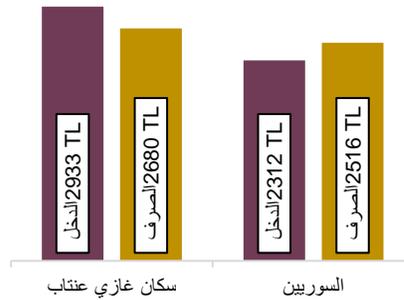

الشكل ١٩: حالة مديونية سكان غازي عنتاب

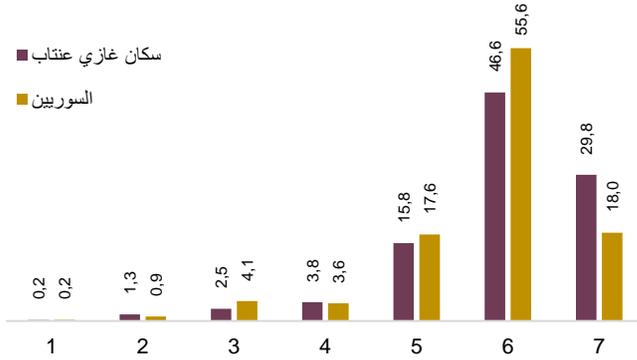
الشكل ١٦: توزيع العمال السوريين و سكان غازي عنتاب في الوظائف ذات الدخل الغير شهري

نسبة السوريين الذين لا يعملون في وظائف ذات اجر شهري ٨٠٪ هي أعلى من نسبة القاطنين في غازي بنسبة ٢٠٪، وهذا يبين ان السوريين يعملون اكثر في القطاعات غير الرسمية. نسبة كبيرة من السوريين ٦٠٪ يعملون لقاء اجر اسبوعي. بالنظر إلى عمال صغار المنتجين أو الحرفيين مثل محلات البقالة والجزارين نجد انهم يتلقون أجورهم على أساس أسبوعي، ومن هذا المنطلق يمكننا القول إن السوريين يجدون في الغالب وظائف في مثل هذه الأعمال. نسبة سكان غازي عنتاب الذين يعملون لقاء اجر يومي ٤٠٪ وبالمقارنة مع نسبة السوريين نجد ان نسبة السوريين اعلى بكثير من نسبة سكان غازي عنتاب. من المعروف أن صناعة الأحذية والمنسوجات بشكل خاص توفر فرص عمل قائمة على القطعة الواحدة في المنزل. أخيرًا، إن نسبة سكان غازي عنتاب الذين يعملون في وظائف غير منتظمة الأجر أعلى من نسبة السوريين. غالبا يغطي هذا النوع من مخطط الأجور وظائف مثل الإصلاح والصيانة والنقل والعتالة.

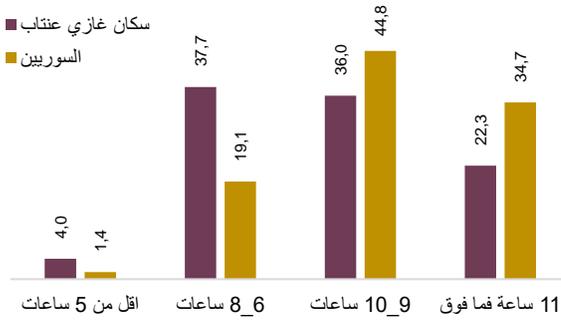
الشكل ١٧: متوسط الدخل والمصاريف الشهرية للعائلة

لا يوجد فرق كبير بين متوسط المصاريف الشهرية للسوريين والمقيمين في غازي عنتاب. وهذا يعطي الفرصة للقول إن السوريين وسكان غازي عنتاب متقاربون من بعضهم البعض من الناحية الاجتماعية والاقتصادية في المجال الذي يُجرى فيه البحث. نسبة السوريين الذين بينوا ان دخلهم تحت الحد الأدنى للأجور بلغت ٥٨٪، بينما كانت هذه النسبة بين سكان غازي عنتاب ٣٩٪. وفقًا لذلك، يمكن ملاحظة أن عددًا كبيرًا من السوريين يعيشون تحت عتبة الجوع (٢٤٠٦) ليرة تركية. على الرغم من ان نسبة عائلات التي تستطيع ان تنفق مبلغا يتجاوز مبلغ الفقر (٧٨٨٣) ليرة تركية اقل من نسبة العائلات السورية الا انها تعد نسبة مرتفعة.

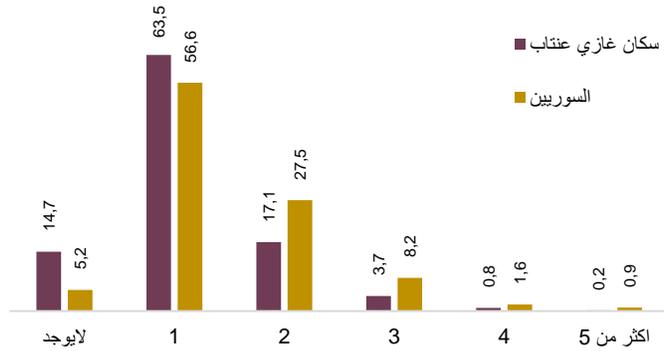
الشكل ١٤: عدد أيام العمل في الأسبوع

يبلغ متوسط عدد الأيام التي يعمل فيها السوريون وسكان غازي عنتاب ٦ أيام في الأسبوع. من حيث عدد أيام العمل، يُلاحظ أن السوريين يعملون أيضًا في سوق العمل مثل سكان غازي عنتاب

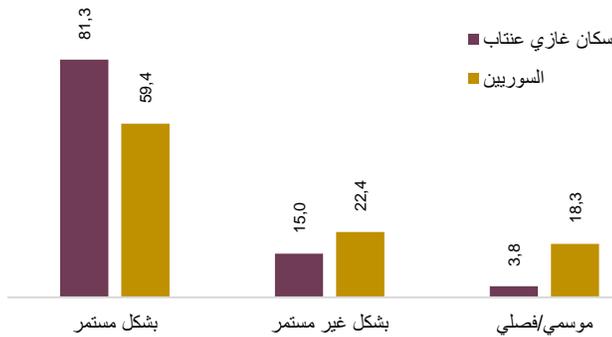
الشكل ١٥: عدد ساعات العمل في اليوم

تختلف ساعات العمل اليومية بين سكان غازي عنتاب والسوريين. يعمل السوريون لساعات أطول مقارنة بسكان غازي عنتاب. خاصة أن السوريون الذين يعملون لأكثر من ١١ ساعة نسبتهم أكثر من سكان غازي عنتاب. تم أخذ ١١ ساعة بعين الاعتبار لأنها المعيار لعدد الساعات القصوى للعمل حسب القانون. نسبة السوريين الذين يعملون لساعات تتجاوز الحد الأقصى لساعات العمل أعلى من سكان غازي عنتاب، لذلك يمكن القول إن السوريين يعملون في ظروف متعبة نسبيًا.

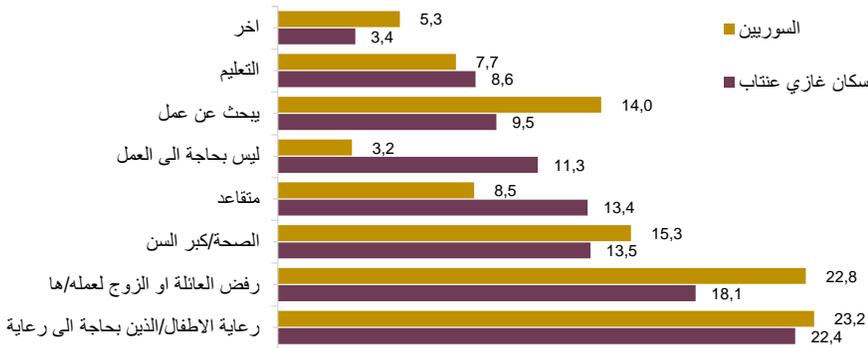
الشكل ١٢: عدد الأفراد العاملين في المنزل

نسبة الأسر التي لا يعمل فيها أحد في وظيفة مدفوعة الأجر أعلى بالنسبة لسكان غازي عنتاب مقارنة بالسوريين، تبلغ هذه المعدلات بالنسبة للسوريين ٥,٣٪، في حين ان هذه النسبة وصلت الى ١٤,٧ ٪ لسكان غازي عنتاب. في حين أن نسبة عدد الأسر التي يعمل فيها شخصان ترتفع إلى ٥,٢٧ ٪ بين السوريين، فإنها تنخفض إلى ١٧ ٪ لسكان غازي عنتاب. تبلغ نسبة الأسر التي يعمل فيها ثلاثة أفراد ٢,٨ ٪ للسوريين و ٧,٣ ٪ لسكان غازي عنتاب. لا ينبغي أن يعني هذا الاختلاف في هذه الأرقام بين المجموعتين أن السوريون لديهم المزيد من فرص العمل. تدعم البيانات الواردة أدناه أن السوريون يمكنهم العثور على وظائف والعمل في القطاع غير الرسمي والحصول على أجور أقل. لهذا السبب فإن السوريون القاطنين في نفس المنزل يجب أن يعمل منهم أكثر من فرد واحد.

الشكل ١٣: نظام العمل

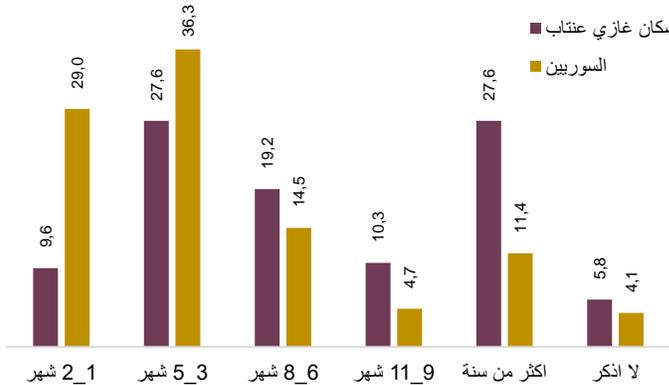
نسبة الذين يعملون بانتظام بين سكان غازي عنتاب أعلى من السوريين. من ناحية أخرى، فإن نسبة العاملين كعمال غير نظاميين و / أو موسمين أعلى بين السوريين. تُظهر هذه البيانات أن سكان غازي عنتاب يعملون في وظائف أكثر انتظامًا ودائمة، في حين أن السوريون قادرون على إيجاد فرص عمل مؤقتة أو غير منتظمة من أجل الحفاظ على حياتهم في هذه المدينة الجديدة، وتجدر الإشارة إلى أسواق العمل التي تشكلت خصوصًا مع وصول السوريون، من حيث أنها تعكس ظروف العمل الغير منتظمة لمجموعة كبيرة من السوريون.

الشكل ١٠: أسباب عدم العمل في عمل مدفوع الأجر

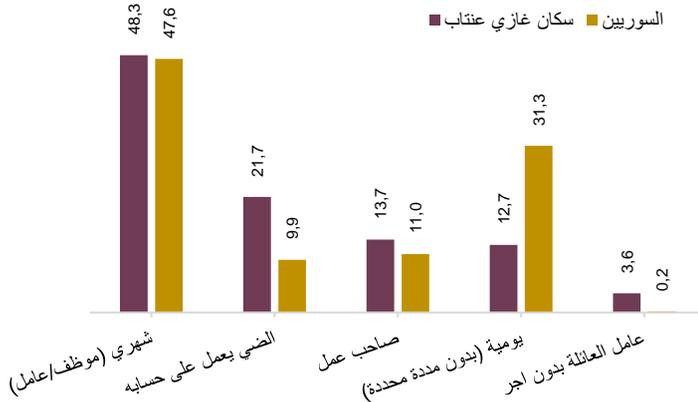
العائق الأهم الذي يشكله العمل بأجر هو رعاية الأطفال وكبار السن والأشخاص المحتاجين للرعاية في الأسرة، ويلاحظ أن هذه العقبة، التي تعاني منها النساء بشكل خاص، تتساوى في المعدل في كلا المجتمعين. هناك عقبة أخرى أمام المرأة هي أن الأسرة أو الزوج لا يسمحان بذلك. ومع ذلك، يبدو أن هذا النوع من الضغط أكثر شيوعاً بين السوريين

أكبر سبب للرجال هو عدم وجود وظيفة للعمل. لذلك، فإن معظم الذين يقولون إنهم يبحثون عن عمل هم من الرجال. يمكن ملاحظة أن هذه الحاجة يشعر بها السوريون أكثر. ومن البيانات الأخرى التي تدعم ذلك معدل أولئك الذين لا يعملون لأنهم ليسوا بحاجة إلى العمل. في غازي عنتاب، هذه النسبة تقارب ٣.٥ ضعف نسبة السوريين.

الشكل ١١: المدة المقضية بالبحث عن عمل

بالنسبة لغالبية السوريين الذين ذكروا أنهم يبحثون عن وظيفة كسبب لعدم قدرتهم على العمل، فإن مدة البحث عن وظيفة تتراوح بين شهر وخمسة أشهر. بالنسبة لغالبية سكان غازي عنتاب، تستمر هذه الفترة لأكثر من ٦ أشهر، لهذا السبب يستغرق سكان غازي عنتاب للحصول على فرصة عمل وقتاً أطول من السوريين. ويمكن القول أن العثور على فرصة عمل بالنسبة للمهاجرين هو أمر صعب جداً.

الشكل ٩: طبيعة العمل في غازي عنتاب

وفقاً لبيانات العمل والتوظيف، ينتمي السوريون الذين يعيشون في غازي عنتاب اليوم إلى الطبقات المتوسطة الدنيا أثناء تواجدهم في سوريا؛ ومع ذلك، لا يزال هناك حراك اجتماعي منخفض. أنماط العمل لسكان غازي عنتاب تمثل صورة مشابهة لأنماط عمل السوريين عندما كانوا في سوريا. وفقاً للبحث، ينتمي سكان غازي عنتاب أيضاً إلى الطبقات المتوسطة الدنيا إلى حد كبير.

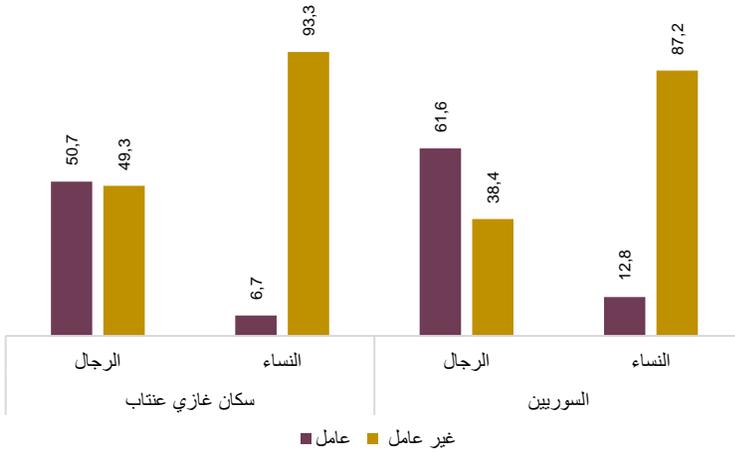
وهذا يعني أن السوريين وسكان غازي عنتاب الذين يعيشون في نفس الأحياء لديهم صورة اجتماعية واقتصادية مماثلة قبل حدوث التلاقي.

ظهرت بعض الاختلافات المهمة في حالة عمل السوريين بعد قدومهم إلى غازي عنتاب. نسبة الأشخاص الذين كانوا يعملون في سوريا براتب ثابت تكاد تكون نفسها بعد قدومهم إلى غازي عنتاب بينما ازدادت نسبة الأشخاص الذين يعملون لقاء اجر يومي في حين ان نسبة رجال الاعمال الذين يملكون عملهم الخاص انخفضت من ٣٥٪ إلى ٢٠ ٪، هذا ان دل على شيء انما يدل على ان الاحوال المعيشية تغيرت واقتربت من الفقر.

من ناحية أخرى، على الرغم من أن الإنتاج الصناعي الصغير في غازي عنتاب متطور للغاية، إلا أنه يمثل قوة اقتصادية مهمة في اقتصاد المنطقة والمدينة. كما ذكرنا في كتابنا الذي تفقدنا فيه السوريين، هناك جهد ثمين من حيث الحرفية والتصنيع جلبه السوريين معهم إلى غازي عنتاب. نصف الأشخاص الذين يعملون في وظائف مدفوعة الأجر في سوريا هم حرفيون وفنيون. نصف السوريين العاملين في غازي عنتاب عام ٢٠٢٠ يعملون بهذه الطريقة.

تبين أن المهارات الحرفية والمهنية التي جلبها السوريين يتم توجيهها بنجاح إلى الإنتاج في غازي عنتاب. وتعد هذه الحرف عنصر مهم للاقتصاد من ناحية أخرى، بالنسبة لأولئك الذين عملوا في وظائف مهنية من قبل، لم تكن هذه الوظائف موضع تساؤل في غازي عنتاب وزاد معدل أولئك الذين يعملون في وظائف غير مؤهلة.

الوضع الاجتماعي و الاقتصادي

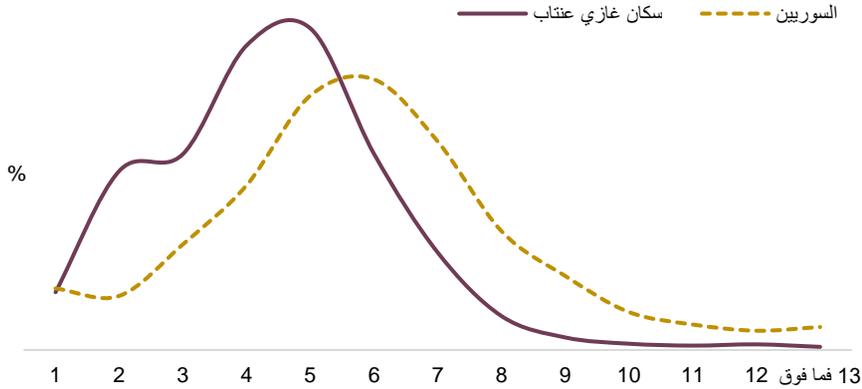

الشكل ٨: وضع العمل في عمل مدفوع الأجر

٦٢,٦٪ من السوريين الذين تمت مقابلتهم لا يعملون في غازي عنتاب. إن حقيقة عدم مشاركة المرأة في سوق العمل هي السبب الرئيس لارتفاع المعدل ومن خلال مقابلاتنا السوريين كانت نسبة مقابلاتنا مع النساء منهم ٥٢٪، لوحظ أن نسبة عالية تبلغ ٨٧٪ من هؤلاء النساء المشاركات لا يعملن في وظيفة مدفوعة الأجر. بالنظر إلى حجم الأسرة ومتوسط عدد الأطفال الذي يبلغ (٤.٥)، فمن الواضح أن مسؤوليات المرأة ثقيلة. بالإضافة إلى ذلك، لم يكن لدى العديد من النساء أي خبرة عملية في سوريا.

من ناحية أخرى، تشارك النساء سكان غازي عنتاب في الحياة العملية بمعدل أعلى (٧٦.٥٪) من السوريين. ومع ذلك، يعتبر جنس العامل أيضًا عاملاً مهماً لسكان غازي عنتاب من حيث علاقات العمل والعمل بحد ذاته. نسبة النساء من الأشخاص المقيمين في غازي عنتاب الذين تمت مقابلتهم كانت ٦١,٧٪، ٩٣,٣٪ منهن لا تعمل. ترتبط حقيقة عدم إشراك النساء السوريات و نساء غازي عنتاب في العمل المأجور ارتباطاً مباشراً بالسياق الثقافي الذي يرتبط فيه هذا المجال بالرجال.

يتشابه نمط الإنجاب الأول للمرأة في كلا المجتمعين. ان متوسط عمر مرحلة الامومة الاول بالنسبة للنساء السوريات هو ٢٠,٨٪، و ٢٠,٦٪ لنساء غازي عنتاب. نسبة النساء السوريات اللاتي تزوجن في عمر صغير ١٧ ومادون كانت ١٩٪ بينما كانت هذه النسبة لسكان غازي عنتاب مايقارب ٢٢٪ اي بنسبة تتراوح بما يقارب ٣٪ زيادة عن نسبة السوريين. يوجد اختلاف آخر في نطاق عمر الامومة. في حين أن نسبة كبيرة (٦١٪) من النساء في غازي عنتاب أنجبن طفلهن الأول بين سن ١٨-٢٢، فإن معدل الامومة بين السوريين في هذه الفئة العمرية أقل بحوالي ٧٪.

الشكل ٦: حجم الأسرة

عند مقارنة عدد أفراد الاسرة الواحدة للسوريين وسكان غازي عنتاب بالنسبة الى عموم تركيا، نلاحظ ان السوريين وسكان غازي عنتاب تجاوزوا هذه النسبة بمعدل (٣,٣٥). في هذه الدراسة، يبلغ متوسط حجم الأسرة لسكان غازي عنتاب ٤.٤ فردًا، بينما بلغ عدد أفراد الأسرة الواحدة من السوريين ٥,٩ فردا. بالمقارنة بين عدد الاسر التي تحتوي اكثر من ٥ افراد فان عدد الاسر السورية اكثر من التي في غازي عنتاب.

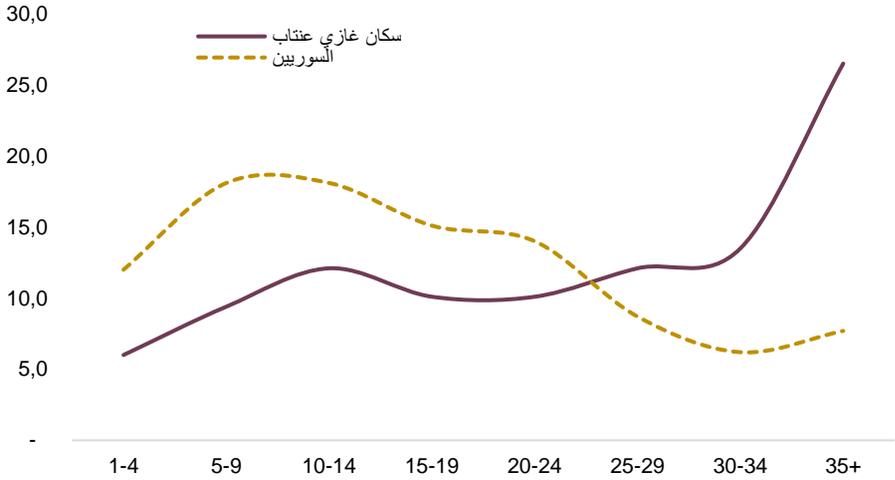
تحتل ولاية غازي عنتاب المرتبة الثالثة بين الولايات التركية من ناحية الاسر التي تنتمي الى نواة واحدة.

الشكل ٧: وجود شخص من ذوي الاحتياجات الخاصة في الأسرة

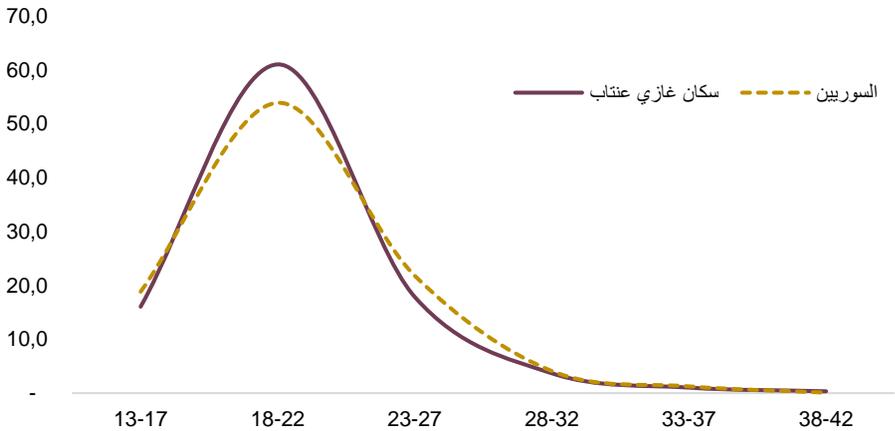
بلغت نسبة الاسر التي تحتوي شخصا واحدا على الاقل من ذوي الاحتياجات الخاصة من سكان غازي عنتاب ٦,٩٪ بينما كانت هذه النسبة من السوريين ١٢,٥٪.

لا يوجد فرق كبير بين معدلات تعدد الزوجات في كلا المجتمعين. ومع ذلك، لا يزال هذا المعدل أعلى بين السوريين. يمكن القول أن سبب هذا الفرق ناتج عن التمدن في المجتمعين و بسبب اختلاف قوانين الزواج في تركيا.

الشكل ٤: مدة الزواج

على الرغم من أن نسبة المطلقين أو الذين قد فقدوا أزواجهم أعلى بين سكان غازي عنتاب، فإن متوسط مدة الزواج هو ١٦.٤ سنة للسوريين و ٢٤.٧ سنة لسكان غازي عنتاب. ترتبط حقيقة أن الزواج طويل الأمد أكثر شيوعاً بين سكان غازي عنتاب وأن السوريين يتزوجون أكثر في فترة ما بعد الحرب، فضلاً عن أن نسبة أعداد المسنين في غازي عنتاب هي نسبة كبيرة.

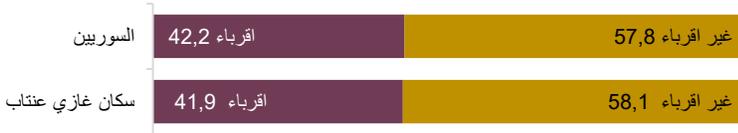

الشكل ٥: العمر عند الولادة الأولى

العائلة و النفوس

الشكل ١: قرار الزواج

الشكل ٢: حالة القرابة للزوج

في الرسمين البيانيين أعلاه، طريقة الزواج هي نفسها في كلا المجتمعين، نسبة الزواج التقليدي مرتفعة. لا شك أن العديد من العوامل مثل علاقات القرابة، ومستوى تعليم الأفراد، وسن الزواج، والبنية الاجتماعية والاقتصادية هي التي تشكل قرار الزواج. لدرجة أن هناك تشابهاً بين معدلات كل من السوريين وسكان غازي عنتاب عند النظر إلى معدل القرابة للزواج. وفي دراستنا هذه كانت نسبة زواج الأقارب ٤٢٪، على الرغم من أن نسبة زواج الأقارب في تركيا تزيد عن ٢٣٪، إلى أن نسبة زواج الأقارب في منطقة الجنوب الشرقي للناضول يتراوح معدلها ٤٢,٦٪، تكاد أن تكون نفس المعدل الذي حصلنا عليه في دراستنا. وترتبط هذه المعدلات العالية والمتشابهة بالفقر وصعوبة الحصول على التعليم. ويتركز زواج الأقارب في تركيا في هؤلاء الحاصلين على الشهادة الإعدادية وما دونها، ويتركز أيضاً في الفئات ذات الدخل الاقتصادي المتوسط ومادون المتوسط.

من ناحية أخرى هذه المعدلات المرتفعة لكلا المجتمعين القاطنين في نفس المنطقة والذين يعيشون ظروف اللجوء والفقر، إضافة إلى أهمية الروابط الاجتماعية والأسرية وروابط الدم في هكذا مجتمعات أدت إلى انغلاقهم فيما بينهم.

الشكل ٣: تعدد الزوجات

مقارنات

الحصول على ١٦٤٥ من ١٠٦ أحياء مختلفة في منطقة شاهين بيه و ٦١٣ من ٦٣ حيًا في منطقة شهيد كامل. كما سيلاحظ، فإن الهدف الرئيس هنا ليس الذهاب إلى ٥٪ من أسر غازي عنتاب، ولكن الهدف الاساسي هو إجراء مقابلات قريبة من عدد المقابلات مع الأسر السورية. أجريت مقابلات مع سوربيين وسكان غازي عنتاب في نفس الحي، وفي بعض الحالات حتى في نفس الشارع. وبهذا، سيكون من الممكن إلقاء نظرة فاحصة على أبعاد التفاعل والعلاقات الاجتماعية. لذلك، فإن سكان غازي عنتاب الذين تمت مقابلتهم هنا بعيدون كل البعد عن تمثيل غازي عنتاب بأكملها. لذلك، يمكن القول أن عينة سكان غازي عنتاب تشمل في الغالب أولئك الذين يتشاركون نفس المساحات الاجتماعية والمادية مع السوربيين وتشمل قسمًا دراسيًا أو يحتوي لقاءات. لأن عدد الأسر السورية المسجلة في الأحياء الأقوى من حيث التأثير السياسي والإيديولوجي والاقتصادي والثقافي يجعل البعد الطبقي للقضية أكثر وضوحاً.

يركز الجزء الثالث من البحث على التفاعل في الحياة اليومية والعلاقات الاجتماعية والمواقف والتوقعات وديناميكيات التماسك الاجتماعي. تمت إضافة أسئلة حول التفاعلات واللقاءات والمواقف في الحياة اليومية إلى كلا شكلي المقابلة. لذلك، يتألف الكتاب الثالث من أسئلة وأجوبة مضمنة في الأسئلة إلى كلا الكتبعين، وليس الأسئلة الموجهة إلى سكان غازي عنتاب والسوربيين في نموذج منفصل.

تم إعداد استبيانات جميع المقابلات باللغة العربية للسوربيين والتركية لسكان غازي عنتاب. تم إجراء المقابلات بمساعدة برنامج إلكتروني (Kobo Toolbox) وتم تعيين المواقع في الحي باستخدام نظام المعلومات الجغرافية في هذا البرنامج. وقد أجريت الدراسة تحت مشورة ١٥ من أعضاء هيئة التدريس، حيث بلغ مجموع قادة فرق طلاب الدراسات العليا ١٥، منهم ٩ نساء و ٦ رجال، و ٧١ من الطلاب الذين أجريوا المقابلات، ٣٧ منهم من النساء و ٣٤ رجلاً. ومن بين ٧١ طالب الذين أجريوا المقابلات، كان هناك ٣٦ منهم يتحدثون العربية. وكان البرنامج على الانترنت ٤٨٦ سؤالاً مع خيارات مختلفة للسوربيين و ٤١٣ سؤالاً لسكان غازي عنتاب ليتم تطبيقها في هذا المجال.

في هذه المرحلة، سيكون من المفيد التأكيد مرة أخرى على أن هذا البحث والكتب الثلاثة التالية تركز على النمط العام الحالي للسوربيين وعلاقاتهم الحياتية اليومية، فضلاً عن لقاءاتهم مع الجهات الفاعلة الأخرى التي تشارك في الحياة الاجتماعية التي يحاولون أن يكونوا عليها. إن ظهور بحث طبقي ظهر فيه في الغالب شرائح اجتماعية واقتصادية فقيرة أو منخفضة الدخل أو أدنى (بسبب الضرورة الإحصائية ومنهجية العينة) ليس هو الغرض المقصود ولكنه واقع اجتماعي تم تشكيله في نهاية البحث. لكن من المؤكد أنه يمثل الأغلبية. لأن توزيع السجلات الرسمية على الأحياء يُظهر لنا أن السوربيين يعيشون بكثافة أكبر في الأحياء الفقيرة اجتماعياً واقتصادياً وذات الدخل المنخفض في غازي عنتاب.

جامعة غازي عنتاب والأموال المالية من منظمة كير والمنظمة الدولية للهجرة، أصبح المشروع رسمياً في بداية عام ٢٠٢٠.

بعد إبرام الاتفاقيات بين إدارة جامعة غازي عنتاب والمنظمة الدولية للهجرة ومنظمة كير الدولية، تم تحديد الأسئلة ونطاق البحث والمنهجية وأساليب وأدوات المقابلة التي سيتم تطبيقها خلال شهري كانون الثاني وشباط من ٢٠٢٠. في الأسبوع الأول من شهر اذار، تم الانتهاء من قائمة الأشخاص الذين تمت مقابلتهم للمشاركة في البحث وعقد الاجتماع الأول مع الطلاب في ١٠ اذار ٢٠٢٠. كانت الأحياء التي سيعملون فيها مشتتة. ومع ذلك، فإن إجراءات جائحة كورونا وحظر التجول التي بدأ في منتصف اذار جعل من الضروري تأجيل العمل الميداني للبحث واتخاذ تدابير جديدة. وأجريت مناقشات مرة أخرى مع المنظمة الدولية للهجرة وكير الدولية بشأن الأقتعة والمطهرات. مع الاحتياطات والتحذيرات الإضافية في هذا الاتجاه، تم انتظار الفترة الزمنية المناسبة للعمل الميداني. وفي النهاية، تم الانتهاء من المحادثات الميدانية في ١٧٥ حياً بين ٢٢ حزيران و ١٣ تموز ٢٠٢٠. أثناء العمل الميداني، تم إيلاء أقصى قدر من الاهتمام لصحة الأشخاص الذين تمت مقابلتهم والذين ساهموا بالمقابلة، بالإضافة إلى ضرورة ارتداء أقتعة وقفازات جديدة لكل مقابلة، كما تم تزويد كل شخص تمت مقابلته بقناع وقفازات ومجموعة أدوات تنظيف. تم إجراء المقابلات في بيئات غير مزدحمة قدر الإمكان، خلال النهار، في الشارع، عند مدخل الشقة أو المنزل. وعند اكتمال مرحلة جمع البيانات بدأت مرحلة التحليل بعد ١٣ تموز من عام ٢٠٢٠.

في متناول ايديكم بحث مكون من ثلاثة فصول. الأول هو الكشف عن النمط العام للسوريين في غازي عنتاب بعد ثلاث سنوات، وهذه المرة مع المزيد من الأحياء ومجموعة أوسع من الأمثلة والأسئلة. والثاني هو الكشف عن الصورة المتكاملة الاجتماعية والاقتصادية العامة لسكان غازي عنتاب في الأحياء التي يعيش فيها السوريون ومحاولة فهم كيفية تعاملهم مع قضية السوريين. والثالث، يركز على لقاءات الحياة اليومية والتفاعلات وتجارب الانسجام والتعايش للسوريين ومواطني غازي عنتاب رغم كل الصعوبات التي يواجهونها، ومواقفهم تجاه ذلك. وبالتالي، فإن هذا التقرير، الذي يتكون من ثلاثة كتب منفصلة، يتكون من تقييم جوانب مختلفة من نفس البحث الميداني ويمكن دراسته بشكل منفصل أو قراءته وتقييمهما معاً.

الجزء الأول من هذه العينة البحثية هو السوريون في غازي عنتاب ضمن المعلومات المنزلية التي تم الحصول عليها من إدارة الهجرة في محافظة غازي عنتاب. بعد الحصول على معلومات عن الأسر التي يسجل فيها السوريون في منطقتي شهيد كامل وشاهين بيه المركزيتين، تم توضيح العينة والأحياء التي سيجري فيها البحث. ووفقاً للبيانات الرسمية التي تم الحصول عليها، يعيش ما مجموعه ٣١٦٢٦ أسرة سورية في ١٧٤ حياً في منطقة شاهين بي، وما مجموعه ١٢٤٠١ أسرة سورية في ١٢٦ حياً في شهيد كامل. وبالتالي، فإن العدد الإجمالي للأسر السورية في ٣٠٠ حي من منطقتين حضاريتين في غازي عنتاب يبلغ حوالي ٤٤ ألف. بالنسبة للهدف المتمثل في ٢٣٠٠ أسرة، والذي يمثل ٥٪ من الأسر المسجلة ويتضمن هامشاً محتملاً للخطأ، تم اختيار الأحياء من ١٨٠ حياً في كلتا المنطقتين بأخذ عينات عشوائية، وفقاً لكثافة الأسرة المسجلة. ولكن، نظراً لأن الدراسة الميدانية تزامنت مع بعض فترات الحجر الصحي خلال فترة جائحة كورونا، فقد تعذر زيارة أحياء Sam و Nesimi و Kirazlıbahçe و Büyükpınar و Hacıkamber في العينة. لذلك، تم إجراء هذا البحث، الذي يتضمن مقابلات مع كل من السوريون وسكان غازي عنتاب، في ١٧٤ حياً مختلفاً.

وبما أن البحث شمل احياء مماثلة لهذه الأحياء من الناحية الاجتماعية والاقتصادية، لم يتسن إجراء المقابلات في هذه الأماكن، وبالتالي فإن عدد الأسر السورية التي تمت مقابلتهم وتقييمها على أنها صالحة أصبح ٢٢٨٠. ومع ذلك، وبما أن هذا العدد يعادل ٥٪ من الأسر المسجلة، فقد تم تحقيق أهداف المقابلات المخطط لها في الأسر السورية. من بين ٢٢٨٠ مقابلة، تم الوصول الى ١٦٥٩ أسرة من ١٠٧ أحياء مختلفة في منطقة شاهين بي و ٦٢١ أسرة من ٦٧ حياً في منطقة شهيدكامل.

كما تم تطبيق هذه الدراسة على سكان غازي عنتاب في نفس الأحياء والتي تعد المرحلة الثانية من هذه الدراسة. والسبب الرئيس لذلك هو الكشف عن نمط عام لأشخاص من غازي عنتاب وسوريين يشاركون في نفس الأماكن المادية، ونفس الأحياء وعمليات التفاعل الاجتماعي المماثلة في الحياة اليومية وإلقاء نظرة عن قرب على المقارنات. وفي هذا السياق كان من المخطط إجراء مقابلات مع ٢٣٠٠ عائلة من سكان غازي عنتاب، الى انه تمت مقابلة ٢٢٨٥ عائلة من ٧٤ حي مختلف فقط بسبب الاسباب التي ذكرت اعلاه. من بين ٢٢٥٨ مقابلة صحيحة، تم

بصرف النظر عن الواقع الديموغرافي، فإن ما هو على المحك هو ضرورة فهم كفاح ملايين الناس من أجل البقاء على قيد الحياة أو المجاهدة للوقوف على القدمين. لهذا، يصبح إجراء بحث حول المهاجرين أو اللاجئين في النمط الاجتماعي العام مع تمثيل ميداني قوي، قدر الإمكان أمرًا بالغ الأهمية. بسبب دوامة الحرب و العنف في عام ٢٠١١ لجاء إلى تركيا مئات الآلاف من الأشخاص قاصدين مأوى عاجل بسبب مشاكل السكن و الأمن و الغذاء باحثين في هذه الأيام عن قضايا مثل الانسجام و الحقوق و الوضع القانوني و التعليم و الصحة و العيش معًا و التفاعل. لذلك، من المؤكد أن هناك حاجة إلى بيانات قوية و سليمة و موثوقة يتم الحصول عليها من الميدان من أجل فهم أفضل للسكان السوريين من الناحية الاجتماعية و الثقافية و الاقتصادية و السياسية.

ميدان البحث و منهجيته

وفقًا لأرقام عام ٢٠٢٠ للبحث الميداني الذي تم في غازي عنتاب و على مستوى المحافظة، يوجد ٤٥٠ ألفًا و ٦١١ سوريًا مسجلًا تحت الحماية المؤقتة. وهذا يدل على أن غازي عنتاب هي منزل جديد و مساحة معيشة جديدة للسوريين الذين يشكلون أكثر من خمس إجمالي سكان المحافظة. في العرض الذي قدمته بلدية غازي عنتاب الكبرى في آذار ٢٠٢٠، و الذي من خلاله يتم شرح الخدمات المقدمة للسوريين في المحافظة، لوحظت بعض التجمعات في توزيع السوريين في عموم المحافظة. وقد لوحظ أن قرابة نصف مليون سوري أكثر كثافة في مناطق و مراكز معينة. يبلغ إجمالي عدد السكان السوريين في مقاطعات عربان و كركاميش و أوغوزلي و يافوزلي و نورداجي حوالي ٤٪ من السوريين المسجلين في محافظة غازي عنتاب. لذلك، يعيش ٩٦٪ من السوريين في غازي عنتاب (المحافظة بأكملها) داخل حدود مناطق نيزيب و إصلاحية و شهيت كامل و شاهين بيه. في مناطق بعيدة عن المنطقتين المركزيتين شهيت كامل و شاهين بيه، هناك الإصلاحية التي تضم ٤٪ من سوريي غازي عنتاب، بينما نيزيب تستضيف ما نسبته ١١٪ من سكان غازي عنتاب السوريين. تتركز نسبة ٨٠٪ المتبقية من السوريين في المنطقتين المركزيتين. منطقة شهيت كامل، التي يبلغ عدد سكانها السوريون ١٠٣ آلاف نسمة (٢٣٪)، و يتواجد أيضًا في منطقة شاهين بيه و هي تعد واحدة من أكبر المناطق في تركيا، ما يقارب ٢٦٢ ألف نسمة (٥٨٪). يعيش أكثر من ٨٠٪ من السوريين المسجلين في مقاطعة غازي عنتاب في كلا المنطقتين. لكن هنا، في مسألة الكثافة السكانية، أحد العوامل الرئيسة التي تلتفت الانتباه هو عدد سكان المناطق و نسبة السوريين المسجلين لديهم بشكل مستقل عن المحافظة بشكل عام. على سبيل المثال، يعيش ما مجموعه ٤٪ من السوريين في جميع أنحاء المحافظة، ٦٪ في عربان، و ١٤٪ في نورداجي، و ٤٥٪ في كركاميش، و ٢٪ في يافوزلي. و وبالمثل، تبلغ النسبة إلى عدد سكان المنطقة ٣٦٪ في نيزيب، و ١٥٪ في أوغوزلي، و ٢٦٪ في إصلاحية، و ١٣٪ في شهيت كامل، و ٢٩٪ في شاهين بيه.^٣

في الأشهر الأخيرة من عام ٢٠١٩، عندما بدأت مناقشة الخطوط العامة لهذا البحث، كان أحد الأهداف الرئيسة متابعة البحث الميداني بعنوان **السوريون في غازي عنتاب**، و الذي أجراه قسم علم الاجتماع بجامعة غازي عنتاب في كانون الأول ٢٠١٧. و التركيز على فهم الوضع الحالي للسوريين و تفاعلهم مع سكان غازي عنتاب. كان أحد الأهداف الأولى لذلك هو توسيع نطاق و محتوى المقابلات مع ١٨٢٤ أسرة من ١٢٩ حي من خلال استبيان مطبوع من ٧٩ سؤالًا، في منطقتي مركز شاهين بي و شهيد كامل في عام ٢٠١٧. و كان أحد الأهداف الأخرى هو إعادة النظر حول اللجوء و الهجرة في مدينة غازي عنتاب في آخر ثلاث سنوات. بالإضافة إلى القضايا المتغيرة أو التي لم تتغير، تم التصرف مع التنبؤ بأن البيانات التي سيتم الحصول عليها من الشارع مع أسئلة جديدة و مختلفة سوف تكشف لنا عن وضع السوريين في تركيا بشكل عام و في غازي عنتاب بشكل خاص. على هذا النحو، تم إجراء مقابلات مع العديد من المؤسسات لتمويل مثل هذا العمل الميداني الكبير. و عُقدت اجتماعات مع مؤسسات مثل محافظ غازي عنتاب، و إدارة الهجرة في مقاطعة غازي عنتاب، و إدارة جامعة غازي عنتاب، و المنظمة الدولية للهجرة التابعة للأمم المتحدة (منظمة الأمم المتحدة الدولية للهجرة) و منظمة كير الدولية لدعم مراحل مختلفة من البحث. في نهاية المطاف، و بفضل الدعم التيسيري من محافظ غازي عنتاب و إدارة الهجرة الإقليمية في غازي عنتاب في الإجراءات القانونية، و حوافز إدارة

وأخيراً وليس آخراً نشكر من كان دائماً على رأس المساهمين في جعل هذا البحث ممكناً الأستاذ مراد كايا لاجتهاده وتصميمه وعمله الدؤوب وتضحيته ومثابرته. وتواصله مع المؤسسات الدولية المتعددة والعلاقات مع الطلاب والتواصل عبر الإنترنت وتحضيره الاستبيانات وتطبيقها ومساهمته في العديد من الأعمال، ونشكره ممتنين لصداقته ومثابرته وجهوده.

باسم فريق العمل
د. محمد نوري غول تكين
كانون الأول ٢٠٢٠
غازي عنتاب

مقدمة وشكر خاص

لا شك أن العمل الميداني للأبحاث الاجتماعية شاق ويحتاج للدقة والانتباه والعمل الدؤوب. ويحتاج زيادة على ذلك الكثير من التعاون والعمل الجماعي والجدال والنقاش والتدخل في الوقت المناسب والمرونة والحل السريع لتأديته. ويجدر هنا الإشارة إلى المساهمة الخلاقة وغير الاعتيادية لأكثر من شخص خلال البحث الذي بدأ اعتباراً من الأشهر الأخيرة من عام ٢٠١٩ و أخذ يتشكل في الأشهر الأولى من عام ٢٠٢٠، وكان لجامعة عنتاب و دعم المؤسسات التي سهلت لنا العمل في الساحة الميدانية أهمية كبيرة لانجاز هذا البحث.

ومن هذا المنطلق؛ نتقدم بالشكر لوالي مدينة غازي عنتاب السيد داوود غول لتقديمه التسهيلات للحصول على البيانات المتعلقة بالسوريين في غازي عنتاب ومنحه الأذونات القانونية اللازمة ودعمهم لإجراء هذا البحث و تعاونهم معنا.

ولرئيس جامعة غازي عنتاب السابق السيد البروفيسور الدكتور علي غور لدعمهم للأبحاث الاجتماعية والهجرة حتى في هذه الفترة. ولا يمكن أن ننسى الدعم الذي قدمته إدارة مكتب الوالي و منظمة ال IOM و منظمة الرعاية العالمية و إدارة الهجرة في مدينة غازي عنتاب. ونحن مدينون لهم جميعاً بالشكر. كما نشكر مدير إدارة الهجرة والجوازات في عنتاب السيد فاتح آينا لتقديمه البيانات اللازمة حول الأسر السورية.

ولم يكن من الممكن أن يتم هذا البحث الواسع دون الدعم المادي من منظمة ال IOM و منظمة الرعاية العالمية. وكان من الصعب إجراء البحث أساساً لولا وجود أناس دؤوبين ومتفهمين ومتعاونين تحت ضغط العمل. ولهذا نتقدم بالشكر و الامتنان للأساتذة حسن إبراهيم ، صلاح حموي ، أسعد آق غول ، دنيز يلدرم ، إيدل بوركنشي ، بينار تشييتين كايا ، ديلشاه سايلان و هيلين دينيز يلدرم من منظمة الرعاية العالمية.

ونشكر كل من ساهم في العمل ولو بشكل غير مباشر كالأستاذ المشارك الدكتور محمد بيتشيجي وكمال فورال تارلان و الدكتور سميراي بوجه باش وأوندر يالثنش وأمينة دوغان.

بقدر ما اكتسب الأكاديميون لدينا من الخبرة، كذلك الطلاب العاملون في هذا البحث استفادوا من هذه الخبرات وتعلموا الكثير من الأشياء في هذا النشاط. وفي سياق هذا الشكر نتقدم بخالص الشكر لكل من طلاب الدراسات العليا نيل أوز دوردو وإسراء آيدن وعثمان طارق أوناران ومنكشة هازان أرانجك وغولسناة قرماز ومغيث مكنين شالا وعهد النجار وبشرى ينتورك وكبرى تامر وإدا أوز تشليك و خليل أجر ومحمد يشيل غول وزيااد الأحمد ومحمد تشيتشكلي.

كما نشكر طلابنا من مرحلة البكالوريوس الذين لم يترددوا بمد يد المساعدة في ترجمة أسئلة هذا البحث إلى اللغة العربية و جهودهم المبذولة للحصول على أدق وأوضح الأجوبة، الطالب عارف شريف أوغلو و كذلك محمد نور حسين، ولا ننسى أن نشكر من ساعدنا في تخطي هذه الفترة البيروقراطية بدون أي مشاكل المسؤولين في معهد الهجرة و قسم علم الاجتماع السيد كنعان بيرق وغولاي كنجاي غيل ومته يلدرم وأليف بولات.

ونتقدم بشكرنا وامتناننا إلى البروفيسور الدكتور إلهان تومان باي ودار نشر SABEV والعاملين فيها لمساهماتهم في نشر هذا الكتاب.

وبجزيل الشكر والامتنان نشكر كل فرد من الهيئة التدريسية والأساتذة لمساهماتهم في كتابة هذا الكتاب وتأليفه. وهنا لا يمكن أن نمضي هكذا دون ذكر بعض الأسماء. فنحن ممتنون للدكتور محسن صويدوغان لتقديمه العون والمساعدة منذ بداية البحث ومثابرتة. فلا يمكن نسيان من ضحى لأسابيع على هذا العمل. ونشكر الأستاذ المشارك الدكتور ربحان أتاسو توبتشو أوغلو لصداقته وقبوله الانضمام الى الفريق دون تردد، و الغنى و العمق الذي أضافه إلى هذا البحث و تعليقه على هذه البيانات. ونشكر الدكتور مصطفى دوغان أوغلو والأستاذ الدكتور مسعود بوجه باش وعمران أجيق غوز لمساهماتهم و تقديمهم العون في تأليف هذا الكتاب.

اختصارات

لا أقبل بشدة	ل أب
لا أقبل	ل أ
متردد	م
أقبل	أ
أقبل بشدة	أ ب

- الشكل ١٢٣: أرحب بفكرة عمل زوجتي بعمل خارج المنزل في غازي عنتاب ٧٢
- الشكل ١٢٤: لدي تواصل جيد مع جيراني في المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) ٧٣
- الشكل ١٢٥: أذهب إلى حفلات زفاف جيراني في المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) ٧٣
- الشكل ١٢٦: أحضر جنازة / عزاء جيراني في المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) ٧٣
- الشكل ١٢٧: أطلب أدوات منزلية مثل السجاد والبطنيات والكراسي عندما أحتاجها من جيراني في المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) ٧٣
- الشكل ١٢٨: أطلب من جيراني في المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) بعض المنتجات الغذائية مثل الخضار والفواكه والبقوليات والسكر والشاي عند انقطاعي منها في المنزل ٧٤
- الشكل ١٢٩: أجد صعوبة في العثور على عمل بسبب نقص الخبرة العملية لدي ٧٥
- الشكل ١٣٠: أجد صعوبة في العثور على عمل بسبب تعليمي الغير كافٍ ٧٥
- الشكل ١٣١: المؤسسات الرسمية تساعدني في تحسين فرص العمل ٧٥
- الشكل ١٣٢: من الصعب على عائلتنا العيش بدون مساعدات ٧٦
- الشكل ١٣٣: أمنت معيشتي بشكل مريح الشهر الفائت ٧٦
- الشكل ١٣٤: من الناحية الاقتصادية أنا في حال أفضل مما كنت عليه في السنوات العشر الأخيرة ٧٦

- الشكل ٩٣: الأفراد في المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) يعاملونني بشكل أفضل مقارنة بالوقت الذي قدمت فيه ٦١
- الشكل ٩٤: في الشارع يعاملني أفراد المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) بشكل جيد ٦١
- الشكل ٩٥: أريد أن تدرس ابنتي في تركيا ٦٣
- الشكل ٩٦: أريد أن يدرس ابني في تركيا ٦٣
- الشكل ٩٧: يحب أطفالي الذهاب إلى المدرسة ٦٣
- الشكل ٩٨: يتفق أطفالي جيدًا مع معلمهم في المدرسة ٦٣
- الشكل ٩٩: يتفق أطفالي جيدًا مع أصدقائهم من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) في المدرسة ٦٤
- الشكل ١٠٠: أطلب المساعدة من إدارة المدرسة إذا حدثت مشكلة ما في المدرسة ٦٤
- الشكل ١٠١: إذا كانت هناك مشكلة في المدرسة، أطلب المساعدة من أولياء الأمور من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) ٦٤
- الشكل ١٠٢: إذا كانت هناك مشكلة في المدرسة، أطلب المساعدة من جمعية أولياء الأمور في المدرسة ٦٤
- الشكل ١٠٣: أتفق جيدًا مع أولياء الأمور من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) في المدرسة ٦٥
- الشكل ١٠٤: الأوضاع التي تشعر المرأة بالانزعاج في المدينة ٦٧
- الشكل ١٠٥: أشعر بالراحة كامرأة في مدرسة أطفال ٦٧
- الشكل ١٠٦: أشعر بالراحة كامرأة في المستشفى أو المستوصف ٦٧
- الشكل ١٠٧: أشعر بالراحة كامرأة في أماكن عمل (سوق، بائع خضار، مقهى، إلخ) أفراد من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) ٦٨
- الشكل ١٠٨: أشعر بالراحة كامرأة في مراكز التسوق ٦٨
- الشكل ١٠٩: أشعر بالراحة كامرأة في الحي الذي أسكن فيه ٦٨
- الشكل ١١٠: أشعر بالراحة كامرأة في السوق ٦٨
- الشكل ١١١: أشعر بالراحة كامرأة في وسط المدينة ٦٨
- الشكل ١١٢: بصفتي امرأة أشعر بأنني أكثر حرية بالمقارنة بالوقت الذي كنت فيه بسوريا / مقارنة بالنساء السوريات ٦٩
- الشكل ١١٣: الرجال والنساء متساوون في تركيا أكثر مقارنة بسوريا (تم سؤاله للنساء) ٦٩
- الشكل ١١٤: الرجال والنساء متساوون في تركيا أكثر مقارنة بسوريا (تم سؤاله للرجال) ٧٠
- الشكل ١١٥: يجب أن تذهب المرأة إلى الجامعة وأن تكون صاحبة مهنة (تم سؤاله للنساء) ٧٠
- الشكل ١١٦: يجب أن تذهب المرأة إلى الجامعة وأن تكون صاحبة مهنة (تم سؤاله للرجال) ٧٠
- الشكل ١١٧: يجب أن تتمتع المرأة بحقوق متساوية مع الرجل (تم سؤاله للنساء) ٧٠
- الشكل ١١٨: يجب أن تتمتع المرأة بحقوق متساوية مع الرجل (تم سؤاله للرجال) ٧٠
- الشكل ١١٩: يجب أن تحصل النساء على إذن من أزواجهن للعمل (تم سؤاله للنساء) ٧١
- الشكل ١٢٠: يجب أن تحصل النساء على إذن من أزواجهن للعمل (تم سؤاله للرجال) ٧١
- الشكل ١٢١: يجب على الرجال والنساء اتخاذ القرارات في المنزل معًا ٧١
- الشكل ١٢٢: أرحب بفكرة عمل زوجتي يعمل خارج المنزل ٧٢

- الشكل ٦١: ذهاب سكان غازي عنتاب والسوريون إلى مطاعم بعضهم البعض ٤٧
- الشكل ٦٢: تجارب سكان غازي عنتاب والسوريون لمطابخ بعضهم البعض ٤٧
- الشكل ٦٣: الأماكن التي تم التعرض للتمييز فيها أكثر ٤٩
- الشكل ٦٤: لأي أسباب تعتقد أنك تعرضت للتمييز؟ (السوريون) ٤٩
- الشكل ٦٥: أنواع الوسائل الإعلامية التي يظهر فيها المحتوى السلبي فيما يتعلق بالسوريين بشكل أكثر وضوحًا ٥٠
- الشكل ٦٦: الموقف تجاه التعليقات السلبية على السوريين على وسائل التواصل الاجتماعي ٥٠
- الشكل ٦٧: الرغبة في العودة إلى سوريا تحت الشروط المناسبة ٥٣
- الشكل ٦٨: أرحب بأن تلعب ابنتي مع أطفال من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) في الشارع ٥٣
- الشكل ٦٩: أرحب بأن يلعب ابني مع أطفال من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) في الشارع ٥٣
- الشكل ٧٠: أرحب بزواج ابنتي من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو سوريون) ٥٤
- الشكل ٧١: أرحب بأن يتزوج ابني من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) ٥٤
- الشكل ٧٢: أود أن يكون لأولادي أصدقاء من المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو السوريون) ٥٤
- الشكل ٧٣: أود أن أكون صديقًا مقربًا لشخص من المجموعة المقابلة (غازي عنتاب أو السوريون) ٥٤
- الشكل ٧٤: السوريون رفعوا من إيجارات المنازل في غازي عنتاب ٥٥
- الشكل ٧٥: السوريون تسببوا في البطالة في غازي عنتاب ٥٥
- الشكل ٧٦: السوريون تسببوا في غلاء المعيشة ٥٦
- الشكل ٧٧: أحب أكل طعام المجموعة المقابلة (سكان غازي عنتاب أو سوريون) ٥٦
- الشكل ٧٨: العادات و التقاليد في تركيا مشابهة لتلك التي في سوريا ٥٧
- الشكل ٧٩: المراسم التي تقام في تركيا مثل الزفاف و الحناء مشابهة لتلك التي في سوريا ٥٧
- الشكل ٨٠: الطعام في غازي عنتاب مشابه للأطعمة السورية ٥٧
- الشكل ٨١: ثقافة غازي عنتاب مشابهة للثقافة السورية ٥٧
- الشكل ٨٢: أتعرض للتمييز أقل مما كنت عليه في السنوات العشر الأخيرة ٥٨
- الشكل ٨٣: أجد صعوبة في العثور على عمل بسبب هويتي العرقية ٥٨
- الشكل ٨٤: أتعرض للتمييز في الحياة اليومية ٥٨
- الشكل ٨٥: أجادل عندما أتعرض لموقف عنصري ٥٨
- الشكل ٨٦: أشتكي للجهات المعنية عندما أتعرض للتمييز ٥٨
- الشكل ٨٧: أعرف معظم حقوقي هنا ٥٩
- الشكل ٨٨: أنا متفائل بشأن مستقبلي ٦٠
- الشكل ٨٩: أشعر بقلق أقل حول المستقبل مقارنة بالسنوات العشر الأخيرة ٦٠
- الشكل ٩٠: أنا ممتن من الحي الذي أسكن فيه ٦٠
- الشكل ٩١: في حيننا نشعر كما لو أننا في بيتنا ٦٠
- الشكل ٩٢: العيش في غازي عنتاب يشعرني بالسعادة ٦٠

- الشكل ٢٩: نوع المساعدة..... ٢٤
- الشكل ٣٠: توزيع المساعدات غير النقدية..... ٢٤
- الشكل ٣١: عدد الأحياء التي تم تغييرها في غازي عنتاب..... ٢٧
- الشكل ٣٢: عدد المنازل التي تم تغييرها في غازي عنتاب..... ٢٧
- الشكل ٣٣: حالة ملكية البيت..... ٢٨
- الشكل ٣٤: إيجار المنزل..... ٢٨
- الشكل ٣٥: عدد غرف المنزل..... ٢٩
- الشكل ٣٦: نوع تدفئة المنزل..... ٢٩
- الشكل ٣٧: الوجهة الأكثر ذهاباً إليها عند الخروج..... ٣٠
- الشكل ٣٨: النشاط الذي تقضي النساء معظم أوقاتهن فيه في اليوم..... ٣٠
- الشكل ٣٩: المشاكل التي تمت مواجهتها في غازي عنتاب..... ٣١
- الشكل ٤٠: أخرج لشرب الشاي / القهوة من حين لآخر..... ٣١
- الشكل ٤١: نلتقي بأصدقائنا في الخارج عادة..... ٣٢
- الشكل ٤٢: متابعة التطورات المتعلقة بسوريا..... ٣٢
- الشكل ٤٣: قنوات متابعة الناس لتطورات بلدانهم..... ٣٢
- الشكل ٤٤: الوضع التعليمي..... ٣٥
- الشكل ٤٥: حالة معرفة القراءة والكتابة للأشخاص الذين لم يلتحقوا بالمدرسة مطلقاً..... ٣٥
- الشكل ٤٦: نسبة ذهاب الأطفال من الأسرة للمدرسة..... ٣٦
- الشكل ٤٧: قنوات متابعة المعلومات الخاصة بكوفيد-١٩..... ٣٧
- الشكل ٤٨: حالة العمل للموظفين في ذات الوظيفة المدفوعة الأجر قبل كوفيد-١٩..... ٣٧
- الشكل ٤٩: اللوائح الخاصة بحالة الذين ما زالوا يعملون في نفس الوظيفة قبل كوفيد-١٩..... ٣٨
- الشكل ٥٠: الإجراءات المتخذة ضد كوفيد-١٩ في أماكن العمل..... ٣٨
- الشكل ٥١: زواج السوريين مع سكان غازي عنتاب..... ٤١
- الشكل ٥٢: الزواج بين السوريين و سكان غازي عنتاب..... ٤١
- الشكل ٥٣: التوزيع الجنسي في حالات الزواج بين السوريين وسكان غازي عنتاب..... ٤٢
- الشكل ٥٤: نسبة الأصدقاء المقربين بين المجموعات المتقابلة..... ٤٣
- الشكل ٥٥: أكثر الأماكن التي يلتقي فيها السوريون و سكان غازي عنتاب الذين أقاموا علاقات صداقة فيما بينهم..... ٤٤
- الشكل ٥٦: جيرة السوريين و سكان غازي عنتاب..... ٤٥
- الشكل ٥٧: إرسال السوريون الطعام لجيرانهم من سكان غازي عنتاب..... ٤٥
- الشكل ٥٨: إرسال سكان غازي عنتاب الطعام لجيرانهم السوريين..... ٤٥
- الشكل ٥٩: زيارات الجيران من سكان غازي عنتاب والسوريين كل فيما بينهم..... ٤٦
- الشكل ٦٠: زيارات الجيران من سكان غازي عنتاب والسوريين لبعضهم البعض..... ٤٦

قائمة الرسوم البيانية

- الشكل ١: قرار الزواج..... ٩
- الشكل ٢: حالة القرابة للزوج..... ٩
- الشكل ٣: تعدد الزوجات..... ٩
- الشكل ٤: مدة الزواج..... ١٠
- الشكل ٥: العمر عند الولادة الأولى..... ١٠
- الشكل ٦: حجم الأسرة..... ١١
- الشكل ٧: وجود شخص من ذوي الاحتياجات الخاصة في الأسرة..... ١١
- الشكل ٨: وضع العمل في عمل مدفوع الأجر..... ١٣
- الشكل ٩: طبيعة العمل في غازي عنتاب..... ١٤
- الشكل ١٠: أسباب عدم العمل في عمل مدفوع الأجر..... ١٥
- الشكل ١١: المدة المقضية بالبحث عن عمل..... ١٥
- الشكل ١٢: عدد الأفراد العاملين في المنزل..... ١٦
- الشكل ١٣: نظام العمل..... ١٦
- الشكل ١٤: عدد أيام العمل في الأسبوع..... ١٧
- الشكل ١٥: عدد ساعات العمل في اليوم..... ١٧
- الشكل ١٦: توزع العمال السوريين و سكان غازي عنتاب في الوظائف ذات الدخل الغير شهري..... ١٨
- الشكل ١٧: متوسط الدخل و المصاريف الشهرية للعائلة..... ١٨
- الشكل ١٨: أكثر ما تجد الاسرة صعوبة في دفعه..... ١٩
- الشكل ١٩: حالة مديونية سكان غازي عنتاب..... ١٩
- الشكل ٢٠: الأشخاص أو المؤسسات المديون لها..... ٢٠
- الشكل ٢١: المعارف المديون لهم..... ٢٠
- الشكل ٢٢: ملكية بطاقة الائتمان..... ٢٠
- الشكل ٢٣: ملكية الهواتف لدى الأسر..... ٢١
- الشكل ٢٤: الأجهزة الكهربائية والإلكترونية التي وضع العمل في المنزل..... ٢١
- الشكل ٢٥: ملكية المركبات..... ٢٢
- الشكل ٢٦: نوع المركبات المملوكة..... ٢٢
- الشكل ٢٧: مكان التسوق اليومي المفضل..... ٢٣
- الشكل ٢٨: الاستفادة من المساعدات النقدية..... ٢٣

الفهرس

iii.....	الفهرس.....
٧.....	قائمة الرسوم البيانية.....
xi.....	اختصارات.....
xiii.....	مقدمة وشكر خاص.....
١.....	مدخل.....
٧.....	مقارنات.....
٩.....	العائلة و النفوس.....
١٣.....	الوضع الاجتماعي و الاقتصادي.....
٢٧.....	الحياة اليومية و المعيشة.....
٣٥.....	المدرسة و التعليم.....
٣٧.....	تأثيرات كوفيد-١٩.....
٣٩.....	التواصل.....
٤١.....	الزواج.....
٤٣.....	علاقات الصداقة.....
٤٥.....	الجيرة.....
٤٧.....	التواصل الثقافي.....
٤٩.....	التمييز.....
٥١.....	المواقف.....
٥٣.....	الأحكام المسبقة، النبذ و التوافق.....
٦٣.....	التعليم.....
٦٧.....	المرأة و التوزع الجنسي في المجتمع.....
٧٣.....	الجيرة.....
٧٥.....	الاقتصاد.....
٧٧.....	النتائج و التقييم.....

مراقب غازي عنتاب ۲۰۲۰

انسجام

اعد بواسطة

محمد نوري غولتيكن
مسعود يوجه باش
محسن صويو دوغان
ريحان اتاسو توبشو اوغلو
مصطفى دوغان اوغلو
شينيائي ليلي كوزو
سنان تانكوت غولهان
اتيک اسلان
نور انجه تاهتاجي
ايشان اوتانير
شاغري اسلان
هارون جينغيز كارايكوب اوغلو
مراد كايا، اومران اشيك غوز
ابراهيم اوزهازار

۲۰۲۱

مراقب غازي عنتاب ٢٠٢٠ انسجام

اعد بواسطة: محمد نوري غولتيكن، مسعود يوجه باش، محسن صويو دوغان، ريجان اتاسو تويشو اوغلو، مصطفى دوغان اوغلو، شيناي ليلي كوزو، سنان تانكوت غولهان، اتيك اسلان، نور انجه تاهتاجي، ايشان اوتانير، شاغري اسلان، هارون جينغيز كاراياكوب اوغلو، مراد كايا، اومران اشيك غوز، ابراهيم اوزهازار

تم إعداد هذه الدراسة بمساهمات مالية من جامعة غازي عنتاب ومنظمة كير الدولية والمنظمة الدولية للهجرة (IOM). تعود الآراء والأفكار في الدراسة إلى معديني هذا البحث

رقم منشورات س ا ب ي ف: ٦٧

سلسلة البحث: ٧

النسخة الاولى: أبريل ٢٠٢١

ي س ب ن: ٩٧٨ ٩٩٤٤ ٧٠٥ ٣-٥٢

الترجمة الانكليزية: مصطفى كينتشير

الترجمة العربية: عارف شريف اوغلو، علا مسحر، محمود صابر اوغلو، عبدالله عبيدي

تصميم الغلاف: محسن صويو دوغان

تنظيم الصفحة: محسن صويو دوغان

صورة الغلاف: نور الهدى بكداش

أبحاث الخدمات الاجتماعية، التوثيق، منشورات مؤسسة التعليم (س ا ب ي ف)

حي كوجة تالية، شارع متاحات باشا، رقم ٤٤، شانكاليا انقره

رقم الهاتف ٢٦ ٨٧ ٤٣٣ ٠٣١٢ :

<http://www.sabev.org.tr/>

sabev@sabev.org.tr

مراقب غازي عنتاب ۲۰۲۰

انسجام